

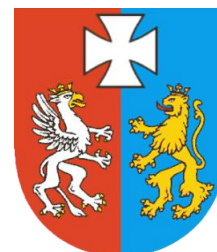
Ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WP 2014-2020

RAPORT KOŃCOWY

BADANIE EWALUACYJNE PN.:
„EWALUACJA KRYTERIÓW I SYSTEMU WYBORU PROJEKTÓW RPO WP 2014-2020”

Raport końcowy

Zamawiający:

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
al. Łukasza Cieplińskiego 4
35-010 Rzeszów

Wykonawca:

Pracownia Badań i Doradztwa "Re-Source" Korczyński Sarapata sp.j.
ul. Spławie 53; 61-312 Poznań
Tel. 61 622 92 06-07, biuro@re-source.pl

Streszczenie

Wprowadzenie (s. 17)

Niniejszy raport został przygotowany przez Pracownię Badań i Doradztwa „Re-Source” Korczyński Sarapata sp.j. w ramach – prowadzonego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego – badania ewaluacyjnego pn. „Ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WP 2014-2020”.

Cele i metodologia badania (s. 18-21)

Głównym celem badania była ocena kryteriów i innych elementów systemu wyboru i oceny projektów przez pryzmat faktycznego zapewnienia realizacji celów i priorytetów RPO WP 2014-2020. Analiza w ramach badania obejmowała dwa główne obszary badawcze: (1) system oraz proces wyboru i oceny projektów (poza kryteriami) oraz (2) kryteria wyboru projektów. W badaniu uwzględniono trzy kryteria ewaluacyjne:

- a) **Trafność** - pozwalającą ocenić adekwatność doboru kryteriów wyboru oraz systemu wyboru i oceny projektów z punktu widzenia zapewnienia wyboru wniosków, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów RPO WP 2014 – 2020;
- b) **Efektywność** - pozwalającą ocenić stosunek nakładów (ludzkich, finansowych, czasowych) poniesionych na system wyboru i oceny projektów do zakładanych do osiągnięcia efektów;
- c) **Skuteczność** - pozwalającą ocenić w jakim stopniu kryteria wyboru projektów oraz system wyboru i oceny projektów przyczyniają się do wyboru projektów najlepiej realizujących cele określone w RPO WP 2014 - 2020.

W celu przeprowadzenia niniejszego badania wykorzystano następujące techniki badawcze:

- **Desk research:** w ramach tej techniki dokonano pogłębionej analizy danych zastanych, ze szczególnym uwzględnieniem: aktów prawnych związanych z przedmiotem badania, dokumentacji programowej, dokumentów charakteryzujących system wyboru projektów, kryteriów wyboru projektów, regulaminów, instrukcji oraz innych dokumentów używanych w toku wyboru i oceny wniosków.
- **Benchmarking:** w ramach analizy benchmarkingowej przeprowadzono analizę porównawczą kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WP i kryteriów obowiązujących w pozostałych RPO.
- **Wywiady CAWI/CATI z wnioskodawcami i Beneficjentami:** uzyskano łącznie 1726 poprawnie wypełnionych ankiet, co pozwoliło osiągnąć responsywność na poziomie 40,9%.
- **Wywiady indywidualne IDI:** wywiady przeprowadzono z przedstawicielami IZ i IP RPO WP (16 wywiadów), członkami Komitetu Monitorującego (5 wywiadów) oraz członkami KOP (27 wywiadów). Łącznie liczba wywiadów IDI wyniosła 48.
- **Wywiady eksperckie:** zrealizowano 5 wywiadów eksperckich z przedstawicielami firm doradczych.
- **Panel ekspertów:** w badaniu uwzględniono trzy panele eksperckie. Pierwszy panel dotyczył wsparcia w ramach EFRR, drugi – wsparcia w ramach EFS i oba zostały przeprowadzone z osobami dysponującymi wiedzą ekspercką w ramach obszarów wsparcia dotyczących każdego z funduszy. Panel trzeci został przeprowadzony z udziałem przedstawicieli instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WP 2014-2020.

System wyboru i oceny projektów (s. 22-61)

Prawidłowość rozplanowania naborów (s. 22-26)

W analizie zidentyfikowano zarówno mocne, jak i słabe strony sposobu rozplanowania naborów. Pozytywnie ocenić należy zintensyfikowanie naborów w początkowych kwartałach wdrażania RPO WP 2014-2020, które uznać należy za czynnik sprzyjający realizacji celów pośrednich Ram Wykonania Programu. Z kolei za słabość uznać należy nierównomierne rozplanowanie naborów na przestrzeni poszczególnych lat, które może prowadzić do istotnych różnic w obciążeniu pracą w IOK. Jednocześnie jednak pamiętać należy, że rozplanowanie naborów wynika z wielu czynników o różnorodnym

charakterze i aspekt czysto temporalny jest tylko jednym z nich i nie zawsze powinien mieć dominujące znaczenie.

Plany związane z ogłaszaniem naborów nie zawsze były realizowane przez IOK – w harmonogramach do końca 2 kwartału 2016 zaplanowano 45 naborów, a w rzeczywistości w tym okresie rozpoczęto ich 24. Na taki stan rzeczy miały wpływ przede wszystkim czynniki o charakterze zewnętrznym względem systemu realizacji RPO WP - opóźnienia w przyjmowaniu na szczebli centralnym aktów prawnych, wytycznych czy interpretacji niezbędnych do ogłoszenia naboru.

Pełna realizacja celów pośrednich Ram Wykonania na 2018 r. jest zagrożona i prawdopodobnie nie będzie możliwa. W wymiarze finansowym mamy do czynienia zagrożeniem nieosiągnięciem założonego poziomu certyfikacji w Osiach priorytetowych II, III i VIII. W wymiarze rzeczowym zagrożone jest natomiast osiągnięcie celów pośrednich w 4 z 24 mierników postępu. Powodem występujących zagrożeń są przede wszystkim czynniki zewnętrzne (oczekiwanie na regulacje szczebla centralnego, niskie zainteresowanie wnioskodawców czy opóźnienia realizacji projektów).

Przejrzystość i bezstronność systemu wyboru i oceny projektów (s. 27-31)

Analiza dokumentów regulujących funkcjonowanie systemu wyboru i oceny projektów pozwoliła na zidentyfikowanie „kaskadowości” – odzwierciedlenia przez dokumenty niższego szczebla wymagań wynikających z dokumentów szczebla wyższego. Regulacje wspólnotowe zostały odzwierciedlone i uszczegółowione w dokumentach szczebla krajowego (w *Ustawie o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* oraz *Wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020*). Te z kolei znalazły odzwierciedlenie w dokumentach regulujących funkcjonowanie systemu wyboru projektów RPO WP oraz skierowanych do wnioskodawców ogłoszeniach o naborze oraz regulaminach konkursów.

Analiza OFIP IZ RPO WP 2014-2020, IW poszczególnych IOK oraz Regulaminów pracy KOP wykazała, iż w pełni spełniają one minimalne wymogi odnoszące się do zapewnienia przejrzystości i bezstronności wyboru i oceny projektów. Nie zidentyfikowano w nich rozwiązań pozostających w sprzeczności z zasadą bezstronności i przejrzystości.

Wnioskodawcy w badaniu CAWI rzadko wskazywali na brak jawności, przejrzystości lub bezstronności systemu wyboru projektów. Przeważały wśród nich opinie o zapewnieniu jawności, przejrzystości i bezstronności lub braku wiedzy czy są one zapewniane. Taki stan rzeczy z jednej strony potwierdza prawidłowość realizacji analizowanych zasad w ramach RPO WP, lecz z drugiej strony świadczy o występowaniu wśród wnioskodawców niedoborów informacji o sposobie realizacji w ramach RPO WP zasad jawności, przejrzystości i bezstronności przez co uzasadnia potrzebę ich upowszechnienia.

Sposób organizacji i sprawność realizacji procesu wyboru projektów (s. 32-50)

Analiza regulacji dotyczących ogłaszania naborów oraz samych ogłoszeń o naborach i regulaminów konkursów wykazała, iż spełniają one ustawowe przesłanki co do sposobu organizacji oraz treści i formy dokumentów. Treść ogłoszeń i regulaminów ocenić należy jako adekwatną do specyfiki poszczególnych naborów - jest ona pozbawiona także elementów zbędnych dla procesu aplikacyjnego.

Integralnym elementem dokumentacji konkursowej są załączniki do regulaminów konkursów. W Osiach priorytetowych współfinansowanych ze środków EFRR (I – VI) średnia liczba załączników do regulaminów konkursów wyniosła 9,83, z kolei w Osiach współfinansowanych z EFS (VII – IX) była ona wyraźnie wyższa i wynosiła 14,47 załącznika. Dokumentacja konkursowa zamieszczana na stronie internetowej RPO podlegała zmianom. Zmiany dokonywane były w przypadku 76,0% naborów przy czym najczęściej realizowane one były w Osiach priorytetowych I, III, VIII i IX, a rzadziej w Osiach IV, V i VII. Najczęściej zmiany te dotyczyły głównie przyspieszenia lub przedłużenia terminów.

Wśród wnioskodawców dominują pozytywnie opinie o dokumentacji konkursowej. Najbardziej krytyczni w ocenie dokumentacji są wnioskodawcy z Osi priorytetowej I, za to wyżej ocenili ją respondenci z pozostałych Osi EFRR oraz z EFS.

Wśród przedstawicieli podmiotów aplikujących o wsparcie dominuje przekonanie o trafności terminów przeprowadzania naborów. Rzadko wskazywano na potrzebę przeprowadzenia naboru w późniejszym lub wcześniejszym terminie. Ponad połowa wnioskodawców wyraziła opinię, iż na dofinansowanie projektów powinna zostać przeznaczona większa pula środków. Nie oznacza to jednak występowania błędów w

rozplanowaniu alokacji w poszczególnych naborach z perspektywy osiągnięcia celów programu. Opinie wnioskodawców w tym zakresie wynikają prawdopodobnie z faktu, iż zwiększenie alokacji implikuje zwiększenie szansy na sukces w procesie aplikacyjnym – na otrzymanie dofinansowania. Ponadto wnioskodawcy rzadko wyrażali przeświadczenie o zbyt wysokiej minimalnej wartości projektów, co wskazuje, iż kwoty minimalne zostały ustalone trafnie w stosunku do specyfiki przedsięwzięć będących przedmiotem poszczególnych naborów.

Średni czas naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym wyniósł 37,4 dnia, z kolei w trybie pozakonkursowym był on krótszy, wynosił 24,4 dnia. Czas na składanie wniosków został oceniony jako optymalny przez większość wnioskodawców, co wskazuje, iż generalnie był on ustalany właściwie do potrzeb podmiotów aplikujących, co potwierdziły również wyniki badania jakościowego.

W ramach obszarów interwencji RPO WP 2014-2020 finansowanych z poszczególnych funduszy obowiązuje spójny przebieg oceny: w ramach EFRR mamy do czynienia z oceną formalną i merytoryczną, a w ramach EFS z oceną formalno-merytoryczną, które są uzupełniane o ocenę strategiczną. W Programie obowiązuje zasada „dwóch par oczu” polegająca na ocenie projektu przez co najmniej dwie osoby. W Osiach priorytetowych finansowanych w ramach EFRR ocena przebiega wyłącznie w trybie stacjonarnym, natomiast w Osiach finansowanych z EFS dopuszczony jest zarówno stacjonarny, jak i niestacjonarny tryb oceny. W ocenie projektów stosowane są porównawcze metody oceny projektów, przy czym zaleca się szersze stosowanie tychże metod.

Średni czas oceny wniosków o dofinansowanie (od zakończenia naboru do opublikowania rozstrzygnięcia na stronie internetowej RPO) wynosi w RPO WP 2014-2020 165,9 dnia. Przy czym nieco krótszy był on w ramach EFRR (142,4 dnia), a nieco dłuższy w ramach EFS (190,1 dnia). Ponad połowa badanych wnioskodawców oceniła czas oceny projektów jako długi (raczej długi lub bardzo długi),

Niemal połowa (30 z 62) objętych analizą konkursów została rozstrzygnięta po pierwotnie zaplanowanym terminie, przy czym opóźnienia zdecydowanie częściej mają miejsce w Osiach finansowanych z EFS, co jest wynikiem prowadzenia długotrwałych negocjacji z wnioskodawcami na etapie oceny projektu. Jak wykazała analiza statystyczna, na występowanie opóźnień istotny wpływ posiada duża liczba wniosków o dofinansowanie złożonych w naborze.

Ekspercka ocena procedur związanych z oceną projektów potwierdziła, iż co do zasady sposób ich organizacji jest poprawny oraz nie zidentyfikowała rozwiązań w sposób krytyczny zaburzających sprawności procesu oceny. W opinii ewaluatora podział zadań pomiędzy poszczególne komórki organizacyjne należy ocenić jako optymalny. Jedynie w przypadku wybranych aspektów procesu zidentyfikowano możliwość wprowadzenia usprawnień polegających na:

- decentralizacji procesu decyzyjnego w wybranych procedurach,
- uproszczeniu wybranych procedur,
- wykorzystaniu narzędzi wprowadzanych przez znowelizowaną *Ustawę o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*,
- dalszym dokonywaniu wewnętrznych przesunięć pracowników w ramach poszczególnych IOK.

W wyniku analizy procedur związanych ze składaniem i rozpatrywaniem odwołań od wyniku oceny, nie zidentyfikowano rozwiązań mogących zaburzać ich sprawność. Przy czym zwrócono uwagę na niejednolite stosowanie narzędzi zapewnienia bezstronności w postaci podpisywania przez osoby biorące udział w rozpatrywaniu protestów deklaracji poufności i bezstronności (są one stosowane tylko w IP RPO WP 2014-2020).

Użyteczność głównych narzędzi stosowanych na etapie oceny (s. 51-54)

Analiza ekspercka wzorów wniosków o dofinansowanie oraz wzorów kart oceny projektów nie wykazała występowania w ich konstrukcji znaczących dysfunkcyjności. Dokumenty te są przejrzyste oraz, co należy podkreślić, są dostosowane do specyfiki przedsięwzięć podlegających ocenie w ramach EFS i EFRR oraz specyfiki procesu w ramach poszczególnych funduszy. Pozytywnie ocenić należy również zawartość instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie - w opinii ewaluatora jest ona użyteczna dla prawidłowego wypełniania wniosków o dofinansowanie.

Wśród wnioskodawców dominuje przekonanie o przeciętnym stopniu jednoznaczności wymagań dotyczących zawartości pól wniosku o dofinansowanie. Najbardziej pozytywnie ocenili tę kwestię wnioskodawcy z Osi priorytetowych II – VI. Problemy z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie napotkało 23,1% wnioskodawców, przy czym problemy techniczne napotkało 9,1% badanych, a merytoryczne – 17,2%. Problemy merytoryczne najczęściej dotyczyły części wniosku związanych ze wskaźnikami, budżetem oraz części środowiskowej. Najczęstszym problemem była nieprecyzyjność wymagań co do zawartości pól we wniosku o dofinansowanie.

Zdolność systemu do identyfikacji i selekcji projektów komplementarnych (s. 55-57)

W ramach systemu wyboru i oceny projektów nie zidentyfikowano rozwiązań dedykowanych zapewnieniu komplementarności - kluczową rolę w tym zakresie posiadają nie obowiązujące procedury, a kryteria wyboru projektów. Narzędziem mogącym potencjalnie budować komplementarność projektów, jest takie rozplanowywanie naborów, aby działania miękko współfinansowane EFS mogły stanowić uzupełnienie dla interwencji związanych z infrastrukturą współfinansowanych z EFRR. Takie podejście realizowane jest jednak w ramach RPO WP w ograniczonym stopniu. Mechanizmem, który posiada pozytywny wpływ na komplementarność projektów jest formuła Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, lecz zapewnia ona komplementarność na bardzo ogólnym poziomie. W analizie wskazano na konieczność ustalenia w ramach RPO WP 2014-2020 jednolitego rozumienia komplementarności.

Funkcjonalność systemów informatycznych wspierających proces wyboru projektów (s. 58-61)

W celu wykrycia ewentualnych nieprawidłowości w sposobie konstrukcji oraz działania obu funkcjonujących w ramach RPO WP systemów informatycznych (LSI RPO WP 2014-2020 oraz LSI WUP) poddane one zostały ocenie eksperckiej. W jej toku nie ujawniono problemów, które w sposób krytyczny zaburzałyby możliwość korzystania z systemu i skutecznego aplikowania o wsparcie. Oba systemy należy ocenić pozytywnie pod względem estetyki, przejrzystości, dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zastosowanej technologii. Próbnym wypełnieniem wniosku nie ujawniło problemów ze stabilnością systemów czy utratą wprowadzonych danych. W przypadku obu systemów wykryte zostały drobne problemy oraz obszary możliwych usprawnień.

Na problemy techniczne – związane z funkcjonowaniem systemów informatycznych – napotkało zaledwie 9,1% wnioskodawców. Najczęściej związane one były ze zbyt małą dostępną liczbą znaków w poszczególnych polach, błędami zapisu treści wniosku skutkującymi utratą wprowadzonych informacji oraz błędami automatycznej kalkulacji wartości liczbowych. Ponadto wnioskodawcy ocenili pozytywnie oba systemy informatyczne we wszystkich analizowanych aspektach, takich jak łatwość założenia konta, czytelność tekstu, wygoda dołączania niezbędnych plików, łatwość znalezienia informacji, wygoda wypełniania wniosku oraz poprawność funkcjonowania systemu. Przy czym w ostatnim aspekcie systemy ocenione zostały relatywnie najgorzej, choć wciąż pozytywnie.

Kryteria wyboru projektów (s. 62-94)

Kryteria ogólne / standardowe (s. 62-64)

W przypadku wybranych kryteriów ogólnych stosowanych w ramach EFS i EFRR zidentyfikowano możliwości wprowadzenia usprawnień mających na celu ich uporządkowanie oraz zwiększenie użyteczności w ocenie wniosków o dofinansowanie. Większość kryteriów ogólnych została oceniona przez wnioskodawców pozytywnie pod względem zrozumiałości - problemy ze zrozumiałością występują tylko w przypadku wybranych kryteriów ogólnych. W ich przypadku powinny być podejmowane działania informacyjne mające na celu ograniczenie problemów ze zrozumiałością.

Kryteria specyficzne dla poszczególnych Osi Priorytetowych (s. 65-83)

Ocena ekspercka kryteriów specyficznych pozwoliła na wyróżnienie kryteriów, w przypadku których zasadne jest wprowadzenie usprawnień mających na celu zwiększenie ich użyteczności w ocenie wniosków o dofinansowanie. Dla każdego ze zidentyfikowanych kryteriów zaproponowano szczegółowe zalecenia.

Wnioskodawcy większość kryteriów specyficznych ocenili pozytywnie pod względem zrozumiałości. Problematyczne pod tym względem zrozumiałości okazały się tylko wybrane kryteria specyficzne. W celu ograniczenia problemów ze zrozumiałością zaleca się w ich przypadku podejmowanie działań informacyjnych.

Perspektywa wnioskodawców w ocenie kryteriów formalnych (s. 84)

Wnioskodawcy pozytywnie ocenili formalne kryteria wyboru projektów pod względem obiektywności, precyzyjności, weryfikowalności oraz niedyskryminacyjnego charakteru. Przy czym najbardziej krytyczni okazali się wnioskodawcy z Osi Priorytetowej I, zaś najbardziej pozytywna ocena cechuje wnioskodawców EFS. Jako problematycznie w wymienionych aspektach wskazywano kryterium związane z kwalifikowalnością wydatków.

Zdolność kryteriów wyboru projektów do identyfikacji i selekcji projektów o określonym charakterze (s. 84-92)

Ocena ekspercka kryteriów wyboru projektów potwierdziła, iż posiadają one pozytywny wpływ realizację celów Programu. Nie dotyczy to jednak wszystkich kryteriów, część z nich ma charakter neutralny – pełnią one inne istotne funkcje, czego nie należy traktować jako słabości kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WP 2014-2020. Wśród kryteriów posiadających pozytywny wpływ na realizację celów Programu wyróżnić można kryteria wpływu bezpośredniego – kryteria kierunkujące (eliminujące przedsięwzięcia niespójne z celami) oraz stymulujące jakość (motywuujące do podejmowania przez Beneficjentów działań, zwiększających skalę realizacji celów Programu). W RPO WP 2014-2020 mamy do czynienia również z kryteriami posiadającymi pośredni pozytywny wpływ na realizację celów Programu, mowa tu o kryteriach zapewniających warunki dla realizacji celów Programu.

Zarówno w EFS, jak i w EFRR mamy do czynienia z zastosowaniem w obszarze kryteriów wyboru projektów wystarczających rozwiązań i mechanizmów służących zapewnieniu realizacji polityk horyzontalnych. W przypadku EFS mamy do czynienia z oddzielną kategorią kryteriów horyzontalnych. Z kolei w przypadku EFRR tego rodzaju kryteria znajdują się wśród merytorycznych dopuszczających standardowych. Wśród kryteriów tych nie zidentyfikowano istotnych problemów wymagających podjęcia działań zaradczych.

W obowiązujących w ramach RPO WP 2014-2020 kryteriach wyboru projektów występują takie, których zadaniem jest zapewnienie zgodności kryteriów z inteligentnymi specjalizacjami. Występują one przede wszystkim w Osi priorytetowej I, gdzie weryfikacja zgodności ze specjalizacjami regionalnymi ma największe uzasadnienie. W związku z powyższym stwierdzić należy, iż w ramach RPO WP 2014-2020 zapewniono wystarczające narzędzia zapewnienia zgodności projektów w analizowanym aspekcie.

W toku oceny eksperckiej kryteriów wyboru projektów zidentyfikowano kryteria zapewniające wybór projektów innowacyjnych. Występują one przede wszystkim w Osi priorytetowej I. W opinii ewaluatora kryteria te gwarantują skuteczne oddziaływanie na kwestię premiowania projektów innowacyjnych. Wskazywane w badaniu jakościowym problemy związane z weryfikacją innowacyjności wynikają nie z konstrukcji obowiązujących kryteriów, lecz z trudności z pomiarem samego zjawiska innowacyjności.

Podsumowanie. Uwagi i zalecenia horyzontalne dotyczące kryteriów wyboru projektów (s. 93-94)

W ramach RPO WP 2014-2020 mamy do czynienia z występowaniem kompletnego, spójnego i racjonalnego katalogu kryteriów wyboru projektów. W przypadku punktowych kwestii sformułowano zalecenia mają na celu zwiększenie skuteczności poszczególnych kryteriów wyboru projektów. Stanowią one odpowiedź na problemy, które nie mają charakteru systemowego, lecz szczegółowy. Ponadto sformułowano następujące ogólne zalecenia dotyczące różnych aspektów formułowania, stosowania i oceny kryteriów wyboru projektów:

- uproszczenie systematyzacji kryteriów wyboru projektów,
- modyfikacja brzmienia kryteriów dotyczących zgodności projektu z dokumentami / aktami prawnymi,
- ograniczenie skali kryteriów dopuszczających o wielowymiarowym charakterze,
- podejmowanie działań doprecyzowujących i operacjonalizujących sposób stosowania danego kryterium w konkretnym naborze,
- zintensyfikowanie działań informacyjnych i szkoleniowych dla „klienta” zewnętrznego,
- uwzględnianie problematyki kryteriów wyboru projektów w przyszłych sektorowych badaniach ewaluacyjnych.

Executive Summary

Introduction (p. 17)

This report was prepared by Pracownia Badań i Doradztwa "Re-Source" Korczyński Sarapata sp.j. registered partnership in the framework of the evaluation research conducted at the request of the Marshal's Office of Podkarpacki Province, entitled "**Evaluation of the Criteria and System for the Selection of the Regional Operational Programme Projects of the PP for the years 2014-2020**".

Purposes and methodology of the research (p. 18-21)

The main purpose of the research was to evaluate the criteria and other elements of the project selection and evaluation system through the prism of assurance of the best possible implementation of the ROP PV 2014-2020. The analysis within the research covered two main areas: (1) the system and process of selection together with the projects evaluation (beyond the criteria) and (2) criteria of projects selection. Three evaluation criteria were considered in the research:

- a) Adequacy – which allows to evaluate the adequacy of selection criteria and selection system choosing and to evaluate the Projects so as to ensure the selection of those applications which contribute to the greatest extent to the implementation of 2014 – 2020 ROP PV objectives,
- b) Effectiveness - which allows to evaluate the ratio between the outlays (human resources, finance and time) incurred for the system of projects selection and evaluation and the effects that were to be achieved,
- c) Efficiency - which allows to evaluate the degree to which the projects selection criteria and the system of projects selection and evaluation contribute to the selection of those projects which contribute to the greatest extent to the implementation of 2014 – 2020 ROP PV objectives,

The following research techniques were used to conduct this research:

- Desk research: Within this technique, an in-depth analysis of the existing data was conducted, with particular emphasis on: legal acts connected with the research object, programme documentation, documents showing the features of projects selection system, project selection criteria, regulations, instructions, and other documents used while selecting and evaluating applications.
- Benchmarking: Within the benchmarking analysis, a comparative analysis was conducted of projects selection criteria under ROP PV and of criteria in force in other ROPs.
- CAWI/CATI Interviews with Applicants and Beneficiaries: A total of 1726 surveys, correctly completed were obtained, resulting in 40.9% of responsiveness.
- Individual IDI interviews: The interviews were conducted with representatives of the Managing Authority and the Intermediate Body of ROP PV (16 interviews), representatives of Monitoring Committee (5 interviews) and individuals evaluating projects (27 interviews). In total, 48 IDI interviews were conducted.
- Expert interviews: Five expert interviews were conducted with representatives of consulting firms.
- Expert Panel: Three expert panels were considered in the research. The first panel referred to the support within the framework of ERDF, the second to the support within the framework of ESF and both were conducted with the participation of those with expertise within the areas of support of each of the individual funds. The third panel was conducted with the participation of representatives of institutions involved in the implementation of ROP PV 2014-2020.

System of project selection and evaluation (p. 22-61)

Correctness of calls planning (p. 22-26)

The analysis identified both strong and weak points of the manner of calls planning. In general, the intensive calls at the beginning quarters within 2014 – 2020 ROP PV should be evaluated positively. They shall be deemed a factor fostering the execution of intermediate objectives of Programme Implementation Framework. In turn, uneven calls planning in the individual years shall be deemed the

weakness which may lead to material differentiation of work load in COC. At the same time, we must bear in mind the fact that the calls planning results from many factors of various nature and the time aspect is only one of them and it is not always that it has the prevailing importance.

The plans related to the announcement of calls were not always put into force by COC – in the schedules up to the end of quarter two of 2016, 45 calls were planned, but actually 24 were started at that time. This state of affairs was caused, primarily by factors external towards the ROP PV system implementation – delays with legal acts, guidelines or interpretations, necessary to announce calls, being accepted at the supreme level.

The full implementation of the intermediate purposes of the Implementation Framework for 2018 may be compromised and risks not to be possible. In the finance dimension, we deal with a risk of failure to achieve the assumed level of certification in priority axes II, III and VIII. In the material dimension, the achievement of targets is jeopardised in 4 from 24 measures of progress. The main reasons of jeopardy are primarily external factors (awaiting the regulations by the central authorities, low interest of beneficiaries to be, or delays in the implementation of projects).

Transparency and impartiality of the system of projects selection and evaluation (p. 27-31)

An analysis of the documents which deal with the functioning of the system of projects selection and evaluation allowed to identify "cascading" – reflecting by the lower level documents the requirements, arising from the higher level documents. The Communities Regulations were reflected and detailed in the national level documents (the *Act on Principles of Programmes Implementation Financed within the Financial Cohesion Policy in the 2014–2020 Financial Prospect* and the *Guidelines Related to the Modes of Projects Selection for 2014-2020*). In turn, they were reflected in the documents, regulating the functioning of the projects selection system of ROP PV and in the announcements addressed to the applicants on the calls and on competitions bye-laws.

An analysis of OFiP of the Managing Authority of ROP PV 2014-2020 IW in the individual COC and work bye-laws of the Project Evaluation Commission showed that they fulfil fully the minimum requirements related to the assurance of transparency and impartiality of projects selection and evaluation. No solutions contradictory to the principle of transparency and impartiality were identified.

In CAWI interviews, the applicants rarely indicated failed openness, transparency and impartiality in the projects selection system. Their prevailing opinions confirmed the openness, transparency and impartiality being ensured or no information whether they were ensured. Such a state of affairs confirms, on the one hand, the correctness of the analysed principles being implemented within the ROP PP, but, on the other hand, testifies to the applicants not being informed on the manner the principles of openness, transparency and impartiality are implemented within ROP PV and justifies the need to disseminate them.

Organization manner and the efficiency of projects selection process (p. 32-50)

An analysis of the regulations related to the calls announcement and the announcements of calls themselves as well as competitions bye-laws showed that they fulfilled the legal factors as to the manner of organizing and documents contents and forms. The contents of documents and bye-laws shall be deemed adequate to the specificity of individual calls. It has no elements unnecessary for the application process.

An integral element of competition documentation are schedules to competitions bye-laws. In the priority axes, co-funded from ERDF (I-VI), the average number of schedules to competitions bye-laws amounted to 9.83, in turn in axes co-funding with ESF (VII-IX) it was distinctly higher and amounted to 14.47 schedules. The competition documentation placed on the Internet website ROP was subject to changes. They were introduced in 76.0% of calls, whereby they were mostly applied in priority axes I, III, VIII, and IX and less frequently on IV, V, and VII axes. These changes most frequently related to acceleration or extending of time.

Positive opinions prevail amongst applicants on competition documentation. The applicants from the first priority axis are most critical in their evaluation of documentation. The respondents from the remaining axes of ERDF and ESF evaluated it higher.

The conviction on the adequacy of dates for calls prevails amongst the applicants. The need to have the calls earlier or later was indicated rarely. Over one half of the applicants were of the opinion that a larger

amount of money should have been designated for projects funding. This does not mean, however, that there were errors in planning the allocation in the individual calls from the point of view of achieving the objectives of the programme. The opinions of the applicants in this scope result most probably from the fact that an increase in the allocation implies a better chance to succeed in the application process – getting the funding.

Furthermore, the applicants rarely expressed their opinion on excessively high minimum value of projects which indicates the minimum amounts had been correctly fixed in relation to the specificity of the undertakings which are the object of the individual calls for proposals.

The average time of calls for applicants for funding in the competition mode amounted to 37.4 days, in turn in the off competition mode it was shorter, it amounted to 24.4 days. The time to submit applications was evaluated as optimum by most applicants which indicated that generally it was fixed correctly, taking into account the needs of the applicants which was also confirmed by the results of the qualitative research.

Within the areas of ROP PV 2014-2020 intervention financed from the individual funds, the cohesive course of evaluation is in force: within ERDF, we deal with the formal and substantial evaluation and within ESF with the formal and substantial evaluation which is supplemented by the strategical evaluation. The “four eyes” principle is in force. It consists in project evaluation by at least 2 people. In priority axes within the ERDF, the evaluation runs exclusively in the stationary mode, however in the Axes financed from ESF, both stationary and non-stationary mode of evaluation is admitted. In the projects evaluation, comparative methods of projects evaluation are applied, whereby a wider application of these methods is recommended.

The average time for the evaluation of applications for funding (from the end of calls for proposals up to the publication of the solution on the ROP internet website) amounts in ROP PV 2014-2020 to 165.9 days. Whereby, it was a little shorter within ERDF (142.4 days), and a little longer within ESF (190.1 days). Over one half of the interviewed applicants estimated the time of projects evaluation as long (rather long or very long).

Nearly one half (30 of 62) competitions covered by the analysis were resolved after an originally planned deadline, whereby the delays are decidedly more frequent in the axes financed from ESF, which is a result of lengthy negotiations with the applicants at the stage of project evaluation. As shown by the statistical analysis, a crucial impact on the occurrence of delays had the large number of applications for funding submitted in the calls.

An expert’s opinion on procedures related to the projects evaluation confirmed, that on principle the manner of their organisation is correct and it did not identify solutions in a critical manner disturbing the efficiency of the evaluation process. It was the evaluator’s opinion that the distribution of tasks between the individual organizational units shall be evaluated as optimum. However, in the case of selected process aspects, a potential to improve the system was identified, which consists in:

- decentralisation of the decision- making process in the selected procedures,
- simplifying selected procedures,
- use of tools introduced by the amendment to the *Act on Principles of Programmes Implementation within the Financial Cohesion Policy in the 2014–2020 Financial Prospects*”
- further internal shifting of employees within the individual COC.

As a result of an analysis of procedures related to submitting and considering appeals from the result of evaluation, no solutions were identified which could disturb the efficiency. Whereby, attention was drawn to a non-uniform application of tools to assure impartiality in the form of signing by persons, taking part in considering the protests of the declaration of confidentiality and impartiality. (They are applied only in Intermediate Body of ROP PV 2014-2020).

Usability of main tools applied at the stage of evaluation (p. 51-54)

The expert analysis of templates for applications for funding and specimens for project evaluation records did not show the occurrence in their construction of important disfunctionality. These documents are transparent and it shall be emphasized that they are adjusted to the specificity of undertakings which are

liable to evaluation within ESF and ERDF and the specificity of the process within the individual funds. The content of the instruction how to fill in the application for funding shall be also positively evaluated. In the evaluator's opinion it is useful for correct filling the applications for funding.

Amongst the applicants, there is a prevailing conviction on an average degree of unambiguity of requirements related to the content of individual fields of the application for funding. The applicants from priority axes II-VI evaluated this issue most positively. Problems with filling in the application for funding were met by 23.1% applicants, whereby, 9.1% of those interviewed encountered technical problems, 17.2% of them had substantial problems. Substantial problems referred most frequently to a part of the application related to ratios, budget and to the environment. The most frequent problem was lack of precision of requirements related to the content of fields in the application of funding.

The capacity of the system to identify and select complementary projects (p. 55-57)

Within the system of selection and evaluation of projects, no solutions were identified dedicated to the assurance of complementarity. The key role in this field can be found in procedures which are not in force and the projects selection criteria. The tool which could potentially build the complementarity of projects is such a calls planning to allow the soft actions co-financed from ESF to supplement interventions related with the infrastructure co-financed from ERDF. However, such an approach is effected to a limited degree within ROP PP. The mechanism which has a positive impact on the complementarity of projects is the formula of Integrated Territorial Investments, but it ensures complementarity at a very general level. The necessity to establish within ROP PV 2014 - 2020 the uniform understanding of complementarity was indicated in the analysis.

Functionality of IT systems, supporting the process of projects selection (p. 58-61)

To detect irregularities in the manner of structuring and operation of both IT systems functioning within ROP PV (LITS ROP PV 2014-2020 and LITS Provincial Labour Office), if any, they have been subject to expert evaluation. During it, no problems were revealed which in a critical manner would disturb the chance to use the system and to apply for funding in an efficient way. Both systems shall be evaluated positively as to their appearance, transparency, adjustment to the needs of those handicapped and the technology applied. Trials to fill in an application did not reveal any problems with the stability of the systems or a loss of data introduced. In the case of both the systems, minor problems have been detected and areas of possible improvements.

Only 9.1 % of applicants met technical problems - related to the functioning of IT systems. They were most frequently related to a little available number of characters in individual fields, errors of application text entering, causing loss of information introduced and errors of automatic calculation of numerical values. Furthermore, the applicants evaluated positively both IT systems in all analysed aspects such as easiness of opening an account, legibility of the text, convenience in attaching necessary files. Convenience in attaching necessary files, easiness in finding information, convenience in filling in the information, and correctness with which the system functions. Whereby at the last aspect, the systems were evaluated relatively worst, although still positively.

Criteria for project selection (p. 62-94)

General / standard criteria (p. 62-64)

In the case of selected general criteria applied within ESF and ERDF, possibilities to introduce improvements were identified to put them in order and increase the usability in the evaluation of applications for funding. Most of the criteria were evaluated by the applicants positively as easily understandable while problems with understanding occur only in the case of selected general criteria. In their case, information actions shall be taken to limit the issues with understanding.

Specific criteria with individual Priority Axes (p. 65-83)

Expert evaluation of specific criteria allowed to distinguish those in case of which it is justified to introduce improvements for the purpose of increasing their usability in the evaluation of applications for funding. Detailed recommendations were suggested for identified criteria.

The most specific criteria were evaluated positively by the applicants in terms of their understandability. Only several specific criteria proved to be problematic in that regard. To limit the issues with understanding, it is recommended in their case to undertake information actions.

Applicants' prospects in the evaluation of formal criteria (p. 84)

Applicants evaluated positively the formal criteria of project selection as to the objectivity, preciseness, verifiability and non-discriminative nature. The applicants from the Priority Axis I turned out to be the most critical and the most positive evaluation was made by the ESF applicants. The criterion related to the eligibility of expenses in the mentioned aspects was indicated as an issue.

The capacity of project selection criteria to identify and select projects of a set out nature (p. 84-92)

The experts' evaluation of project selection criteria confirms that they have a positive impact on the implementation of the Programme objectives. However, this does not refer to all criteria; some of them are of a neutral nature – they fulfil other important functions which shall not be treated as weakness of the criteria of project selection within ROP PV 2014-2020. Among the criteria which have a positive impact on the implementation of the Programme objectives, those of a direct impact can be distinguished – the targeting criteria (eliminating those undertakings which are not cohesive with the objectives) and stimulating the quality (motivating Beneficiaries to undertake actions, increasing the scale of implementation of the Programme objectives. In ROP PV 2014-2020, we deal also with criteria which have an indirect positive impact on implementation of the Programme objectives. This refers to the criteria which ensure conditions to implement the Programme objectives.

Both in ESF and ERDF, we deal with the application in the area of criteria of project selection, of sufficient solutions and mechanisms which serve to ensure the implementation of horizontal policies. In the case of ESF, there is a separate category of horizontal criteria. In turn, in the case of ERDF, this type of criteria can be found amongst the substantial standard admitting criteria. Amongst these criteria, no material issues were identified which would require taking remedial measures.

Within the project selection criteria in force in ROP PV 2014-2020, there are such whose task is to assure the criteria compliance with intelligent specializations. They occur primarily in the Priority Axis I where the verification of compliance with the regional specialisations has the greatest justification. In connection therewith, it can be claimed that within ROP PV 2014-2020 sufficient tools for the assurance of the projects' compliance with the analysed aspect were assured.

During the experts' evaluation of the project selection criteria, those ensuring the selection of innovative project were identified. They occurred primarily in the Priority Axis I. In the Evaluator's opinion, these criteria guarantee the efficient impact on the issue of innovative projects rewarding. The issues indicated in the qualitative research related to the verification of innovativeness result not from the construction of the criteria in force but from the difficulty in measuring the phenomenon of innovativeness itself.

Summary. Comments and horizontal recommendations related to selection criteria (p. 93-94)

Within ROP PV 2014-2020 there exists a complete, cohesive and rational catalogue of project selection criteria. In the case of point issues, recommendations were formulated to increase the efficiency of individual project selection criteria. They are an answer to the issues which do not have a systemic nature, but a detailed one. In addition, the following general recommendations were formulated with reference to various aspects of formulation, application and evaluation of project selection criteria:

- simplified systematization of the project selection criteria,
- modification of the criteria's wording related to the project's compliance with documents/ legal acts,
- limitation of the scale with reference to the criteria of admittance with a multi-dimensional nature,
- taking actions to make the manner of application of a given criteria in the given calls more precise and operational,
- intensification of informative and training action for an external "client",
- taking into account the issues of project selection criteria in the future sector evaluation research.

Spis treści

Streszczenie.....	3
Executive Summary	8
Spis treści	13
Wykaz skrótów.....	14
Wykazy obiektów	16
Wykaz schematów	16
Wykaz tabel.....	16
Wykaz wykresów	16
Wprowadzenie	17
Syntetyczny opis koncepcji i metodologii badania	18
Cel i obszary badawcze.....	18
Kryteria ewaluacyjne	18
Charakterystyka pytań badawczych	18
Metodologia badania	20
Opis wyników ewaluacji.....	22
System wyboru i oceny projektów	22
Prawidłowość rozplanowania naborów	22
Przejrzystość i bezstronność systemu wyboru i oceny projektów	27
Sposób organizacji i sprawność realizacji procesu wyboru	32
Użyteczność głównych narzędzi stosowanych na etapie oceny	51
Zdolność systemu do identyfikacji i selekcji projektów komplementarnych.....	55
Funkcjonalność systemów informatycznych wspierających proces wyboru projektów	58
Kryteria wyboru projektów.....	62
Kryteria standardowe / ogólne	62
Kryteria specyficzne dla poszczególnych Osi Priorytetowych.....	65
Perspektywa wnioskodawców w ocenie kryteriów formalnych.....	84
Zdolność kryteriów wyboru projektów do identyfikacji i selekcji projektów o określonym charakterze	84
Podsumowanie. Uwagi i zalecenia horyzontalne dotyczące kryteriów wyborów projektów	93
Syntetyczne odpowiedzi na pytania badawcze	95
Wnioski i rekomendacje	99

Wykaz skrótów

Tabela 1. Wykaz skrótów

Skrót	Rozwinięcie skrótu
A2A	Relacja między administracjami rządowymi (Administration to Administration)
B+R	Badania i rozwój
B2B	Relacja między podmiotami gospodarczymi (Business to business)
B2C	Relacja między firmą, a klientem (Business to consumer)
BHP	Bezpieczeństwo i higiena pracy
C2B	Relacja między klientem, a firmą (Consumer to business)
C2C	Relacja między klientami (Consumer to consumer)
CATI	Wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (Computer Assisted Telephone Interview)
CAWI	Wywiad internetowy wspomagany komputerowo (Computer Assisted Web Interview)
CI	Wspólne wskaźniki (Common Indicators)
CIS	Centrum Integracji Społecznej
COC	Instytucja Organizująca Konkurs (Call for Proposals Organising Committee)
DDPA	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych (Detailed Description of Priority Axes)
DPI	Departament Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych
DWP	Departament Wspierania Przedsiębiorczości
Dz.U.	Dziennik Ustaw
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFŚ	Europejski Fundusz Społeczny
EMAS	System Ekozarządzania i Audytu (Eco Management and Audit Scheme)
ERDF	European Regional Development Fund
ESF	Europejski Fundusz Społeczny (European Social Fund)
EUR	Euro (waluta)
EWG	Europejska Wspólnota Gospodarcza
FAQ	Często zadawane pytania (Frequently Asked Questions)
GPR	Gminny Program Rewitalizacji
IB	Instytucja Pośrednicząca (Intermediate Body)
IDI	Indywidualny Wywiad Pogłębiony (Individual In-depth Interview)
IOB	Instytucja Otoczenia Biznesu
IOK	Instytucja Organizująca Konkurs
IP	Instytucja Pośrednicząca
ISO	Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (International Organization for Standardization)
IW	Instrukcje Wykonawcze
IZ	Instytucja Zarządzająca
KEW	Kluczowy Etap Wdrażania
KIS	Klub Integracji Społecznej
KOP	Komisja Oceny Projektów
KPA	Kodeks Postępowania Karnego
KPOŚK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KSI	Krajowa Sieć Innowacji
KSU	Krajowy System Usług
LITS	Lokalny System Informatyczny (Local IT System)
LPR	Lokalny Program Rewitalizacji
LSI	Lokalny System Informatyczny

MA	Instytucja Zarządzająca (Managing Authority)
MR	Ministerstwo Rozwoju
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
NGO	Organizacja pozarządowa (Non-Government Organization)
OFiP	Opis Funkcji i Procedur
OHSASA	Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (Occupational health and safety management systems)
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PO PŻ	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa
POZ	Podstawowa Opieka Zdrowotna
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
PWSZ	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
RIS	Regionalna Strategia Innowacji (na rzecz inteligentnej specjalizacji)
ROP PV 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackie na lata 2014-2020 (Regional Operational Programme for Podkarpackie Voivodeship 2014-2020)
RPO	Regionalny Program Operacyjny
SK	Subregion Krośnieński
SL	System Lokalny
SOPZ	Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia
SP	Subregion Przemyski
SR	Subregion Rzeszowski
ST	Subregion Tarnobrzeski
SzOOP	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
TEN-T	Transeuropejska Sieć Transportowa (Trans-European Transport Networks)
TIK	Technologie Informacyjno-Komunikacyjne
TRL	Poziom gotowości technologicznej projektu (Technology Readiness Level)
UE	Unia Europejska
VLO	Wojewódzki Urząd Pracy (Voivodeship Labour Office)
WP	Województwo Podkarpackie
WPGO	Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Wykazy obiektów

WYKAZ SCHEMATÓW

Schemat 1. Cele i obszary badawcze	18
Schemat 2. Rodzaje i zasięg komplementarności	57
Schemat 3. Rola kryteriów wyboru projektów w procesie realizacji celów Programu i Ram wykonania.....	86

WYKAZ TABEL

Tabela 1. Wykaz skrótów	14
Tabela 3. Stopień realizacji śródkresowych celów Ram wykonania w wymiarze rzeczowym dla poszczególnych Osi priorytetowych.....	25
Tabela 4. Związek czynników z występowaniem opóźnień w rozstrzygnięciu konkursów	48
Tabela 5. Ocena kryteriów standardowych w ramach EFRR	62
Tabela 6. Ocena kryteriów ogólnych w ramach EFS.....	65
Tabela 7. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej I	66
Tabela 8. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej II	72
Tabela 9. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej III	73
Tabela 10. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej IV	75
Tabela 11. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej V	77
Tabela 12. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej VI	77
Tabela 13. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej VII.....	79
Tabela 14. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej VIII.....	82
Tabela 15. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej IX	83
Tabela 16. Syntetyczne odpowiedzi na pytania badawcze	96
Tabela 17. Wnioski i rekomendacje	100
Tabela 18. Conclusions and recommendations	108

WYKAZ WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba planowanych i faktycznie rozpoczętych naborów w trybie konkursowym	22
Wykres 2. Opinie na temat jawności i przejrzystości systemu wyboru projektów	31
Wykres 3. Opinie na temat bezstronności systemu wyboru projektów	32
Wykres 4. Średnia liczba załączników w naborze w poszczególnych Osiach Priorytetowych.....	35
Wykres 5. Udział naborów, w których dokonano zmian	37
Wykres 6. Liczebność wszystkich zmian ze względu na charakter zmiany	37
Wykres 7. Ocena dokumentacji konkursowej przez wnioskodawców	38
Wykres 8. Ocena dokumentacji projektowej a status wnioskodawcy.....	39
Wykres 9. Opinie o terminie przeprowadzenia naborów wniosków	40
Wykres 10. Opinie na temat wielkości alokacji i minimalnej wartości projektów	41
Wykres 11. Ocena czasu na złożenie wniosku o dofinansowanie	42
Wykres 12. Terminowość rozstrzygnięcia konkursów	48
Wykres 13. Ocena faktycznego i przewidywanego czasu oceny wniosków o dofinansowanie.....	49
Wykres 14. Ocena jednoznaczności wymagań co do zawartości wniosku zawartych w instrukcji wypełniania i wzorze wniosku	52
Wykres 15. Występowanie i rodzaj problemów z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie	52
Wykres 16. Występowanie problemów z wypełnieniem wniosku a status wnioskodawcy	53
Wykres 17. Charakter problemów merytorycznych przy wypełnieniu wniosku o dofinansowanie	54
Wykres 18. Charakter problemów technicznych występujących przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie.....	60
Wykres 19. Ocena systemów informatycznych wspierających proces aplikowania	61
Wykres 20. Ocena formalnych kryteriów wyboru projektów.....	84

Wprowadzenie

Niniejszy raport stanowi rezultat całości prac badawczych przeprowadzonych na potrzeby badania ewaluacyjnego pn. „Ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WP 2014-2020” w terminie od 07.04.2017 r. do 14.09.2017 r. Badanie zrealizowane zostało na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego przez Pracownię Badań i Doradztwa „Re-Source” Korczyński Sarapata sp.j. W zasadniczej części raportu przedstawiono wyniki analiz dotyczących systemu wyboru projektów, kryteriów wyboru projektów dla RPO WP 2014-2020 oraz systemów informatycznych wspierających proces wyboru projektów. Analityczny i rekomendacyjny komponent raportu został poprzedzony informacjami dotyczącymi koncepcji i metodologii badania. W formie odrębnych plików dołączono do raportu następujące aneksy:

- raport metodologiczny (w sposób szczegółowy prezentujący metodologię badania),
- źródła danych wykorzystane w badaniu (dane ilościowe i transkrypcje wywiadów jakościowych),
- wykazy uczestników badań jakościowych,
- syntetyczną informację nt. wyników badania.

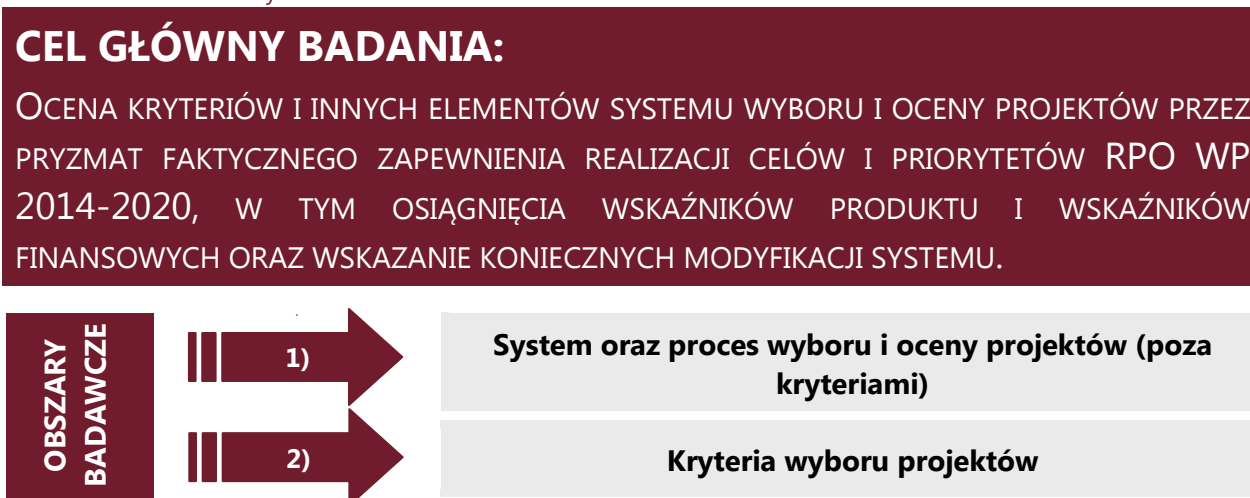
Syntetyczny opis koncepcji i metodologii badania

W niniejszej części raportu scharakteryzowano cel i obszary badawcze, kryteria ewaluacyjne oraz pytania badawcze.

CEL I OBSZARY BADAWCZE

Poniżej przedstawiono cel główny oraz obszary badawcze, które odnoszą się do podejmowanej w badaniu problematyki.

Schemat 1. Cele i obszary badawcze

KRYTERIA EWALUACYJNE

- **Trafność** - pozwalająca ocenić adekwatność doboru kryteriów wyboru oraz systemu wyboru i oceny projektów z punktu widzenia zapewnienia wyboru wniosków, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów RPO WP 2014 – 2020;
- **Efektywność** - pozwalająca ocenić stosunek nakładów (ludzkich, finansowych, czasowych) poniesionych na system wyboru i oceny projektów do zakładanych do osiągnięcia efektów;
- **Skuteczność** - pozwalająca ocenić w jakim stopniu kryteria wyboru projektów oraz system wyboru i oceny projektów przyczyniają się do wyboru projektów najlepiej realizujących cele określone w RPO WP 2014 - 2020.

CHARAKTERYSTYKA PYTAŃ BADAWCZYCH

OBSZAR BADAWCZY I. SYSTEM WYBORU I OCENY PROJEKTÓW

Pytanie nr 1. Czy rozplanowanie konkursów jest prawidłowe (rozplanowanie w czasie oraz podział środków), w kontekście:

- celów działań RPO WP 2014-2020, w tym wskaźników realizacji oraz kluczowych etapów wdrażania uwzględnionych w ramach wykonania,
- potrzeb i możliwości potencjalnych wnioskodawców,
- cech projektów,
- potencjału instytucjonalnego instytucji dokonujących oceny i wyboru.

Pytanie nr 2. Czy sposób organizacji i sprawność realizacji procesu wyboru projektów jest poprawny w kontekście celów działań Programu?

- ogłoszenie naboru: dostępności informacji, czytelności i poprawności merytorycznej dokumentacji konkursowej, trafności zakresu i treści regulaminów konkursowych w kontekście celów działań i Programu, zakres wymaganych dokumentów,
- nabór wniosków: czas na składanie wniosków, potencjał administracyjny instytucji dokonujących naboru,
- ocena i wybór projektów: potencjał administracyjny i ekspercki, czas oceny, metody oceny, rekrutacja i system wynagrodzeniowy ekspertów dokonujących oceny, proces zatwierdzania wyników.

Pytanie nr 3. Czy system oceny i wyboru projektów jest bezstronny i przejrzysty zarówno dla osób zaangażowanych we wdrażanie RPO WP 2014-2020 jak i dla potencjalnych beneficjentów w ramach poszczególnych działań?

Pytanie nr 4. Czy system oceny i wyboru projektów zapewnia wybór projektów wzajemnie komplementarnych?

Pytanie nr 5. Czy system informatyczny wykorzystywany w procesie naboru i oceny projektów funkcjonuje poprawnie? Co ewentualnie należy w nim dodać lub zmienić?

Pytanie nr 6. Czy system wyboru i oceny projektów wymaga wprowadzenia usprawnień? Czy istnieją elementy, które są lub mogą być problemami we wdrażaniu RPO WP 2014-2020 (np. mające wpływ na brak zainteresowania konkursami)? Jeżeli tak, to które z tych elementów wymagają natychmiastowej interwencji, a które powinny być stale monitorowane pod kątem możliwości wystąpienia barier w kolejnych etapach wdrażania RPO WP 2014-2020?

Pytanie nr 7. Jak ocenić należy poprawność konstrukcji oraz użyteczność dwóch głównych narzędzi stosowanych na etapie procesu oceny i wyboru projektów, tj.: wniosku o dofinansowanie oraz kart oceny?

OBSZAR BADAWCZY II. KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW

Pytanie nr 8. Czy kryteria i ich definicje zostały poprawnie sformułowane? Czy są:

- obiektywne,
- mierzalne (weryfikowalne),
- jednoznaczne i precyzyjne,
- poprawne merytorycznie,
- spójne wewnętrznie w ramach poszczególnych konkursów.

Pytanie nr 9. Czy i w jakim stopniu kryteria wyboru projektów w ramach poszczególnych Działań sprzyjają wyborowi projektów, które w sposób optymalny i najbardziej efektywny przyczyniają się do osiągnięcia celów RPO WP 2014-2020 oraz pozwolą na wypełnienie zobowiązań wynikających z przyjętych ram wykonania?

- spójność kryteriów z celami działania, Programu oraz logiką interwencji (w tym wskaźnikami realizacji oraz kluczowymi etapami wdrażania uwzględnionymi w ramach wykonania),
- istotność kryteriów (m.in. identyfikacja kryteriów pominiętych a istotnych z punktu widzenia celów działania i Programu, w tym założeń ram wykonania i/lub eliminacja kryteriów nieistotnych),
- adekwatność znaczenia (wagi) przypisanej danemu kryterium z punktu widzenia celów działania Programu (w tym założeń ram wykonania),
- komplementarność kryteriów z punktu widzenia osiągnięcia celów Programu,
- zdolność kryteriów do wpływania na realną jakość przedkładanych projektów,
- zdolność kryteriów do wyboru projektów innowacyjnych,
- zdolność kryteriów do wyboru projektów zgodnych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami,

- zagrożenie dyskryminacji określonych grup potencjalnych beneficjentów oraz grup docelowych np. niepełnosprawnych,
- spójność kryteriów z zasadami ogólnymi, ustanowionymi w art. 7 i 8 rozporządzenia ogólnego.

Pytanie nr 10. Jakiego rodzaju rozwiązania dotyczące weryfikacji kryteriów merytorycznych stosowane w ramach innych RPO stanowią dobrą praktykę i należałoby je wykorzystać w konstruowaniu katalogu tej grupy kryteriów w RPO WP 2014-2020?

METODOLOGIA BADANIA

Nazwa techniki badawczej	Opis
Desk research	<p>W ramach analizy danych zastanych zastosowany został dobór celowy, polegający na włączeniu w zakres analiz wszystkich danych, które mogą się okazać przydatne z perspektywy celu badania. W ramach niniejszego projektu badawczego przeanalizowane zostały kryteria wyboru projektów oraz dokumentacja konkursowa w ramach wszystkich 96 naborów objętych badaniem, analiza objęła również następujące dokumenty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Umowa Partnerstwa; ▪ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 217); ▪ Projekt ustawy o zmianie ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014 – 2020 oraz niektórych innych ustaw; ▪ Wytyczne Ministra Rozwoju i Finansów w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 z 6 marca 2017 r.; ▪ Dokumenty określające ramy prawne - rozporządzenia, ustawy itp. zarówno krajowe i unijne dla systemu i kryteriów wyboru projektów; ▪ Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020; ▪ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (SzOOP RPO WP 2014-2020) wraz z kryteriami wyboru; ▪ Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz Instytucji Pośredniczących RPO WP 2014-2020; ▪ Opis Funkcji i Procedur obowiązujących w Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Certyfikującej RPO WP 2014 – 2020; ▪ Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020; ▪ Regulaminy, instrukcje oraz inne dokumenty używane w toku wyboru i oceny wniosków (ze szczególnym uwzględnieniem takich dokumentów jak: <ul style="list-style-type: none"> ▪ regulaminy prac KOP (wraz z załącznikami), ▪ zasady naboru kandydatów na ekspertów oraz prowadzenia wykazu kandydatów na ekspertów, ▪ wzory wniosków o dofinansowanie dla EFRR i EFS wraz z instrukcjami wypełniania wniosku, ▪ wzory załączników do wniosku o dofinansowanie wraz z instrukcjami wypełniania załączników do wniosku o dofinansowanie, ▪ wzory oświadczeń wymaganych na etapie składania wniosku o dofinansowanie, ▪ dokumenty wykorzystywane przez osoby zajmujące się oceną wniosków, tj.: listy sprawdzające, karty weryfikacji, wzory kart oceny merytorycznej, ▪ Harmonogramy naborów wniosków o dofinansowanie; ▪ Ekspertyzy dotyczące oceny projektów oraz raporty z ewaluacji systemów wyboru i oceny projektów oraz kryteriów, z obu perspektyw finansowych;

Nazwa techniki badawczej	Opis
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dokumentacja z posiedzeń Komitetu Monitorującego RPO WP 2014-2020, których obrady dotyczyły przyjęcia kryteriów wyboru projektów; ▪ Strategia ZIT Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego; ▪ Dane dotyczące złożonych wniosków o dofinansowanie zawierające podstawowe informacje o projektach wraz z danymi kontaktowymi umożliwiającymi realizację badania CATI/CAWI – wygenerowane z systemów informatycznych funkcjonujących w ramach Programu.
Wywiad internetowy CAWI	<p>Badanie CAWI objęło trzy grupy badanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wnioskodawcy aplikujący skutecznie, ▪ potencjalni beneficjenci, ▪ wnioskodawcy aplikujący nieskutecznie. <p>Do respondentów rozesłano 4222 zaproszenia do udziału w badaniu, z czego 1726 ankiet zostało wypełnionych z sukcesem. Oznacza to osiągnięcie wskaźnika <i>response rate</i> na poziomie 40,9%.</p>
Wywiad IDI	<p>Wywiady IDI zostały przeprowadzone z następującymi kategoriami respondentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawiciele Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020 oraz Instytucji Pośredniczących w ramach RPO WP 2014-2020 – zaangażowanych w programowanie, rozpatrywanie protestów oraz odpowiedzialnymi za przygotowanie kryteriów wyboru projektów w ramach poszczególnych osi priorytetowych i wybór projektów – 17 wywiadów, ▪ przedstawiciele partnerów społeczno-gospodarczych, uczestniczących w pracach Komitetu Monitorującego RPO WP 2014-2020 – 5 wywiadów, ▪ członkowie Komisji Oceny Projektów – uwzględniając założenie, iż należy przeprowadzić 1 wywiad w ramach każdego Działania/Poddziałania, w którym ogłoszono nabór do dnia zatwierdzenia raportu metodologicznego, a jednocześnie, że z jednym respondentem możliwe jest przeprowadzenie wywiadu w odniesieniu do maksymalnie 5 naborów - przeprowadzono dobór celowy, zrealizowano ostatecznie 24 wywiady obejmując całość naborów spełniających kryteria doboru.
Wywiad ekspercki	<p>Wywiady eksperckie zostały przeprowadzone z pracownikami firm doradczych / konsultingowych zajmujących się doradztwem w procesie aplikowania o środki w ramach RPO WP 2014-2020. Zastosowany został dobór celowy polegający na selekcji respondentów posiadających ważne cechy z perspektywy celów badania, a mianowicie mających duże doświadczenie w świadczeniu usług związanych z doradztwem w procesie aplikowania o środki w woj. podkarpackim.</p> <p>Zrealizowano 5 wywiadów eksperckich.</p>
Benchmarking	<p>W ramach niniejszego badania technika benchmarkingu została zastosowana do przeprowadzenia porównań województwa podkarpackiego z innymi regionami w zakresie kryteriów merytorycznych stosowanych w regionalnych programach operacyjnych na lata 2014-2020, w stosunku do wyboru projektów współfinansowanych ze środków EFRR i EFS. Celem analizy było zidentyfikowanie kryteriów, które mogą się okazać użyteczne w przypadku ich transferu do katalogu kryteriów RPO WP 2014-2020 lub też zidentyfikowanie możliwości modyfikacji kryteriów (zmiana definicji, zmiana sposobu oceny), które obowiązują w ramach RPO WP 2014-2020 i w stosunku do których zidentyfikowane zostały określone problemy w zakresie sposobu sformułowania i/lub ich skuteczności.</p>
Panel ekspercki	<p>W badaniu uwzględniono trzy panele eksperckie. Pierwszy panel dotyczył wsparcia w ramach EFRR, drugi – wsparcia w ramach EFS i oba zostały przeprowadzone z osobami dysponującymi wiedzą ekspercką w ramach obszarów wsparcia dotyczących każdego z funduszy, a jednocześnie zaangażowanych w proces oceny wniosków o dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020. Panel trzeci został przeprowadzony z udziałem przedstawicieli instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WP 2014-2020.</p>

Opis wyników ewaluacji

SYSTEM WYBORU I OCENY PROJEKTÓW

W niniejszej części raportu przedstawiono wyniki badania i przeprowadzonych analiz dotyczących systemu oraz procesu wyboru i oceny projektów, z wyłączeniem kryteriów wyboru projektów (które poddano analizie w dalszej części raportu), ze szczególnym uwzględnieniem zasad i sposobu realizacji naboru i oceny wniosków.

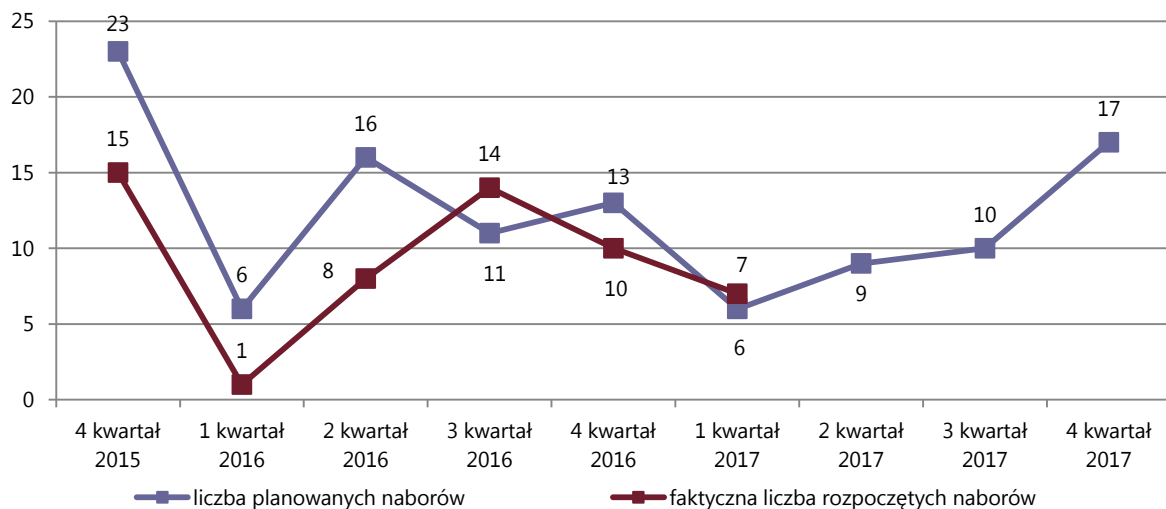
Prawidłowość rozplanowania naborów

W ramach niniejszej części przeprowadzono ocenę prawidłowości rozplanowania konkursów (rozplanowania w czasie oraz podziału środków) w kontekście: celów działań RPO WP 2014-2020 (w tym wskaźników realizacji oraz kluczowych etapów wdrażania uwzględnionych w Ramach wykonania), potrzeb i możliwości potencjalnych wnioskodawców, cech projektów oraz potencjału instytucjonalnego instytucji dokonujących oceny i wyboru.

Punktem wyjścia dla analizy prawidłowości rozplanowania konkursów w ramach RPO WP, są przedstawione na kolejnych stronach niniejszego podrozdziału wyniki analizy opartej o harmonogramy naborów, ogłoszenia o naborach oraz dane sprawozdawcze.

Na poniższym wykresie zeprezentowana została liczba planowanych oraz faktycznie rozpoczętych naborów wniosków w trybie konkursowym, które stanowią źródło informacji o rozplanowaniu konkursów.

Wykres 1. Liczba planowanych i faktycznie rozpoczętych naborów w trybie konkursowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie harmonogramów naborów wniosków (uwzględniono pierwotne wersje harmonogramów) oraz ogłoszeń o naborach (uwzględniono nabory rozpoczęte do końca ostatniego pełnego kwartału objętego analizą – 1 kwartału 2017 roku)

Sposób rozplanowania naborów w ramach RPO WP 2014-2020 zawarty w harmonogramach posiada zarówno dobre jak i złe strony. Pozytywną stroną przedstawionego sposobu rozplanowania jest zintensyfikowanie naborów w początkowych kwartałach wdrażania RPO WP 2014-2020 (4 kwartał 2015 – 23 nabory, 2 kwartał 2016 – 16 naborów), ponieważ w przypadku projektów wybranych do dofinansowania w tym okresie mamy do czynienia z dość dużym prawdopodobieństwem zaistnienia zaplanowanych produktów oraz składania wniosków o płatność przed końcem 2018 roku, co przyczyni się do uwzględnienia tych efektów w ramach monitorowania realizacji Ram wykonania. Odpowiednio wczesna organizacja naborów zwiększa prawdopodobieństwo osiągnięcia celu śródkresowego Ram wykonania.

Z kolei wątpliwości może budzić zaplanowanie w I kwartale 2016 tylko 6 naborów w trybie konkursowym. Kwartał ten także znajduje się w początkowej fazie wdrażania Programu, lecz zaplanowano w nim najmniejszą liczbę – 6 naborów. Mamy więc do czynienia z nierównomiernym rozplanowaniem naborów, które może prowadzić do nierównomiernego obciążenia pracą w IOK na przestrzeni roku. Z podobną sytuacją mamy do czynienia w roku 2017 – tu w pierwszych dwóch kwartałach zaplanowano rozpoczęcie relatywnie małej liczby naborów (I kwartał – 7 naborów, II kwartał – 9 naborów), z kolei w ostatnim kwartale roku 2017 liczba zaplanowanych naborów jest duża – wynosi 17. Sytuacją optymalną dla sprawności wdrażania jest względnie równomierne rozplanowywanie naborów na przestrzeni roku, ponieważ w takim przypadku nakłady pracy związane z oceną rozkładane są równomiernie w czasie.

Rzeczywista dynamika rozpoczynania naborów wniosków w trybie konkursowym znacząco różni się od planów wynikających z harmonogramów wniosków. W harmonogramach do II kwartału 2016 włącznie zaplanowane było rozpoczęcie 45 naborów, a w rzeczywistości rozpoczęto ich w tym okresie 24, co stanowi tylko nieco ponad połowę planowanych naborów. Zaistniałe przesunięcia w rozpoczynaniu naborów w stosunku do pierwotnego planu były w pewnym stopniu rekompensowane nieco większą niż planowana liczbą naborów w III kwartale 2016 roku. Na ten okres pierwotnie planowane było 11 naborów, a faktycznie rozpoczęto się ich 14. W kolejnym – IV kwartale 2016 roku znów mamy do czynienia z mniejszą niż pierwotnie planowaną liczbą rozpoczynanych naborów, z kolei w I kwartale roku 2017 liczba faktycznie rozpoczętych naborów przewyższa pierwotnie planowaną – zamiast 6 rozpoczęto 7 naborów.

Trzeba jednak w tym miejscu podkreślić, że analiza dotycząca rozplanowania naborów nie może być prowadzona w oderwaniu od kontekstu, w którym harmonogramy są opracowywane, a następnie – ewentualnie – modyfikowane. W badaniu jakościowym bardzo często akcentowano kwestię oddziaływania różnego rodzaju zewnętrznych uwarunkowań, które wpływały (przede wszystkim w początkowym okresie wdrażania Programu) na planowanie naborów i faktyczną realizację przyjętych harmonogramów. Czynnikiem utrudniającymi planowanie naborów w sposób w pełni autonomiczny przez IZ RPO WP 2014-2020 były takie kwestie jak: przedłużający się proces negocjowania Programu, opóźnienia w przyjmowaniu aktów prawnych na poziomie centralnym, opóźnienia w otrzymaniu na szczeblu centralnym wytycznych i/lub interpretacji niezbędnych do opracowania kryteriów wyboru projektów, czy regulaminu konkursu. Kwestie te w sposób znaczący oddziaływały na planowanie naborów i rzeczywistą realizację przyjętych planów. Obecnie należy domniemywać, iż tego rodzaju problemy będą występować na coraz mniejszą skalę ze względu na fakt, iż większość kwestii i dokumentów została już opracowana. Z drugiej strony – i na ten aspekt również zwracano uwagę w badaniu jakościowym – wprowadzane są znaczące zmiany kluczowych dokumentów (przede wszystkim chodzi o „Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020” oraz „Ustawę o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020” (tzw. ustawę wdrożeniową), które docelowo mają doprowadzić do zdynamizowania procesu wdrażania Programu, ale jednocześnie wprowadzane zmiany wymagają okresu przejściowego, w którym do nowych regulacji dostosowywane są dokumenty i procedury na szczeblu regionalnym. Może to niekorzystnie wpłynąć na rozplanowanie naborów w najbliższych kwartałach.

Nie zmienia to jednak faktu, iż co do zasady - w miarę możliwości i przy uwzględnieniu wszystkich czynników mających wpływ na planowanie naborów wniosków - należy dążyć do możliwie najbardziej równomiernego rozłożenia w czasie poszczególnych naborów. Istotne jest tu jednak zastrzeżenie dotyczące roku bieżącego oraz 2018 – w tym przypadku realizacja postulatu związanego z równomiernym rozłożeniem naborów ograniczona jest koniecznością zdynamizowania naborów w kontekście zapewnienia możliwości realizacji celów śródk okresowych, przewidzianych w Ramach wykonania.

W celu oceny działalności IOK w zakresie organizacji naborów w kontekście tego na ile podjęte zostały odpowiednie działania w celu zapewnienia realizacji założeń Ram wykonania, dokonano analizy obecnego stopnia realizacji celów śródk okresowych Ram wykonania na 2018 rok w wymiarze rzeczowym i finansowym. W przypadku oceny realizacji Ram wykonania w wymiarze finansowym dane dotyczące rzeczywistej realizacji zestawiono z szacunkową realizacją na podstawie poziomu, która reprezentuje prognozowany do osiągnięcia na 2018 rok poziom realizacji celów pośrednich. Obliczony on został na podstawie wartości dofinansowania projektów, których termin zakończenia przypada przed końcem 2018 roku. W przypadku większości z tych projektów możliwe będzie uwzględnienie wartości dofinansowania w

postępie finansowym Programu za 2018 rok i tym samym w realizacji celu pośredniego Ram wykonania. Dane dotyczące postępu finansowego i rzeczowego ujęto w poniższych tabelach.

Tabela 2. Stopień realizacji śródkresowych celów Ram wykonania w wymiarze finansowym dla poszczególnych Osi priorytetowych

Oś priorytetowa	Cel pośredni na 2018 rok (EUR)	% realizacji celu na podstawie złożonych wniosków o płatność (30.06.2017 r.)	szacowany % realizacji celu na koniec 2018 r.
Oś priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	81 877 150	19,37%	86,88%
Oś priorytetowa II. Cyfrowe podkarpackie	28 602 075	0,45%	199,33%
Oś priorytetowa III. Czysta energia	60 612 846	3,44%	141,38%
Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	31 817 953	0,65%	160,83%
Oś priorytetowa V. Infrastruktura komunikacyjna	70 790 637	0,00%	131,49%
Oś priorytetowa VI. Spójność przestrzenna i społeczna	50 742 016	15,81%	98,92%
Oś priorytetowa VII. Regionalny rynek pracy	54 411 622	34,16%	114,16%
Oś priorytetowa VIII. Integracja społeczna	34 120 219	1,72%	51,15%
Oś priorytetowa IX. Jakość edukacji i kompetencji w regionie	23 097 368	11,26%	149,54%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych systemu SL oraz danych przekazanych przez Zamawiającego;

W przypadku żadnej z Osi priorytetowych wartość certyfikowanych wydatków kwalifikowanych nie osiągnęła 30 czerwca 2017 r. nawet 40% wartości celu pośredniego Ram wykonania na 2018 rok, przy czym obecnie najbardziej korzystna sytuacja występuje w Osi priorytetowej VII. Regionalny rynek pracy, gdzie osiągnięto 34,16% celu śródkresowego, a w następnej kolejności w Osi priorytetowej I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka (19,37% celu na 2018 rok) oraz Osi priorytetowej VI. Spójność przestrzenna i społeczna (15,81% celu na 2018 rok). Najtrudniejsza sytuacja występuje w przypadku Osi priorytetowych II. Cyfrowe podkarpackie, IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, V. Infrastruktura komunikacyjna oraz VIII. Integracja społeczna, w których wartość certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych oscyluje wokół 1% celu śródkresowego. Nie oznacza to jednak, iż osiągnięcie celu na 2018 rok jest w przypadku tych Osi niemożliwe. Wręcz przeciwnie, szacowany stopień realizacji reprezentujący przybliżoną prognozę stanu certyfikacji na koniec 2018 roku wskazuje, iż niemal w każdej Osi priorytetowej jest szansa na całkowite lub niemal całkowite osiągnięcie założonego celu. Biorąc pod uwagę, iż nawet wartość szacunkowa bliska, lecz nie przekraczająca 100% daje szansę na osiągnięcie założonego celu, ponieważ mogą zostać uwzględnione płatności wynikające z cząstkowych wniosków o płatność, wskazać należy, iż z najtrudniejszą sytuacją mamy w Osi priorytetowej VIII. Integracja społeczna – w jej przypadku mamy do czynienia z dużym ryzykiem braku osiągnięcia celu pośredniego na 2018 rok. Wniosek ten potwierdzają uzyskane od Zamawiającego informacje na temat zagrożeń realizacji Ram wykonania – wg nich głównym powodem niekorzystnej sytuacji jest niskie zainteresowanie ze strony wnioskodawców projektami z Działania 8.2

Osiągnięcie celów zależne będzie przede wszystkim od dynamiki realizacji poszczególnych projektów – trudno oszacować, jaka część z nich na koniec 2018 roku będzie w takim stadium realizacji, że możliwe będzie składanie cząstkowych lub końcowych wniosków o płatność, które są warunkiem certyfikacji wydatków. Znaczenie mogą mieć w tym zakresie wszelkie czynniki utrudniające czy też opóźniające realizację projektów, ponieważ mogą mieć one istotny wpływ na moment składania wniosków o płatność w projektach. Uwzględniając informacje uzyskane od Zamawiającego wskazano, iż z zagrożeniem realizacji celu pośredniego mamy do czynienia także w Osi priorytetowej II. W jej przypadku osiągnięcie założonych celów jest zależne od terminowości realizacji jednego projektu o szczególnie dużej wartości – „Podkarpacki System Informacji Przestrzennej (PSIP)”. W projekcie tym mamy do czynienia z możliwością występowania opóźnień. Informacje uzyskane od Zamawiającego wskazują również na występowanie ryzyka braku osiągnięcia celu pośredniego w Osi priorytetowej III.

Tabela 3. Stopień realizacji śródkresowych celów Ram wykonania w wymiarze rzeczowym dla poszczególnych Osi priorytetowych

Oś priorytetowa	Nazwa wskaźnika / KEW	Jednostka miary	Cel pośredni na 2018 r.	% realizacji celu na podstawie wniosków o płatność
Oś priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1)	szt.	199	16,08%
Oś priorytetowa II. Cyfrowe podkarpackie	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3	szt.	5	0,00%
	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3 (KEW)	szt.	37	4810,81%
Oś priorytetowa III. Czysta energia	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (CI 30)	MW	0,50	0,00%
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (KEW)	MW	6	0,00%
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI 32)	kWh/rok	3 000 000	0,00%
	Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej (przyłącza)	km	2	0,00%
	Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej (przyłącza) (KEW)	km	28	30,89%
Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	162	0,00%
	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	6	0,00%
	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	1	0,00%
Oś priorytetowa V. Infrastruktura komunikacyjna	Całkowita długość nowo wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI 13, 14)	km	38	0,00%
	Całkowita długość nowo wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (KEW)	km	81	46,80%
Oś priorytetowa VI. Spójność przestrzenna i społeczna	Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.	17	347,06%
	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	7	0,00%
Oś priorytetowa VII. Regionalny rynek pracy	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	os.	798	167,67%
	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	os.	4 167	97,21%
Oś priorytetowa VIII. Integracja społeczna	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	os.	7 084	11,28%
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	os.	2 388	12,81%
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie	os.	816	0,00%
Oś priorytetowa IX. Jakość edukacji i kompetencji w regionie	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	os.	4 374	25,15%
	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	os.	5 361	5,99%
	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	os.	6 711	18,02%
	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	os.	6 378	2,46%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Zamawiającego, stan na 30.06.2017 r.

Jedynie w przypadku 4 z 24 mierników postępu rzeczowego wykorzystywanych na potrzeby pomiaru realizacji Ram wykonania mamy do czynienia z przekroczeniem lub osiągnięciem wartości bliskiej założonym celom na 2018. Dotyczy to należącej do Osi Priorytetowej II wartości szacunkowej wskaźnika „Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3” (4 810,81% celu na 2018 rok), wskaźnika „Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty” (347,06% celu na 2018 rok), wskaźnika „Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie” (167,67% celu na 2018 rok) oraz wskaźnika „Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie” (97,21% celu na 2018 rok).

W przypadku 18 z 24 mierników obecny stopień realizacji nie przekracza 30% założonego celu na 2018 rok, a wśród 11 dotąd nie doszło w ogóle do realizacji – stopień osiągnięcia celu na 2018 rok wynosi 0%. Taki stan rzeczy wskazuje, iż w przypadku większości mierników postępu rzeczowego Ram wykonania osiągnięcie celów śródkresowych na 2018 rok, będzie zależne od przyszłej dynamiki postępu rzeczowego w projektach. Nie oznacza to jednak, iż osiągnięcie ich będzie niemożliwe, ponieważ od momentu przeprowadzania niniejszej analizy do końca 2018 w realizowanych projektach mogą pojawić się pożądane produkty.

O możliwości osiągnięcia wskaźników w przyszłości świadczy realizacja projektów, w których zadeklarowano osiągnięcie odpowiedniego poziomu analizowanych wskaźników. Uwzględniając obecny stan podpisanych umów oraz fakt, iż w projektach, w przypadku których umowy podpisane zostaną w drugiej połowie 2017 nie należy spodziewać się występowania istotnej skali produktów już w 2018 roku, należy wyciągnąć wniosek, iż prawdopodobnie nie będzie możliwe osiągnięcie celów pośrednich na 2018 w przypadku 4 wskaźników:

- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (CI 30) - wartość szacunkowa stanowi 0% celu pośredniego;
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - wartość szacunkowa stanowi 37,54% celu pośredniego;
- Liczba wspartych podmiotów leczniczych - wartość szacunkowa stanowi 14,29% celu pośredniego;
- Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie - wartość szacunkowa stanowi 32,05% celu pośredniego.

Na powyższej liście nie uwzględniono wskaźników KEW, w przypadku których ma miejsce pomiar szacunkowych wartości wskaźników – w ich przypadku stopień realizacji może ulegać szybkim zmianom ze względu na bazowanie o wartości deklarowane w umowach o dofinansowanie. Dlatego niski stopień realizacji w analizowanym momencie czasowym nie eliminuje możliwości osiągnięcia w ich przypadku celów na 2018 rok.

Samo podpisanie umowy o dofinansowanie nie stanowi gwarancji osiągnięcia produktów w terminie umożliwiającym ich uwzględnienie w postępie rzeczowym programu za 2018 rok. Kluczowe znaczenie ma tutaj czas trwania i dynamika realizacji projektów, która jest uzależniona od wielu czynników, często niezależnych względem IOK.

Wśród powodów występowania zagrożenia realizacji celów pośrednich wymienić należy ryzyko niekorzystnych decyzji KE (w zakresie notyfikacji), długi czas realizacji projektów, zbyt późne ogłaszanie naborów w wyniku oczekiwania na regulacje szczebla centralnego, niskie zainteresowanie beneficjentów, niekorzystne trendy demograficzne, przeszacowanie wartości docelowych wskaźnika w relacji do wartości alokacji.

W przypadku pozostałych - niewymienionych wyżej wskaźników - uwzględniając informacje uzyskane od Zamawiającego, nie mamy do czynienia z zagrożeniem realizacji celów pośrednich.

Zestawiając powyższe wyniki ze sposobem rozplanowania naborów należy wyciągnąć wniosek, iż IOK podjęły prawidłowe działania planując relatywnie dużą liczbę naborów na początkowy okres wdrażania - IV kwartał 2015 oraz II kwartał 2016 roku, ponieważ odpowiednio wczesne rozpoczęcie realizacji projektów zwiększa prawdopodobieństwo osiągnięcia celów zaplanowanych na 2018 rok. Jednak plany IOK co do liczby rozpoczynanych naborów w tym zakresie nie zostały zrealizowane – co prawdopodobnie wynika zarówno z czynników zewnętrznych (uwarunkowania prawne), jak i wewnętrznych (potencjał administracyjny instytucji). W konsekwencji mamy do czynienia z sytuacją, iż zagrożona jest realizacja celów pośrednich Ram wykonania w wymiarze finansowym w Osiach priorytetowych II, III i VIII. Podobna sytuacja dotyczy celów pośrednich Ram wykonania w wymiarze rzeczowym, tu mamy do czynienia z zagrożeniem osiągnięcia celów pośrednich dla 4 z 24 obranych mierników postępu rzeczowego. Warto w tym kontekście uwzględnić także wyniki badania jakościowego z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w proces wdrażania Programu, którzy zwracali uwagę, że rzeczywiście może wystąpić problem w realizacji śródkresowych celów Programu (wskazywano tu przede wszystkim na problemy w Osiach Priorytetowych: III, V i VIII), akcentując przy tym – wspomniane wcześniej – trudności na początkowym etapie wdrażania Programu, które odczuwalne są do chwili obecnej. Dodatkowo, zwrócono

uwagę na fakt oddziaływania zmiennej sytuacji społeczno-gospodarczej na realne możliwości osiągnięcia założonych wartości wskaźników. Szczególnie symptomatycznym przykładem jest tutaj Oś Priorytetowa VIII, w przypadku której występują istotne trudności w rekrutacji uczestników projektów reprezentujących szczególnie trudne w rekrutacji grupy docelowe. Wynika to zarówno z poprawiającej się sytuacji na rynku pracy, która daje szansę powrotu na rynek pracy osobom, których sytuacja do tej pory była szczególnie trudna, ale także obecny stan rzeczy jest efektem większej dostępności innych instrumentów pomocowych, które postrzegane są jako bardziej atrakcyjne (*vide* Program 500+), a które zniechęcają do uczestnictwa w projektach zorientowanych na aktywizację społeczno-zawodową.

Zamykając prawidłowości rozplanowania naborów w harmonogramach opracowywanych na kolejne lata należy także zwrócić uwagę na dwie kwestie związane z samymi harmonogramami. Po pierwsze, jak zwracano uwagę w badaniu jakościowym, harmonogramy naborów stanowią bardzo użyteczne narzędzie planowania procesu wdrażania Programu - zarówno dla instytucji zaangażowanych w proces realizacji RPO WP 2014-2020 (pozwalają odpowiednio zarządzać zasobami niezbędnymi do przeprowadzania naborów), jak i wnioskodawców, którzy już w roku poprzedzającym rok ogłoszenia danego naboru uzyskują informację dotyczącą tego, w którym momencie roku dany nabór zostanie przeprowadzony.

Po drugie, pozytywnie ocenić należy fakt, iż w przypadku harmonogramów opracowanych w ramach RPO WP 2014-2020 zauważalne jest dążenie do tego, by w momencie opracowania harmonogramu przekazać potencjalnym wnioskodawcom możliwie jak najwięcej informacji użytecznych w kontekście ewentualnego aplikowania. Potwierdza to zawartość pola „Dodatkowe informacje” w treści harmonogramu, gdzie zamieszczone są informacje wskazujące na specyficzne okoliczności i uwarunkowania danego naboru (ewentualne wyłączenia, warunkowy charakter zaplanowania danego naboru itp.). Pozwala to bez wątplenia w sposób bardziej precyzyjny planować i przedstawiać wnioskodawcom swoją aktywność aplikacyjną. W szczególności korzystnej sytuacji są pod tym względem wnioskodawcy z obszaru EFS, gdzie poza harmonogramami opracowywane są także Ramowe Plany Działań na kolejny rok, dla poszczególnych Działań / Poddziałań. Dokument ten zawiera jeszcze bardziej szczegółowe i pogłębione informacje dotyczące konkretnych naborów (włącznie z obowiązującymi kryteriami specyficznymi). W tym przypadku jednak celowe byłoby zwiększenie popularyzacji Ramowych Planów Działań, np. poprzez zamieszczanie ich na stronie internetowej Programu w miejscu, w którym publikowane są harmonogramy naborów wniosków.

Przejrzystość i bezstronność systemu wyboru i oceny projektów

W niniejszej części dokonano analizy dotyczącej tego, czy i na ile zapewniona jest bezstronność i przejrzystość systemu oceny i wyboru projektów w ramach RPO WP 2014-2020.

Nim przejdziemy do oceny tego, na ile kształt systemu wyboru i oceny projektów gwarantuje jego transparentność i bezstronność, a tym samym – zapewnia transparentność i bezstronność samego procesu oceny - należy przede wszystkim wskazać te elementy systemu, które są zorientowane na zapewnienie rzeczowej bezstronności. Zobowiązania w tym zakresie nakładają na instytucje zaangażowane w proces wdrażania RPO WP 2014-2020 regulacje nadrzędne, ze szczególnym uwzględnieniem: „Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020” oraz „Wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020”. W przywołanych „Wytycznych...” (Rozdział 4 – „Ogólne warunki wyboru projektów”) zobowiązuje się IZ do przestrzegania następujących zasad podczas procesu wyboru projektów:

1. **Przejrzystość** – rozumiana jako zapewnienie dostępu do informacji związanych z przebiegiem wyboru projektów. Zasada ta jest realizowana co najmniej poprzez udzielanie na wniosek wnioskodawcy informacji o postępowaniu, jakie toczy się w odniesieniu do jego projektu, a także poprzez bieżące zamieszczanie na swojej stronie internetowej informacji o etapie, na którym znajduje się dany konkurs lub innych informacji związanych z jego przebiegiem (np. może to polegać na publikowaniu z wyprzedzeniem informacji dotyczących zmian wcześniej wyznaczonych terminów zakończenia określonych etapów w konkursie);
2. **Rzetelność** – rozumiana jako obowiązek zgodnej z ustanowionymi regułami oceny każdego projektu. Zasada ta jest realizowana co najmniej poprzez pisemne uzasadnienie wyniku oceny spełniania każdego z kryteriów, które zostało ocenione negatywnie oraz gdy w przypadku kryterium

punktowego nie przyznano maksymalnej możliwej do uzyskania liczby punktów. Każde uzasadnienie zawiera przynajmniej wskazanie wszystkich okoliczności, które przesądziły o negatywnym wyniku oceny spełniania danego kryterium lub wskazanie okoliczności uniemożliwiających przyznanie maksymalnej możliwej do uzyskania liczby punktów lub wskazanie okoliczności, które zdecydowały o przyznaniu określonej liczby punktów;

- 3. Bezstronność** – rozumiana jako zakaz indywidualnych preferencji w ramach grup czy typów wnioskodawców dopuszczonych do ubiegania się o dofinansowanie. Zasada ta jest realizowana poprzez przygotowanie kryteriów w taki sposób, aby ich stosowanie podczas wyboru projektów uniemożliwiało zastosowanie indywidualnych preferencji o charakterze podmiotowym. Stosowanie innych preferencji, dotyczących np. typów wybieranych projektów oraz grupowe preferencje o charakterze podmiotowym nie są zabronione, o ile mają umocowanie w kryteriach. Dodatkowo zasada bezstronności odnosi się do stosowania mechanizmów gwarantujących bezstronność osób uczestniczących w wyborze projektów. W stosunku do pracowników właściwych instytucji włączanych do oceny projektów wymagane jest co najmniej wprowadzenie obowiązku podpisywania przez nich oświadczenia o braku przesłanek do wyłączenia pracowników organu, o których mowa w przepisach KPA odnoszących się do wyłączenia pracowników organu (art. 24 § 1 i 2 KPA). W przypadku projektów własnych właściwej instytucji wnioski o dofinansowanie jest opracowywany i oceniany przez różnych pracowników lub pracowników mających różnych bezpośrednich przełożonych. W stosunku do ekspertów oznacza to złożenie przez nich oświadczenia dotyczącego bezstronności (...);
- 4. Równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania** – rozumiany jako obowiązek udostępnienia co najmniej na stronie internetowej właściwej instytucji informacji dotyczących procedury wyboru projektów oraz niezbędnych do przedłożenia wniosków o dofinansowanie. Zasada ta jest realizowana także poprzez udzielanie odpowiedzi na pytania w powyższym zakresie. Odpowiedzi te są udzielane indywidualnie, bez zbędnej zwłoki, ponadto w przypadku konkursów odpowiedzi te są dodatkowo zamieszczane przez właściwą instytucję na stronie zawierającej informacje o tym konkursie (np. w postaci załączonego pliku PDF, dostępnego dla osób z niepełnosprawnościami). Co do zasady właściwa instytucja powinna dążyć do bieżącego zamieszczania odpowiedzi na wszystkie pytania dotyczące konkursu (chyba, że odpowiedź polega wyłącznie na odesłaniu do właściwego dokumentu) bez konieczności informowania o podmiocie je zgłaszającym. Jedynie w przypadku, gdy liczba pytań jest znacząca (tzn. negatywnie wpływa na realizację podstawowych zadań właściwej instytucji) właściwa instytucja może ograniczyć się do publikowania odpowiedzi na kluczowe lub powtarzające się pytania. Odpowiedzi udzielane na pytania związane z procedurą wyboru projektów są wiążące do momentu zmiany odpowiedzi. Jeśli zmiana odpowiedzi, nie wynika z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, wnioskodawcy którzy zastosowali się do danej odpowiedzi i złożyli wniosek o dofinansowanie w oparciu o wskazówki w niej zawarte, nie mogą ponosić negatywnych konsekwencji związanych ze zmianą odpowiedzi.

Powyższe zapisy stanowią bezpośrednie odzwierciedlenie regulacji ustawowych zawartych w „*Ustawie o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020*”, gdzie stwierdza się w art. Art. 37 ust. 1, iż: „*Właściwa instytucja przeprowadza wybór projektów do dofinansowania w sposób przejrzysty, rzetelny i bezstronny oraz zapewnia wnioskodawcom równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania*”. W kontekście analizy zagadnienia transparentności i bezstronności systemu wyboru projektów, kluczowe znaczenie spośród powyższych zasad ma zapewnienie realizacji zasad: przejrzystości, bezstronności, równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania oraz równego traktowania wnioskodawców. Zasada rzetelności natomiast jest istotna z punktu widzenia zapewnienia obiektywnego przebiegu procesu oceny.

Jeśli chodzi o realizację w ramach systemu wyboru i oceny projektów zasady transparentności to należy ją powiązać z zasadą równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania oraz zasadą przejrzystości, gdyż w praktyce obie odnoszą się do kwestii udostępniania informacji - różny jest tylko jej zakres. W pierwszym przypadku chodzi o dostępność informacji w

szczegółności na etapie przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, w drugim zaś – o dostępność informacji dotyczących działań podejmowanych w ramach prowadzonego naboru i oceny wniosków.

Analizując poszczególne dokumenty regulujące funkcjonowanie systemu wyboru i oceny projektów zauważyć należy, iż mamy do czynienia z podejściem „kaskadowym”, w ramach którego każdy kolejny poziom regulacji odzwierciedla regulacje obowiązujące na poziomie wyższym. W rezultacie, powyżej scharakteryzowane regulacje wspólnotowe i krajowe znajdują swoje odzwierciedlenie – poprzez bezpośrednie odwołanie do dokumentu źródłowego lub przywołanie dokładnej treści określonej regulacji – w dokumentach programowych, a następnie w dokumentach regulujących funkcjonowanie poszczególnych instytucji zaangażowanych w proces wdrażania RPO WP, i wreszcie w dokumentach regulujących sposób przeprowadzenia konkretnego naboru. Tego rodzaju podejście zapewnia spójność szczegółowych regulacji realizacji zasady przejrzystości z obowiązującym stanem prawnym. Kluczowa pozostaje tutaj jednak kwestia tego, na ile faktycznie obowiązujące regulacje zostają w sposób wyczerpujący opisane w dokumencie, który z punktu widzenia wnioskodawcy ma znaczenie kluczowe i dla większości podmiotów aplikujących jest głównym źródłem informacji na temat przebiegu poszczególnych etapów procedury oceny i wyboru projektów.

Zasady ustanowione w *Ustawie o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* oraz rozwinięte w *Wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020* zostały powtórzone w podrozdziale 2.2.3.4 Opisu funkcji i procedur IZ RPO WP 2014-2020, który stanowi ogólną charakterystykę systemu wyboru projektów. Już w początkowej jego części, opisującej zasady ogólne, wskazano, iż podczas procesu wyboru projektów IZ RPO WP / IP RPO WP przestrzega zasad przejrzystości, bezstronności, rzetelności, równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania oraz równego traktowania wnioskodawców¹. W dalszej części podrozdziału, opisującego przebieg procesu wyboru i oceny projektów odnaleźć można rozwiązania stanowiące uszczegółowienie zasad ogólnych. W odniesieniu do zapewnienia przejrzystości opisano sposób ogłaszania naborów, zakres regulaminu konkursu oraz sposób informowania wnioskodawców o wynikach oceny. Dla zapewnienia bezstronności przewidziano składanie przez członków KOP oświadczeń o bezstronności, które potwierdzają brak występowania przesłanek do wykluczenia członka KOP z oceny oraz ocenę projektu przez co najmniej 2 oceniających. Dodatkowym narzędziem zapewnienia bezstronności oceny w RPO WP 2014-2020, jest zgodnie z zapisami *Opisu funkcji i procedur* odpowiednie skonstruowanie kryteriów wyboru projektów – w taki sposób, aby ich stosowanie uniemożliwiało zastosowanie indywidualnych preferencji o charakterze podmiotowym.

Rozwiązania scharakteryzowane w OFiP są uszczegóławiane w Instrukcjach Wykonawczych IOK oraz Regulaminach pracy KOP. Zapisy tych dokumentów w pełni spełniają i odzwierciedlają minimalne wymogi dotyczące zapewnienia przejrzystości bezstronności oceny projektów, co ocenić należy jednoznacznie pozytywnie. W zapisach tych dokumentów nie zidentyfikowano również rozwiązań pozostających w jawnej sprzeczności z zasadą bezstronności i przejrzystości. Jednak przeprowadzona analiza pozwoliła na wskazanie obszarów, w których możliwe jest wprowadzenie usprawnień.

W odniesieniu do przejrzystości systemu wyboru projektów w wymiarze dostępu do informacji o systemie wyboru projektów warto zwrócić uwagę, iż w ramach RPO WP 2014-2020 nie ma powszechnie dostępnego dokumentu kompleksowo charakteryzującego system wyboru projektów. Zarówno OFiP, IW poszczególnych IOK, jak i Regulaminy pracy KOP, są dokumentami o charakterze wewnętrznym i nie są publikowane na stronie internetowej RPO WP. Problem ten częściowo rozwiązują zamieszczone w regulaminach konkursów opisy przebiegu oceny projektu, które zawierają kluczowe informacje o procedurach oceny, lecz poszczególne regulaminy różnią się poziomem szczegółowości opisu. Rodzi to ryzyko pomijania w niektórych regulaminach kwestii ważnych z perspektywy wybranych wnioskodawców - np. w regulaminie konkursu RPPK.07.03.00-IP.01-18-011/17 nie wskazano, iż wnioski są losowo przyporządkowane do oceniających. W regulaminach pomijane są kwestie ogólne takie jak zadania Przewodniczącego, Sekretarza, Członków KOP. Mając na uwadze brak publicznie dostępnego dokumentu kompleksowo charakteryzującego system wyboru projektów, zaleca się upublicznienie na stronie

¹ *Opis funkcji i procedur IZ RPO WP 2014-2020*, Załącznik do Uchwały Nr 86/1987/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 25 sierpnia 2015 r., s. 129-130.

internetowej RPO WP Regulaminów pracy KOP oraz informowanie o ich dostępności w treści regulaminów konkursu. Obecnie regulaminy są udostępniane tylko na wniosek zainteresowanych osób. Jednocześnie względnie całościowo charakteryzują sposób prowadzenia oceny, są dość szczegółowe, a jednocześnie ich forma jest zdecydowanie bardziej przystępna dla odbiorcy, niż forma IW.

Stosowane w ramach RPO WP 2014-2020 rozwiązania odnoszące się do zapewnienia dostępu do informacji o przebiegu oceny są w opinii ewaluatora wystarczające dla zapewnienia przejrzystości i nie wymagają wprowadzenia usprawnień.

W odniesieniu do zapewnienia bezstronności oceny projektów zidentyfikowano obszary, w których możliwe jest wprowadzenie usprawnień. W procedurach oceny stosowanych w ramach EFRR nie został przewidziany losowy przydział wniosków do członków KOP / paneli ekspertów, w przypadku oceny formalnej zgodnie zapisami z Regulaminu pracy KOP za przyporządkowanie projektów odpowiada kierownik właściwego oddziału ds. wyboru projektów, a w przypadku oceny merytorycznej – Marszałek Województwa. Sytuacja ta rodzi ryzyko wystąpienia nadużyć w postaci intencjonalnego kierowania wybranych projektów do konkretnych osób oceniających. Choć, - co warto zaznaczyć - w toku czynności badawczych nie zidentyfikowano przesłanek o występowaniu tego rodzaju nadużyć, zaleca się rozważenie wprowadzenia rozwiązań zapobiegawczych w przedmiotowym zakresie w postaci losowego przyporządkowania projektów do członków KOP / paneli ekspertów dokonujących oceny.

W zapisach Regulaminów prac KOP stosowanych w ramach RPO WP 2014-2020 (zarówno dla EFS, jak i EFRR), w częściach dotyczących zasady bezstronności zawarto zapisy dające przewodniczącemu wybór co do charakteru działań podejmowanych w przypadku zaistnienia okoliczności mogących budzić wątpliwości co do bezstronności członka KOP. Przewodniczący KOP może w takim przypadku wyłączyć członka KOP z oceny lub ujawnić okoliczności budzące wątpliwości i nie wyłączać członka KOP z oceny. W Regulaminie pracy KOP dla Osi I i w Regulaminie pracy KOP dla EFS nie wskazano, jakie mogą być powody braku wyłączenia członka KOP z oceny, z kolei w Regulaminie pracy KOP dla Osi II-VI wskazano, iż może mieć to miejsce w przypadku występowania trudności ze znalezieniem posiadającego analogiczne kompetencje zastępcy dla członka KOP. Regulaminy KOP nie precyzują także sposobu dokumentacji występowania wątpliwości co do bezstronności członka KOP, jeżeli jest on wyłączany z oceny przez Przewodniczącego KOP. W opinii ewaluatora uzasadnione jest doprecyzowanie i ujednoczenie regulaminów w tym zakresie.

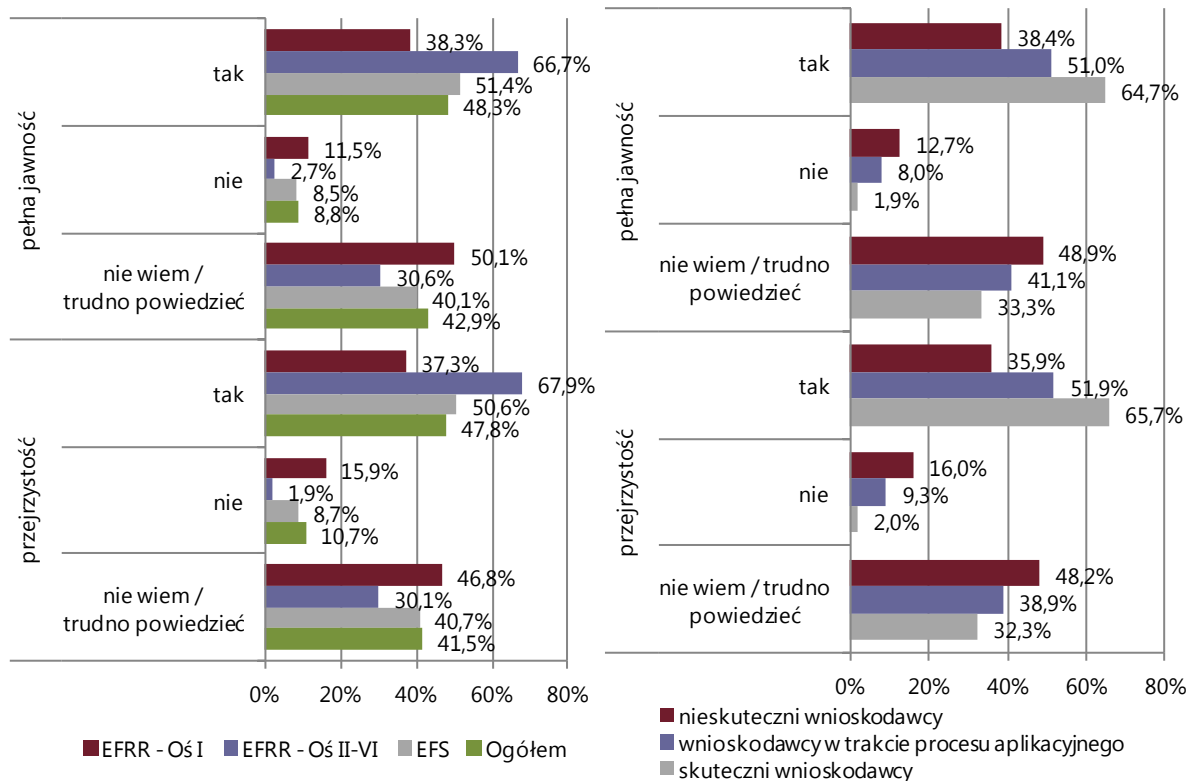
W Regulaminach pracy KOP stosowanych w ramach EFRR przyjęto zasadę samodzielnej oceny merytorycznej projektu przez członków KOP, z możliwością konsultacji, które nie stanowią uszczerbku dla zasady zachowania samodzielności oceny. Mimo obostrzenia o zachowaniu samodzielności oceny, konsultacje mogą mieć istotny wpływ na oceny wydawane przez oceniających – może mieć to szczególne znaczenie w przypadku występowania w jednym panelu / parze oceniającej osób o zróżnicowanej pozycji / prestiżu. Osoby zajmujące wyższe stanowiska, bardziej doświadczone czy też legitymujące się wysokim prestiżem mogą, nawet nieświadomie – przez mechanizmy społeczne - wpływać na oceny osób o niższej pozycji / prestiżu, co stanowi zagrożenie samodzielności oceny.

Jeśli chodzi o treść składanych oświadczeń dotyczących bezstronności, oświadczenia stosowane w ramach EFS i EFR są podobne, w ich treści wymieniany jest katalog relacji i stosunków prawnych, które nie powinny łączyć osoby oceniającej z żadnym z wnioskodawców. Forma oświadczeń jest zgodna z założeniami *Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020*, a katalog relacji zdaje się wyczerpywać te stwarzające największe zagrożenie dla bezstronności. Najbardziej rozbudowaną formę posiada oświadczenie stosowane w ramach Osi priorytetowej I, lecz należy mieć na uwadze, iż większość zasad obecnych w przedmiotowym oświadczeniu obowiązuje również oceniających w innych obszarach interwencji, ponieważ wynikają one z zapisów Regulaminu pracy KOP.

Podsumowując powyższą analizę stwierdzić należy, iż co do zasady przyjęte w ramach systemu wyboru projektów procedury zapewnienia przejrzystości i bezstronności spełniają swoją funkcję - uzasadnione byłoby natomiast wprowadzenie określonych modyfikacji lub uzupełnień, które zoptymalizowałyby kwestię zapewnienia przejrzystości i bezstronności systemu wyboru projektów (zostały one wskazane powyżej i dodatkowo uwzględniono je w tabeli wniosków i rekomendacji). Wniosek ten jest spójny z diagnozą, która wynika z badania jakościowego, w ramach którego przedstawiciele poszczególnych

kategorii interesariuszy potwierdzili, że zachowanie przejrzystości i bezstronności nie stanowi problemu, a jednocześnie, że trudno byłoby wskazać jakieś dodatkowe, możliwe do wdrożenia, instrumenty i procedury, które mogłyby jeszcze poprawić funkcjonowanie systemu wyboru projektów w tym aspekcie. Tak naprawdę jednak, kluczowe znaczenie dla ostatecznej oceny kwestii zapewnienia przejrzystości i bezstronności systemu wyboru projektów ma perspektywa wnioskodawców. W dużej mierze to bowiem właśnie z ich punktu widzenia kluczowe jest, by prowadzona ocena była realizowana z zachowaniem zasad bezstronności i przejrzystości. Na poniższym wykresie przedstawiono opinie respondentów z grona wnioskodawców dotyczące jawności i przejrzystości systemu wyboru projektów.

Wykres 2. Opinie na temat jawności i przejrzystości systemu wyboru projektów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; EFRR Oś I – n=761 EFRR Oś II-VI – 304, EFS – n=662, Ogółem – n=1726; nieskuteczni wnioskodawcy - n=745, wnioskodawcy w trakcie procesu aplikacyjnego - n=631, skuteczni wnioskodawcy - n=350

Uwzględniając dane przedstawione na powyższym wykresie stwierdzić należy, że odsetek wnioskodawców przekonanych o tym, iż system wyboru projektów nie zapewnia jawności i przejrzystości jest stosunkowo niewielki. Dominuje bądź przekonanie o tym, że pełna jawność i przejrzystość jest zapewniona, bądź brak orientacji co do faktu zapewnienia realizacji obu zasad. Z jednej więc strony taki stan rzeczy uzasadnia wcześniejsze twierdzenie o tym, że w sposób prawidłowy realizowana jest w Programie zasada przejrzystości i jawności. Z drugiej strony jednak, jest to także potwierdzenie celowości podejmowania takich działań, które zorientowane będą nie na modyfikację sposobu zapewnienia realizacji zasady przejrzystości, ale upowszechnienie wśród wnioskodawców procedur i narzędzi gwarantujących jawność i przejrzystość systemu wyboru projektów RPO WP 2014-2020.

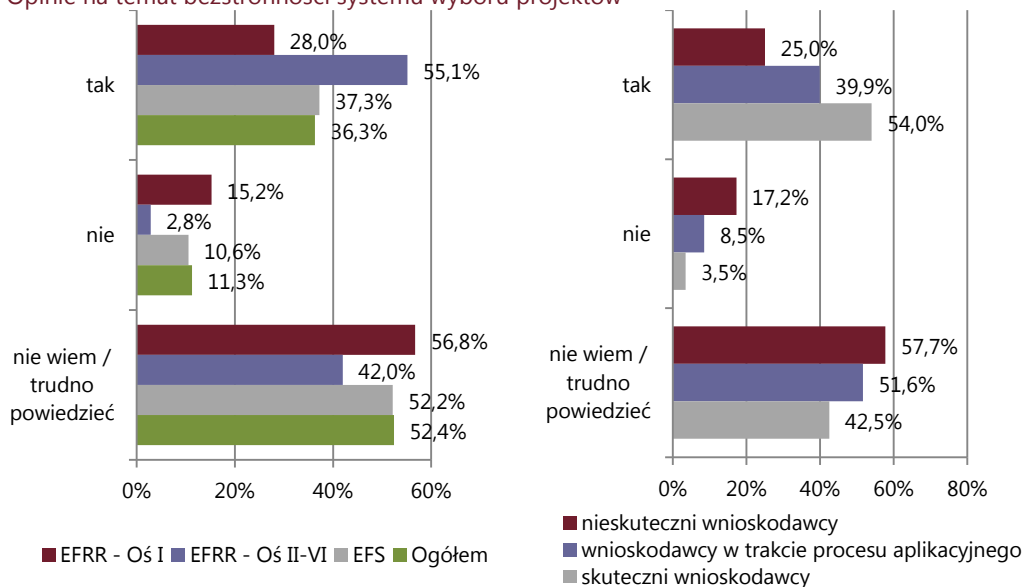
Analizując powyższe dane należy także zauważyć większy krytycyzm w ocenie wśród wnioskodawców EFRR, a w ramach tego funduszu – wnioskodawców z Osi Priorytetowej I, co w praktyce oznacza, że najczęściej wątpliwości co do przejrzystości i jawności systemu wyboru projektów zgłaszają przedsiębiorcy. Z kolei uwzględniając status wniosku respondentów najbardziej krytyczni – co być może nie powinno dziwić – są wnioskodawcy nieskuteczni. Nawet jednak i w tej grupie więcej jest wnioskodawców oceniających pozytywnie kwestię zapewnienia jawności i przejrzystości systemu wyboru projektów niż

tych, których ocena jest w tym zakresie negatywna (jawność – ponad trzykrotna przewaga, przejrzystość – ponad dwukrotna przewaga).

Jeśli natomiast chodzi o tych respondentów, którzy jednak wskazali, że system wyboru projektów nie jest jawny lub przejrzysty, to byli oni dodatkowo proszeni o podanie powodów takiej opinii. W przypadku braku jawności, jeśli wskazywano konkretne jej przykłady, to najczęściej odnosiły się one do braku wystarczającej informacji dotyczącej wyników oceny własnego wniosku, ale także braku informacji o szczegółowych wynikach oceny innych wniosków (w powiązaniu z brakiem możliwości zapoznania się z innymi wnioskami o dofinansowanie). Dla części respondentów problem stanowi także brak wiedzy w zakresie tego, kto konkretnie oceniał ich wniosek. Z kolei jeśli chodzi o powody braku przejrzystości, to przede wszystkim akcentowano kwestię niewystarczającej ilości informacji dotyczących naborów (brak informacji lub ich ogólny charakter wymagający dalszego poszukiwania informacji bezpośrednio w IOK. Pojawiały się także uzasadnienia zbliżone do tych odnoszących się do braku jawności, a więc dotyczące przede wszystkim niewystarczającej informacji w zakresie tego, jak przebiegała ocena i dlaczego w taki, a nie inny sposób został oceniony konkretny wniosek.

Wnioskodawców poproszono także o ocenę bezstronności systemu projektów. Wyniki dotyczące tej kwestii przedstawiono poniżej.

Wykres 3. Opinie na temat bezstronności systemu wyboru projektów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; EFRR Oś I – n=761 EFRR Oś II-VI - 304, EFS – n=662, Ogółem – n=1726; , wnioskodawcy w trakcie procesu aplikacyjnego - n=631, skuteczni wnioskodawcy - n=350

Rozkład odpowiedzi wskazuje, iż mamy do czynienia z sytuacją podobną do tej, którą zidentyfikowano w aspekcie przejrzystości i jawności oceny, choć w tym przypadku nieco większy okazał się odsetek respondentów wyrażających opinię krytyczną na temat bezstronności systemu wyboru projektów i wyraźnie większy odsetek respondentów, którzy nie dysponują wiedzą wystarczającą do tego, by ocenić bezstronność systemu wyboru projektów. W kontekście wcześniejszych analiz, które potwierdziły funkcjonowanie procedur związanych z zapewnieniem bezstronności systemu wyboru projektów taki stan rzeczy traktować należy jako symptom niewystarczającej aktywności i skuteczności w podejmowaniu działań zorientowanych na upowszechnianie stosowanych w Programie instrumentów zapewnienia bezstronności systemu wyboru projektów, co stanowi kolejne potwierdzenie celowości wcześniejszych rekomendacji.

Sposób organizacji i sprawność realizacji procesu wyboru

W ramach niniejszej części raportu poddano analizie i ocenie sposób organizacji i sprawność realizacji procesu wyboru projektów w kontekście celów Działań Programu Operacyjnego. Analiza objęła w tym przypadku cztery główne bloki tematyczne:

- a) **ogłoszenie naboru** (dostępności informacji, czytelności i poprawności merytorycznej dokumentacji konkursowej, trafności zakresu i treści regulaminów konkursowych w kontekście celów działań i Programu, zakres wymaganych dokumentów),
- b) **nabór wniosków** (czas na składanie wniosków, potencjał administracyjny instytucji dokonujących naboru),
- c) **ocena i wybór projektów** (potencjał administracyjny i ekspercki, czas oceny, metody oceny, rekrutacja i system wynagrodzeniowy ekspertów dokonujących oceny, proces zatwierdzania wyników),
- d) **procedura odwoławcza.**

Ogłoszenie naboru

W zawartych w Instrukcjach Wykonawczych poszczególnych IOK procedurach dotyczących opracowania, konsultowania i publikowania ogłoszeń o naborze i regulaminów konkursów nie zidentyfikowano rozwiązań mogących stanowić potencjalne zaburzenie sprawności tych procesów. Przyjęte rozwiązania są zgodne z regulacjami zawartymi w obowiązującej do 01.09.2017 *Ustawie o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* oraz *Wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020*.

W celu identyfikacji ewentualnych słabości dokumentacji konkursowej w zakresie dostępności informacji, czytelności i poprawności merytorycznej, trafności zakresu i treści regulaminów oraz zakresu wymaganych dokumentów przeprowadzono ocenę ekspercką tych elementów. Punktem odniesienia dla prowadzonej analizy były – w pierwszej kolejności – wymagania ustawowe dotyczące treści ogłoszenia oraz regulaminu naboru, które określono w obowiązującej do 01.09.2017 r. *Ustawie o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020*. W przypadku ogłoszenia o konkursie, w art. 40 określa się, iż zawierać ono winno co najmniej:

- nazwę i adres właściwej instytucji,
- określenie przedmiotu konkursu, w tym typów projektów podlegających dofinansowaniu,
- określenie kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w konkursie,
- określenie maksymalnego dopuszczalnego poziomu dofinansowania projektu lub maksymalnej dopuszczalnej kwoty dofinansowania projektu,
- określenie terminu, miejsca i formy składania wniosków o dofinansowanie projektu,
- określenie sposobu i miejsca udostępnienia regulaminu konkursu.

Z kolei jeśli chodzi o treść regulaminu konkursu, to w art. 41 określa się, iż zawierać on powinien co najmniej:

- 1) nazwę i adres właściwej instytucji,
- 2) przedmiot konkursu, w tym typy projektów podlegających dofinansowaniu,
- 3) formę konkursu,
- 4) termin, miejsce i formę składania wniosków o dofinansowanie projektu i sposób uzupełniania w nich braków formalnych oraz poprawiania w nich oczywistych omyłek,
- 5) wzór wniosku o dofinansowanie projektu,
- 6) wzór umowy o dofinansowanie projektu,
- 7) kryteria wyboru projektów wraz z podaniem ich znaczenia,
- 8) kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów w konkursie,
- 9) maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu lub maksymalną dopuszczalną kwotę dofinansowania projektu,
- 10) środki odwoławcze przysługujące wnioskodawcy,
- 11) sposób podania do publicznej wiadomości wyników konkursu,
- 12) formę i sposób udzielania wnioskodawcy wyjaśnień w kwestiach dotyczących konkursu.

Analiza treści ogłoszeń i regulaminów w ramach poszczególnych naborów wykazała spełnienie ustawowych przesłanek dotyczących struktury i treści obu dokumentów. W opinii ewaluatora ogłoszenia i

regulaminy konkursów posiadają informacje niezbędne w procesie aplikowania, jednocześnie są one pozbawione informacji bezużytecznych dla wnioskodawców. Treść ogłoszeń oraz regulaminów konkursów należy uznać za adekwatną do specyfiki poszczególnych naborów w tym celów Działań.

Znowelizowana *Ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020*, która wchodzi w życie 02.09.2017 nakłada na IOK dodatkowe wymogi: w ogłoszeniach o konkursie konieczne będzie zawieranie informacji, czy konkurs jest podzielony na rundy. Dodatkowymi obligatoryjnymi elementami regulaminów będą z kolei:

- czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu, oraz wymagane dokumenty i terminy ich przedłożenia właściwej instytucji,
- zakres, w jakim jest możliwe uzupełnianie lub poprawianie projektu w części dotyczącej spełniania przez projekt kryteriów wyboru projektów w trakcie jego oceny,
- forma i sposób komunikacji między wnioskodawcą a właściwą instytucją, w tym wzywania wnioskodawcy do uzupełniania lub poprawiania projektu w trakcie jego oceny w części dotyczącej spełniania przez projekt kryteriów wyboru projektów, a także informację o skutkach niezachowania wskazanej formy komunikacji,
- forma złożenia przez wnioskodawcę oświadczenia dotyczącego świadomości skutków niezachowania wskazanej formy komunikacji,
- informację w zakresie możliwości skrócenia terminu składania wniosków o dofinansowanie projektu.

Mimo, iż część nowowprowadzonych w *Ustawie* kategorii informacji już teraz obecna jest w regulaminach konkursów, to zaleca się zmianę wzoru regulaminu konkursu stanowiącego załącznik do IW oraz gruntowną weryfikację ogłoszeń i regulaminów konkursów ogłaszanych po 01.09.2017, w taki sposób, aby zapewnić ich pełną zgodność ze znowelizowanym brzmieniem art. 40 i 41 *Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020*.

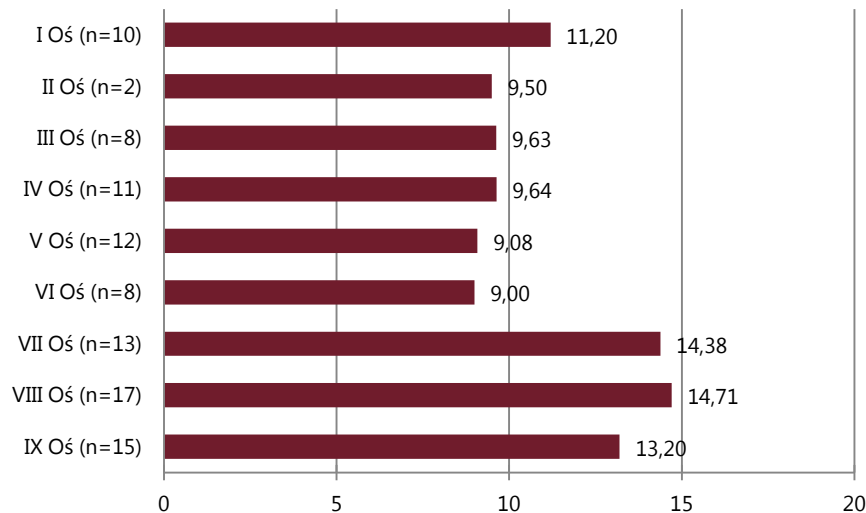
W toku analizy zawartości głównego narzędzia publikacji dokumentacji konkursowej – strony internetowej RPO WP <http://www.rpo.podkarpackie.pl/> - nie zidentyfikowano istotnych ograniczeń w dostępności informacji o naborach w tym dostępności dokumentacji projektowej. Czytelność ogłoszeń zawartych na stronie internetowej, regulaminów konkursów i załączników do regulaminów jest zadowalająca – używane są czcionki o odpowiednim kroju i wielkości. Obszerniejsze dokumenty są dzielone na rozdziały i podrozdziały oraz opatrywane spisem treści.

Jeśli chodzi o zakres dokumentów wymaganych od wnioskodawców to jest on jednoznacznie określany w regulaminach konkursów. Jednak nie we wszystkich regulaminach jest on prezentowany w uporządkowanej formie. W przypadku naborów z EFRR zakres wymaganych dokumentów jest zwykle określany w zindywidualizowanej dla poszczególnych naborów *Instrukcji przygotowania załączników do wniosku o dofinansowanie realizacji projektu ze środków EFRR*, w której wyraźnie określono, jakie załączniki powinien przygotować wnioskodawca oraz w jaki sposób. W przypadku naborów z EFS - informacje o obowiązku dołączenia do wniosku załączników nie są zgromadzone w jednym miejscu, lecz rozproszone w różnych częściach regulaminu. Choć w naborach z EFS liczba załączników jest znacznie mniejsza, niż w ramach EFRR, to rozproszenie tych informacji może rodzić ryzyko pominięcia niezbędnych załączników w dokumentacji aplikacyjnej. W związku z powyższym zaleca się wprowadzanie w każdym regulaminie konkursu wyraźnie oznaczonego podrozdziału prezentującego zakres wymaganych załączników do wniosku o dofinansowanie, prezentujący jednocześnie warunki, w których poszczególne załączniki są obligatoryjne. Podrozdział ten wnioskodawcy będą mogli wykorzystać jako listę sprawdzającą do samokontroli dokumentacji aplikacyjnej.

Kwestia załączników może być też analizowana z perspektywy załączników stanowiących element dokumentacji konkursowej. Przyjmując założenie, iż każdy wnioskodawca powinien zapoznać się ze wszystkimi opublikowanymi załącznikami, im większa jest liczba załączników, tym jako bardziej angażujący i obciążający wnioskodawcę ocenić należy proces aplikacyjny. W związku z powyższym przeprowadzono analizę liczby załączników do regulaminów konkursów.

Suma wszystkich załączników do regulaminów konkursów znajdujących się w analizowanych naborach wynosi 1130. Jak można zauważyć na poniższym wykresie, Osie od I do VI mają bardzo zbliżoną do siebie średnią ilość załączników – w naborach z tych Osi jest ich zwykle około 10. Natomiast pozostałe trzy Osie (VII, VIII i IX) w swoich naborach miały ich zwykle około 14. Oznacza to, że to w ramach EFS mamy do czynienia z relatywnie większą liczbą załączników do regulaminu konkursu. Paradoksalnie, w przypadku załączników, które powinien składać wnioskodawca sytuacja jest odwrotna – to w ramach EFS jest ich wyraźnie mniej lub w ogóle nie obowiązują w niektórych naborach.

Wykres 4. Średnia liczba załączników w naborze w poszczególnych Osiach Priorytetowych

Źródło: komunikaty zawarte w ogłoszeniach naborów wniosków <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/skorzystaj/nabory>, [http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/nabory-wnioskow, n_naborow=96](http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/nabory-wnioskow,n_naborow=96)

Na podstawie tych danych, można łatwo zauważyć różnicę między ilością załączników w Osiach dotyczących rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, środowiska, dostarczania energii, a więc dotyczących EFRR (średnia liczba to 9,83 załącznika), a ilością załączników w Osiach dotyczących m.in. rynku pracy, edukacji i integracji społecznej - EFS (średnia liczba to 14,47 załącznika).

Analiza ekspercka pozwoliła na wskazanie obszarów, w których możliwe jest wprowadzenie usprawnień. Jednym z nich jest strona internetowa <http://www.rpo.podkarpackie.pl/> w części poświęconej prezentacji ogłoszeń o naborze i dokumentacji konkursowej. Zawarta na niej lista naborów nie zawiera możliwości filtrowania czy grupowania naborów ze względu na obszar interwencji (Oś / Działania / Poddziałanie) czy status naboru (planowany / w toku / zakończony). Dodatkowo w nazwach naborów na liście nie są każdorazowo przedstawiane numery naborów. Wskazany stan rzeczy utrudnia odnalezienie na liście konkretnego naboru, w związku z tym zaleca się wprowadzenie na liście naborów możliwości filtrowania ze względu na obszar interwencji oraz status naborów, a także wskazywanie każdorazowo w nazwach naborów na liście również numeru naboru. Dodatkowo, w ramach witryny internetowej Programu celowe byłoby wprowadzenie modyfikacji dotyczących sekcji „Najczęściej zadawane pytania”. W chwili obecnej z poziomu strony głównej istnieje możliwość przejścia do tak nazwanej sekcji, jest ona jednak nieużywana, na co wskazuje nieaktualność zamieszczonych tam pytań i ich bardzo mała liczba. Jednocześnie jednak, z poziomu podstron dotyczących poszczególnych naborów możliwe jest przejście do kolejnych podstron zawierających katalogi aktualnych pytań i odpowiedzi. Istotne jest w związku z tym, by utworzyć jedno miejsce, w którym prezentowane byłyby wszystkie pytania wraz z odpowiedziami; zapewnienie łatwego dostępu do tego miejsca z poziomu strony głównej, a nie tylko podstron dotyczących poszczególnych naborów oraz stworzenie wyszukiwarki tekstowej dotyczącej treści składanych pytań i udzielanych odpowiedzi.

Kolejnym obszarem możliwych usprawnień jest sposób informowania o zmianach w dokumentacji konkursowej. W zamieszczonych na stronie internetowej ogłoszeniach wyraźnie wskazywane są dokumenty aktualne i archiwalne, lecz często nie jest zamieszczany dokument stanowiący wykaz zmian.

Brak tego rodzaju dokumentu wymusza na wnioskodawcach szczegółowe studiowanie obu wersji dokumentu w celu wykrycia charakteru zmian wprowadzonych w dokumentach i dostosowania do nich dokumentacji aplikacyjnej. Takie działania mogą być pracochłonne i niekoniecznie muszą zakończyć się sukcesem – przez nieuwagę niektóre zmiany wprowadzone w dokumentacji konkursowej mogą zostać niezauważone i nieuwzględnione w treści wniosku o dofinansowanie. W związku z powyższym postuluje się, w przypadku każdej zmiany dokumentacji konkursowej, o zamieszczenie dokumentu stanowiącego wykaz zmian wprowadzonych w poszczególnych dokumentach, zawierającego szczegółowe wskazanie miejsc (podrozdział / strona dokumentu) i charakteru wprowadzanych zmian i/lub zmienionego dokumentu ze wskazaniem zmian w trybie „śledź zmiany”.

Wskazane wyżej zalecenia pozostają w zgodzie ze znowelizowaną *Ustawą o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* wchodzącą w życie 02.09.2017 r.

Powyższa kwestia ma tym większe znaczenie, im więcej jest dokonywanych zmian w dokumentacji konkursowej. W ramach niniejszego badania przeprowadzono analizę zmian dokonywanych w dokumentacji konkursowej w trakcie trwania naborów. Poniższa analiza historii zmian obejmuje 96 naborów uwzględnionych w badaniu. Przed dokonaniem analizy zmian w terminach poszczególnych etapów oceny i pozostałych zmian dot. m.in. regulaminów, wymagane było ustalenie następujących założeń:

1. Jeśli w przypadku danego naboru występowały protesty, to faktyczny termin ostatecznego rozstrzygnięcia konkursu został określony jako termin rozstrzygnięcia i wyboru projektów po protestach.
2. W przypadku, gdy "Termin rozstrzygnięcia konkursu" był określony w kwartałach, wówczas ostatni dzień danego kwartału został określony jako faktyczny „Termin rozstrzygnięcia konkursu (np. "marzec 2017", został potraktowany jako 31.03.2017). Podobna metoda została zastosowana dla miesięcy (np. jeśli termin rozstrzygnięcia był podany jako „marzec 2017”, wówczas został również potraktowany jako 31.03.2017).

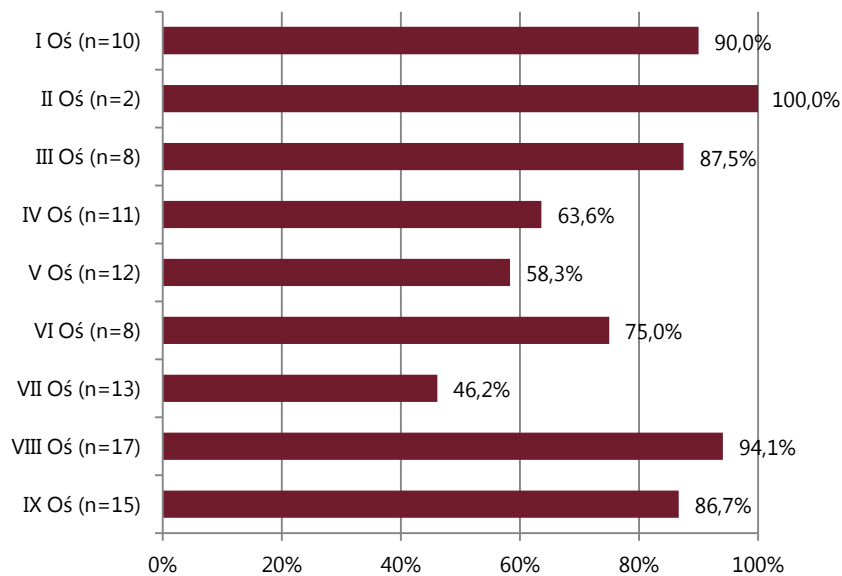
Wśród 96 przeanalizowanych naborów, w dniu zakończenia ich analizy, tj. 16.08.2017 roku, 68 z nich było zakończonych, 21 nadal trwało, 7 natomiast zostało anulowanych.

Do zmian dotyczących naborów, zaliczone zostały m.in. zmiany terminów (zarówno ich opóźnienia jak i przyspieszenia zakończeń ich oceny), anulowania naborów, zmiany w załącznikach, w treści regulaminów (lub dodanie nowych punktów w ich treściach) lub zmiany w kryteriach. Ponadto, niektóre zmiany, które nie dotyczyły terminów zostały pogrupowane do szerszych kategorii:

1. Kategoria „Inne zmiany” zawiera: zmiany punktacji, zmiany w treści regulaminu, uzupełnienie informacji o kryteriach.
2. Kategoria „Zmiany w załącznikach” zawiera: zmiany w załącznikach, usunięcie załączników, zmiany w instrukcjach wypełniania wniosków, zmiany w kartach oceny.

Pozostałe kategorie (przyspieszenie terminów, przedłużanie terminów, anulowanie naboru, zwiększenie alokacji) nie wymagały powiązania ich w szersze kategorie.

Wykres 5. Udział naborów, w których dokonano zmian

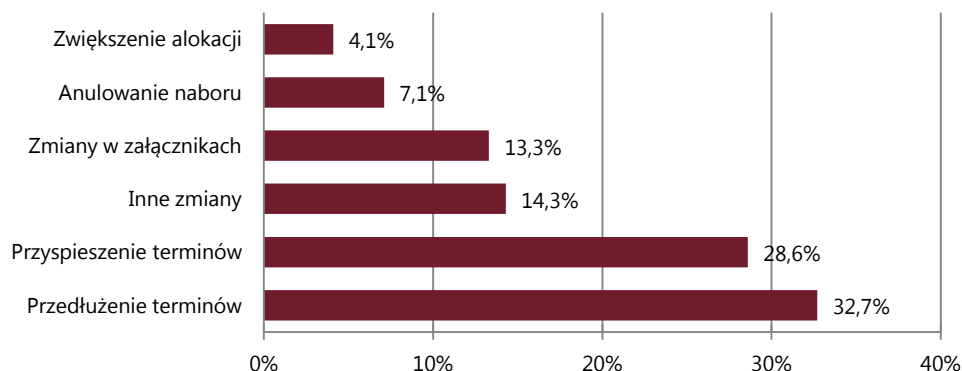

Źródło: Opracowanie własne na podstawie komunikatów zawartych w ogłoszeniach naborów wniosków <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/skorzystaj/nabory>, <http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/nabory-wnioskow>, N=96

Zmiany dokonane zostały w przypadku 76,0% analizowanych naborów. Jak można zauważyć na powyższym wykresie, procent naborów, w których dokonano co najmniej jednej zmiany w poszczególnych Osiach priorytetowych nie rozkłada się równomiernie. Największa proporcja naborów ze zmianami - jest w Osi II, gdzie oba nabory miały w sobie zmiany (jednak częściowo wynika to z faktu, że w tym przypadku analizie zostały poddane tylko dwa nabory). Tylko w przypadku I Osi priorytetowej dokonywano zmian w mniej niż powie naborów – jest tak w przypadku Osi VII (42,6%). Osie I, III, VIII i IX mają bardzo wysoką proporcję naborów ze zmianami - między 86,7%, a 94,1 %. Relatywnie mniej naborów ze zmianami - gdyż od 58,3% do 75% - mają Osie IV, V i VI. Rozkład liczebności naborów w których są zmiany nie sugeruje zerojedynkowej różnicy pomiędzy Osiami z zakresu EFS i EFRR. Zarówno w EFS i EFRR są Osie, gdzie naborów ze zmianami jest blisko 100% jak i blisko połowy.

Analizę zmian w dokumentacji konkursowej przeprowadzono także w aspekcie rodzajów wprowadzanych zmian. Dane dotyczące tej kwestii przedstawiono poniżej.

Wykres 6. Liczebność wszystkich zmian ze względu na charakter zmiany

Źródło: opracowanie własne na podstawie komunikatów zawartych w ogłoszeniach naborów wniosków <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/skorzystaj/nabory>, <http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/nabory-wnioskow>, N=96

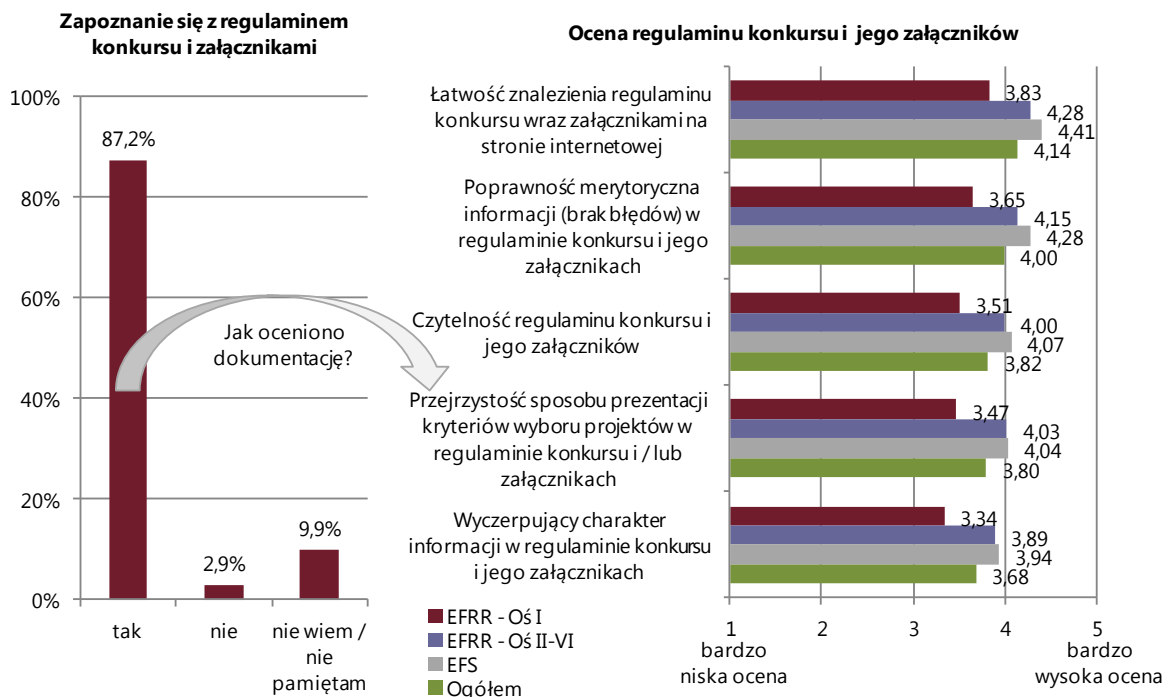
Analizując zmiany ze względu na to, czego dotyczą, można zauważyć, że najczęściej spośród wszystkich modyfikacji pojawiają się kwestie związane z terminami, które stanowią połowę całości zmian

(przyspieszenia: 28,6% oraz przedłużenia: 32,7%). Najmniej zmian (4,1%) dotyczyło zwiększenia alokacji środków dla naboru. Następną kategorią są anulowania naborów, które stanowią 7,1% wszystkich zmian. Pozostałe dwie kategorie mają zbliżoną do siebie liczebność: zmiany w załącznikach (13,3%) oraz inne zmiany (14,3%).

Wszystkich zmian, które nie dotyczą przedłużania lub przyspieszania terminów jest relatywnie niewiele, biorąc pod uwagę, że analiza dotyczyła 96 naborów, wśród których zauważono 98 zmian. W większości więc wprowadzane zmiany postrzegać należy w aspekcie dokonywania przesunięć określonych terminów dotyczących procedury naboru i oceny. W wyraźnie mniejszym stopniu wprowadzane są natomiast istotne zmiany dotyczące charakteru procedur stosowanych w naborze, czy też w samej dokumentacji konkursowej.

Szczególnie istotne w aspekcie oceny dokumentacji konkursowej są także opinie wnioskodawców, dla których dokumentacja konkursowa jest podstawowym źródłem informacji dotyczących konkretnego naboru. Użyteczność i adekwatność dokumentacji konkursowej oraz jej prawidłowe przygotowanie traktować więc należy jako jedno z narzędzi zapewniających sprawny przebieg procesu późniejszej oceny złożonych wniosków o dofinansowanie.

Wykres 7. Ocena dokumentacji konkursowej przez wnioskodawców

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; zapoznanie się z dokumentacją n=1726; ocena dokumentacji: łatwość znalezienia regulaminu konkursu wraz z załącznikami na stronie internetowej: EFRR - Oś I - n=604, EFRR - Oś II-VI - n=291, EFS - n=575, Ogółem - n=1470; Poprawność merytoryczna informacji (brak błędów) w regulaminie konkursu i jego załącznikach : EFRR - Oś I - n=588, EFRR - Oś II-VI - n=286, EFS - n=565, Ogółem - n=1440; Czytelność regulaminu konkursu i jego załączników: EFRR - Oś I - n=602, EFRR - Oś II-VI - n=291, EFS - n=573, Ogółem - n=1466; Przejrzystość sposobu prezentacji kryteriów wyboru projektów w regulaminie konkursu i / lub załącznikach : EFRR - Oś I - n=605, EFRR - Oś II-VI - n=290, EFS - n=572, Ogółem - n=1466; Wyczerpujący charakter informacji w regulaminie konkursu i jego załącznikach: EFRR - Oś I - n=602, EFRR - Oś II-VI - n=289, EFS - n=574, Ogółem - n=1465; pytanie zadawane osobom, które zadeklarowały zapoznanie się z dokumentacją, z analizy wyłączone odpowiedzi „trudno powiedzieć”

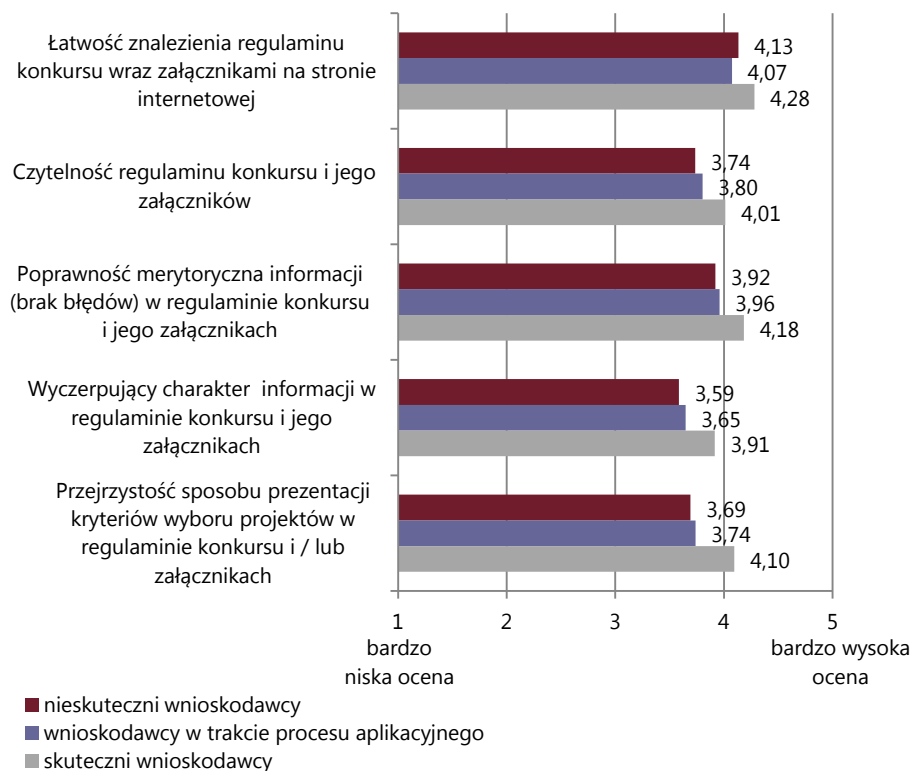
Wśród wnioskodawców, którzy zapoznali się z dokumentacją konkursową zdecydowanie dominują pozytywne opinie dotyczące oceny regulaminu konkursu i jego załączników. Dotyczy to wszystkich wymiarów oceny, przy czym najlepiej oceniono kwestię łatwości znalezienia regulaminu konkursu wraz z załącznikami na stronie internetowej. Z kolei stosunkowo najniższe oceny przyznano w aspekcie: „Wyczerpujący charakter informacji w regulaminie konkursu i jego załącznikach”. Najbardziej krytyczni we wszystkich aspektach okazali się wnioskodawcy Osi Priorytetowej I, zresztą także biorąc pod uwagę pozostałe Osi Priorytetowe EFRR i zestawiając je z EFS, okazuje się, że dla wnioskodawców z drugiego

wspomnianego funduszu regulamin i cała dokumentacja konkursowa generują mniej trudności i problemów.

Zwracając uwagę na fakt, iż relatywnie najgorzej (choć nadal jest to ocena wyraźnie pozytywna) oceniono regulamin i załączniki pod kątem wyczerpującego charakteru informacji w nich zawartych, należy zauważyć, że częściowo krytyczne opinie mogą dotyczyć niewystarczającego zakresu informacji dotyczących kryteriów wyboru projektów (które są przecież także zamieszczone w treści regulaminu konkursu). Z tego powodu istotne jest także odpowiednie sformułowanie kryteriów i zdefiniowanie oraz zoperacjonalizowanie ich we właściwy sposób, by treść kryterium zawierała wszystkie istotne informacje.

Analiza dotycząca oceny dokumentacji projektowej została także przeprowadzona z uwzględnieniem zróżnicowania wynikającego ze statusu wnioskodawcy.

Wykres 8. Ocena dokumentacji projektowej a status wnioskodawcy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; Łatwość znalezienia regulaminu konkursu wraz z załącznikami na stronie internetowej: nieskuteczni wnioskodawcy - n=577, wnioskodawcy w trakcie procesu aplikacyjnego - n=559, skuteczni wnioskodawcy - n=334; Czytelność regulaminu konkursu i jego załączników: nieskuteczni wnioskodawcy - n=576, wnioskodawcy w trakcie procesu aplikacyjnego - n=557, skuteczni wnioskodawcy - n=333; Poprawność merytoryczna informacji (brak błędów) w regulaminie konkursu i jego załącznikach : nieskuteczni wnioskodawcy - n=565, wnioskodawcy w trakcie procesu aplikacyjnego - n=544, skuteczni wnioskodawcy - n=331; Wyczerpujący charakter informacji w regulaminie konkursu i jego załącznikach: nieskuteczni wnioskodawcy - n=576, wnioskodawcy w trakcie procesu aplikacyjnego - n=557, skuteczni wnioskodawcy - n=332; Przejrzystość sposobu prezentacji kryteriów wyboru projektów w regulaminie konkursu i / lub załącznikach: nieskuteczni wnioskodawcy - n=575, wnioskodawcy w trakcie procesu aplikacyjnego - n=560, skuteczni wnioskodawcy - n=332; pytanie zadawane osobom, które zadeklarowały zapoznanie się z dokumentacją, z analizy wyłączono odpowiedź „trudno powiedzieć”

Jak wynika z powyższych danych, w aspekcie oceny dokumentacji konkursowej powtarza się sytuacja zidentyfikowana wcześniej w odniesieniu do innych aspektów analizy. Choć dominują opinie pozytywne na temat regulaminu konkursu wraz z załącznikami, to jednocześnie zauważalne jest zróżnicowanie pomiędzy wnioskodawcami skutecznymi (najwyższe oceny), a wnioskodawcami nieskutecznymi (najniższe oceny).

Także w badaniu jakościowym potwierdzono, że na etapie ogłoszenia naboru mamy do czynienia z zapewnieniem dostępności niezbędnej dokumentacji konkursowej, zaś sama jej zawartość nie generuje istotnych problemów, które mogłyby następnie skutkować nieprawidłowościami w procesie aplikowania o wsparcie. Warto przy tym zwrócić uwagę, że takie opinie dotyczyły zarówno przedstawicieli instytucji

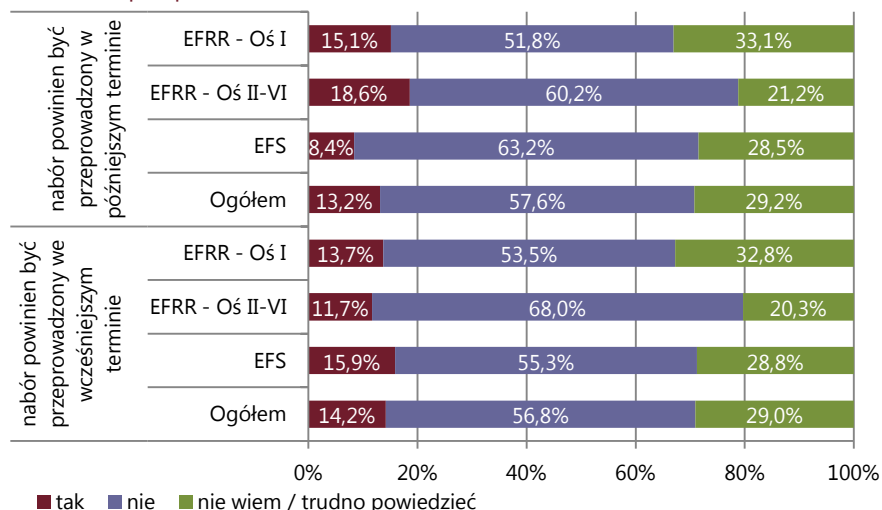
zaangażowanych w proces wdrażania Programu, jak i np. przedstawiciele sektora doradczego (którzy niejednokrotnie swoją pozytywną opinię mogą budować także w porównaniu z rozwiązaniami funkcjonującymi w innych regionach). Poza tym, przedstawiciele IZ lub IP sami nie dostrzegając krytycznych problemów związanych z etapem ogłoszenia naboru, potwierdzili także, że generalnie jeśli chodzi o tę kwestię, to nie była ona podnoszona przez wnioskodawców. Jest to o tyle istotne, że – jak podkreślali respondenci w badaniu jakościowym – dokumenty stanowiące załącznik do dokumentacji konkursowej muszą stanowić element tej dokumentacji, by spełnione zostały wszystkie wymagania i warunki określone w Ustawie o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 lub innych aktach prawnych dotyczących konkretnych naborów.

Nabór wniosków

Etap ogłoszenia naboru poprzedza etapu naboru wniosków. W ramach prowadzonej analizy dokonano oceny sposobu jego organizacji w kontekście sprawności realizacji procesu wyboru projektów.

O aspekt terminu przeprowadzenia naboru wniosku pytani byli wnioskodawcy. Dane dotyczące tej kwestii przedstawiono poniżej.

Wykres 9. Opinie o terminie przeprowadzenia naborów wniosków

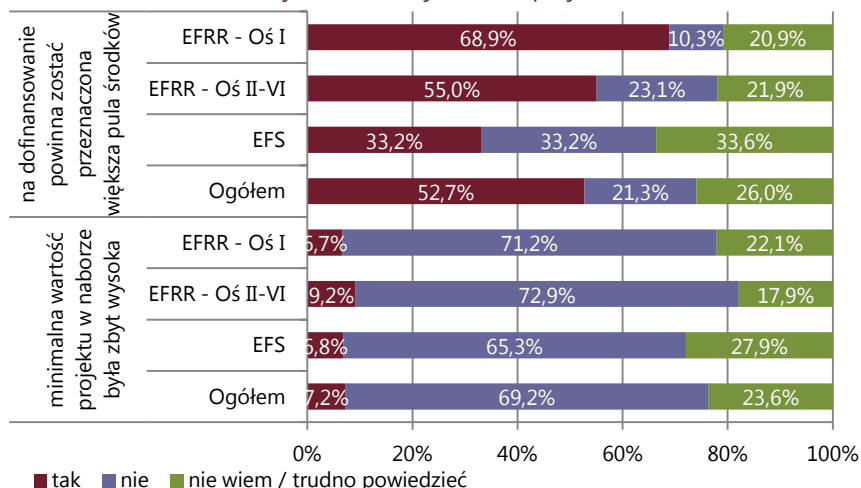

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; EFRR Oś I – n=761 EFRR Oś II-VI - 304, EFS – n=662, Ogółem – n=1726

We wszystkich analizowanych podgrupach dominuje przekonanie o trafności terminu przeprowadzenia naboru. Wyraźnie mniejszy odsetek badanych ocenił, że nabór powinien się odbyć w terminie późniejszym lub wcześniejszym. Taki stan rzeczy oznacza, że moment przeprowadzenia naboru wniosków w większości przypadków był dostosowany do możliwości, potrzeb i oczekiwań potencjalnych beneficjentów. W ograniczonym stopniu mówić natomiast możemy o występowaniu takich sytuacji, w których respondenci nie byli jeszcze gotowi do aplikowania o wsparcie (postulat późniejszego przeprowadzenia naboru) lub wyrażali przekonanie, iż czas oczekiwania na przeprowadzenie naboru był zbyt długi (postulat wcześniejszego przeprowadzenia naboru).

Trafność przyjętych przez IOK założeń dotyczących prowadzonych naborów została także zweryfikowana w odniesieniu do wielkości alokacji i minimalnej wymaganej wartości projektów (z punktu widzenia wnioskodawców – analiza dotycząca tej kwestii z perspektywy osiągnięcia celów Programu została przeprowadzona we wcześniejszej części raportu).

Wykres 10. Opinie na temat wielkości alokacji i minimalnej wartości projektów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; EFRR Oś I – n=761 EFRR Oś II-VI - 304, EFS – n=662, Ogółem – n=1726

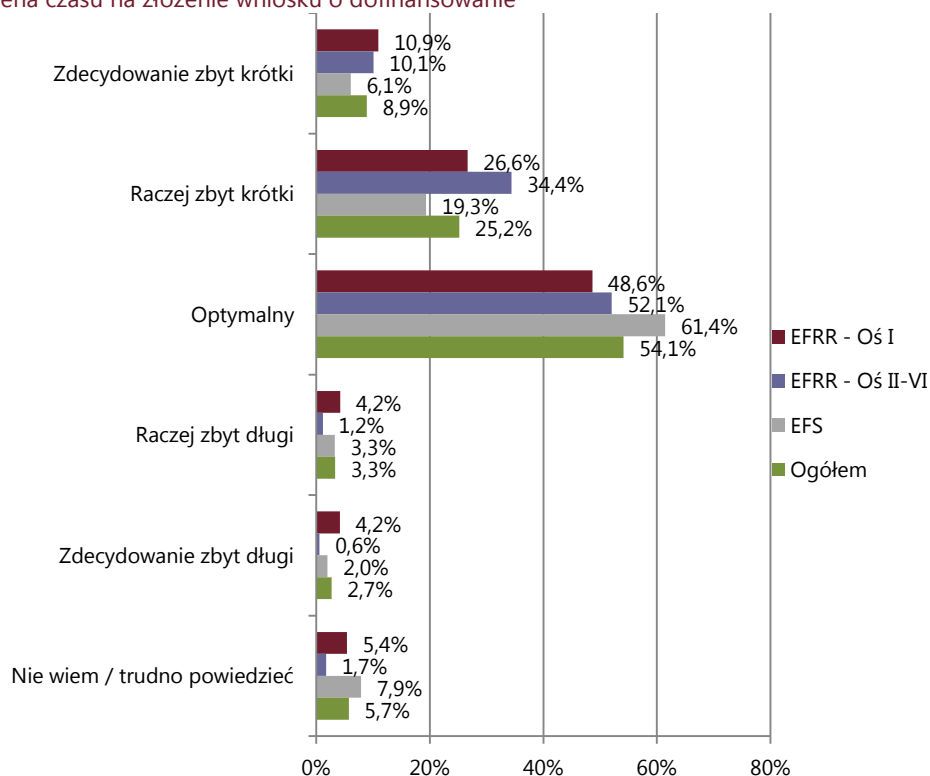
Analiza danych przedstawionych na powyższym wykresie uprawnia do sformułowania dwojakiemu rodzaju wniosków. Jeśli chodzi o kwestię wielkości alokacji, to ponad połowa (52,7%) wnioskodawców opowiedziała się za stwierdzeniem, iż na dofinansowanie projektów w konkursie powinna zostać przeznaczona większa pula środków finansowych. Warto zwrócić uwagę, iż tego rodzaju opinię wyraźnie częściej wyrażali wnioskodawcy w ramach EFRR, w szczególności wnioskodawcy aplikujący w ramach Osi Priorytetowej I - co nie powinno dziwić biorąc pod uwagę, że to właśnie w tej Osi Priorytetowej mamy do czynienia ze zdecydowanie największą liczbą składanych wniosków, w których łączna wnioskowana wartość dofinansowania siłą rzeczy znacząco przekracza dostępną kwotę alokacji. Wśród wnioskodawców ogółem dominuje więc przekonanie o zbyt małej alokacji, jednak opinii tej nie można uznać za wystarczającą dla wyciągnięcia wniosku, iż rzeczywiście alokacja została nieprawidłowo rozplanowana. Należy bowiem podkreślić, że inaczej oceniane jest rozplanowanie alokacji przez wnioskodawców, a inaczej należy je ocenić z perspektywy IZ i całego Programu oraz przyjętych założeń jego realizacji. W przypadku planowania alokacji na poziomie Programu ważne stają się czynniki korespondujące z osiągnięciem sukcesu wdrażania Programu jako całości, a więc realizacją różnorodnych jego celów. Mogą być to czynniki takie jak np. skala potrzeb w regionie, kosztochłonność przedsięwzięć realizowanych w danym obszarze interwencji, czy ukierunkowanie strategiczne Programu. Z perspektywy wnioskodawcy prawidłowe rozplanowanie alokacji to takie, które zapewni osiągnięcie sukcesu jego własnego przedsięwzięcia poprzez otrzymanie dofinansowania. Wraz ze wzrostem wielkości alokacji rośnie dla wnioskodawcy prawdopodobieństwo otrzymania dofinansowania. W konsekwencji podmiotom aplikującym często będzie zależało, by alokacja była jak największa. Dodatkowym czynnikiem jest tu możliwość występowania wśród wnioskodawców wąskiej perspektywy oceny, co oznacza, że mogą oni oceniać alokację z perspektywy własnej branży / sektora / rodzaju podejmowanej działalności w przeświadczeniu, że to ona jest z punktu widzenia rozwoju regionu kluczowa i zasługuje z tego powodu na szczególnie dużą pulę środków. Uwzględniając powyższe, zidentyfikowane wśród większości wnioskodawców przeświadczenie o zbyt małej alokacji, nie może być jedyną przesłanką o nieprawidłowym przypisaniu alokacji do poszczególnych naborów.

Co się natomiast tyczy kwestii minimalnej wymaganej wartości projektu, to przekonanie o ustaleniu tej wartości na zbyt wysokim poziomie wyrażał bardzo mały odsetek badanych – na poziomie całego Programu jest to jedynie 7,2%. Relatywnie największy odsetek respondentów wskazujących na występowanie tego problemu wystąpił wśród wnioskodawców EFRR z Osi Priorytetowych II-VI, gdzie mamy do czynienia z 9,2% wskazań (nadal więc jest to wyraźna mniejszość badanych). Wynikać to może z faktu, iż to właśnie w tych Osiach realizowane są przedsięwzięcia infrastrukturalne o największej skali, także finansowej, co przekładać się musi także na minimalną wymaganą wartość projektu. W związku z powyższymi wynikami należy jednak wyciągnąć wniosek, iż w ramach RPO WP 2014-2020 nie mamy do czynienia z problemem polegającym na określaniu zbyt wysokich minimalnych wartości projektów.

Ostatni, ale z punktu widzenia wnioskodawców bardzo istotny, aspekt dotyczący etapu naboru wniosków odnosi się do czasu przeznaczanego na złożenie wniosku o dofinansowanie. Zgodnie z zapisami art. 42 *Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* termin składania wniosków o dofinansowanie projektu w naborach w trybie konkursowym nie może być krótszy niż 7 dni, licząc od dnia rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie projektu. Wymaganie to zostało prawidłowo odzwierciedlone w ogłoszeniach o naborze, przy czym średni czas naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym jest w RPO WP 2014-2020 znacznie dłuższy – wynosi 37,4 dnia, z kolei w trybie pozakonkursowym średnia długość naboru to 24,4 dnia. Najkrótszy nabór trwał 3 dni (w trybie pozakonkursowym - RPPK.07.03.00-IP.01-18-007/16), z kolei najdłuższy – aż 152 dni (w trybie konkursowym - RPPK.03.01.00-IZ.00-18-002/16).

Na poniższym wykresie przedstawiono dane obrazujące to, jak czas na złożenie wniosku o dofinansowanie oceniają sami wnioskodawcy.

Wykres 11. Ocena czasu na złożenie wniosku o dofinansowanie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; EFRR Oś I – n=761 EFRR Oś II-VI - 304, EFS – n=662, Ogółem – n=1726

Większość wnioskodawców (54,1%) ocenia czas przeznaczony na złożenie wniosku o dofinansowanie jako optymalny. Bardziej krytyczni są w tej kwestii wnioskodawcy EFRR, ze szczególnym uwzględnieniem Osi Priorytetowych II-VI, ale i w tym przypadku dominują respondenci uznający czas na złożenie wniosku jako optymalny. W dalszej kolejności pojawiały się opinie, iż czas na wypełnienie wniosku był zbyt krótki – w ramach całego Programu taką opinię wyraziła jedna czwarta badanych (25,2%), ale w przypadku Osi Priorytetowych II-VI była to już ponad jedna trzecia respondentów (34,4%).

W badaniu jakościowym potwierdził się wniosek o właściwym czasie danym projektodawcom na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie. Przedstawiciele instytucji zaangażowanych w proces wdrażania Programu wskazywali, iż ewentualne krytyczne uwagi ze strony wnioskodawców dotyczące czasu na złożenie wniosku miały charakter incydentalny. Co ciekawe, nawet w przypadku firm doradczych nie ujawnił się istotny problem dotyczący zbyt krótkiego czasu na złożenie wniosku o dofinansowanie, a przeciwnie w przypadku tej grupy podmiotów mamy często do czynienia z sytuacją przygotowywania w ramach danego naboru więcej niż jednego wniosku. Podsumowując analizę dotyczącą etapu naboru

wniosek należy podkreślić, że na obecny – oceniany pozytywnie – stan rzeczy wpływają bez wątpienia regulacje, które wprowadzono na potrzeby okresu finansowania 2014-2020 na poziomie krajowym. Po pierwsze, przygotowywanie z wyprzedzeniem harmonogramów naborów na kolejny rok, co pozwala podejmować wnioskodawcom wstępne prace przygotowawcze dotyczące opracowania wniosku o dofinansowanie jeszcze przed rozpoczęciem naboru. Po drugie, fakt, iż przed samym rozpoczęciem naboru IOK jest zobowiązana do zamieszczenia informacji o planowanym naborze (z wyprzedzeniem co najmniej 30 dni). To dodatkowo ułatwia podjęcie działań związanych z przygotowaniem wniosku o dofinansowanie nim formalnie rozpocznie się nabór. W takiej sytuacji rzeczywisty możliwy czas pracy nad koncepcją projektu oraz przygotowaniem wniosku o dofinansowanie i ewentualnych załączników jest dłuższy niż tylko okres pomiędzy rozpoczęciem a zakończeniem naboru. Zresztą nawet, gdyby opinie na temat czasu, który wnioskodawcy mają na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie były bardziej krytyczne niż są w chwili obecnej nie oznaczałoby to, że należy ów czas wydłużyć. Jak bowiem wskazywali w badaniu jakościowym respondenci z instytucji zaangażowanych w proces wdrażania Programu i tak zdecydowana większość wniosków składana jest w ostatnim okresie trwania naboru (bez względu na to, ile wynosi łączny czas trwania naboru).

Ocena i wybór projektów

Kluczowym etapem całego procesu wyboru projektów do dofinansowania jest etap oceny i późniejszego rzeczywistego wyboru określonych przedsięwzięć, które otrzymają wsparcie ze środków RPO WP 2014-2020. W niniejszej części poddano analizie ten etap ze szczególnym uwzględnieniem kwestii sprawności jego przebiegu. W analizie wzięto pod uwagę przede wszystkim kwestie dotyczące potencjału administracyjnego i eksperckiego, czasu i metod oceny, rekrutacji i systemu wynagrodzeniowego ekspertów dokonujących oceny oraz procesu zatwierdzania wyników.

Eksperska analiza procedur związanych z oceną i wyborem projektów zawartych w OFiP IZ RPO, IW poszczególnych IOK oraz Regulaminach pracy KOP potwierdziła, iż sposób ich organizacji jest poprawny. W optymalny sposób ustalono podział zadań pomiędzy poszczególne komórki organizacyjne. W procedurach związanych z oceną i wyborem nie zidentyfikowano rozwiązań, które w sposób krytyczny zaburzałyby sprawność procesu oceny i wyboru projektów, jedynie w wybranych aspektach ujawniono możliwość wprowadzenia usprawnień w postaci następujących działań:

- a) **Decentralizacja procesu decyzyjnego w wybranych procedurach.** W celu uniknięcia występowania tzw. wąskich gardeł w procesie oceny (etapów mogących stanowić potencjalną przyczynę opóźnień) należy dążyć do decentralizacji procesu decyzyjnego. W tym kontekście zaleca się powierzenie Zarządowi Województwa i Marszałkowi, a w przypadku WUP – Dyrektorowi WUP, podejmowania decyzji o najważniejszym znaczeniu, a pozostałe, o ile jest to możliwe, powinny zostać powierzone w przypadku IZ dyrektorom odpowiednich departamentów, a w przypadku IP WUP kierownikom odpowiednich wydziałów. Postuluje się o rozważenie takiej zmiany organizacyjnej w przypadku akceptacji regulaminów konkursów, wyznaczania składu KOP czy akceptacji ogłoszenia naboru kandydatów na ekspertów.
- b) **Uproszczenie wybranych procedur:**
 - Rezygnacja w procedurze oceny projektów w EFRR z raportów z prac KOP - dokument ten nie jest wymagany przepisami nadrzędnymi i w opinii ewaluatora nie wnosi istotnej wartości dodanej. Analogiczne informacje odnaleźć można w liście rankingowej projektów i protokole z prac KOP.
 - Wprowadzenie w ramach EFS rozwiązania polegającego na równoległym prowadzeniu negocjacji ze wszystkimi wnioskodawcami w danym naborze tj. równoległym informowaniu wnioskodawców o warunkach negocjacji, w przypadku gdy suma punktów nie gwarantuje otrzymania dofinansowania należy informować również, iż otrzymanie dofinansowania jest uwarunkowane wynikami negocjacji w innych projektach. Obecnie negocjacje toczą się po kolei, co może stanowić czynnik wydłużający czas ich prowadzenia.
- c) **Wykorzystanie nowych narzędzi usprawniających proces oceny, które wprowadza nowelizacja Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020:**

- W związku z art. 43 ust. 2. - poprawa, tam gdzie jest to możliwe, oczywistych omyłek stwierdzonych we wniosku o dofinansowanie przez IOK z urzędu.
- W świetle art. 45 ust. 4. dopuszczającego zastosowanie przepisów działu I rozdziału 8 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego - zapewnienie możliwości wprowadzenia komunikacji elektronicznej poprzez umieszczenie we wniosku o dofinansowanie oświadczenia o wyrażeniu zgody na doręczanie pism w formie dokumentu elektronicznego oraz wprowadzenie komunikacji elektronicznej z wnioskodawcami na każdym etapie naboru i oceny projektu (przede wszystkim wezwania do uzupełniania braków formalnych, wezwania do uzupełnienia / poprawy projektu, informowanie o wynikach oceny).
- W świetle art. 14a wprowadzającego stanowisko Rzecznika Funduszy Europejskich - cykliczna analiza przez IZ raportów składanych przez Rzecznika w celu identyfikacji potrzeb oraz kierunków zmian mających na celu usprawnienie procesu wyboru projektów.
- W związku z art. 39 ust. 3. - rezygnacja z naborów ogłaszanych cyklicznie (np. Działanie 7.2 skierowane do Powiatowych Urzędów Pracy), na rzecz organizowania naborów podzielonych na rundy.

Co do regulacji dotyczących czasu oceny pozytywnie ocenić należy stosowane w ramach EFS oraz w ocenie formalnej dla EFRR w Osiach priorytetowych II – VI, rozwiązanie polegające na uzależnieniu czasu oceny projektów od liczby złożonych wniosków. Rozwiązanie to stanowi narzędzie urealnienia przewidywanego terminu rozstrzygnięcia naboru i może okazać się użyteczne we wszystkich prowadzonych naborach i na wszystkich etapach oceny.

Jednocześnie, na bazie informacji zebranych w badaniu jakościowym należy zauważyć, że poza powyższymi rozwiązaniami dotyczącymi zapewnienia sprawności przebiegu oceny, które mają swoje źródło w określonych procedurach i elementach systemu wyboru projektów, podejmowane są także innego rodzaju działania, których celem jest dążenie do jak najbardziej sprawnego (a więc krótkiego) przebiegu oceny, ale bez straty dla rzetelności i obiektywizmu tejże oceny. Szczególne znaczenie ma tutaj dokonywanie wewnętrznych przesunięć pracowników w ramach poszczególnych IOK (np. z komórek organizacyjnych zajmujących się obsługą realizowanych projektów). Tego rodzaju działania podejmowane są przede wszystkim w okresie spiętrzeń naborów i/lub szczególnie dużej liczby wniosków złożonych w danym naborze. Mamy do czynienia zarówno z doraźnymi, tymczasowymi przesunięciami, jak i przesunięciami pracowników pomiędzy jednostki organizacyjnymi na stałe. Takie rozwiązania ocenić należy pozytywnie przede wszystkim z dwóch powodów. Po pierwsze, pozwala ono w sposób racjonalny zarządzać zasobami ludzkimi zaangażowanymi w proces oceny (bez konieczności zatrudniania nowych osób – zwiększenie zatrudnienia nie miałoby uzasadnienia poza okresami rzeczonych spiętrzeń i kumulacji). Po drugie, takie podejście często zapewnia, iż ocena prowadzona jest przez osoby odpowiednio przygotowane, gdyż w swojej bieżącej pracy zajmują się one obsługą RPO WP 2014-2020 (choć na innym etapie). Nie jest to jednak zasadą, ponieważ przesunięcia czasami dotyczą pracowników nie zaangażowanych na stałe w RPO.

Drugi istotny element analizowany w ramach etapu oceny wniosków dotyczy stosowanych metod oceny. Analizując przyjętą metodykę oceny w ramach RPO WP zwrócić należy uwagę przede wszystkim na następujące jej elementy:

- 1) **Wprowadzenie spójnego przebiegu oceny w ramach poszczególnych funduszy: w ramach EFRR mamy do czynienia z oceną formalną i merytoryczną, a w ramach EFS z oceną formalno-merytoryczną.** Ocena uzupełniana jest fakultatywnym etapem oceny strategicznej – dotyczącym pozakonkursowych projektów ZIT i polegającym na ocenie zgodności ze Strategią ZIT ROF oraz etapem dotyczącym konkursowych projektów ZIT w zakresie zgodności ze Strategią ZIT ROF i stopnia zgodności ze Strategią ZIT ROF.
- 2) **Obowiązywanie na poszczególnych etapach oceny zasady „dwóch par oczu”.** Zasada ta jest w przypadku EFS realizowana poprzez ocenę projektu przez dwóch członków KOP bez założenia konsultacji, a w przypadku EFRR przez panel ekspertów / zespół oceniający składający się z co najmniej dwóch członków, którzy mogą się konsultować i wypracowywać wspólne stanowisko. Jak

wspomniano w podrozdziale dotyczącym przejrzystości i bezstronności konsultacje mogą mieć niekorzystny wpływ na samodzielność oceny, lecz w kontekście sprawności oceny rozwiązanie to należy ocenić pozytywnie. W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że nowelizacja *Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* zwiększa możliwości w zakresie zawieszania niniejszej zasady, co może być wykorzystane jako narzędzie usprawniania i skracania procesu oceny.

- 3) **Zróżnicowanie w zakresie trybu oceny** – w Regulaminie KOP dla Osi II-VI (EFRR) wskazano, iż ocena przebiega w siedzibie IOK, co koresponduje z założeniem konsultowania się członków KOP. Regulamin dla Osi I (EFRR) nie precyzuje jednoznacznie miejsca przeprowadzania oceny, lecz biorąc pod uwagę przyjęte w regulaminie założenie pracy członków KOP w zespołach oraz kolegiąlnego podejmowania decyzji, należy domniemywać, iż preferowany jest stacjonarny tryb oceny. W regulaminie KOP dla EFS wskazana została możliwość zapewnienia ekspertom - decyzją Przewodniczącego KOP - możliwości pracy w trybie niestacjonarnym.

Eksperci często pracują zawodowo w innym miejscu pracy i z tego względu mogą mieć ograniczone możliwości stawiennictwa w siedzibie Urzędu (w badaniu jakościowym potwierdzono, że kwestia ta stanowi problem także na etapie rekrutacji ekspertów, gdy część z nich rezygnuje ze startu w naborze na ekspertów dowiadując się o braku możliwości przeprowadzania oceny niestacjonarnej), a tryb niestacjonarny uelastycznia pracę nad oceną wniosków, pozwala członkom KOP na bardziej swobodne dysponowanie czasem - co może mieć duże znaczenie dla oceniających niebędących pracownikami IZ. Wprowadzenie trybu niestacjonarnego w ramach EFRR mogłoby doprowadzić do zdyskontowania wskazanych wyżej walorów tego trybu.

- 4) **Stosowanie metod oceny porównawczej** - segmentacja całej puli złożonych wniosków ze względu np. na deklarowany stopień realizacji danego wskaźnika i przydzielanie odpowiedniej liczby. W tym kontekście pozytywnie ocenić należy umieszczenie w załączniku 3a do SzOOP RPO WP 2014-2020 szczegółowej Metodologii przyznawania punktów w kryteriach liczbowych. Dodatkowo, należy w miarę możliwości poszerzać zakres stosowania niniejszej metody oceny (aktualnie dotyczy ona przede wszystkim Osi Priorytetowych: III, IV, V), szczególnie w odniesieniu do kryteriów dotyczących efektów projektów (w tym tych, które dotyczą realizacji Ram wykonania).

Przyjęte metody oceny są w opinii ewaluatora adekwatne do skali i zakresu ocenianych przedsięwzięć. W procedurach ich zastosowania nie zidentyfikowano rozwiązań mogących stanowić potencjalne zaburzenie sprawności przebiegu procesu oceny, poza wskazanymi powyżej możliwymi usprawnieniami.

W toku analizy eksperckiej procedur związanych z rekrutacją ekspertów zawartych w IW IZ RPO WP 2014-2020 nie zidentyfikowano rozwiązań, które mogłyby stanowić zaburzenie sprawności. Niewątpliwie pozytywnie ocenić należy zapewnienie możliwości wykorzystania w procesie rekrutacji kandydatów na ekspertów narzędzi weryfikacji kompetencji wykraczających poza analizę przedstawionych przez osoby aplikujące dokumentów. Zastosowanie rozmowy kwalifikacyjnej czy testu wiedzy daje większą szansę na weryfikację rzeczywistej wiedzy i umiejętności.

Szczegółowe warunki rekrutacji kandydatów na ekspertów są każdorazowo określone w ogłoszeniu o naborze kandydatów na ekspertów. Ogłoszenie każdorazowo zawiera warunki, jakie powinien spełnić kandydat, sposób ich weryfikacji oraz opis sposobu aplikowania. Do ogłoszeń oprócz wzorów dokumentów dołączany jest dokument *Zasady naboru kandydatów na ekspertów oraz prowadzenia Wykazu kandydatów na ekspertów uczestniczących w wyborze projektów w Osiach priorytetowych I-VI / VII - IX*, który określa ogólne warunki, wspólne dla poszczególnych naborów. W dokumentach tych nie zidentyfikowano istotnych słabości, które wymagałyby podjęcia działań zaradczych.

Art. 49 *Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* obowiązującej do dnia 01.09.2017 r. określa, iż eksperci powinni spełnić następujące warunki: (1) korzystanie z pełni praw publicznych; (2) posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych; (3) brak skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub za umyślne przestępstwo skarbowe; (4) posiadanie wiedzy, umiejętności, doświadczenia lub wymaganych uprawnień w

dziedzinie objętej programem operacyjnym, w ramach której jest dokonywany wybór projektu; (5) posiadanie wiedzy w zakresie celów i sposobu realizacji danego programu operacyjnego. Kryteria rekrutacji określone w ogłoszeniach o naborze kandydatów i wspomnianym dokumencie ogólnym są w pełni zgodne z wymaganiami nałożonymi przez *Ustawę*.

Kwestia poziomu wynagrodzenia za pracę eksperta nie została uregulowana w dokumentach charakteryzujących system wyboru projektów, ani w dokumentacji związanej z naborami kandydatów na ekspertów. W *Zasadach naboru kandydatów na ekspertów oraz prowadzenia Wykazu kandydatów na ekspertów uczestniczących w wyborze projektów w Osiach priorytetowych I-VI / VII – IX*, wskazano, iż kwestia wynagrodzeń określona zostanie odrębnymi regulacjami, a na stronie internetowej RPO WP w części poświęconej ekspertom wskazano, iż *Ekspertowi przysługuje wynagrodzenie za każdą wydaną opinię w wysokości ustalonej przez Instytucję Zarządzającą RPO WP, przy uwzględnieniu m.in. rodzaju projektu, stopnia jego skomplikowania*². Oznacza to, iż osoby aplikujące nie wiedzą, jaka będzie wysokość ich wynagrodzenia.

Należy podkreślić, że do momentu realizacji badania eksperci byli zaangażowani w proces oceny w ramach EFRR, a w przypadku EFS całość oceny prowadzona była przez pracowników WUP (choć przeprowadzony został nabór na ekspertów w ramach EFS). W badaniu jakościowym zwracano uwagę, że w przypadku EFS rezygnacja z włączania ekspertów w proces oceny wynikała w dużej mierze z negatywnych doświadczeń z ekspertami zewnętrznymi w poprzednim okresie finansowania. Poza tym potwierdzić trzeba, że akurat w przypadku wsparcia z EFS, gdzie szczególnego znaczenia nabiera ogólna orientacja w zakresie Programu i EFS, a także bieżąca znajomość wszelkiego rodzaju dokumentacji, wytycznych, interpretacji – to faktycznie pracownicy IOK mogą być bardziej odpowiedni. Należy jednak pamiętać, iż - jak wskazano w dalszej części raportu - to w ramach EFS znacząco częściej występowały opóźnienia w ocenie projektów. Choć w dużej mierze są one powodowane przez proces negocjacji z wnioskodawcami, to zaangażowanie ekspertów w ocenę w naborach z największą liczbą wniosków o dofinansowanie mogłoby zmniejszyć ryzyko występowania opóźnień (szczególnie jeśli weźmiemy pod uwagę, iż – jak wskazano w dalszej części raportu - liczba projektów ma istotny wpływ na występowanie opóźnień). W przypadku EFRR z kolei, gdzie skala zaangażowania ekspertów jest bardzo duża, wskazywano w badaniu jakościowym, iż niejednokrotnie eksperci to osoby oceniające wnioski o dofinansowanie także w poprzedniej perspektywie i mające m.in. z racji tego dużą wiedzę i doświadczenie w zakresie oceny. Nie zmienia to jednak faktu, że zdarzają się problemy we współpracy z ekspertami, które dotyczą przede wszystkim niskiej jakości uzasadnień w kartach oceny. Z tego względu szczególnie istotne jest nie tylko właściwe przeprowadzanie naboru na ekspertów, ale także ich późniejsza ocena. Dodatkowo, w przypadku ekspertów zwrócono w badaniu jakościowym uwagę na fakt, iż pewien problem stanowi ograniczenie ich odpowiedzialności do momentu zakończenia oceny, co w przypadku ewentualnych protestów uniemożliwia skorzystanie z pomocy danego eksperta, a tym bardziej zobowiązanie go do tego, by odniósł się do treści wniesionego protestu. Z tego względu należałoby rozważyć, czy umowa z ekspertami nie powinna obowiązywać aż do momentu rozstrzygnięcia danego konkursu.

W kontekście współpracy z ekspertami istotne jest wskazanie zmian przewidzianych w nowelizacji „ustawy wdrożeniowej”, gdzie m.in. uwzględniono takie kwestie jak: rozszerzenie zakresu współpracy z ekspertami (o etap realizacji umowy); wprowadzenie oceny ich pracy; określenie warunków negatywnej oceny w umowie; wykreślenie z listy kandydatów na ekspertów w przypadku negatywnej oceny. Wykorzystanie tego rodzaju narzędzi powinno korzystnie wpłynąć na jakość współpracy z ekspertami i jakość rezultatów ich pracy.

Ostatnia analizowana kwestia dotyczy etapu zatwierdzania wyników przeprowadzonej oceny. Na poziomie ogólnym proces zatwierdzania wyników oceny reguluje „Ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020”, gdzie w art. 46 mowa jest o rozstrzygnięciu konkursu poprzez zatwierdzenie listy ocenionych projektów, wraz ze wskazaniem tych przedsięwzięć, które spełniły kryteria wyboru projektów albo spełniły kryteria wyboru projektów i: 1) uzyskały wymaganą liczbę punktów albo 2) uzyskały kolejno największą liczbę punktów, w przypadku gdy

² <http://www.rpo.podkarpackie.pl/index.php/59-dowiedz-sie-wiecej-o-programie/469-eksperci> [data dostępu: 11.08.2017]

kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na objęcie dofinansowaniem wszystkich projektów, o których mowa w pkt 1. Jednocześnie, dopuszczalna jest sytuacja, by po rozstrzygnięciu konkursu właściwa instytucja mogła zwiększyć kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów w konkursie.

Zgodnie z regulacjami ustawowymi po tak przeprowadzonym procesie zatwierdzania wyników, wnioskodawcom przekazywana jest niezwłocznie informacja o zakończeniu oceny projektu wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów otrzymanych przez projekt lub informacji o spełnieniu albo niespełnieniu kryteriów wyboru projektów. Jednocześnie, na stronie internetowej właściwej instytucji oraz portalu ogólnopolskim poświęconym funduszom europejskim zamieszczana jest lista projektów wybranych do dofinansowania wyłącznie na podstawie spełnienia kryteriów wyboru projektów albo lista projektów, które uzyskały wymaganą liczbę punktów, z wyróżnieniem projektów wybranych do dofinansowania.

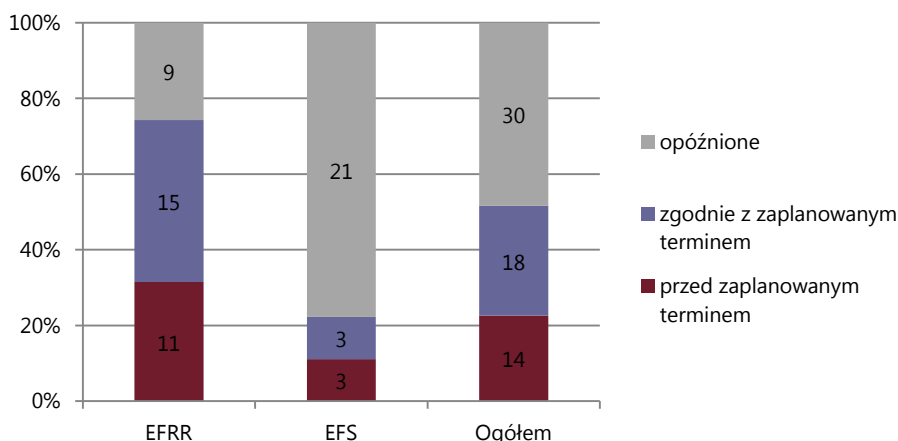
Powyższe regulacje zostały w sposób trafny odzwierciedlone w dokumentacji konkursowej dotyczącej naborów prowadzonych w ramach RPO WP 2014-2020, a niektóre kwestie zostały dodatkowo doprecyzowane (np. doprecyzowanie terminu opublikowania listy projektów wybranych do dofinansowania – 5 dni, czy precyzyjne wskazanie witryn internetowych, na których publikowana będzie ww. lista). W ramach procedury rozstrzygania wyników nie zidentyfikowano regulacji, które zaburzałyby sprawność rozstrzygania naborów.

W celu oceny sprawności systemu wyboru projektów dokonano również analizy występowania przesunięć terminów rozpoczęcia i zakończenia naborów oraz opóźnień w rozstrzyganiu konkursów. Analiza objęła swoim zakresem 96 naborów, w przypadku których ogłoszenie o naborze ukazało się na stronie internetowej RPO do 12.05.2017 r. Ogłoszony termin rozpoczęcia naboru przesuwany był tylko w przypadku 5 z nich. W przypadku takiej samej liczby naborów miało miejsce przesunięcie terminu zakończenia naboru. Tego rodzaju przesunięcia mają zwykle miejsce ze względu na wystąpienie okoliczności nieprzewidzianych przez IOK na etapie planowania naboru.

Jak wykazała analiza statystyczna, wśród naborów rozstrzygniętych średni czas oceny (od zakończenia naboru do opublikowania rozstrzygnięcia na stronie internetowej RPO) wynosi 165,9 dnia, przy czym najkrótsza ocena trwała 4 dni i miała miejsce w odniesieniu do naboru RPPK.07.03.00-IP.01-18-007/16. Z kolei najdłuższa ocena miała miejsce w przypadku naboru RPPK.09.03.00-IP.01-18-005/15, trwała ona ponad rok – 432 dni. Należy w tym miejscu zauważyć, iż mimo obszerności dokumentacji składanej przez wnioskodawców, to w przypadku EFRR średni czas oceny jest krótszy i wynosi 142,4 dnia, w stosunku do 190,1 dnia dla EFS. Należy zaznaczyć, iż analizowane terminy dotyczą ostatecznego rozstrzygnięcia naboru po uwzględnieniu protestów.

Analiza terminowości w rozstrzyganiu naborów objęła swoim zakresem nabory, które zostały rozstrzygnięte do 10.08.2017 roku i nabory nierozstrzygnięte, których planowany termin rozstrzygnięcia ustalono na termin do lipca 2017 włącznie, ponieważ brak faktycznego rozstrzygnięcia w sierpniu 2017 roku w ich przypadku świadczy o występowaniu opóźnień. Przyjęcie wskazanego wyżej założenia skutkuje objęciem analizą 62 naborów wniosków. Wyniki analizy w tym zakresie przedstawione zostały na kolejnym wykresie.

Wykres 12. Terminowość rozstrzygnięcia konkursów

Źródło: opracowanie własne na podstawie ogłoszeń na stronie internetowej RPO WP 2014-2020

W przypadku niemal połowy - 30 na 66 analizowanych naborów mamy do czynienia z opóźnieniami w rozstrzygnięciu konkursów. W ich przypadku średni czas opóźnienia rozstrzygnięcia to 2 miesiące. Warto zauważyć, iż opóźnienia wyraźnie częściej mają miejsce w przypadku naborów organizowanych w ramach EFS, gdzie występują w zdecydowanej większości naborów – 21 na 27 - niż w przypadku EFRR, gdzie opóźnienia dotyczą mniej niż 1/3 naborów – 9 na 35. Zestawiając ten wniosek ze wspomnianym wcześniej relatywnie długim czasem oceny w ramach EFS należy dojść do wniosku, iż sprawność oceny w ramach EFS jest mniejsza niż w przypadku EFRR. Powodem takiego stanu rzeczy może być specyfika procesu wyboru projektów w ramach EFS – znaczenie może mieć w tym przypadku proces negocjacji, który przed zmianą Wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 mógł istotnie przedłużać czas rozstrzygnięcia konkursu. Wskazują na to także wyniki badania jakościowego, gdzie podkreślano ambiwalencję procedury negocjacyjnej. Z jednej strony umożliwiała ona podnoszenie jakości wybieranych projektów oraz dawała szansę tym wnioskodawcom, którzy na bazie pierwotnej wersji wniosku o dofinansowanie nie mogliby otrzymać wsparcia ze względu na ocenę negatywną ich wniosku.

W celu wykrycia skali wpływu różnorodnych czynników na powstawanie opóźnień dokonana została analiza statystyczna z wykorzystaniem współczynnika korelacji dwuseryjnej Glassa opartym o wyniki testu U Manna-Whitneya.

Tabela 4. Związek czynników z występowaniem opóźnień w rozstrzygnięciu konkursów

Nazwa czynnika	Wartość współczynnika korelacji dwuseryjnej
Liczba kryteriów wykorzystywanych w ocenie	-0,349
Liczba wniosków o dofinansowanie złożonych w naborze	0,427
Liczba naborów rozpoczętych w tym samym kwartale	-0,056

Źródło: opracowanie własne na podstawie ogłoszeń na stronie internetowej RPO WP 2014-2020

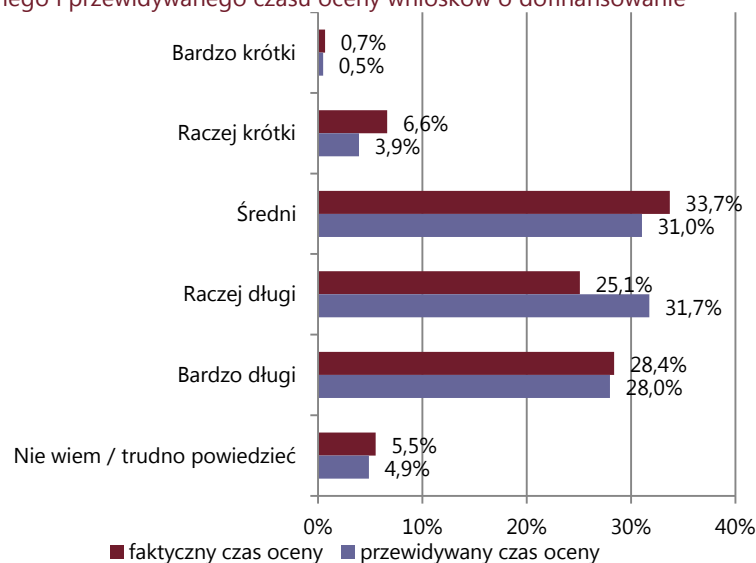
Ujemna wartość współczynnika korelacji dwuseryjnej na poziomie -0,349 w przypadku liczby kryteriów wykorzystywanych w ocenie, świadczy o tym, iż w naborach, gdzie występowały opóźnienia występowała mniejsza liczba kryteriów. Wynika to prawdopodobnie z częstszego występowania opóźnień w naborach z EFS, gdzie liczba kryteriów zwykle jest mniejsza niż w EFRR. Liczba kryteriów stanowi w tym wypadku zmienną pośredniczącą – opóźnienia nie wynikają z mniejszej liczby kryteriów, lecz z innych cech naborów realizowanych w ramach EFS, które posiadają zapośredniczony wpływ na występowanie opóźnień.

Zdecydowanie wyższe wartości współczynnika zidentyfikowano w przypadku liczby wniosków o dofinansowanie złożonych w naborze (0,427). Świadczy to o występowaniu zależności pomiędzy wzrostem liczby wniosków a występowaniem opóźnień w rozstrzygnięciu naborów. Z kolei nie zidentyfikowano istotnej zależności pomiędzy liczbą naborów ogłaszanych w tym samym kwartale

(stopniem kumulacji naborów), a występowaniem opóźnień w rozstrzygnięciu naborów. Powyższe wnioski są o tyle istotne, że potwierdzają: konieczność zapewnienia odpowiedniej liczby osób do oceny wniosków o dofinansowanie w przypadku zwiększonej liczby tych ostatnich. Jak wskazały wyniki badania jakościowego, taka konieczność jest już w tej chwili wypełniana poprzez stosowanie zarówno doraźnych, czasowych, jak i stałych przesunięć pracowników IZ z komórek niezajmujących się w ramach swojego głównego zakresu zadań oceną wniosków.

Podsumowaniem analizy dotyczącej przebiegu procesu oceny jest przedstawienie opinii samych wnioskodawców odnoszącej się do czasu oceny wniosków o dofinansowanie (w przypadku konkursów rozstrzygniętych – oceny faktycznego czasu oceny; w przypadku konkursów nierozstrzygniętych – oceny planowanego czasu trwania oceny, który określono w regulaminie konkursu).

Wykres 13. Ocena faktycznego i przewidywanego czasu oceny wniosków o dofinansowanie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; faktyczny czas oceny – n=1342, przewidywany czas oceny – n=384

W przeciwieństwie do wcześniejszej oceny czasu trwania naboru wniosków o dofinansowanie (gdzie dominowało przekonanie o optymalnej ilości czasu przeznaczanej na przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie), w przypadku opiniowania czasu oceny wniosków o dofinansowanie wnioskodawcy okazali się o wiele bardziej krytyczni. Ponad połowa badanych ocenia ten czas jako długi (raczej lub bardzo). Potwierdza to przywołane wcześniej dane dotyczące przeciętnego czasu trwania oceny, dane dotyczące zmian wprowadzanych w trakcie naborów do regulaminów konkursów, które dotyczyły przede wszystkim zmian w zakresie przesunięcia terminów rozstrzygnięcia konkursu oraz dane z badania jakościowego, gdzie na wskazany problem zwracali uwagę przedstawiciele wszystkich kategorii interesariuszy. W tym kontekście szczególnego uzasadnienia nabierają wcześniej wskazane rekomendacje dotyczące wprowadzenia ewentualnych uproszczeń dotyczących procesu oceny.

Wnioskodawcy w badaniu CAWI wskazywali, iż nie znają powodów przedłużania się czasu oceny, pojawiły się także głosy, iż długi czas oceny rodzi podejrzenia o nieuprawnionych manipulacjach w wyniku oceny (podejrzenia te nie znalazły potwierdzenia w wynikach innych czynności badawczych). Co jednak ważniejsze – wskazywano również, iż przedłużająca się ocena stanowi czynnik ryzyka dla osiągnięcia sukcesu w realizacji projektu, co wynika prawdopodobnie z ustalonego sztywno w dokumentacji konkursowej terminu zakończenia projektu. W takim przypadku przedłużenie oceny skraca okres realizacji projektu.

Procedura odwoławcza

W niniejszej części przeprowadzono analizę procedur odwoławczych pod kątem tego, czy procedura rozstrzygnięcia protestów gwarantuje sprawną i obiektywną analizę i rozstrzygnięcie dotyczące wnoszonych przez projektodawców środków odwoławczych.

Rozstrzygnięcie protestów odbywa się na podstawie IW poszczególnych IOK, poza kwestiami dotyczącymi sposobu wnoszenia protestu oraz sposobu rozpatrywania protestu. Rozwiązania te stanowią uszczegółowienie zapisów *Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*. W kontekście zapewnienia obiektywizmu oceny ma to m.in. znaczenie, jeśli chodzi o stosowane wyłączenia, które na podstawie art. 60 i 67 ustawy dotyczą każdej osoby w sprawie, która:

- była zaangażowana w przygotowanie projektu lub jego ocenę,
- jest stroną albo pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy może mieć wpływ na jej prawa lub obowiązki,
- bierze udział w sprawie dotyczącej swego małżonka oraz krewnych i powinowatych do drugiego stopnia,
- bierze udział w sprawie dotyczącej osoby związanej z nią z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli,
- brała udział w sprawie, w której była świadkiem lub biegłym albo była lub jest przedstawicielem jednej ze stron, albo w której przedstawicielem strony jest jedna z osób wymienionych w pkt 2 i 3;
- brała udział w wydaniu zaskarżonej decyzji (tu: oceny),
- z powodu której wszczęto przeciw niej dochodzenie służbowe, postępowanie dyscyplinarne lub karne,
- w której jedną ze stron jest osoba pozostająca wobec niej w stosunku nadrzędności służbowej.

Potwierdzeniem spełnienia tych warunków w przypadku protestów rozpatrywanych przez IP RPO WP są podpisywane przez osoby rozpatrujące protest deklaracje poufności i bezstronności. Choć wskazane wyżej warunki wynikają wprost z *Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* i obowiązują pracowników IZ RPO WP zajmujących się rozpatrywaniem protestów, zasadne wydaje się, aby także oni podpisywali deklaracje potwierdzające ich spełnienie. Obecnie IW IZ RPO WP nie przewiduje podpisywania przez nich deklaracji poufności i bezstronności.

Jeśli chodzi o sprawność procedury rozstrzygnięcia protestów, to – zgodnie z zapisami IW, których podstawą była obowiązująca do 01.09.2017 r. *Ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* – jest on rozpatrywany w ciągu 30 dni od dnia wpływu protestu. Jednocześnie w uzasadnionych przypadkach, termin ten może zostać przedłużony, lecz łącznie nie może przekroczyć 60 dni od dnia jego otrzymania. Powyższy termin uznać należy za odpowiedni i racjonalny, przy czym może on w przypadku niektórych naborów generować problem, w związku z zapisem *Ustawy...*, który mówi, iż „w przypadku, gdy na jakimkolwiek etapie postępowania w zakresie procedury odwoławczej wyczerpana zostanie kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach działania: właściwa instytucja, do której wpłynął protest, pozostawia go bez rozpatrzenia, informując o tym na piśmie wnioskodawcę, pouczając jednocześnie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego. Może to oznaczać, że w pewnych przypadkach czas rozpatrywania protestu może wpłynąć na jego ostateczny efekt z punktu widzenia wnioskodawcy, jakim jest ewentualne otrzymanie dofinansowania w rezultacie wniesionego protestu. Tego rodzaju regulacja wynika jednak wprost z zapisów ustawowych.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż znowelizowana *Ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* obowiązująca od dnia 02.09.2017 r. skraca terminy rozpatrywania protestów. Zgodnie z jej zapisami protest powinien zostać rozstrzygnięty w terminie nie dłuższym niż 21 dni, a w uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy konieczne jest skorzystanie z pomocy ekspertów, w terminie nie dłuższym niż 45 dni.

Użyteczność głównych narzędzi stosowanych na etapie oceny

W ramach niniejszego podrozdziału przeprowadzona została analiza głównych narzędzi wykorzystywanych w procesie oceny na poziomie operacyjnym. W pierwszej kolejności omówione zostaną wyniki analizy odnoszące się do formularza wniosku o dofinansowanie, a następnie przedstawione zostaną wnioski z analizy kart oceny wniosku o dofinansowanie.

Użyteczność formularzy wniosku o dofinansowanie

Możliwość przeprowadzenia rzetelnej i skutecznej oceny projektu jest w dużej mierze zależna od zakresu i jakości informacji charakteryzujących przedsięwzięcie, które są przekazywane osobom oceniającym. Te z kolei są zależne od kształtu narzędzia służącego zbieraniu informacji – wniosku o dofinansowanie projektu. To, w jaki sposób został skonstruowany formularz – jakie elementy zawiera i w jaki sposób sformułowane zostały nazwy pól oraz treść poleceń informujących o tym, jakie informacje powinny znaleźć się w danym polu – stanowi czynnik decydujący o jakości pozyskiwanych informacji.

W celu analizy użyteczności wniosku o dofinansowanie jako narzędzia dostarczenia informacji niezbędnych do przeprowadzenia oceny wniosku o dofinansowanie dokonano jego oceny eksperckiej. Objęła ona wzory wniosku stosowane w ramach EFS i EFRR. W toku przeprowadzonej analizy nie zidentyfikowano żadnych znaczących dysfunkcyjności, które mogłyby osłabiać użyteczność formularza wniosku. Dzięki wykorzystaniu podziału na sekcje, punkty i podpunkty wykorzystywane w procesie aplikowania wzory wniosków o dofinansowanie są dokumentami przejrzystymi. Na pochwałę zasługuje zastosowanie w przypadku części punktów wniosku pól uszczegółwiających, które determinują strukturę przedstawiania informacji w danym obszarze tematycznym, np. we wniosku dla EFS w punkcie 4.3 *Potencjał wnioskodawcy i partnerów* wydzielono pola odnoszące się do poszczególnych wymiarów potencjału – finansowego, kadrowego i technicznego. Zastosowanie takiego zabiegu ujednotacza strukturę opisów tworzonych przez wnioskodawców, co może stanowić ułatwienie dla osób oceniających w poszukiwaniu informacji niezbędnych do oceny wniosku.

W toku analizy wzorów wniosku o dofinansowanie nie wykryto sekcji czy pól, które byłyby zbędne w procesie oceny, to znaczy pól dostarczających informacji, które nie mają znaczenia przy ocenie wniosku. Zakres informacji determinowany przez strukturę formularza wniosku o dofinansowanie jest więc adekwatny względem charakteru kryteriów wyboru projektów wykorzystywanych w procesie oceny. Nie wszystkie kryteria oceny projektów bazują na informacjach z wniosku - szczególnie w przypadku EFRR relatywnie często mamy do czynienia z kryteriami, w przypadku których informacje niezbędne do przeprowadzenia oceny znajdują się w załączniku do wniosku. Jednak wśród tych kryteriów, które w założeniu bazują na informacjach z wniosku, nie zidentyfikowano takich, które wymagają informacji wykraczających poza obszary tematyczne ujęte w formularzu wniosku.

Podkreślić dodatkowo należy, iż formularze wniosku o dofinansowanie stosowane w ramach EFS i EFRR zostały w odpowiedni sposób dopasowane do specyfiki przedsięwzięć finansowanych w ramach obu funduszy. Formularze wniosku w ramach EFS zostały dopasowane do przedsięwzięć o charakterze „miękkim”, przewidujących obecność uczestników projektów będących odbiorcami wsparcia. Z kolei formularze w ramach EFRR są dopasowane do specyfiki projektów „twardych”, posiadających bardzo często infrastrukturalny charakter – mniejsza objętość wniosku, większe wykorzystanie załączników kompleksowo charakteryzujących inwestycję.

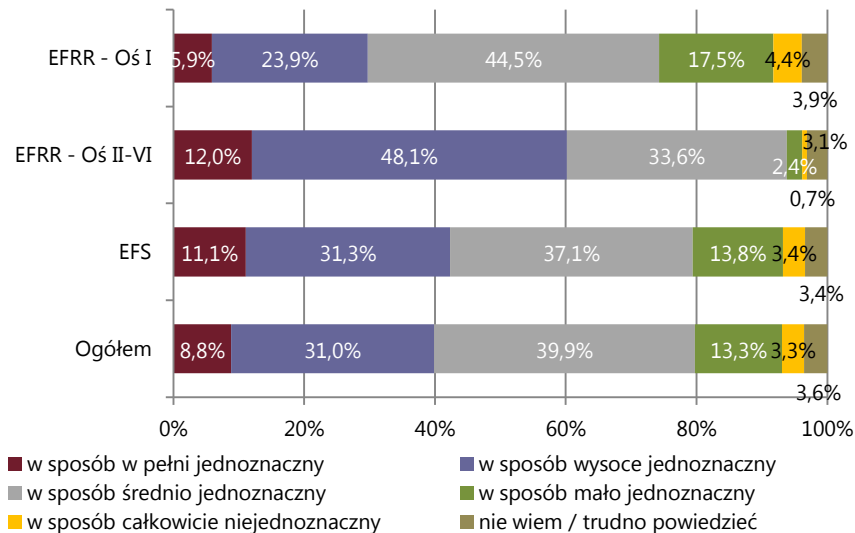
Na uwagę zasługuje stosowany w ramach EFRR załącznik do wniosku o dofinansowanie - Specyfikacja dotycząca kryteriów oceny merytorycznej projektu. Dokument ten stanowi narzędzie przekazywania przez wnioskodawcę informacji odnoszących się bezpośrednio do kryteriów oceny merytorycznej. W opinii ewaluatora załącznik ten stanowi użyteczne narzędzie gromadzenia w uporządkowany sposób informacji niezbędnych w procesie oceny i z pewnością ułatwia prowadzenie oceny merytorycznej projektu.

Rozpatrując użyteczność wniosku o dofinansowanie z perspektywy wnioskodawców nie można pominąć dokumentu ściśle powiązanego z formularzem wniosku - Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie. W ramach EFRR i EFS przyjęto odmienne podejścia w konstrukcji przedmiotowej instrukcji – w EFS przyjęty został jednolity dokument, który ma swoje zastosowanie we wszystkich naborach. Ma on ogólny charakter i zawiera informacje użyteczne w różnych naborach. Inne podejście

przyjęto w EFRR, tam instrukcje wypełniania wniosku złożone są z części ogólnej (dotyczącej użytkownika systemu LSI) oraz części szczegółowej (dotyczącej wypełniania konkretnych pól wniosku), gdzie informacje są indywidualizowane na potrzeby każdego naboru. Zawartość zarówno instrukcji stosowanych w ramach EFS, jak i EFRR należy uznać za użyteczną, ponieważ w EFS niezbędne zindywidualizowane informacje są prezentowane w regulaminach konkursów.

Kwestia oceny wniosku o dofinansowanie była także przedmiotem badania ilościowego prowadzonego wśród wnioskodawców. Poniżej przedstawiono wyniki dotyczące tej kwestii.

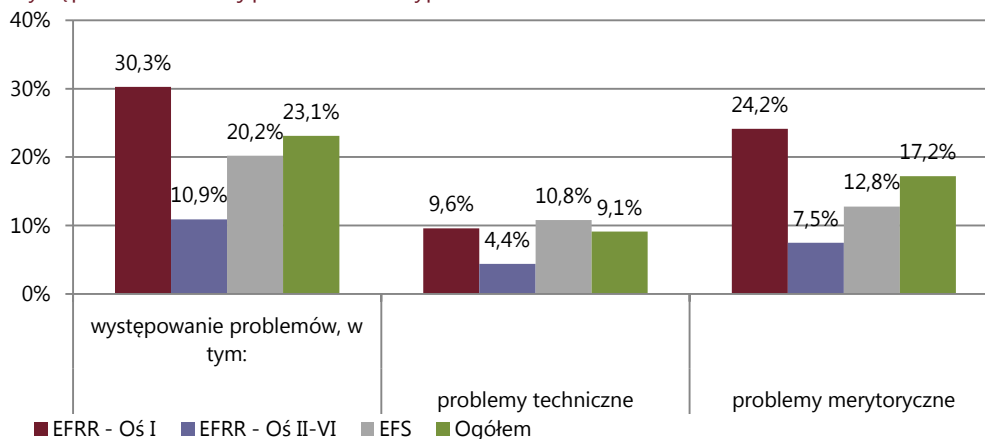
Wykres 14. Ocena jednoznaczności wymagań co do zawartości wniosku zawartych w instrukcji wypełniania i wzorze wniosku

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; EFRR Oś I – n=647 EFRR Oś II-VI - 262, EFS – n=488, Ogółem – n=1398, pytanie zadawane osobom, które zadeklarowały osobisty udział w wypełnianiu wniosku o dofinansowanie

Generalnie dominuje przekonanie o przeciętnym stopniu jednoznaczności wymagań co do zawartości wniosku zawartych w instrukcji wypełniania i wzorze wniosku. Specyficzna jest sytuacja w ramach Osi Priorytetowych II-VI, gdzie z kolei dominuje przekonanie, iż wymagania określone są w sposób wysoce jednoznaczny. Trudno więc mówić o występowaniu krytycznych problemów dotyczących wymagań odnoszących się do sposobu wypełnienia wniosku o dofinansowanie, niemniej jednak dla pewnej grupy wnioskodawców takie problemy występują, co uzasadnia celowość wcześniejszej rekomendacji dotyczącej powszechnego stosowania zindywidualizowanych wersji instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie.

Wykres 15. Występowanie i rodzaj problemów z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie

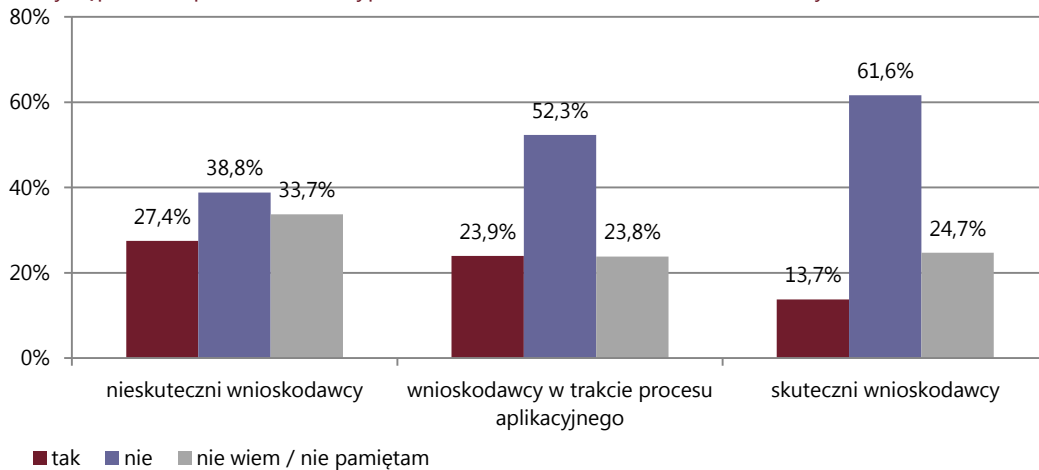

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; EFRR Oś I – n=647 EFRR Oś II-VI - 262, EFS – n=488, Ogółem – n=1398, pytanie zadawane osobom, które zadeklarowały osobisty udział w wypełnianiu wniosku o dofinansowanie, możliwe było wskazanie więcej niż 1 rodzaju problemów

Jak wynika z danych przedstawionych na powyższym wykresie, większość wnioskodawców nie natrafiła na problemy z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie. Wśród podmiotów deklarujących wystąpienie takich problemów z największym odsetkiem mamy do czynienia wśród wnioskodawców Osi Priorytetowej I EFRR, gdzie blisko jedna trzecia respondentów (30,3%) przyznała, że miała określone problemy z wypełnieniem wniosku.

Większe znaczenie okazały się mieć problemy merytoryczne niż techniczne (związane przede wszystkim z funkcjonowaniem Generatorów Wniosków o Dofinansowanie w ramach obu LSI). W szczególności dużym stopniu występowanie problemów o charakterze merytorycznym dotyczy wnioskodawców z Osi Priorytetowej I.

Wykres 16. Występowanie problemów z wypełnieniem wniosku a status wnioskodawcy

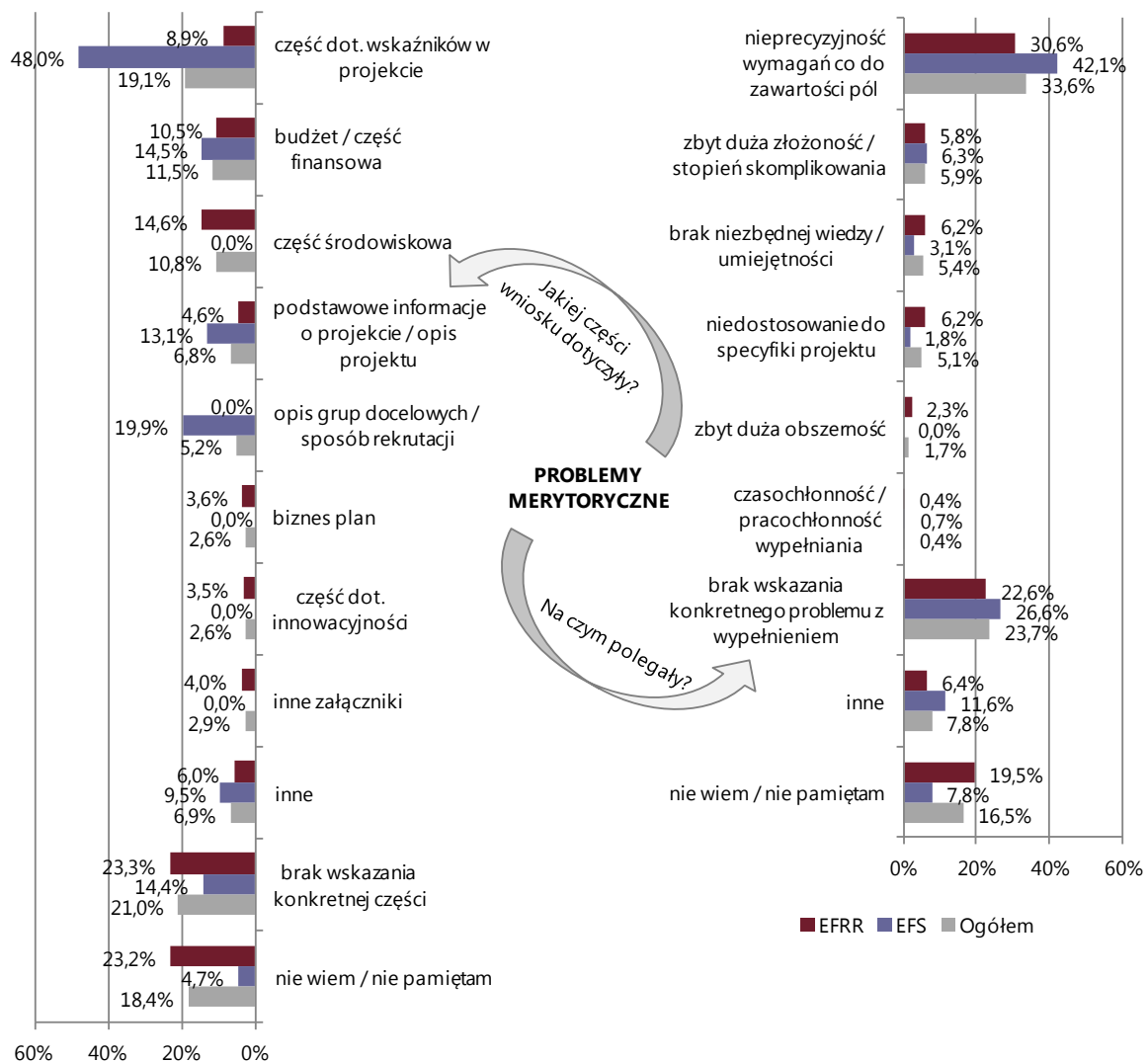

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; nieskuteczni wnioskodawcy - n=745, wnioskodawcy w trakcie procesu aplikacyjnego - n=631, skuteczni wnioskodawcy - n=350

We wszystkich trzech wyodrębnionych podgrupach dominują podmioty, które nie miały problemów z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie, przy czym największa skala tej dominacji dotyczy wnioskodawców skutecznych (61,6% wskazań potwierdzających brak problemów). Z kolei wśród nieskutecznych wnioskodawców odsetek deklaracji o braku problemów okazał się najniższy, choć nadal zachował on pozycję dominującą (38,8% wobec 27,4% respondentów wskazujących na wystąpienie problemu z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie).

Poniżej przedstawiono szczegółowy zakres wskazań dotyczących charakteru problemów merytorycznych występujących przy wypełnieniu wniosku o dofinansowanie (problemy techniczne zostały omówione w części dotyczącej funkcjonalności systemów informatycznych).

Wykres 17. Charakter problemów merytorycznych przy wypełnieniu wniosku o dofinansowanie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami występowanie problemów - n=239, pytanie zadawane osobom, które zadeklarowały występowanie problemów merytorycznych, respondent miał możliwość wskazania więcej niż 1 problemu / części wniosku, odsetki odpowiedzi nie sumują się do 100%

Spośród konkretnych wskazywanych problemów dotyczących wypełniania wniosku o dofinansowanie wyraźnie największe znaczenie (zarówno w ramach EFRR, jak i EFS) okazała się mieć nieprecyzyjność wymagań co do zawartości pól we wniosku. Taka sytuacja potwierdzałaby celowość podejmowania działań zorientowanych na doprecyzowanie oczekiwań IZ/IP w zakresie informacji, jakie wnioskodawcy powinni zamieszczać w poszczególnych polach wniosku o dofinansowanie.

Co się natomiast tyczy części wniosku, które sprawiały wnioskodawcom największe problemy, to w przypadku EFS są to: część dotycząca wskaźników; budżet – część finansowa; opis grup docelowych / sposób rekrutacji; podstawowe informacje o projekcie – opis projektu. Z kolei w przypadku EFRR była to także część dotycząca wskaźników oraz część finansowa, ale największy kłopot stanowiła dla wnioskodawców część środowiskowa.

Swoistym rewersem powyższych problemów związanych z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie okazały się być opinie części uczestników badania jakościowego, którzy wskazywali na przypadki niskiej jakości wniosków o dofinansowanie świadczące o braku zrozumienia w odniesieniu do określonych części wniosku, czy kryteriów wyboru projektów. Pośrednio takie przypadki stanowią także potwierdzenie tego, że wnioskodawcy niekiedy nie zapoznają się w sposób wystarczający z dokumentacją konkursową, nawet z regulaminem i instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie, które wydają się być dokumentami kluczowymi dla prawidłowego przygotowania wniosku o dofinansowanie.

Użyteczność kart oceny wniosku o dofinansowanie

W celu identyfikacji ograniczeń w użyteczności kart oceny projektów wzory tych dokumentów poddane zostały ocenie eksperckiej. Analiza wzoru Karty Oceny Formalno-Merytorycznej stosowanej w ramach EFS, stanowiącej załącznik 4.2 do IW IP RPO WP 2014-2020, nie ujawniła problemów związanych z konstrukcją. Zawiera ona wszystkie elementy niezbędne do kompletnej oceny projektu – sekcję identyfikacji projektu, sekcję ocen częściowych – za pomocą poszczególnych kryteriów wyboru projektów obowiązujących w danym naborze oraz sekcję oceny końcowej stanowiącą podsumowanie ocen częściowych, zawierającą wynik oceny projektu wraz z przebiegiem ewentualnych negocjacji oraz opisem/wynikiem złożonych wyjaśnień. Analizowana karta posiada przejrzystą, tabelaryczną formę.

Pozytywnie pod względem formy ocenić należy również karty oceny projektów stosowane w ramach EFRR, jednak nie można ocenić jako kompletnej struktury tych kart. Zarówno częściowe karty oceny (wypełniane przez poszczególnych oceniających), jak i zbiorcze karty agregujące oceny tego samego projektu zawierają wyraźnie wyróżnioną sekcję identyfikacji ocenianego projektu oraz sekcję ocen częściowych wydawanych w stosunku do poszczególnych kryteriów wyboru projektów. W analizowanych kartach brakuje jednak sekcji podsumowującej, która zawierałaby informację o końcowej ocenie projektu wynikającej z ocen częściowych wydanych przez danego oceniającego. W domyśle taka informacja powinna znaleźć się w karcie, ponieważ uwzględniono pole uzasadnienia negatywnej oceny projektu, lecz karta nie wskazuje, w którym miejscu powinna znaleźć się informacja, czy projekt uzyskał pozytywną czy negatywną ocenę. We wzorze karty nie przewidziano również miejsca na przedstawienie przebiegu procesu składania wyjaśnień przez oceniających. Istotny walor uporządkowania informacji wynikających z przebiegu oceny projektów przez poszczególnych oceniających mogłoby mieć wprowadzenie na kartach oceny projektu stosowanych w ramach EFRR pola podsumowania, które mogłoby zawierać wynik oceny w postaci pola wyboru.

Jeśli chodzi o opinię samych osób oceniających, dla których karta oceny jest podstawowym narzędziem pracy, to nie zgłaszali oni istotnych uwag do struktury i zawartości merytorycznej tego dokumentu.

Zdolność systemu do identyfikacji i selekcji projektów komplementarnych

Problematyka badania objęła także ocenę zdolności systemu wyboru i oceny projektów do identyfikacji i skutecznej selekcji przedsięwzięć komplementarnych. Należy jednak w tym miejscu podkreślić, że kwestia identyfikacji i selekcji określonego rodzaju projektów to przede wszystkim funkcja kryteriów wyboru projektów. To bowiem ich funkcją jest takie ukierunkowanie wsparcia, by środki przewidziane w Programie przeznaczone były na przedsięwzięcia o pożądanym przez grantodawcę profilu. Co do zasady więc, to nie rolą systemu wyboru i oceny projektów jest przyczynianie się do identyfikacji i selekcji określonych projektów - system ten powinien natomiast umożliwiać działania w tym zakresie, jeśli na poziomie kryteriów określone projekty zostaną wskazane jako preferowane. Jeśli bowiem w sam system wpisane zostałyby, np. poprzez stosowanie określonych procedur, preferencje dla przedsięwzięć o określonym charakterze, to w praktyce oznaczałoby to, że system wyboru projektów - rozumiany jako zbiór procedur i rozwiązań organizacyjnych - przejmuje rolę kryteriów wyboru projektów. Zauważyć jednocześnie należy, że system wyboru i oceny projektów nie powinien tworzyć barier, które uniemożliwiałyby, a przynajmniej utrudniały, przeprowadzenie rzeczonyj identyfikacji i selekcji.

W ramach RPO WP to kryteria wyboru projektów stanowią główny instrument identyfikacji i selekcji projektów cechujących się komplementarnością, przy czym występowanie zagadnienia komplementarności w katalogu kryteriów wyboru projektów ocenić należy jako skomplikowane, gdyż kryterium to stosowane jest w różny sposób, w różnych Działaniach / Poddziałaniach i typach kryteriów. Poniżej przedstawiono natomiast wnioski, które dotyczą zagadnienia komplementarności, a nie odnoszą się bezpośrednio lub wyłącznie do kwestii kryteriów wyboru projektów.

W ramach systemu oceny i wyboru projektów RPO WP 2014-2020 nie zostały wprowadzone rozwiązania dedykowane zapewnieniu komplementarności, jak choćby projekty zintegrowane (stosowane np. w ramach RPO WK-P 2014-2020). Zgodnie z definicją zawartą w „Ustawie o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020”, gdzie stwierdza się, iż: „Projekt zintegrowany to co najmniej dwa projekty powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego

celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji, których wybór do dofinansowania lub realizacja jest koordynowana przez właściwe instytucje. Koordynacja polega w szczególności na określeniu wzajemnych relacji między projektami w zakresie warunków ich wyboru i oceny lub postanowień umów o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu". Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż projekty zintegrowane są rozwiązaniem przydatnym dla zapewnienia komplementarności projektów, ale nie są rozwiązaniem koniecznym dla jej zapewnienia.

Zakres interwencji w ramach RPO WP 2014-2020 stwarza potencjał do zastosowania projektów zintegrowanych, szczególnie w dziedzinie edukacji. Przedsięwzięcia inwestycyjne związane z przedszkolami (Poddziałanie 6.4.1) mogłyby zostać uzupełnione o projekty związane z rozwojem placówek wychowania przedszkolnego (Działanie 9.1). Podobnie projekty rozwojowe dotyczące placówek kształcenia ogólnego (Działanie 9.2) oraz zawodowego (Działanie 9.4) mogą stanowić uzupełnienia działań inwestycyjnych dotyczących tych placówek (Poddziałania 6.4.3 i 6.4.2). Edukacja nie jest jedynym obszarem potencjalnego zastosowania projektów zintegrowanych w ramach RPO WP 2014-2020, rozwiązanie to mogłoby być użyteczne również w projektach z zakresu przedsiębiorczości – przedsięwzięcia inwestycyjne z Działania 1.4 mogłyby być z powodzeniem uzupełniane o przedsięwzięcia promocyjne z Działania 1.3.

Alternatywą dla zastosowania projektów zintegrowanych jest odpowiednie rozplanowanie naborów – w taki sposób, aby nabory dotyczące działań uzupełniających (miękkich) miały miejsce po rozstrzygnięciu naborów dotyczących działań inwestycyjnych (twardych). Jednak warunkiem skuteczności tego rodzaju podejście jest zastosowanie w naborach dotyczących działań uzupełniających kryteriów, które zapewnią komplementarność. Spośród omówionych wyżej obszarów potencjalnego zintegrowania projektów, pożądany z perspektywy zapewnienia komplementarności sposób rozplanowania naborów występuje tylko w przypadku działań związanych z placówkami kształcenia zawodowego – dwa nabory z Działania 9.4 związane z rozwojem placówek szkolnictwa zawodowego (RPPK.09.04.00-IP.01-18-012/17, RPPK.09.04.00-IP.01-18-015/17) zostały ogłoszone po rozstrzygnięciu naboru z Poddziałania 6.4.2 związanego z infrastrukturą tego rodzaju placówek (RPPK.06.04.02-IZ.00-18-001/15). W pozostałych przypadkach nie mamy do czynienia z tego rodzaju następstwem. W związku z powyższym należy przyjąć, iż rozplanowanie naborów w ograniczonym stopniu sprzyja zapewnieniu komplementarności.

Mechanizmem, który posiada pozytywny wpływ na komplementarność projektów otrzymujących dofinansowanie jest formuła Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Jej założeniem jest udzielenie wsparcia na realizację przedsięwzięć służących realizacji wspólnego celu – realizacji założeń strategii ZIT. Jeśli weźmiemy pod uwagę, iż projekty ZIT są skupione terytorialnie na wyróżnionych obszarach funkcjonalnych, to z dużą dozą prawdopodobieństwa można stwierdzić, iż zachodzi pomiędzy nimi pewien poziom komplementarności. Ostatecznie to jednak kryteria wyboru związane ze spójnością projektu ze strategią ZIT stanowią mechanizm oddziaływania na realizację projektów o charakterze komplementarnym, gdyż to one wymuszają lub premiuje realizację przedsięwzięć o takim charakterze. Procedury związane z formułą ZIT, dotyczące np. opracowania strategii stanowią w pewnym sensie etap przygotowawczy do zastosowania kryteriów wyboru projektów.

Mechanizm działający w przypadku zapewnienia komplementarności w ramach formuły ZIT w pewnym stopniu dotyczy także sytuacji, w której projekty winny być zgodne z wszelkimi dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym i krajowym. W takich przypadkach przedsięwzięcia wpisujące się w cele dokumentów strategicznych pozostawałyby komplementarne między sobą. Jest to możliwie najszersze podejście do ujmowania komplementarności, które może znajdować swoje odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów.

Biorąc pod uwagę wyniki powyższej analizy stwierdzić należy, że mamy do czynienia z ograniczonym oddziaływaniem systemu wyboru projektów na identyfikację i wybór projektów komplementarnych, co z kolei oznacza, że dla zapewnienia komplementarności kluczowe znaczenie powinny mieć kryteria wyboru projektów. Analiza sposobu weryfikacji kwestii komplementarności za pomocą kryteriów wyboru projektów wykazała jednak, że mamy do czynienia z niejednorodnym sposobem weryfikowania komplementarności w różnych obszarach wsparcia. Co istotne, zidentyfikowane różnicowania nie mają we wszystkich przypadkach charakteru wynikającego bezpośrednio ze specyfiki danego Działania/Poddziałania. Wydaje się w związku z tym, że celowe byłoby podjęcie działań zorientowanych na

uspójnienie mechanizmu weryfikacji kwestii komplementarności w ramach Programu. Jedyne przypadki, który powinien zostać wyodrębniony winien dotyczyć zapewnienia powiązań pomiędzy EFRR i EFS, bądź za pomocą dedykowanych kryteriów wyboru projektów. W pozostałych przypadkach powinien obowiązywać spójny i jednolity sposób definiowania komplementarności, a tym samym jej weryfikowania na etapie oceny. Bazując na propozycji sformułowanej przez Wykonawcę dotyczącej zapewnienia komplementarności w ramach RPO Woj. Śląskiego na lata 2014-2020³, proponujemy wdrożenie dwupoziomowego sposobu definiowania komplementarności w ramach RPO WP 2014-2020. Na poziomie pierwszym niezbędne jest sformułowanie definicji ogólnej samego terminu oraz jej wprowadzenie do dokumentów programowych (SzOOP). Wydaje się, że można w tym przypadku zastosować jako punkt wyjścia jedną z definicji obowiązujących w ramach kryteriów dotyczących komplementarności w ramach RPO WP 2014-2020 i poszerzyć jej zakres tak, by ostateczna definicja była następująca: *Komplementarność oznacza wzajemne uzupełnianie się/dopełnianie projektów, które pozwala na osiągnięcie wspólnego lub takiego samego celu, który nie zostałby osiągnięty lub osiągnięty byłby w mniejszym stopniu w przypadku niewystępowania komplementarności.*

Przyjęcie tego rodzaju definicji umożliwia – po pierwsze – jej stosowanie na różnych poziomach szczegółowości interwencji wspólnotowej (Działania i projekty). Po drugie, uznaje ona za przedsięwzięcia komplementarne jedynie te przedsięwzięcia, które są powiązane funkcjonalnie (dzięki temu zniwelowane jest ryzyko uznawania za komplementarne projektów, które związane są ze sobą jedynie przypadkowo).

Poziom drugi definiowania pojęcia komplementarności odnosić się będzie natomiast do dopuszczalnych typów powiązań międzyprojektowych. Proponujemy w tym przypadku uwzględnić trzy wymiary określania dopuszczanych ram komplementarności – zostały one przedstawione w poniższej tabeli:

Schemat 2. Rodzaje i zasięg komplementarności

RODZAJ KOMPLEMENTARNOŚCI	ZASIĘG PROGRAMOWO-FUNDUSZOWY KOMPLEMENTARNOŚCI	ZASIĘG CZASOWY KOMPLEMENTARNOŚCI
<p>Przestrzenna / geograficzna – uzupełnianie się lokalizacji projektów, bliskość terytorialna, skierowanie projektu do tych samych środowisk</p>	<p>Międzyfunduszowa / międzyprogramowa – występowanie powiązań pomiędzy projektami dofinansowanymi z różnych funduszy europejskich i/lub realizowanymi w ramach różnych Programów</p>	<p>Międzyokresowa – występowanie powiązań pomiędzy projektami realizowanymi w różnych okresach finansowania, np. 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020</p>
<p>Rzeczowa / przedmiotowa – skierowanie projektu na ten sam obszar problemowy, a tym samym: poszerzenie i pogłębienie oddziaływania</p>	<p>Wewnątrzfunduszowa / wewnątrzprogramowa – występowanie powiązań pomiędzy projektami dofinansowanymi w ramach tych samych funduszy europejskich i realizowanych w ramach tych samych Programów</p>	<p>Jednookresowa – występowanie powiązań pomiędzy projektami realizowanymi w tym samym okresie finansowania</p>
<p>Funkcjonalna – uzupełnianie się działań projektowych, rezultatów w taki sposób, że dany projekt nie osiągnąłby swojego celu bez wsparcia innego projektu</p>		

Źródło: opracowanie własne

Innymi słowy, komplementarność monitorowana byłaby tylko w odniesieniu do takich jej wariantów, które reprezentują przynajmniej jeden typ w odniesieniu do każdego z trzech wymiarów – w przypadku braku możliwości takiego przyporządkowania należy uznać, że komplementarność nie zachodzi.

³ Pracownia Badań i Doradztwa „Re-Source”, Ewaluacja systemu wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów, Raport ewaluacyjny opracowany na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Woj. Śląskiego, 2016

Jednocześnie, w celu doprecyzowania terminu „komplementarność” konieczne jest sformułowanie – i zawarcie tego rodzaju informacji w dokumentacji konkursowej – założeń wskazujących na to, jakie przedsięwzięcia mogą być uwzględniane w ramach identyfikacji projektów komplementarnych:

- a. **Projekty zrealizowane, będące w fazie realizacji lub planowane do realizacji** – identyfikacja i monitoring komplementarności powinien obejmować wszystkie trzy typy projektów, przy czym w przypadku projektów planowanych do realizacji należałoby rozważyć, czy nie należy wymagać określonego potwierdzenia podejmowania działań zmierzających do realizacji określonego przedsięwzięcia (np. złożenie wniosku o dofinansowanie, czy nawet potwierdzona decyzja dotycząca uzyskania dofinansowania). W przeciwnym razie monitoring komplementarności mógłby nie odzwierciedlać rzeczywistej skali realizacji zasady komplementarności.
- b. **Projekty realizowane w dowolnym okresie czasu** – chodzi o to, by w sposób pełny zidentyfikować przede wszystkim komplementarność międzyokresową. Jednocześnie należy pamiętać, że istnieje ryzyko, iż beneficjenci będą wskazywać na komplementarność swoich aktualnych projektów z przedsięwzięciami realizowanymi w bardzo odległym okresie czasu. Jednocześnie jednak możliwe jest, że nawet tego rodzaju projekty mogą mieć charakter komplementarny wobec bieżących przedsięwzięć. Istotne jest w tym przypadku zobowiązanie wnioskodawców do uzasadnienia, na czym polega deklarowana komplementarność, co pozwoli zweryfikować czy powiązanie rzeczywiście występuje.

Powyższy sposób rozumienia komplementarności powinien być stosowany na poziomie całego Programu i mieć charakter uniwersalny. Uznając istotne znaczenie komplementarności dla wdrażania interwencji ze środków wspólnotowych należy przyjąć, iż komplementarność byłaby kryterium horyzontalnym w tym znaczeniu, iż obowiązywałaby we wszystkich Działaniach/Poddziałaniach dla EFRR (z ewentualnym wyłączeniem wsparcia bezpośredniego dla przedsiębiorstw) i EFS. Bardzo ważnym aspektem zalecenia dotyczącego wprowadzenia ogólnoprogramowej definicji komplementarności, przy jednocześnie szerokim zakresie znaczeniowym teże powinno być zwiększenie restrykcyjności w weryfikowaniu deklaracji wnioskodawców dotyczących komplementarności ich projektu z innymi przedsięwzięciami. Chodzi o zobowiązanie wnioskodawców do jednoznacznego i szczegółowego wykazania deklarowanych powiązań oraz ew. wzajemnej niezbędności realizowanych działań, a także założenie, iż wobec niespełnienia tego warunku osoba oceniająca mogłaby nie uwzględnić deklaracji wnioskodawcy o występowaniu w przypadku jego projektu zjawiska komplementarności. Tylko w takiej sytuacji bowiem będziemy mogli mówić o rzeczywistej i rzetelnej ocenie kwestii komplementarności.

W ramach analizy benchmarkingowej obejmującej inne RPO analizowano kryteria dotyczące komplementarności. Nie zidentyfikowano jednak takich rozwiązań, których ewentualna implementacja mogłaby zwiększyć skuteczność identyfikacji i selekcji projektów komplementarnych w ramach RPO WP 2014-2020, w stosunku do proponowanego powyżej rozwiązania. W związku z powyższym nie sformułowano zaleceń dotyczących kryteriów wspierających komplementarność, które miałyby swoją podstawę w wynikach analizy benchmarkingowej.

Funkcjonalność systemów informatycznych wspierających proces wyboru projektów

Funkcjonalność obu obowiązujących w ramach RPO WP 2014-2020 systemów informatycznych - LSI RPO WP 2014-2020 oraz LSI WUP - została poddana ocenie eksperckiej, która pozwoliła uchwycić ewentualne szczegółowe słabości lub braki systemu. Ocena objęła te części systemów, które są przeznaczone do wykorzystania przez wnioskodawców w procesie aplikowania o wsparcie. W jej toku nie ujawniono problemów, które w sposób krytyczny zaburzałyby możliwość korzystania z systemu i skutecznego aplikowania o wsparcie. Oba systemy należy ocenić pozytywnie pod względem estetyki, przejrzystości, dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz ze względu na zastosowanie w wielu przypadkach technologii umożliwiających dynamiczne generowanie komunikatów dla użytkownika (bez konieczności przechodzenia na kolejną stronę / ekran). Próbnym wypełnieniem wniosku nie ujawniło problemów ze stabilnością systemów czy utratą wprowadzonych danych. W przypadku obu systemów wykryte zostały drobne problemy oraz obszary możliwych usprawnień.

W przypadku LSI RPO WP negatywnie ocenić należy brak zakładki „Pomoc”, w której mogłyby się znaleźć instrukcje oraz FAQ - wprowadzenie jej byłoby znaczącym ułatwieniem dla wnioskodawców. Jednocześnie

w trakcie analizy nie zidentyfikowano możliwości przekazania załączników do wniosku formie elektronicznej – możliwe jest jedynie wskazanie, które załączniki zostaną dołączone do wniosku, bez możliwości ich załadowania do systemu. W opinii ewaluatora funkcjonalność ta powinna zostać udostępniona wnioskodawcom, szczególnie, że już teraz wymaga się przekazania niektórych załączników w formie elektronicznej np. studium wykonalności. Ponadto analiza ujawniła długie listy rozwijane, które utrudniają znalezienie odpowiedniej pozycji w polach A7 Zakres interwencji oraz A9 Forma prawna – w przypadku Zakresu interwencji zasadne wydaje się filtrowanie kafeterii, w taki sposób, aby w danym naborze pojawiały się tylko elementy spójne z danym Działaniem / Poddziałaniem, z kolei w przypadku Formy prawnej – w celu skrócenia zaleca się dwustopniowy wybór, najpierw wskazanie ogólnej formy prawnej np. typu spółki, a następnie w oddzielnym polu wskazanie informacji szczegółowej w postaci klasy wielkości przedsiębiorstwa.

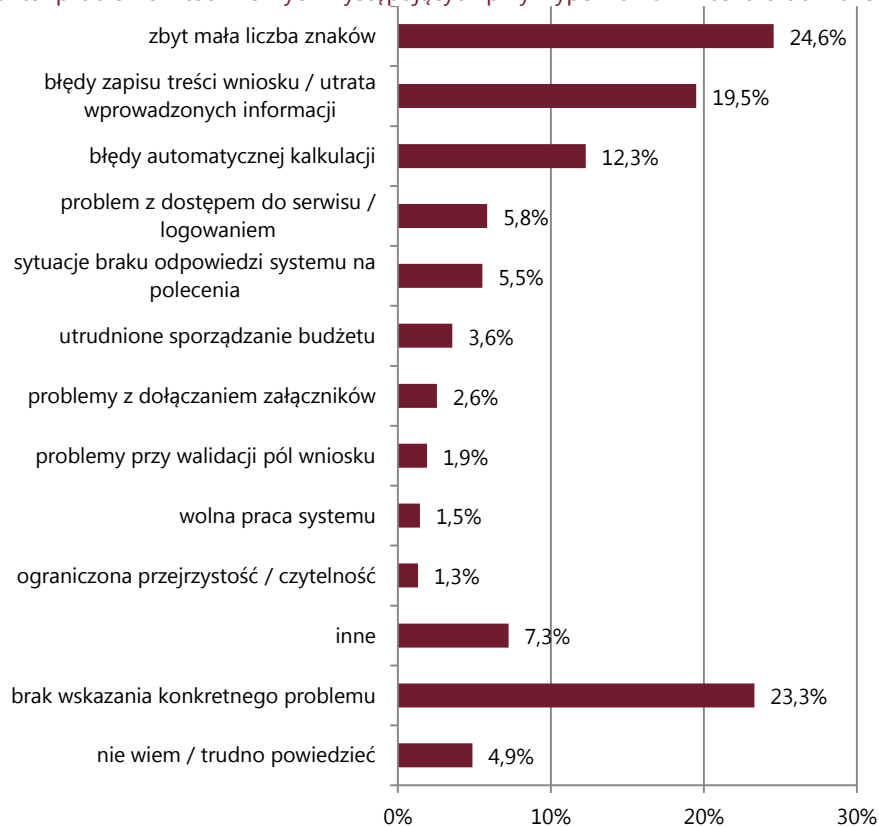
System LSI WUP należy ocenić pozytywnie w kontekście zastosowania możliwości formatowania tekstu w polach opisowych, co należy uznać za adekwatne uwzględnienie specyfiki procesu aplikacyjnego w ramach EFS – wniosek jest bardziej rozbudowany, zawiera więcej pól opisowych, w których umieszczany jest zwarty tekst. W trakcie testowego wypełniania wniosku ujawniony został problem w pewnej mierze niezależny od IP – wiadomości e-mail wysyłane przez system LSI WUP zostały sklasyfikowane przez jedną z popularnych skrzynek pocztowych jako wiadomość niechciana, tzw. *spam*. Sytuacja ta może powodować, iż niektórzy wnioskodawcy nie będą skutecznie informowani przez system LSI WUP, co może mieć znaczenie w przypadku zwiększania skali komunikacji elektronicznej za pomocą systemu, pomiędzy IOK a wnioskodawcą. Należy podjąć działania mające na celu zniwelowanie tego problemu – zaprzestanie kwalifikowania maili z LSI WUP jako *spam* – polegające na weryfikacji, czy domena systemu LSI znajduje się na tzw. czarnych listach (*blacklist*) ewidencjonujących serwery wysyłające niechciane wiadomości oraz ewentualne podjęcie działań mających na celu usunięcie LSI WUP z tych list. Zaleca się również weryfikację formy wysyłanych wiadomości pod względem występowania cech kwalifikowanych przez filtry antyspamowe jako niepożądane.

Dodatkowo wątpliwości budzi nazewnictwo przycisków znajdujących się u dołu strony przy wypełnianiu wniosku. Nazwy „Zatwierdź” i „Zapisz” są znaczeniowo podobne i na pierwszy rzut oka użytkownik może mieć trudność z jednoznacznym zrozumieniem różnicy pomiędzy nimi. Biorąc pod uwagę, iż przycisk „Zatwierdź” *de facto* służy weryfikacji zapisów wniosków za pomocą narzędzia walidacji pól wniosku, zasadne wydaje się zmiana nazwy tego przycisku na „Zweryfikuj / Zwaliduj”. Wśród innych ujawnionych w toku analizy obszarów możliwych usprawnień wymienić należy:

- Obecność na ekranie dodawania beneficjenta, w polu forma prawna – zbyt długiej listy rozwijanej oraz uciętych nazw elementów kafeterii pola wyboru (najdłuższych nazw poszczególnych form prawnych), – w celu skrócenia zaleca się dwustopniowy wybór, najpierw wskazanie ogólnej formy prawnej np. typu spółki, a następnie w oddzielnym polu wskazanie informacji szczegółowej w postaci klasy wielkości przedsiębiorstwa.
- Obecność w formularzu wniosku pól nie mających zastosowania dla danego naboru – np. pole 1.9 dotyczące realizacji projektu w formule ZIT jest dostępne w naborach, w których formuła ZIT nie ma zastosowania.

O ocenę funkcjonalności systemów informatycznych byli także proszeni wnioskodawcy w badaniu CAWI. Poniżej przedstawiono najważniejsze problemy techniczne, na jakie natrafili przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie.

Wykres 18. Charakter problemów technicznych występujących przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami występowanie problemów - n=127, pytanie zadawane osobom, które zadeklarowały występowanie problemów technicznych, respondent miał możliwość wskazania więcej niż 1 problemu, odsetki odpowiedzi nie sumują się do 100%

Z punktu widzenia wnioskodawców największe znaczenie spośród problemów technicznych okazała się mieć zbyt mała liczba znaków, na co wskazało 24,6% respondentów. Należy przy tym zauważyć, że niniejsza kwestia nie powinna być traktowana jako problem systemu informatycznego, gdyż mała liczba znaków przewidziana w systemie nie stanowi błędu, a jedynie efekt przyjętych założeń dotyczących zawartości poszczególnych pól formularza wniosku.

Spośród rzeczywistych problemów największe znaczenie okazały się mieć: błędy zapisu treści wniosku / utrata wprowadzonych informacji (19,5%) oraz błędy automatycznej kalkulacji (12,3%).

Powyższe wyniki należy zestawić z danymi dotyczącymi oceny poszczególnych aspektów funkcjonowania systemów informatycznych, które przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 19. Ocena systemów informatycznych wspierających proces aplikowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; łatwość założenia konta w systemie (przy pierwszym korzystaniu z systemu): EFRR - n=827, EFS - n=463, Czytelność tekstu w serwisie – brak problemów związanych z wielkością tekstu, sposobem prezentacji tekstu itd.: EFRR - n=822, EFS - n=464, Wygoda dołączania niezbędnych plików / załączników do wniosku o dofinansowanie: EFRR - n=825, EFS - n=468, Łatwość znalezienia w systemie potrzebnych informacji i funkcjonalności: EFRR - n=759, EFS - n=456, Zrozumiałość tekstu w serwisie – jednoznaczność poleceń i używanych sformułowań: EFRR - n=825, EFS - n=465, Wygoda wypełniania wniosku o dofinansowanie – intuicyjność systemu, łatwość przechodzenia pomiędzy kolejnymi polami: EFRR - n=824, EFS - n=467, Poprawność funkcjonowania – brak błędów w użytkowaniu systemu i zapisie plików, brak „zawiesz” systemu: EFRR - n=815, EFS - n=459; pytanie zadawane osobom, które zadeklarowały osobisty udział w wypełnianiu wniosku o dofinansowanie, z analiz wyłączono odpowiedź „trudno powiedzieć”

W przypadku wszystkich wyróżnionych aspektów, zarówno w ramach LSI RPO WP, jak i LSI WUP, dominują pozytywne oceny funkcjonowania systemów informatycznych, przy czym nieznacznie bardziej krytyczni okazali się wnioskodawcy korzystający z LSI RPO WP, a więc wnioskodawcy EFRR. Warto przy tym zauważyć, że obie grupy wnioskodawców okazały się niemalże zgodne, jeśli chodzi o najgorzej oceniany aspekt funkcjonowania systemów informatycznych, tj. poprawność i stabilność funkcjonowania. Zestawiając ten wynik z wcześniejszymi danymi dotyczącymi najbardziej powszechnych problemów przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie stwierdzić należy, że z punktu widzenia wnioskodawców najbardziej problematyczny nie jest brak określonych funkcjonalności, lecz odczuwana przez część aplikujących niestabilność systemu. Istotnym punktem odniesienia dla takiej konkluzji są wyniki badania jakościowego, gdzie podkreślano ciągłe usprawnienie obu systemów i ich rozwijanie, w rezultacie których w chwili obecnej systemy są bardziej wydolne i stabilne niż w początkowym okresie finansowania. W związku z tym należy podejrzewać, że skala problemu wskazanego przez wnioskodawców będzie maleć (pamiętać należy, iż badaniem ilościowym byli objęci wszyscy dotychczasowi wnioskodawcy, a więc także ci, którzy aplikowali w momencie funkcjonowania wcześniejszych wersji serwisu).

Co ważne, w badaniu jakościowym podkreślono także korzyści, jakie wynikają z funkcjonowania dwóch systemów informatycznych w ramach RPO WP 2014-2020. Choć takie rozwiązanie jest bardziej kosztowne, to jednak pozwala ono w większym stopniu dostosować możliwości i funkcjonalności każdego systemu do specyfiki danego funduszu. Jest to bardzo istotne chociażby ze względu na zupełnie inny formularz wniosku o dofinansowanie. Dodatkową korzyścią, na którą wskazywano jest większa elastyczność i podmiotowość w ewentualnym modyfikowaniu poszczególnych elementów systemu.

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW

Na kolejnych stronach niniejszego podrozdziału zaprezentowane zostały wyniki szczegółowej analizy kryteriów wyboru projektów. Zakres merytoryczny analizy dotyczył poprawności sformułowania kryteriów wyboru projektów (obiektywność, mierzalność, jednoznaczność i precyzyjność, poprawność merytoryczna, spójność wewnętrzna) oraz ich skuteczności. W przypadku skuteczności analiza obejmowała takie zagadnienia jak: spójność kryteriów z celami działania, Programu oraz logiką interwencji (w tym wskaźnikami realizacji oraz kluczowymi etapami wdrażania uwzględnionymi w ramach wykonania); istotność kryteriów (m.in. identyfikacja kryteriów pominiętych a istotnych z punktu widzenia celów działania i Programu, w tym założeń ram wykonania i/lub eliminacja kryteriów nieistotnych); adekwatność znaczenia (wagi) przypisanej danemu kryterium z punktu widzenia celów działania Programu (w tym założeń ram wykonania); komplementarność kryteriów z punktu widzenia osiągnięcia celów Programu; zdolność kryteriów do wpływania na realną jakość przedkładanych projektów; zdolność kryteriów do wyboru projektów innowacyjnych; zdolność kryteriów do wyboru projektów zgodnych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami; zagrożenie dyskryminacji określonych grup potencjalnych beneficjentów oraz grup docelowych np. niepełnosprawnych; spójność kryteriów z zasadami ogólnymi, ustanowionymi w art. 7 i 8 rozporządzenia ogólnego.

Na potrzeby niniejszego rozdziału przeprowadzono ocenę ekspercką oraz analizę w oparciu o wyniki badania jakościowego, w obu przypadkach każdorazowo oceniając kryteria w oparciu o ww. aspekty. Wyniki tego rodzaju analiz przedstawione zostały w formie zestawień tabelarycznych odnoszących się do poszczególnych Osi Priorytetowych. W tabelach tych zawarto jedynie te kryteria wyboru projektów, w przypadku których zidentyfikowano występowanie określonego problemu (wraz z uwagą i zaleceniem dotyczącym postulowanej zmiany). Dodatkowo, w aspekcie jednoznaczności i precyzyjności, wykorzystano wyniki badania CAWI wnioskodawców. W tym przypadku zidentyfikowano kryteria wyboru projektów, które stanowią 10% kryteriów o najwyższym udziale respondentów wskazujących na występowanie problemów ze zrozumiałością tego kryterium. W odniesieniu do tych kryteriów sformułowano w tabeli wniosków i rekomendacji jedną ogólną rekomendację dotyczącą zintensyfikowania działań informacyjnych w stosunku do tych kryteriów, które stanowią problem dla wnioskodawców w aspekcie zrozumiałości kryterium.

Uzupełnieniem prowadzonej analizy – już w aspekcie rekomendacyjnym – były także wyniki analiz benchmarkingowych, które pozwoliły wykorzystać doświadczenia innych regionów przy formułowaniu zmian dotyczących kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WP 2014-2020.

Dla całości przeprowadzonych analiz szczegółowych dotyczących kryteriów wyboru projektów sformułowano jedną zbiorczą rekomendację, która dotyczy wprowadzenia postulowanych zmian.

W końcowej części niniejszego podrozdziału zawarto jeszcze części poświęcone analizom problemowym poświęconym kryteriom wyboru projektów, które to analizy wykraczają poza zagadnienia stanowiące przedmiot oceny całości kryteriów wyboru projektów, a które dotyczą przede wszystkim zdolności kryteriów do identyfikacji i wyboru przedsięwzięć o określonym charakterze.

Kryteria standardowe / ogólne

W ramach niniejszej części przedstawiono wyniki oceny dotyczącej kryteriów standardowych / ogólnych – formalnych i merytorycznych – obowiązujących w każdym z funduszy (EFRR i EFS).

Kryteria standardowe w ramach EFRR

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów, w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów.

Tabela 5. Ocena kryteriów standardowych w ramach EFRR

Nazwa kryterium	Uwagi
KRYTERIA FORMALNE DOPUSZCZAJĄCE STANDARDOWE	
Terminowość i prawidłowość dostarczenia wniosku	Zgodnie z nowelizacją tzw. „ustawy wdrożeniowej” dotychczas obowiązujące kryteria formalne odnoszące się do kompletności, formy i terminu złożenia wniosku powinny zostać przeniesione na etap weryfikacji warunków formalnych. W przypadku niniejszego kryterium formalnego RPO WP 2014-2020 jego zakres

Nazwa kryterium	Uwagi
	jest szerszy niż trzy ww. aspekty. Niemniej jednak zaleca się, by niniejsze kryterium w całym swoim dotychczasowym brzmieniu włączyć w procedurę weryfikacji warunków formalnych.
KRYTERIA FORMALNE ADMINISTRACYJNE STANDARDOWE	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kompletność i prawidłowość sporządzenia wniosku ▪ Kompletność i prawidłowość załączników do wniosku Oś Priorytetowa I	Uwzględniając fakt, iż częściowo aspekty oceny podejmowane w ramach niniejszych kryteriów również – zgodnie z nowelizacją tzw. „ustawy wdrożeniowej” – winny być przedmiotem weryfikacji na etapie weryfikacji warunków formalnych, proponuje się, by oba kryteria w całym swoim dotychczasowym brzmieniu włączyć w procedurę weryfikacji warunków formalnych.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prawidłowość sporządzenia wniosku ▪ Prawidłowość załączników do wniosku / kompletność i prawidłowość poprawek wniosku i załączników Osie Priorytetowe II-VI	
KRYTERIA MERYTORYCZNE DOPUSZCZAJĄCE STANDARDOWE	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zdolność do adaptacji do zmian klimatu i reagowania na ryzyko powodziowe (jeśli dotyczy) (Oś Priorytetowa I) ▪ Zmiany klimatu (Osie Priorytetowe II-VI) 	<p>Kryterium odnoszące się do zdolności do adaptacji do zmian klimatu funkcjonuje w katalogu kryteriów standardowych, z jednoczesnym zastrzeżeniem, iż tak naprawdę ma ono charakter fakultatywny, tzn. stosowane jest w sytuacji, gdy charakter projektu uzasadnia dokonywanie oceny z wykorzystaniem tego rodzaju kryterium. Z tego względu wydaje się, iż kryteria dotyczące wskazanej kwestii powinny mieć status kryteriów specyficznych, które obowiązywałyby w tych obszarach wsparcia, w których występuje dla nich merytoryczne uzasadnienie.</p> <p>Analiza benchmarkingowa wykazała, że tego rodzaju podejście jest dominujące w pozostałych RPO, co tym bardziej uzasadnia rezygnację z traktowania wskazanych kryteriów jako kryteriów standardowych.</p>
Profesjonalizacja usług IOB (jeśli dotyczy)	<p>Podobnie jak w przypadku poprzedniego kryterium, tak i tutaj mamy w praktyce do czynienia z kryterium specyficznym, choć kryterium występuje w puli kryteriów standardowych. Wydaje się zresztą, że w tym przypadku „specyficzność” kryterium jest jeszcze większa, gdyż dotyczy ono w praktyce wyłącznie Działania 1.3. Z tego względu powinno ono stanowić element katalogu kryteriów specyficznych dla tego Działania.</p> <p>Niniejsze kryterium ma charakter wielowymiarowy, tzn. ujmuje w sobie więcej niż jeden element oceny. W ramach definicji kryterium wskazuje się bowiem, iż jego celem jest odpowiedź na następujące pytania, czy IOB:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ubiega się o dofinansowanie dla nowych lub ulepszonych usług świadczonych dla biznesu stanowiących odpowiedź na zapotrzebowanie przedsiębiorstw. Popyt musi zostać potwierdzony przez dostarczenie dowodu zainteresowania przedsiębiorstw wyrażonego poprzez zawarte umowy, porozumienia, wspólne platformy/systemy, ▪ posiada strategię biznesową dla przedsięwzięcia, która potwierdza zdolność do operowania w warunkach rynkowych i prowadzenie działalności samowystarczальной (lub potwierdza, że podmiot ten stanie się stopniowo samowystarczальной do końca okresu trwałości), ▪ posiada roczny plan zawierający orientacyjny wykaz projektów/usług, które mają być realizowane uwzględniający projekt, o którego wsparcie się ubiega, ▪ może wykazać, że w zakresie świadczenia usługi objętej przedsięwzięciem będą stosowane standardy na poziomie krajowym/europejskim/międzynarodowym, ▪ przedstawi mechanizm monitorowania jakości i skuteczności usług. <p>Co do zasady, dla zachowania przejrzystości kryteriów wyboru projektów, należy unikać tego rodzaju podejścia – każde kryterium winno dotyczyć jednego aspektu oceny, który został precyzyjnie wskazany w treści definicji kryterium. Wielowymiarowy charakter kryterium może bowiem generować problemy w procesie oceny, szczególnie w sytuacji, gdy część aspektów danego kryterium jest spełniona, inne zaś – nie. Dodatkowo, wielowymiarowe kryteria wyboru projektów stanowią utrudnienie dla wnioskodawców, gdyż większe jest w tym przypadku ryzyko pominięcia na etapie opracowywania wniosku o dofinansowanie kwestii, które nie stanowią treści odrębnych kryteriów, a jedynie są szczegółowymi aspektami jednego zbiorczego kryterium.</p> <p>Ze względu na swój wielowymiarowy charakter niniejsze kryterium wymaga punktowych modyfikacji w aspekcie poprawności sformułowania poszczególnych elementów kryterium. Poniżej wskazano postulowane zmiany:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ doprecyzowanie określenia: „nowe lub ulepszone usługi” – w chwili obecnej definicja kryterium nie wskazuje jednoznacznie jak rozumieć należy ww. terminy, celowe byłoby w związku z tym wskazanie, iż chodzi o usługi nowe w odniesieniu do dotychczasowej oferty IOB; ▪ poszerzenie katalogu sposobów potwierdzenia popytu na nowe lub ulepszone usługi – obecnie wymagane jest formalne potwierdzenie zapotrzebowania ze strony biznesu poprzez zawarte umowy, porozumienia lub wspólne platformy/systemy, jednakże biorąc pod uwagę, iż mówimy tu o usługach wcześniej nieoferowanych tego rodzaju rygorystyczne potwierdzenia zapotrzebowania ze strony przedsiębiorstw może być utrudnione; z powyższego względu uzasadnionym byłoby wprowadzenie dodatkowego sposobu potwierdzenia popytu poprzez przedstawienie wyników badania / analizy popytu ze wskazaniem skali / poziomu zainteresowania daną usługą wśród podkarpackich firm, lecz bez wskazywania konkretnych usługobiorców; warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że tego rodzaju rozwiązanie jest stosowane w innych RPO – w Działaniu 1.2 Rozwój przedsiębiorczości, Typ II – Profesjonalizacja usług świadczonych przez IOB, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 w kryterium „Zapotrzebowanie na proinnowacyjne usługi” ocenia się: czy realizacja projektu wynika ze zdiagnozowanych potrzeb ostatecznych odbiorców w zakresie

Nazwa kryterium	Uwagi
	<p>proinnowacyjnych usług (diagnoza np. poprzez przeprowadzenie analizy potrzeb, rozpoznania rynku); czy projekt zawiera uzasadnienie wyboru grupy docelowej i jej charakterystykę wraz ze wskazaniem jej potrzeb; czy diagnoza problemów i potrzeb oparta jest na rzetelnych analizach, rozpoznaniu rynku; czy cele projektu są adekwatne do wskazanych problemów i potrzeb; tego rodzaju podejście obniżyłoby rygorystyczność wymogów wobec wnioskodawcy, ale bez zagrożenia, że ewentualne przedsięwzięcie nie odzwierciedla rzeczywistego popytu na nowe usługi dla biznesu;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poszerzenie aspektu oceny zdolności do operowania w warunkach rynkowych oraz prowadzenia działalności samowystarczalnej (dotychczas dokonywanej w oparciu o przedstawioną strategię biznesową) o element odnoszący się do potencjału wnioskodawcy – ocena w ramach omawianego elementu kryterium tylko w oparciu o przedstawioną strategię będzie niepełna, jeśli nie zostanie uzupełniona o aspekt potencjału i doświadczenia wnioskodawcy, które powinny stanowić gwarancję realizacji przedstawionej strategii biznesowej; postulowane podejście stosowane jest np. w Działaniu 1.3 Profesjonalizacja IOB – typ projektu 3: Zarządzanie i wdrażanie regionalnego ekosystemu innowacji Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Śląskiego na lata 2014-2020, gdzie ocenia się potencjał: kadrowy, organizacyjny i ekspercki wnioskodawcy i ewentualnych partnerów; ▪ doprecyzowanie aspektu oceny dotyczącego stosowania w zakresie świadczenia usługi objętej przedsięwzięciem standardów na poziomie krajowym/europejskim / międzynarodowym – w aktualnym kształcie niniejszy aspekt oceny został sformułowany bardzo ogólnie, tymczasem w innych RPO ewentualna ocena dotycząca zbliżonych kwestii jest uściślona; przykładowo w Działaniu 1.2 Rozwój przedsiębiorczości, Typ II – Profesjonalizacja usług świadczonych przez IOB, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 wskazuje się, iż „Ocenie podlega czy Wnioskodawca świadcząc usługi na rzecz przedsiębiorstw wykorzystuje lub będzie wykorzystywał dostępne standardy świadczenia usług wypracowane na poziomie co najmniej krajowym, np. akredytacja Ośrodków Innowacji prowadzona przez Ministerstwo Rozwoju, akredytacja KSU / KSI w zakresie usług proinnowacyjnych, certyfikat standardów ISO”; podobne rozwiązanie zastosowano w ramach: (a) Poddziałania II.1.2 Profesjonalizacja usług biznesowych (typ projektu: 1 i 3) Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Łódzkiego na lata 2014-2020, gdzie wspomina się o akredytacji MR, certyfikację standardów ISO lub akredytacji w systemie KSU, (b) Działaniu 3.2 Promocja postaw przedsiębiorczych oraz potencjał IOB Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Małopolskiego na lata 2014-2020, gdzie wspomina się o zgodności m.in. z: Certyfikatem ISO zgodnym z normą PNEN ISO 9001:2009 lub innym równoważnym; Systemem Zarządzania BHP zgodnym z wymaganiami OHSASA 18001 lub PN-N-18001, Systemem Zarządzania Środowiskowego zgodnym z wymaganiami normy ISO 14001 lub rozporządzeniem EMAS, czy standardami opracowanymi przez Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości; choć w przywołanych przypadkach mamy do czynienia jedynie z podaniem przykładowych sposobów certyfikacji / standaryzacji, to mogą one stanowić wskazówkę dla wnioskodawcy, jakie są oczekiwania IZ w zakresie potwierdzenia stosowania standardów świadczenia usług dla biznesu; ▪ doprecyzowanie aspektu oceny odnoszącej się do przedstawienia mechanizmu monitorowania jakości i skuteczności usług – kryterium dotyczące tej kwestii w chwili obecnej nakłada na wnioskodawcę jedynie obowiązek przedstawienia mechanizmu monitorowania jakości i skuteczności usług; tym samym nie jest w tym przypadku prowadzona ocena i weryfikacja użyteczności i poprawności metodologicznej przedstawionego systemu monitoringu jakości i skuteczności usług, a rzeczona użyteczność i poprawność metodologiczna mają w przypadku procesu monitorowania jakości i skuteczności usług kluczowe znaczenie; uwzględniając powyższe, kryterium powinno uwzględniać element oceny eksperckiej przedstawionego mechanizmu, a dodatkowo celowym byłoby wprowadzenie do prowadzonej oceny elementu monitoringu stosowania standardów świadczenia usług na poziomie krajowym/europejskim/międzynarodowym (co wynika z innego aspektu oceny, w którym zwraca się uwagę na konieczność stosowania w projekcie tego rodzaju standardów); dodatkowo należałoby rozważyć sformułowanie wymogu, by przedstawiony mechanizm monitorowania jakości i skuteczności usług uwzględniał także rzeczywiste wykorzystanie uzyskiwanych dzięki niemu wyników badań i analiz – w Działaniu 1.2 Rozwój przedsiębiorczości, Typ II – Profesjonalizacja usług świadczonych przez IOB, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 wskazano, iż przedstawiony system monitorowania i ewaluacji winien uwzględniać „wykorzystanie jego wyników do bieżącego dostosowywania oferty do potrzeb przedsiębiorstw” (jest to trafne podejście biorąc pod uwagę, że sam system monitoringu i ewaluacji powinien być traktowany tylko jako narzędzie poprawy jakości i skuteczności usług).

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo, należy zauważyć, że w ramach kryteriów ogólnych dla EFRR, jako kryteria problemowe w aspekcie zrozumiałości wnioskodawcy wskazywali przede wszystkim na następujące kryteria merytoryczne dopuszczające standardowe:

- Zdolność adaptacji do zmian klimatu i reagowania na ryzyko powodziowe (jeśli dotyczy),
- Zmiany klimatu,
- Wykonalność instytucjonalna oraz finansowa projektu,
- Poprawność analizy finansowej i/lub ekonomicznej projektu,
- Klauzula delokalizacja (jeśli dotyczy),
- Prawdliwość metodologiczna i rachunkowa biznesplanu.

W stosunku do tych kryteriów podejmowane winny być dedykowane im działania informacyjne zorientowane na ograniczenie skali występowania problemu związanego z niejasnością tych kryteriów.

Kryteria ogólne w ramach EFS

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów, w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów.

Tabela 6. Ocena kryteriów ogólnych w ramach EFS

Nazwa kryterium	Uwagi
KRYTERIA OGÓLNE FORMALNE	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Terminowość i prawidłowość dostarczenia wniosku ▪ Wniosek został sporządzony w języku polskim 	<p>Zgodnie z nowelizacją tzw. „ustawy wdrożeniowej” dotychczas obowiązujące kryteria formalne odnoszące się do kompletności, formy i terminu złożenia wniosku powinny zostać przeniesione na etap weryfikacji warunków formalnych. Z tego względu zaleca się, by oba kryteria w całości swoim dotychczasowym brzmieniu zostały włączone w procedurę weryfikacji warunków formalnych.</p>
<p>Projektodawca w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu na terenie województwa podkarpackiego</p>	<p>Należy podkreślić, że ograniczenie się w ocenie tylko do weryfikacji faktu posiadania siedziby na terenie woj. podkarpackiego nie pozwala na pełne uwzględnienie lokalnego charakteru wsparcia i dostępności pracowników wnioskodawcy dla uczestników projektu, gdyż kryterium dotyczy poziomu regionalnego, nie zaś lokalnego. Z drugiej strony – biorąc także pod uwagę praktykę stosowaną w innych RPO – byłoby rozwiązaniem trudnym do wdrożenia, by faktycznie tak skonstruować to kryterium, by trafnie odzwierciedlało ono lokalny charakter wsparcia. Należałoby bowiem w takiej sytuacji wymagać posiadania przez wnioskodawcę siedziby na obszarze objętym wsparciem (czyli np. w danym powiecie), co mogłoby znacząco ograniczyć ilość podmiotów mogących aplikować o dofinansowanie w wybranych powiatach. W świetle wskazanych wyżej ograniczeń, uwzględnienie w kryterium poziomu województwa jest w opinii ewaluatora zasadne.</p> <p>W kontekście zapewnienia możliwości osobistego kontaktu z kadrą projektu należałoby jednak rozważyć wprowadzenie dodatkowych wymogów związanych np. z zapewnieniem określonej liczby godzin funkcjonowania biura projektu w tygodniu / miesiącu, co stanowiłoby gwarancję możliwości skontaktowania się z biurem projektu przez uczestników projektu.</p>
KRYTERIA OGÓLNE MERYTORYCZNE	
<p>Projekt jest zgodny z właściwymi politykami i zasadami unijnymi (w tym: polityką równości szans kobiet i mężczyzn, polityką równości szans i niedyskryminacji i koncepcją zrównoważonego rozwoju) oraz prawodawstwem unijnym</p>	<p>Analizując definicję niniejszego kryterium stwierdzić należy, iż w praktyce odnosi się ono wyłącznie do weryfikacji zgodności projektu z politykami i zasadami unijnymi, nie zaś z prawodawstwem unijnym (które w żaden sposób nie zostało zoperacjonalizowane w opisie kryterium). Jednocześnie, trudno mówić o możliwości dokonywania rzeczywistej i – przede wszystkim – wyczerpującej weryfikacji zgodności projektu z całym prawodawstwem unijnym (a obecny sposób sformułowania kryterium sugeruje wymóg przeprowadzenia tego rodzaju oceny).</p> <p>Uwzględniając powyższe, należałoby rozważyć usunięcie z treści niniejszego kryterium elementu dotyczącego zgodności z prawodawstwem unijnym, przy jednoczesnym stosowaniu w ramach kryteriów specyficznych kryteriów zgodności z konkretnymi regulacjami i aktami prawnymi (tego rodzaju podejście stosowane jest w niektórych Działaniach w ramach EFRR), co urealniałoby proces oceny zgodności projektu z prawodawstwem unijnym.</p>
<p>Projekt jest zgodny z prawodawstwem krajowym, w tym przepisami dotyczącymi pomocy publicznej</p>	<p>W przypadku niniejszego kryterium mamy do czynienia z podobnym problemem, co wskazany powyżej. Kryterium wskazuje jedynie na aspekt zgodności z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej, jednocześnie akcentując, iż nie jest to jedyny wymiar oceny. Należy zauważyć, iż jest w praktyce niemożliwe faktyczne zastosowanie niniejszego kryterium w jego obecnym brzmieniu, tzn. nie jest możliwa pełna ocena projektu w aspekcie jego zgodności z całością polskiego prawodawstwa.</p> <p>Uwzględniając powyższe, zaleca się rezygnację z niniejszego kryterium w obecnym kształcie poprzez: (a) stosowanie w ramach kryteriów specyficznych kryteriów zgodności z konkretnymi krajowymi regulacjami i aktami prawnymi, (b) zmianę sposobu oceny kryterium w taki sposób, by nie dotyczyło ono potwierdzenia zgodności projektu z prawodawstwem, lecz niezidentyfikowania na etapie oceny ewentualnych niezgodności z prawem (co urealniałoby ocenę prowadzoną z wykorzystaniem niniejszego kryterium).</p>

Źródło: opracowanie własne

Kryteria specyficzne dla poszczególnych Osi Priorytetowych

W dalszej części przedstawiono kryteria o charakterze problemowym w ramach katalogu kryteriów specyficznych dla poszczególnych Osi Priorytetowych.

Oś Priorytetowa I

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów, w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów.

Tabela 7. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej I

Nazwa kryterium	Uwagi
KRYTERIA FORMALNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE	
Projekt ujęty w Kontrakcie Terytorialnym (Działanie 1.1)	<p>Analiza benchmarkingowa wykazała, że w innych regionach, w których stosowane jest kryterium o zbliżonym charakterze zakres weryfikacji dotyczy wyłącznie faktu ujęcia projektu w Kontrakcie Terytorialnym (RPO Woj. Lubuskiego, Łódzkiego, Mazowieckiego, Opolskiego). W przypadku RPO WP dodatkowo w ramach niniejszego kryterium weryfikowane jest to, czy „zakres przedłożonego projektu odpowiada zakresowi przedsięwzięcia zgłoszonego i uzgodnionego z ww. ministrami”. W treści kryterium nie doprecyzowano jednak czego dokładnie dotyczyć ma analiza zgodności zakresu przedłożonego projektu. Brak tego rodzaju operacjonalizacji sprawia, iż zakres niniejszego kryterium nie jest określony jednoznacznie.</p> <p>Zaleca się w tym przypadku ograniczenie zakresu obowiązywania kryterium tylko do weryfikacji faktu ujęcia danego projektu w Kontrakcie Terytorialnym lub też doprecyzowanie sposobu oceny dotyczącego tego, czy „zakres przedłożonego projektu odpowiada zakresowi przedsięwzięcia zgłoszonego i uzgodnionego z ww. ministrami”. Należy przy tym zauważyć, iż rzeczywista i wyczerpująca weryfikacja powyższej kwestii może być utrudniona na formalnym etapie oceny wniosków o dofinansowanie i w związku z tym preferowanym rozwiązaniem powinno być ograniczenie obecnego zakresu kryterium wyłącznie do kwestii zapisania projektu w Kontrakcie Terytorialnym dla woj. podkarpackiego.</p>
Dostępność infrastruktury (Działanie 1.1)	<p>W opisie kryterium występuje stwierdzenie, iż: „W ramach kryterium weryfikacji podlega czy przedsięwzięcie zakłada dostępność powstałej infrastruktury badawczej dla podmiotów lub osób spoza jednostki otrzymującej wsparcie na przejrzystych i niedyskryminujących zasadach (...)”. Biorąc jednak pod uwagę, że kryterium ma charakter zerojedynkowy określenie „przejrzyste i niedyskryminujące zasady” może rodzić wątpliwości w procesie oceny. Mniejszy problem z niniejszym kryterium występowałby w sytuacji, gdy kryterium miało charakter punktowy (stanowiąc element oceny merytorycznej), choć i wtedy istniałoby ryzyko rozbieżności w ocenie wynikającej z niewystarczającego doprecyzowania ww. terminów. Jednocześnie jednak, uwzględnienie powyższego zastrzeżenia w ocenie dostępności infrastruktury wynika z wymagań nadrzędnych wobec IZ, czego potwierdzeniem jest także fakt, iż w innych regionach (Dolnośląskie, Łódzkie, Śląskie) kryterium takie jest stosowane. Dominuje jednak podejście, w ramach którego kryterium to dotyczy etapu oceny merytorycznej.</p> <p>Uwzględniając powyższe należałoby dokonać operacjonalizacji przywołanych zapisów odnoszących się do omawianego kryterium w zakresie terminu „przejrzyste i niedyskryminujące zasady”, np. poprzez wskazanie w treści kryterium zobowiązania wnioskodawcy do przedłożenia opisu dostępności powstałej infrastruktury badawczej i zawarcia w niej opisu sposobu realizacji zasady przejrzystego i niedyskryminującego dostępu. Dodatkowo, należałoby rozważyć przeniesienie oceny dostępności infrastruktury badawczej na etap oceny merytorycznej, a także położenie nacisku na etapie kontroli realizacji projektu na stosowanie przejrzystych i niedyskryminujących zasad w zakresie dostępności infrastruktury badawczej.</p>
Status przedsiębiorstwa (Działanie 1.1; Poddziałanie 1.4.1)	<p>W przypadku niniejszego kryterium mamy do czynienia z następującym zapisem: „Weryfikacja wstępna - na podstawie oświadczenia wnioskodawcy, nie wyklucza głębszej analizy na etapie oceny merytorycznej”. W rezultacie nie jest jasne, czy każdy projekt jest dodatkowo weryfikowany na etapie oceny merytorycznej w zakresie niniejszego kryterium, czy tylko niektóre projekty, a jeśli tylko niektóre – to w jakich sytuacjach taka pogłębiona analiza na etapie oceny merytorycznej ma zastosowanie. Mamy tu więc do czynienia z sytuacją, iż dana kwestia weryfikowana jest najpierw na podstawie oświadczenia, a później na podstawie zapisów złożonej dokumentacji aplikacyjnej. W rezultacie dwukrotnie – przynajmniej potencjalnie, gdyż w obecnym kształcie dopuszczalna jest także sytuacja ograniczenia prowadzonej oceny statusu przedsiębiorstwa wyłącznie do etapu formalnego – oceniana jest ta sama kwestia, co jest nieuzasadnione w aspekcie sprawności procesu oceny.</p> <p>W związku z powyższym należałoby wprowadzić jedno z dwóch proponowanych rozwiązań: (a) weryfikacja statusu przedsiębiorstwa wyłącznie na etapie oceny formalnej (w oparciu o oświadczenie lub dokumentację potwierdzającą status przedsiębiorstwa), (b) weryfikacja statusu przedsiębiorstwa wyłącznie na etapie oceny merytorycznej (w oparciu o dokumentację potwierdzającą status przedsiębiorstwa). Zwrócić jednak należy uwagę, że z punktu widzenia niedopuszczenia do dalszych etapów oceny przedsiębiorstw niespełniających określonych w danym konkursie wymagań optymalnym byłoby wprowadzenie pierwszego zalecenia.</p>
Zgodność z regionalną inteligentną specjalizacją (Działanie 1.2)	<p>Kryterium jest merytorycznie uzasadnione, m.in. ze względu na odtworzoną wcześniej logikę interwencji. Celowe jednak wydaje się doprecyzowanie źródła informacji określającego wykaz inteligentnych specjalizacji woj. podkarpackiego, by nie budziło to wątpliwości wnioskodawców. Wystarczającym byłoby w tym przypadku poszerzenie definicji kryterium w sposób następujący: „Weryfikowane będzie, czy realizowane przez wnioskodawcę przedsięwzięcie wchodzi w zakres inteligentnych specjalizacji dla Województwa Podkarpackiego określonych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)”. Takie jednoznaczne określenie kryterium zgodnościowego dotyczącego inteligentnych specjalizacji jest powszechnie stosowane w innych RPO (np. Działanie 1.1 i 1.2 RPO Woj. Dolnośląskiego; Działanie 3.1 i 3.6 RPO Woj. Lubelskiego – gdzie dodatkowo zostały w definicji kryterium wymienione regionalne inteligentne specjalizacje). Także w samym RPO WP 2014-2020, w Działaniu 1.3, w puli kryteriów merytorycznych dopuszczających specyficznych zostało zastosowane takie doprecyzowanie. Sugerowane doprecyzowanie jest tym bardziej uzasadnione, że dokument określający regionalne inteligentne specjalizacje nie stanowi załącznika do Regulaminu konkursu, co jest praktyką stosowaną w innych RPO (co zapewnia odnoszenie się wnioskodawców do wersji dokumentu aktualnej w momencie trwania naboru).</p>
Pomoc publiczna/pomoc de minimis (Działanie 1.2; Działanie 1.3 Projekty z zakresu typu 2; Inkubatory przedsiębiorczości;	<p>W treści kryterium wskazano, iż „Weryfikacji podlega m. in.” i następnie wymieniono trzy lub cztery wymiary weryfikacji. Zwrot „m.in.” sugeruje jednak, że mamy do czynienia z szerszym zakresem obowiązywania niniejszego kryterium niż wynikałoby to z jego treści.</p>

Nazwa kryterium	Uwagi
Poddziałanie 1.4.1)	Zaleca się podanie wyczerpującego zakresu oceny w odniesieniu do niniejszego kryterium, a jeśli faktycznie ocena prowadzona jest wyłącznie w ramach trzech podanych wymiarów weryfikacji – rezygnując ze zwrotu „m.in.”.
Projekt kwalifikuje się do wsparcia w ramach danego działania i typu projektów określonego w SZOOP i Regulaminie konkursu (Działanie 1.3 Projekty z zakresu typu 2: Inkubatory przedsiębiorczości)	<p>W puli kryteriów standardowych obowiązujących w ramach SzOOP występują kryteria dotyczące różnych wymiarów kwalifikowalności, które odwołują się do zgodności z zapisami SzOOP. Wydaje się, że są one wystarczające do zweryfikowania kwalifikowalności, o której mowa jest w niniejszym kryterium. Poza tym zauważyć należy, iż niniejsze kryterium jest stosowane tylko w ramach wskazanego typu projektu w Działaniu 1.3, co oznacza, że nie ma ono charakteru niezbędnego – należy domniemywać, iż w przypadku pozostałych Działań kwalifikowalność projektu jest w sposób wystarczający weryfikowana za pomocą innych kryteriów.</p> <p>Uwzględniając powyższe zaleca się rezygnację z niniejszego kryterium unikając tym samym dublowania oceny tej samej kwestii przez różne kategorie kryteriów.</p>
Zachowanie demarkacji pomiędzy typami projektów (Poddziałanie 1.4.1)	<p>Biorąc pod uwagę sposób zdefiniowania niniejszego kryterium („W ramach kryterium weryfikacji będzie podlegała, czy przedsiębiorstwo ubiegające się o wsparcie na przedsięwzięcia z zakresu TIK prowadzi działalność dłużej niż 2 lata (na moment złożenia wniosku o dofinansowanie) licząc od daty rejestracji w właściwym rejestrze”) nazwę kryterium uznać należy za niewystarczająco trafnie odzwierciedlającą zakres kryterium.</p> <p>Uwzględniając powyższe zaleca się modyfikację nazwy kryterium, by w sposób trafny odzwierciedlała ona zakres kryterium, np. poprzez zastąpienie obecnej nazwy nazwą: „Okres prowadzenia działalności (dotyczy wsparcia na przedsięwzięcia z zakresu TIK)”.</p>
KRYTERIA MERYTORYCZNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE	
Zgodność z regionalną inteligentną specjalizacją (Działanie 1.1)	<p>Kryterium jest merytorycznie uzasadnione, m.in. ze względu na odtworzoną wcześniej logikę interwencji. Celowe jednak wydaje się doprecyzowanie źródła informacji określającego wykaz inteligentnych specjalizacji woj. podkarpackiego, by nie budziło to wątpliwości wnioskodawców. Wystarczającym byłoby w tym przypadku poszerzenie definicji kryterium w sposób następujący: „Weryfikowane będzie, czy realizowane przez wnioskodawcę przedsięwzięcie wchodzi w zakres inteligentnych specjalizacji dla Województwa Podkarpackiego określonych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)”. Takie jednoznaczne określenie kryterium zgodnościowego dotyczącego inteligentnych specjalizacji jest powszechnie stosowane w innych RPO (np. Działanie 1.1 i 1.2 RPO Woj. Dolnośląskiego; Działanie 3.1 i 3.6 RPO Woj. Lubelskiego – gdzie dodatkowo zostały w definicji kryterium wymienione regionalne inteligentne specjalizacje). Sugerowane doprecyzowanie jest tym bardziej uzasadnione, że dokument określający regionalne inteligentne specjalizacje nie stanowi załącznika do Regulaminu konkursu, co jest praktyką stosowaną w innych RPO (co zapewnia odnośnienie się wnioskodawców do wersji dokumentu aktualnej w momencie trwania naboru).</p>
Plan wykorzystania infrastruktury badawczej (Działanie 1.1)	<p>Kryterium ma charakter dopuszczający, przy czym obejmuje aż 10, wymienionych w treści kryterium, szczegółowych aspektów oceny, z jednoczesnym wskazaniem, że ocena prowadzona jest z wykorzystaniem takich miar jak: „celowość, realność, zasadność, kompletność i wiarygodność planu wykorzystania infrastruktury B+R, jak i samych założeń przyjętych do jego skonstruowania”. Tak rozbudowany i pogłębiony sposób oceny byłby bardziej adekwatny w przypadku kryterium jakościowego, nie zaś dopuszczającego. Wprawdzie analiza benchmarkingowa potwierdziła, że podejście podobne do tego stosowanego w ramach RPO WP 2014-2020 występuje również w woj. dolnośląskim, małopolskim i mazowieckim. Niemniej jednak wydaje się celowe by plan wykorzystania infrastruktury badawczej był przedmiotem oceny jakościowej. Po pierwsze, ze względu na fakt dużej liczby rozbudowanych elementów i wymiarów oceny (ocena jakościowa pozwoliłaby niuansować ocenę punktową w zależności od szczegółowego wyniku oceny w poszczególnych wymiarach). Po drugie zaś, ze względu na fakt, iż na etapie oceny formalnej istnieje mniejsze prawdopodobieństwo, że ocena planu wykorzystania infrastruktury badawczej zostanie przeprowadzona w sposób w pełni zgodny z obecnie obowiązującym zakresem kryterium.</p> <p>Uwzględniając powyższe zaleca się, by niniejsze kryterium zostało przeniesione do kategorii kryteriów jakościowych.</p>
Kwalifikowalność prac B+R (Działanie 1.2 Projekty z zakresu typu 2: Prace B+R)	<p>Kryterium ma charakter wielowymiarowy i obejmuje aż 10 aspektów oceny. W praktyce oznacza to, że choć kryterium to stanowi jedną pozycję w zestawieniu kryteriów, to faktycznie ocena dokonywana z jego wykorzystaniem dotyczy 10 odrębnych zagadnień. Nie powinno to jednak stanowić problemu w samej ocenie, pod warunkiem wyraźnego podkreślenia zarówno w działaniach informacyjnych dla wnioskodawców, jak i osób oceniających, że niezbędne jest spełnienie wszystkich warunków wymienionych w definicji kryterium.</p> <p>Jednocześnie jednak, analizując poszczególne wymiary oceny zwrócić należy uwagę na dwa problemy. Po pierwsze, wymiary oceny mają zróżnicowany charakter. Część z nich („Projekt nie obejmuje produkcji masowej ani działalności handlowej”, „Dokonano oceny zapotrzebowania rynkowego na planowane rezultaty prac B+R”, „Dokonano oceny opłacalności wdrożenia prac B+R”, „Uwzględniono (jeśli dotyczy) inne niż technologiczne ewentualne ryzyka/zagrożenia”) weryfikacja spełnienia kryterium dotyczy wyłącznie zawarcia we wniosku o dofinansowanie określonych zapisów potwierdzających fakt spełnienia danego warunku. Inne wymiary oceny wprowadzają jednak do procesu weryfikacji element oceny jakościowej („Prawidłowo przedstawiono poziom gotowości technologicznej projektu (TRL)”, „W kontekście wskazanego celu projektu/problemu technologicznego zaplanowane prace B+R są adekwatne”, „Zidentyfikowano i precyzyjnie opisano ewentualne ryzyka związane z pracami B+R”, „Precyzyjnie określono efekt końcowy projektu”), gdzie ocena w formule zerojedynkowej może być utrudniona w sytuacji, gdy np. efekt końcowy projektu został określony przez wnioskodawcę, ale osoba oceniająca ma wątpliwości dotyczące precyzyjności jego określenia. W związku z powyższym należałoby dokonać uspoźnienia sposobu oceny w ramach niniejszego kryterium w taki sposób, by w wymiarach oceny z</p>

Nazwa kryterium	Uwagi
	<p>pierwszej grupy wprowadzić także element weryfikacji jakościowej, nie zaś tylko weryfikacji zawarcia we wniosku danego elementu. W takiej sytuacji niezbędne byłoby przeformułowanie tych wymiarów oceny, w przypadku których jest to możliwe ze względu na specyfikę ocenianego aspektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Dokonano <u>prawidłowej metodologicznie oceny zapotrzebowania rynkowego na planowane rezultaty prac B+R, której wyniki potwierdzają występowanie rzeczowego zapotrzebowania.</u></i> ▪ <i>Dokonano <u>poprawnej merytorycznej oceny opłacalności wdrożenia prac B+R, której wyniki potwierdzają występowanie rzeczowej opłacalności.</u></i> <p>Warto przy tym podkreślić, że w niektórych Programach ocena jakościowego aspektu zaplanowanych prac B+R dokonywana jest za pomocą kryteriów punktowych, które pozwalają w sposób rzeczywisty niuansować ocenę prowadzoną z wykorzystaniem stopniowalnych parametrów jakościowych (vide Poddziałanie 1.1.1 RPO Woj. Pomorskiego i ocena potrzeby realizacji projektu B+R). Taki sposób jest najbardziej precyzyjny, ale jednocześnie czyni on cały proces oceny bardziej złożonym i czasochłonnym. Z tego względu nie rekomenduje się w sposób bezwarunkowy dokonywania oceny punktowej w ramach niniejszego kryterium. Tym bardziej, że w innych RPO podejście bazujące na ocenie zerojedynkowej zbliżonych kwestii jest również stosowane w Działaniach/Poddziałaniach dotyczących prac B+R (RPO Woj. Małopolskiego, RPO Woj. Mazowieckiego).</p> <p>Po drugie, ze względu na dużą ilość wymiarów oceny w ramach omawianego kryterium należałoby rozważyć dokonanie uproszczeń polegających na połączeniu wymiarów o charakterze zbliżonym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>„Zaplanowane prace B+R są niezbędne do osiągnięcia celu projektu/ rozwiązania problemu technologicznego” oraz „W kontekście wskazanego celu projektu/problemu technologicznego zaplanowane prace B+R są adekwatne” – Wystarczającym byłoby dokonanie oceny wyłącznie w aspekcie niezbędności, gdyż niezbędność zapewnia jednoczesną adekwatność zaplanowanych prac B+R, a jednocześnie ocena wyłącznie w aspekcie niezbędności gwarantowałaby, że wsparcie przeznaczone zostanie tylko na działania, bez podjęcia których nie byłoby możliwe osiągnięcie wskazanego celu projektu / rozwiązanie problemu technologicznego.</i> ▪ <i>„Zidentyfikowano i precyzyjnie opisano ewentualne ryzyka związane z pracami B+R” oraz „Uwzględniono (jeśli dotyczy) inne niż technologiczne ewentualne ryzyka/zagrożenia” – wystarczającym byłoby dokonywanie oceny wyłącznie w odniesieniu do pierwszego wymiaru, jeśli bowiem identyfikacja ewentualnych ryzyk jest trafna, to obejmować ona będzie także ryzyka/zagrożenia o nietechnologicznym charakterze (jeśli dotyczy).</i>
<p>Współpraca dużego przedsiębiorstwa/dyfuzja innowacji (dotyczy dużych przedsiębiorstw) (Działanie 1.2)</p>	<p>Kryterium łączy w sobie dwa elementy: współpraca dużego przedsiębiorstwa z MŚP, jednostką naukową lub organizacją pozarządową lub instytucją badawczą oraz dyfuzja innowacji. Podczas, gdy sposób weryfikacji zapewnienia dyfuzji innowacji został precyzyjnie opisany, to nie doprecyzowano na czym miałyby polegać ewentualna współpraca dużego przedsiębiorstwa z innymi podmiotami lub jaka powinna być jej forma. Analizując rozwiązania stosowane w zakresie zbliżonych kryteriów w ramach innych RPO zauważyć należy, że w przypadku oceny współpracy z innymi podmiotami dokonuje się różnego rodzaju jej doprecyzowań: (1) wskazanie, iż weryfikowany będzie „<i>opis planowanej współpracy z MŚP lub NGO lub organizacjami badawczymi, w tym w zakresie działalności B+R związanej ściśle z realizowanym projektem</i>” (Poddziałanie 1.2.1 RPO Woj. Podlaskiego), bądź że: „<i>Specyfika współpracy powinna być powiązana z zakresem prac badawczo-rozwojowych, będących przedmiotem planu prac badawczo-rozwojowych</i>” (Poddziałanie 1.2.1 RPO Woj. Łódzkiego); wskazanie przykładowej formy współpracy, np. „<i>poprzez zawarcie umowy o partnerstwie</i>” (Działanie 1.1. RPO Woj. Lubuskiego). Celowe byłoby wprowadzenie w odniesieniu do omawianego kryterium tego rodzaju doprecyzowań.</p> <p>Jednocześnie, należy zauważyć, że w większości Programów nacisk położony jest na kwestię konkretnej współpracy z innymi podmiotami, która ma na celu dyfuzję innowacji. Tymczasem, w przypadku RPO WP 2014-2020, zgodnie z treścią omawianego kryterium, dopuszczalna jest dyfuzja realizowana wyłącznie poprzez działania upowszechniające (konferencje, publikacje, udostępnianie). Choć potencjalny zakres upowszechniania może być w tym przypadku większy, to jednak jego skuteczność może być o wiele bardziej ograniczona niż w przypadku współpracy z konkretnymi podmiotami. Z tego względu, należałoby rozważyć, by w ramach kryterium jako niezbędny określić wymóg zaplanowania współpracy z innymi podmiotami w zakresie zbieżnym z przedmiotem projektu, a ewentualne działania upowszechniające traktować jako dodatkowe (ale niewystarczające do spełniania niniejszego kryterium).</p> <p>Należy także zwrócić uwagę, że w treści omawianego kryterium pojawia się dodatkowy aspekt oceny: „1. „1. Czy wnioskodawca zapewnił, iż wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znaczącego ubytku liczby miejsc pracy w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terenie UE”. Jest on zawarty w definicji kryterium, bez żadnego dodatkowego komentarza, w formie punktora, co może być niezrozumiałe. Jeśli więc ta kwestia miałaby być elementem oceny w ramach niniejszego kryterium celowe byłoby poprzedzenie go sformułowaniem: „<i>Ponadto w ramach niniejszego kryterium weryfikowane będzie ...</i>”. Brak jest także doprecyzowania, co oznacza „<i>znaczący ubytek miejsc pracy</i>”. W przypadku zbliżonych kryteriów w innych Programach sformułowanie to definiuje się jako: „<i>utrata co najmniej 100 miejsc pracy</i>” (Poddziałanie 1.2.1 RPO Woj. Małopolskiego, Działanie 1.2 RPO Woj. Mazowieckiego) lub „<i>pełne zamknięcie miejsc pracy lub utratę co najmniej 100 miejsc pracy lub zmniejszenie o co najmniej 50% sily roboczej w zakładzie w dniu złożenia wniosku (w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w zakładzie w każdym z dwóch lat poprzedzających datę złożenia wniosku</i>” (Poddziałanie 1.2.1 RPO Woj. Podlaskiego). Celowe byłoby doprecyzowanie treści omawianego kryterium w podobny sposób.</p> <p>Dodatkowo, w opisie niniejszego kryterium występuje następujący zapis: „<i>Przeprowadzenie ww. działań upowszechniających będzie przedmiotem monitorowania lub kontroli przedsięwzięcia</i>”. Choć samo uwzględnienie w definicji kryterium kwestii weryfikacji zagadnień odnoszących się do tego kryterium na etapie późniejszej realizacji projektu ocenić należy pozytywnie, to jednak zwrócić należy uwagę, że należałoby wypracować na poziomie całego Programu spójne podejście dotyczące tego aspektu. W chwili obecnej, gdy w sposób selektywny stosowane są ww. zapisy może powstać wrażenie, iż tylko w</p>

Nazwa kryterium	Uwagi
	<p>tych Działaniach / Poddziałaniach, gdzie wskazuje się na późniejszą weryfikację działań projektowych w kontekście kryteriów wyboru projektów, taka weryfikacja jest prowadzona. Tymczasem weryfikacja na etapie realizacji projektu tego, czy faktycznie podejmowane były działania, do których zobowiązał się beneficjent i które były przedmiotem oceny, powinna dotyczyć wszystkich obszarów wsparcia.</p> <p>Uwzględniając powyższe zaleca się niestosowanie tego rodzaju zapisów w treści poszczególnych kryteriów, przy jednoczesnym każdorazowym (tj. dotyczącym wszystkich naborów) wprowadzeniu odpowiednich zapisów wskazujących na weryfikację kwestii będących przedmiotem oceny projektów na etapie realizacji projektu i po jego zakończeniu do: (a) treści regulaminu konkursu, (b) treści umowy o dofinansowanie.</p>
<p>Plan B+R (dotyczy projektów z zakresu infrastruktury B+R przeznaczonej do prowadzenia własnych prac badawczo-rozwojowych) (Działanie 1.2 Projekty z zakresu typu 3: Infrastruktura B+R)</p>	<p>Kryterium ma charakter kluczowy dla oceny planowanego przedsięwzięcia. Jednocześnie jednak definicja kryterium ma charakter bardzo uproszczony i ogólny: „W ramach kryterium weryfikowane będzie czy przedsiębiorstwo przedstawiło plan prac badawczo-rozwojowych uzasadniający realizację projektu”. Po pierwsze, przy takim zdefiniowaniu kryterium, gdzie nacisk położony jest na sam fakt przedstawienia planu prac badawczo-rozwojowych istnieje ograniczona możliwość negatywnej oceny nawet w sytuacji, gdy wnioskodawca przedstawił plan ogólnikowy, niewiarygodny lub zawierający błędy. Po drugie, przy tak ogólnym sposobie sformułowania kryterium zarówno wnioskodawcy mogą mieć ograniczoną orientację dotyczącą tego, jakie informacje powinni zawrzeć w przygotowanym planie, jak i osoby oceniające mogą w różny sposób interpretować to, na czym powinni skupić się w trakcie oceny.</p> <p>Przykłady sposobów doprecyzowania kryteriów o zbliżonym charakterze i podobnej funkcji znaleźć można w innych RPO. Przykładowo, w Działaniu 1.2 RPO Woj. Zachodniopomorskiego, występuje kryterium „Kwalifikowalność projektu”, gdzie jednym z aspektów oceny jest „Poprawność/kompletność przygotowania agendy badawczej, planowanej do realizacji z wykorzystaniem infrastruktury sfinansowanej w ramach projektu. W szczególności agenda badawcza powinna zawierać następujące elementy: a) główne innowacyjne obszary badawcze, b) indykatory plan prac badawczo-rozwojowych, obejmujący okres trwałości projektu, c) główne rezultaty zaplanowanych prac badawczo-rozwojowych (rezultaty realizacji agendy – efekty, które zamierza osiągnąć przedsiębiorca), w tym w szczególności innowacje produktowe lub procesowe wraz ze wskazaniem miejsca przedsiębiorcy w danym łańcuchu wartości, którego dotyczy projekt”. Z kolei w ramach Działania 1.1 RPO Woj. Małopolskiego sformułowano kryterium: „Realizacja agendy badawczej”, gdzie weryfikuje się, „Czy Wnioskodawca przedstawił wiarygodny i realny opis prac B+R rozumianych, jako badania przemysłowe czy też prace rozwojowe, których realizacji będzie służyła dofinansowana infrastruktura, tzw. agendę badawczą. Ocenie podlegać będzie także, czy zakupywana lub wytwarzana infrastruktura jak i planowane prace B+R są adekwatne do wskazanego celu projektu i potrzeb wynikających z agendy badawczej. Ponadto agenda badawcza w sposób wiarygodny wskazuje zastosowanie wyników prac B+R w gospodarce. Natomiast w Działaniu 1.2 RPO Woj. Opolskiego obowiązuje kryterium: „Ocena przedłożonej agendy badawczej (planowanych do realizacji projektów B + R) w stosunku do aktualnego stanu wiedzy i techniki”, które zoperacjonalizowano w taki sposób, że „Ocenie podlega przedstawiona we wniosku agenda badawcza (plan badań), którą wnioskodawca planuje realizować przy użyciu infrastruktury B+R w ramach projektu. Dokonując oceny eksperci mają na względzie, iż priorytetem jest wspieranie infrastruktury, która przyczyni się do rozwoju technologii perspektywistycznych pod względem możliwości rynkowych zastosowań i jej komercyjnego wykorzystania”. I wreszcie, w Działaniu 1.1 RPO Woj. Lubuskiego przewidziano kryterium: „Plan prac B+R”, które zdefiniowano w sposób następujący: „Ocenie podlega, czy projekt zawiera plan prac przedstawiający analizę rynkową (w tym analizę popytu), finansową planowanego projektu badawczo – rozwojowego. W ramach kryterium oceniane są następujące aspekty: czy Wnioskodawca uwiarygodnił, że zakupiona infrastruktura B+R będzie służyła do celów B+R a nie do celów produkcyjnych? czy Wnioskodawca wskazał konkretne kierunki prac B+R wraz z opisem wykorzystania infrastruktury sfinansowanej w ramach projektu? czy Wnioskodawca przygotował kompleksowy plan prac B+R, których realizacji będzie służyła infrastruktura powstała w projekcie wraz z ich wykorzystaniem przez przedsiębiorcę? czy Wnioskodawca przedstawił plan ochrony praw własności intelektualnej?”.</p> <p>Uwzględniając powyższe, należy dokonać doprecyzowania definicji omawianego kryterium, przynajmniej poprzez wskazanie elementów obligatoryjnych, które winien zawierać przedłożony plan B+R.</p>
<p>Strategia / plan wykorzystania infrastruktury objętej projektem (jeśli dotyczy) (Działanie 1.3 Projekty z zakresu typu 2: Inkubatory przedsiębiorczości)</p>	<p>W ramach kryterium przedstawiono, z jednej strony, iż ocenie podlega: „Jakość i wykonalność strategii/planu wykorzystania infrastruktury objętej projektem, w szczególności: celowość, spójność i realność założeń przedstawionej przez Wnioskodawcę strategii i jej powiązanie z wynikami analizy popytu, przygotowanej w oparciu o zdefiniowanie potrzeb MŚP w zakresie objętym projektem”. Z drugiej strony stwierdza się, iż: „Pozytywna ocena uzależniona jest od spełnienia następujących warunków: strategia/ plan wykorzystania infrastruktury objętej projektem zawiera elementy obowiązkowe; jest spójna i zrozumiała; jest wystarczająco efektywna – nakłady przewidziane w projekcie są adekwatne do zakładanych rezultatów oraz odpowiada potrzebom przedsiębiorstw do których kierowane jest wsparcie w ramach projektu. Oba fragmenty opisu sposobu weryfikacji kryterium zawierają elementy wspólne, są jednak one opisane w nieco inny sposób, a jednocześnie występują elementy zawarte tylko w jednym fragmencie. W rezultacie definicja kryterium cechuje się niespójnością, a tym samym niejasnością i niejednoznacznością.</p> <p>Uwzględniając powyższe, zaleca się uspoźnienie treści definicji poprzez połączenie obu powyższych fragmentów, z jednoczesnym pominięciem elementów, które w całości lub części się dublują (np. spójność, odniesienie się do aspektu popytowego).</p>
<p>Wprowadzenie modelu TIK (Poddziałanie 1.4.1)</p>	<p>W ramach oceny weryfikacji podlega to, czy zakres rzeczowy projektu prowadzi do wdrożenia minimum jednego z poniższych modeli TIK: B2B (Business to Business), B2C (Business to Consumer), C2C (Consumer to Consumer). Rodzi się jednak w tym momencie pytanie, czy powyższa klasyfikacja nie wyczerpuje modeli biznesowych TIK (niekiedy funkcjonuje jeszcze model C2B, ale często jest on traktowany jako szczególny wariant modelu C2C). W związku z tym istnieje ryzyko, że tak naprawdę każdy projekt dotyczący TIK realizowany przez przedsiębiorstwo wpisywałby się w przynajmniej jeden z wymienionych modeli, co czyniłoby niniejsze kryterium niezasadnym.</p>

Nazwa kryterium	Uwagi
	<p>Uwzględniając powyższe, należałoby zweryfikować, czy istnieją inne niż wskazane modele TIK, których wdrożenie mogłoby stanowić efekt projektu. Jeśli tak, należałoby je wskazać w treści kryterium. Jeśli nie, należałoby rozważyć usunięcie niniejszego kryterium jako nieróżnicującego planowane do wsparcia projekty.</p>
<p>Zgodność projektu z regulacjami prawnymi na poziomie unijnym i krajowym (Poddziałanie 1.4.2)</p>	<p>W przypadku niniejszego kryterium wskazano, iż ocena zgodności odnosi się w szczególności do Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. Potwierdzeniem tego jest fakt, iż w większości dalej sformułowanych kryteriów następuje odwołanie do szczegółowych zapisów rzeczoności aktu wykonawczego. Należałoby w związku z tym rozważyć, czy w celu uspołnienia procesu oceny nie należałoby jednokrotnie dokonywać oceny zgodności projektu ze wskazanym Rozporządzeniem. Możliwe byłoby to poprzez: (a) pozostawienie tylko niniejszego kryterium i usunięcie kryteriów szczegółowych dotyczących wybranych aspektów zgodności projektu z Rozporządzeniem, (b) usunięcie Rozporządzenia z zakresu obowiązywania niniejszego kryterium i weryfikacja zgodności z nim tylko poprzez kryteria dotyczące szczegółowych zapisów tego aktu wykonawczego.</p>
KRYTERIA MERYTORYCZNE JAKOŚCIOWE	
<p>Udział w klastrach, stowarzyszeniach branżowych, izbie gospodarczej (Działanie 1.2 Typ projektu: Infrastruktura B+R)</p>	<p>Zgodnie z przyjętą definicją, „<i>kryterium preferować będzie przedsiębiorstwa prowadzące udokumentowaną współpracę w ramach klastra, stowarzyszenia branżowego, izby gospodarczej</i>”. Zwrócić jednak należy uwagę, że w przypadku omawianego typu projektów SzOOP umożliwia aplikowanie nie tylko przedsiębiorstwom, ale także instytucjom otoczenia biznesu oraz sieciom/grupom przedsiębiorstw. Przy obecnej konstrukcji kryterium traktować je należy jako generalnie preferujące przedsiębiorstwa, gdyż tylko tej kategorii uprawnionych wnioskodawców umożliwia ono pozyskanie dodatkowych punktów w ocenie. Tymczasem w żadnym innym kryterium, czy też zapisach SzOOP nie stwierdza się, że preferowaną kategorią wnioskodawców są podmioty z sektora przedsiębiorstw. Można w związku z tym stwierdzić, iż kryterium nie odzwierciedla w sposób trafny założonego kierunku i zakresu interwencji.</p> <p>Uwzględniając powyższe należałoby poszerzyć zakres obowiązywania niniejszego kryterium w taki sposób, by nie ograniczało się ono tylko do przedsiębiorstw, ale także do: instytucji naukowych (w sytuacji, gdy uczestniczą one w klastrach lub stowarzyszeniach branżowych – jednostki naukowe mogą być członkiem tego rodzaju struktur) oraz sieci/grup przedsiębiorstw (w sytuacji, gdy wnioskodawca nie tyle partycypuje w klastrze, stowarzyszeniu branżowym, izbie gospodarczej, lecz sam stanowi jako podmiot tego rodzaju strukturę).</p>
<p>Doświadczenie w zakresie realizacji projektów badawczo-rozwojowych (Działanie 1.2 Typ projektu: Infrastruktura B+R)</p>	<p>Ocena w ramach niniejszego kryterium prowadzona jest w taki sposób, że określoną liczbę punktów (15 pkt.) otrzymują wnioskodawcy, którzy wykażą doświadczenie w zakresie realizacji projektów B+R w przynajmniej jednym z wymienionych obszarów, tj.:</p> <p><i>„1. samodzielnie przeprowadzonych prac B+R, 2. współpracy w ramach umowy wieloletniej dotyczącej prowadzenia prac badawczo-rozwojowych, 3. współpracy w określonym czasie na potrzeby realizacji wspólnego projektu badawczego lub rozwojowego, 4. płatnego stażu pracownika B+R z danej jednostki naukowej, 5. zakupu usług B+R w jednostkach naukowych, 6. świadczenia usług B+R.”</i></p> <p>Należy przy tym zwrócić uwagę na duże różnice pomiędzy ww. wariantami posiadanego doświadczenia w realizacji projektów B+R. Przykładowo, istnieje znacząca różnica pomiędzy samodzielnym prowadzeniem prac B+R, a zakupem usług B+R w jednostkach naukowych. Tymczasem, w obecnej formie kryterium premiuje w taki sam sposób oba rodzaje doświadczenia, co nie jest uzasadnione merytorycznie i nie pozwala zidentyfikować i premiować wnioskodawców o największym doświadczeniu w zakresie realizacji projektów badawczo-rozwojowych. W związku z tym celowym byłoby zmodyfikowanie sposobu oceny w jeden z poniższych sposobów: (1) przeprowadzenie oceny w formie progresywnej, gdzie przyznana liczba punktów byłaby uzależniona od stopnia zaawansowania obszaru, w którym wnioskodawca deklaruje posiadanie wymaganego doświadczenia; (2) przeprowadzenie oceny z uwzględnieniem liczby wykazanych obszarów posiadanego doświadczenia w taki sposób, by liczba przyznanych punktów była tym większa, im większa jest liczba obszarów (wymienionych w wykazie), w których wnioskodawca deklaruje posiadanie wymaganego doświadczenia.</p>
<p>Poziom gotowości technologicznej projektu (Działanie 1.2 Typ projektu: Prace B+R)</p>	<p>Kryterium jest uzasadnione celowością premiowania przedsięwzięć o najwyższym poziomie gotowości technologicznej projektu. Stosowane podejście ma charakter progresywny, przy czym w ramach każdego stopnia spełniania kryterium wzrost liczby przyznanych punktów jest stały (o 10 punktów). W innych regionach podejście progresywne nie jest stosowane – stosuje się natomiast podejście polegające na przyznaniu określonej liczby punktów za osiągnięcie odpowiednio wysokiego poziomu gotowości technologicznej projektu lub jego podwyższenia w rezultacie realizacji projektu (<i>vide</i> Działanie 1.1 RPO Woj. Zachodniopomorskiego Poddziałanie 1.2.1 RPO Woj. Małopolskiego). Takie podejście pozwala skutecznie identyfikować i premiować projekty o faktycznie najwyższym poziomie gotowości technologicznej. Utrzymując podejście progresywne w ramach RPO WP 2014-2020 należałoby dokonać różnicowania przyznawanej liczby punktów, w taki sposób, by za osiągnięcie poziomu II-VI (badania przemysłowe) przyznawano 10 punktów, a za osiągnięcie poziomu VII-IX (eksperymentalne prace rozwojowe) przyznawano 20 punktów.</p>
<p>Realizacja projektu zakłada współpracę z jednostką naukową (Działanie 1.2 Typ projektu: Prace B+R)</p>	<p>Kryterium precyzyjnie definiuje i wskazuje podmioty określane jako jednostki naukowe. Jednocześnie, definicja nie odnosi się do form współpracy, co sprawia, iż w praktyce za spełnione należałoby uznać to kryterium także wtedy, gdy podjęta z jednostką naukową współpraca nie odnosi się w sposób bezpośredni do przedmiotu / zakresu projektu i przyczynia się do pełniejszego osiągnięcia założonych celów. W związku z tym, celowym byłoby doprecyzowanie premiowanych form współpracy, chociażby w taki sposób jako dokonano tego w przypadku kryterium: „<i>Współpraca z jednostkami naukowymi</i>” w tym samym Działaniu, lecz w odniesieniu do typu projektu: Infrastruktura B+R, gdzie wskazano, że premiowane formy współpracy to: „<i>1. współpraca w ramach umowy wieloletniej; 2. współpraca w określonym czasie na potrzeby realizacji wspólnego projektu badawczego lub rozwojowego; 3. płatny staż pracownika B+R z danej jednostki naukowej (nie krócej niż 6 miesięcy)</i>”.</p>
<p>▪ Udział partnerów w projekcie</p>	<p>Oba kryteria wyboru projektów dotyczą premiowania kooperatywnego charakteru przedsięwzięcia i oba</p>

Nazwa kryterium	Uwagi
<p>▪ Udział w klastrach, stowarzyszeniach branżowych, izbie gospodarczej (Działanie 1.2 Typ projektu: Prace B+R)</p>	<p>mają przypisaną tę samą maksymalną liczbę punktów (5 pkt.). Tymczasem, w kontekście znaczenia dla realizowanego projektu celowe wydaje się zróżnicowanie liczby możliwych do zdobycia punktów w taki sposób, by większe znaczenie dla łącznej punktacji miało kryterium dotyczące udziału partnerów w projekcie, gdyż zapewnia ono faktyczną kooperację odnoszącą się do realizowanego projektu. Z kolei udział w klastrach, stowarzyszeniach branżowych, izbie gospodarczej nie gwarantuje działań kooperatywnych w odniesieniu do projektu, a jedynie zwiększa prawdopodobieństwo tego rodzaju działań. Różnica pomiędzy potencjalnym i rzeczywistym charakterem ocenianego aspektu wymaga jej odzwierciedlenia w przyznawanej liczbie punktów.</p>
<p>Planowane jest wdrożenie wyników prac B+R w działalności gospodarczej wnioskodawcy na terenie województwa podkarpackiego (Działanie 1.2 Typ projektu: Prace B+R)</p>	<p>Zgodnie z zapisami SzOOP w składanym wniosku o dofinansowanie: „<i>Przedmiotem oceny będzie całościowa koncepcja projektu, obejmująca również założenia dotyczące dalszego wdrożenia jego wyników</i>”. Dzięki temu możliwe jest dokonanie oceny w oparciu o niniejsze kryterium. Jednocześnie jednak, działania podejmowane w ramach projektu nie obejmują samego wdrożenia rezultatów prac B+R. Tym samym, informacje zawarte we wniosku o dofinansowanie dotyczące planów wdrożeniowych mają charakter czysto deklaracyjny i trudny do późniejszej weryfikacji na etapie ewentualnej kontroli. Co więcej, zgodnie z zapisami SzOOP dopuszczalna jest sytuacja, w której prowadzone prace B+R zakończą się niepowodzeniem, co w praktyce uniemożliwi podejmowanie działań wdrożeniowych, nawet jeśli pierwotnie je zaplanowano i otrzymano premię punktową za ich realizowane na terenie woj. podkarpackiego.</p> <p>Uwzględniając powyższe, sugeruje się rezygnację z niniejszego kryterium. Tym bardziej, że kryterium: „<i>Siedziba, oddział, miejsce prowadzenia działalności gospodarczej</i>”, w ramach którego premiuje się podmioty posiadające „<i>siedzibę, oddział, miejsce prowadzenia działalności gospodarczej na terenie województwa podkarpackiego</i>”, w większości przypadków powinno zapewniać, że ewentualne późniejsze wdrożenie wyników prac B+R zostanie zrealizowane w odniesieniu do działalności gospodarczej wnioskodawcy na terenie województwa podkarpackiego.</p>
<p>Zgodność z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami (Działanie 1.3 Typ projektu: Strefy aktywności gospodarczej)</p>	<p>W ramach kryterium weryfikowane jest to, czy „<i>Firmy zainteresowane lokowaniem się na uzbranych terenach inwestycyjnych wpisują się w regionalne inteligentne specjalizacje</i>”, z możliwością uzyskania 5 punktów w przypadku spełnienia niniejszego kryterium. Kryterium jednak w sposób niewystarczająco precyzyjny określa, czy wszystkie zainteresowane firmy winny wpisywać się w regionalne inteligentne specjalizacje, czy tylko część z nich, a jeśli część – to jaka.</p> <p>Uwzględniając powyższe, należałoby doprecyzować sposób pomiaru niniejszego kryterium określając np., że przynajmniej określony odsetek przedsiębiorstw zainteresowanych lokowaniem się na uzbranych terenach inwestycyjnych wpisuje się w regionalne inteligentne specjalizacje.</p>
<p>Udział partnerów w projekcie (Działanie 1.3 Typ projektu: Strefy aktywności gospodarczej)</p>	<p>W ramach kryterium premiuje się zawiązanie formalnego partnerstwa, przy czym liczba możliwych do uzyskania punktów zależna jest od liczby partnerów. Pozytywnie ocenić należy fakt premiowania przedsięwzięć partnerskich (uwzględniając cel i specyfikę interwencji), dyskusyjnym pozostaje jednak premiowanie liczby partnerów, gdyż liczba partnerów tworzących partnerstwo powinna wynikać z celowości włączenia konkretnych podmiotów w to partnerstwo. Innymi słowy, należałoby przede wszystkim premiować w tym przypadku fakt zawiązania partnerstwa, z jednoczesnym uwzględnieniem celowości jego zawiązania w kontekście realizacji celów projektu, rezygnując przy tym z elementu oceny dotyczącego liczby partnerów. Analiza benchmarkingowa potwierdziła, że w sytuacji, gdy w innych RPO premiowany jest fakt zawiązania partnerstwa, to najczęściej premia punktowa dotyczy właśnie utworzenia partnerstwa z przynajmniej 1 podmiotem, nie zaś liczby partnerów. Zresztą takie podejście jest także stosowane w przypadku innych Działań RPO WP 2014-2020, w których premiuje się realizację projektu w formule partnerskiej.</p>
<p>Stopień innowacyjności produktu / usługi (Poddziałanie 1.4.1 Dotacje bezpośrednie Typ projektu: Rozwój MŚP)</p>	<p>W nazwie kryterium oraz podanym sposobie oceny / punktowania mowa jest o innowacyjności produktowej i usługowej, tymczasem w definicji kryterium wskazuje się, iż: <i>W ramach kryterium premiowane będą projekty, w wyniku których zostanie wprowadzona innowacja produktowa (...)</i>.</p> <p>Uwzględniając powyższe, należałoby dokonać uspołnienia całości opisu niniejszego kryterium, by w sposób jednoznaczny odnosiło się ono do innowacji produktowej i usługowej.</p> <p>Dodatkowo, należy zwrócić uwagę, że waga punktowa dotycząca niniejszego kryterium ma charakter progresywny, z uwzględnieniem stałych przedziałów punktowych (co 5 pkt.). Tymczasem istnieje znacząca różnica pomiędzy najwyższym stopniem innowacyjności („<i>rozwiązania nieznanne i niestosowane dotychczas</i>”) a dwoma pozostałymi poziomami innowacyjności wskazanymi w treści kryterium. W związku z tym należałoby rozważyć, czy w przypadku rzeczzonego, najwyższego, stopnia innowacyjności premia punktowa nie powinna być większa (co najmniej 20 punktów w stosunku do obecnej liczby 15 punktów).</p>

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo, należy zauważyć, że w ramach kryteriów specyficznych dla Osi Priorytetowej I, jako kryteria problemowe w aspekcie zrozumiałości wnioskodawcy wskazywali przede wszystkim na następujące kryteria specyficzne:

- Plan B+R (Działanie 1.2),
- Współpraca dużego przedsiębiorstwa/dyfuzja innowacji (Działanie 1.2),
- Komplementarność infrastruktury B+R (Działanie 1.2),
- Udział w klastrach, stowarzyszeniach branżowych, izbie gospodarczej (Działanie 1.2),
- Wkład własny wyższy od wymaganego (Działanie 1.2),

- Poziom gotowości technologicznej projektu (Działanie 1.2),
- Kwalifikowalność prac B+R (Działanie 1.2),
- Zgodność z regionalną inteligentną specjalizacją (Działanie 1.2),
- Współpraca z jednostką naukową (Działanie 1.2),
- Status przedsiębiorstwa (Działanie 1.2),
- Stopień innowacyjności produktu/ usługi (Działanie 1.4.1),
- Projekt jest wynikiem prac B+R przeprowadzonych przez wnioskodawcę (Działanie 1.4.1),
- Zgodność z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami (Działanie 1.4.1).

W stosunku do tych kryteriów podejmowane winny być dedykowane im działania informacyjne zorientowane na ograniczenie skali występowania problemu związanego z niejasnością tych kryteriów.

Oś Priorytetowa II

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów.

Tabela 8. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej II

Nazwa kryterium		Uwagi
KRYTERIA FORMALNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE		
Zakup teleinformatycznego sprzętu (Działanie 2.1)		<p>W ramach niniejszego kryterium sprawdzane jest, czy „(...) czy zakup sprzętu informatycznego jest wyłącznie elementem uzupełniającym, niezbędnym do budowy, rozbudowy, modernizacji systemu teleinformatycznego i przeprowadzona analiza wskazuje niedostępność zasobów”. Kwestia niezbędności nie budzi zastrzeżeń – należy przyjąć, że chodzi o wykazanie, iż inwestycje w sprzęt teleinformatyczny są niezbędne dla realizacji celów projektów, przy jednocześnie wykazanych niedoborach sprzętowych wnioskodawcy. Wątpliwości budzi natomiast kwestia weryfikacji „uzupełniającego” charakteru inwestycji, tzn. kwestia ta odnosi się do innego aspektu niż niezbędność, a jeśli tak to do jakiego i w jakim zakresie.</p> <p>Uwzględniając powyższe, zaleca się rezygnację z zapisu o uzupełniającym charakterze zakupu sprzętu teleinformatycznego lub: (a) zoperacjonalizowanie terminu „uzupełniający” poprzez odwołanie się do udziału finansowego wydatków dotyczących zakupu sprzętu teleinformatycznego i określenie maksymalnego pułapu tych wydatków, na wzór drugiego kryterium formalnego dopuszczającego specyficznego obowiązującego w Działaniu 2.1, a mianowicie kryterium: „Ograniczenie dotyczące pomiarów terenowych”) i/lub (b) zoperacjonalizowanie terminu „uzupełniający” poprzez odwołanie się do aspektu wykorzystania zakupionego sprzętu wyłącznie na potrzeby realizacji działań zaplanowanych w projekcie.</p>
KRYTERIA MERYTORYCZNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE		
Systemy teleinformatyczne wdrożone w ramach projektu zapewniają bezpieczeństwo przetwarzania danych (Działanie 2.1 Projekty z zakresu: tworzenia lub rozwoju e-usług publicznych (I); tworzenia lub rozwoju usług wewnątrzadministracyjnych (A2A) niezbędnych dla funkcjonowania usług publicznych (II);		<p>W ramach niniejszego kryterium stwierdza się jedynie, iż „W ramach kryterium wnioskodawca powinien wykazać, że wszystkie systemy teleinformatyczne wdrożone w projekcie będą zapewniały bezpieczeństwo przetwarzania danych”. Nie wskazano więc żadnych wymaganych narzędzi zapewnienia rzeczowego bezpieczeństwa, nie określono minimalnych wymagań w tym zakresie, a także nie przedstawiono, jakie kwestie szczegółowe będą podlegały ocenie. Tymczasem w Poddziałaniu 1.4.1 RPO WP 2014-2020, gdzie również obowiązuje kryterium dotyczące bezpieczeństwa systemów informatycznych określono przynajmniej wymóg minimalny dotyczący spełnienia wymagań określonych w prawie. Z kolei analiza benchmarkingowa, że możliwa jest jeszcze większa optymalizacja tego kryterium poprzez wskazanie szczegółowych aspektów oceny. Z takim rozwiązaniem mamy do czynienia w RPO Woj. Dolnośląskiego, gdzie wskazano, iż wnioskodawca winien: wykazać zgodność przyjętych rozwiązań z wymogami prawnymi (z jednoczesnym określeniem wymaganych aktów prawnych); przedstawić klasyfikację przetwarzanych danych według stopnia wrażliwości; przedstawić opis mechanizmów służących: zapewnieniu bezpieczeństwa danych na każdym etapie cyklu życia usługi dla wszystkich usług objętych projektem; zapewnieniu ochrony danych osobowych, w tym danych podlegających szczególnej ochronie; zachowaniu tajemnic prawnie chronionych; zadeklarować, że w ramach wdrożenia zaplanowano przeprowadzenie testów bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego i wskaże odpowiednie zadania w harmonogramie realizacji projektu. Dzięki temu możliwa jest wyczerpująca i faktyczna weryfikacja zapewnienia bezpieczeństwa danych w projekcie. Warto zwrócić uwagę, że takie doprecyzowanie zostało zawarte w kryterium dotyczącym bezpieczeństwa przetwarzania danych obowiązującym w tym samym Działaniu RPO WP 2014-2020, lecz w odniesieniu do projektów z zakresu cyfrowego udostępniania informacji sektora publicznego.</p> <p>Uwzględniając powyższe, należałoby rozważyć doprecyzowanie niniejszego kryterium poprzez: (a) wskazanie minimalnych wymogów, które musi spełnić wnioskodawca w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych (np. poprzez wprowadzenie w treści kryterium zapisów o: konieczności spełnienia prawnych wymogów dotyczących bezpieczeństwa danych; konieczności szczegółowego opisu wdrożonych w projekcie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo danych na każdym etapie cyklu życia usługi dla wszystkich usług objętych projektem; konieczności przeprowadzenia testów bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego, z jednoczesnym uwzględnieniem zadań dotyczących tej kwestii w harmonogramie realizacji projektu), i/lub (b) wskazanie szczegółowych kwestii</p>

Nazwa kryterium	Uwagi
	podlegających ocenie w ramach niniejszego kryterium (elementów, które musi zawrzeć we wniosku o dofinansowanie projektodawca, takich jak np. opis przetwarzanych danych wg stopnia wrażliwości; opis mechanizmów służących: zapewnieniu bezpieczeństwa danych na każdym etapie cyklu życia usługi dla wszystkich usług objętych projektem; opis sposobu zapewnienia ochrony danych osobowych, w tym danych podlegających szczególnej ochronie; opis sposobu zachowania tajemnic prawnie chronionych; deklaracja przeprowadzenia testów bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego, z jednoczesnym uwzględnieniem zadań dotyczących tej kwestii w harmonogramie realizacji projektu).
Realizacja projektu w ramach obszaru tematycznego ochrona zdrowia (Działanie 2.1 Projekty z zakresu e-zdrowia)	<p>W ramach niniejszego kryterium mamy do czynienia z trzema całkowicie odrębnymi aspektami oceny, które składają się na treść kryterium. Z kolei nazwa kryterium w żaden sposób nie wskazuje, co będzie przedmiotem oceny, a jedynie określa dla jakiego typu przedsięwzięć będzie miało zastosowanie niniejsze kryterium.</p> <p>W celu zwiększenia czytelności niniejszego kryterium zaleca się jego rozdzielenie na trzy odrębne kryteria dotyczące, odpowiednio: kompatybilności z krajowymi i regionalnymi platformami medycznymi; zgodności z Ustawą z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia; obowiązkowej integracji z Regionalnym Centrum Informacji Medycznej.</p>
KRYTERIA MERYTORYCZNE JAKOŚCIOWE	
Wpływ projektu na usprawnienia procesów realizowanych przez podmioty publiczne (Działanie 2.1)	<p>W ramach niniejszego kryterium mowa jest o procesach realizowanych przez podmioty publiczne, przy jednoczesnym braku precyzyjnej definicji pojęcia „proces”. Jednocześnie, ocena odnosząca się do tego kryterium w sposób bezpośredni dotyczy liczby usprawnionych procesów. Taka sytuacja może rodzić problemy związane z różnym podejściem wnioskodawców do wyodrębniania poszczególnych procesów. Innymi słowy, jeden wnioskodawca może definiować proces na poziomie ogólnym i wykazać go jednokrotnie, inny zaś – w ramach tego samego procesu może wyodrębnić jeszcze procesy szczegółowe, których wykazanie zwiększy łączną liczbę wskazywanych procesów.</p> <p>Sformułowanie uniwersalnej definicji terminu „proces” jest bardzo trudne, szczególnie w w sytuacji, gdy projekty mogą dotyczyć zróżnicowanych obszarów zadaniowych podmiotów publicznych. Właściwszym rozwiązaniem wydaje się wprowadzenie zmiany sposobu oceny tego kryterium i rezygnacja z precyzyjnego odnoszenia się do liczby procesów, a oparcie się na eksperckiej ocenie oddziaływania projektu na usprawnienia procesów realizowanych przez podmioty publiczne.</p>

Źródło: opracowanie własne

Oś Priorytetowa III

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów, w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów.

Tabela 9. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej III

Nazwa kryterium	Uwagi
KRYTERIA FORMALNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE	
Weryfikacja z mapami potrzeb zdrowotnych (jeśli dotyczy) (Działanie 3.2)	<p>W ramach kryterium zastosowano dwa odrębne sposoby weryfikacji dla: budynków użyteczności publicznej, w których prowadzona jest działalność lecznicza w zakresie leczenia szpitalnego oraz budynków użyteczności publicznej, w których prowadzona jest działalność lecznicza w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej lub ambulatoryjnej opieki specjalistycznej. W drugim przypadku kryterium odwołuje się do uzasadnienia projektu z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych w regionie, co nie budzi wątpliwości i pozwala zachować zgodność projektu z potrzebami zdrowotnymi w regionie. Jednakże w pierwszym przypadku przedmiotem weryfikacji jest jedynie przeprowadzenie analizy projektu w kontekście właściwej mapy potrzeb zdrowotnych. W takim brzmieniu kryterium należałoby uznać za spełnione nawet w sytuacji, gdy rzeczona analiza zostałaby przeprowadzona, lecz nie wynikałoby z niej, iż projekt jest uzasadniony w kontekście właściwej mapy potrzeb zdrowotnych, co wydaje się niezgodne z założoną funkcją kryterium.</p> <p>Podobne kryterium stosowane jest także w ramach Działania 4.2 RPO Woj. Mazowieckiego, które dotyczy termomodernizacji budynków użyteczności publicznej. Tam jednak w sposób jednoznaczny określono, iż w ramach kryterium „beneficjent powinien wykazać, iż obiekty ochrony zdrowia [których dotyczy projekt] są zgodne z wymogami map potrzeb zdrowotnych”.</p> <p>Uwzględniając powyższe, należy zmienić sposób weryfikacji kryterium w odniesieniu do budynków użyteczności publicznej, w których prowadzona jest działalność lecznicza w zakresie leczenia szpitalnego, w taki sposób, by w sposób jednoznaczny weryfikacja dotyczyła potwierdzenia zgodności z mapami potrzeb zdrowotnych, nie zaś samego przeprowadzenia analizy takiej zgodności. Jednocześnie wiązałyby się to z rezygnacją z kryterium: „Konieczność weryfikacji z mapami potrzeb zdrowotnych (jeśli dotyczy)”, które obowiązuje w tym samym Działaniu, w katalogu kryteriów merytorycznych dopuszczających specyficznych.</p>
KRYTERIA MERYTORYCZNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE	
Zgodność wspieranych inwestycji z przepisami dotyczącymi emisji zanieczyszczeń. (Działanie 3.1)	<p>Niniejsze kryterium poprzedzone jest kryterium: „Zgodność projektu z prawem”, w ramach którego wskazano konkretne akty prawne w odniesieniu do których weryfikowana jest zgodność projektu z ich zapisami. Niniejsze kryterium dotyczy w praktyce tej samej kwestii, a jedynie odniesiono się w jego treści do innego aktu prawnego. By zachować spójność i czytelność całego katalogu kryteriów w ramach Działania 3.1 zaleca się powiązanie obu kryteriów w jedno kryterium merytoryczne dopuszczające specyficzne o nazwie: „Zgodność projektu z prawem”, z jednoczesnym wskazaniem w treści kryterium</p>

Nazwa kryterium	Uwagi
Konieczność weryfikacji z mapami potrzeb zdrowotnych (jeśli dotyczy) (Działanie 3.2)	<p>wszystkich szczegółowych aktów prawnych, wobec których prowadzona będzie ocena zgodności.</p> <p>Niniejsze kryterium jest bardzo mocno powiązane zakresowo z kryterium: „Weryfikacja z mapami potrzeb zdrowotnych (jeśli dotyczy)”. W związku z powyższym zaleca się takie zmodyfikowanie obecnego katalogu kryteriów, by podejmowane w ramach kryterium zagadnienie było weryfikowane jednokrotnie (skoro w obu przypadkach kryterium ma charakter dopuszczający, a nie jakościowy – w przypadku odmienności kategorii kryterium ewentualne rozbitcie analizowanej kwestii na dwa kryteria mogłoby mieć uzasadnienie). W przypadku wdrożenia wcześniejszego zalecenia dotyczącego modyfikacji kryterium formalnego dopuszczającego możliwa byłaby rezygnacja z niniejszego kryterium, bez straty dla jakości procesu oceny.</p>
Zgodność z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej (Działanie 3.3)	<p>Kryterium nie precyzuje w jaki sposób dokonywana jest ocena zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej. W treści kryterium podano jedynie, iż „Kryterium weryfikować będzie czy projekt wynika z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej gminy, na terenie której jest realizowany”. Brak operacjonalizacji kryterium sprawia jednak, że nie jest jasne, czy dany projekt powinien zostać wpisany w treści PGN, czy też wystarczające jest wykazanie, iż projekt przyczyni się do realizacji celów PGN. Analiza benchmarkingowa wykazała, że w innych RPO stosuje się jednak doprecyzowanie sposobu oceny zgodności z dokumentami strategicznymi odnoszącymi się do gospodarki niskoemisyjnej. Przykładowo, w przypadku woj. lubuskiego weryfikacji podlega, „czy realizowany/zaplanowany do realizacji projekt wpisuje się w kierunki działań niskoemisyjnych oraz zakres inwestycji niezbędnych do realizowania na danym obszarze i/lub został zidentyfikowany w planie gospodarki niskoemisyjnej”, a w przypadku woj. mazowieckiego: „czy projekt wpisuje się w kierunki działań niskoemisyjnych i/ lub został zidentyfikowany w planie gospodarki niskoemisyjnej”.</p> <p>Uwzględniając powyższe, należałoby w sposób precyzyjny wskazać jakie warunki winny być spełnione, by uznać projekt za wynikający z zapisów PGN i/lub określić w odniesieniu do jakich aspektów projektu / elementów PGN prowadzona będzie ocena odnosząca się do niniejszego kryterium. Właściwym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie do treści kryterium zapisu, iż ze zgodnością z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej będziemy mieć do czynienia w przypadku spełnienia jednego z następujących warunków: (1) wpisywanie się projektu w kierunki działań niskoemisyjnych określone w PGN, (2) zidentyfikowanie projektu w PGN.</p>
KRYTERIA MERYTORYCZNE JAKOŚCIOWE	
Wsparcie rozwoju lokalnego (Działanie 3.1)	<p>Choć nazwa kryterium nie wskazuje na to w sposób jednoznaczny, to: „Kryterium premiuje projekty, których realizacja skutkować będzie obniżeniem kosztów funkcjonowania obiektów publicznych”. W przypadku spełnienia kryterium projekt otrzymuje 15 punktów, przy czym w zadn sposób nie różnicuje się projektów, w których w różnym stopniu nastąpi obniżenie kosztów funkcjonowania danego obiektu publicznego. Wydaje się, że takie zróżnicowanie ma znaczenie i dlatego należałoby w większym stopniu premiować te przedsięwzięcia, które cechują się relatywnie najwyższym stopniem obniżenia kosztów funkcjonowania obiektów publicznych.</p> <p>Uwzględniając powyższe, zaleca się wprowadzenie zmiany sposobu dokonywania oceny w ramach niniejszego kryterium, z uwzględnieniem dwóch możliwych wariantów: (a) oceny eksperckiej, w ramach której ekspert dokonuje przyznania adekwatnej liczby punktów z dostępnej puli punktowej, w zależności od zidentyfikowanego na podstawie treści dokumentacji stopnia obniżenia kosztów funkcjonowania obiektu publicznego, (b) oceny porównawczej, w ramach której projekty rankingowane byłyby ze względu na zadeklarowany stopień obniżenia kosztów funkcjonowania obiektu publicznego (metodologia z zastosowaniem przedziałów).</p>
Zgodność z planami gospodarki niskoemisyjnej (Działanie 3.1)	<p>Kryterium nie precyzuje w jaki sposób dokonywana jest ocena zgodności projektu z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej. W treści kryterium podano jedynie, iż „Projekt otrzymuje 5 punktów, jeśli wynika z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej gminy, na terenie której jest realizowany”. Brak operacjonalizacji kryterium sprawia jednak, że nie jest jasne, czy dany projekt powinien zostać wpisany w treści PGN, czy też wystarczające jest wykazanie, iż projekt przyczyni się do realizacji celów PGN. Analiza benchmarkingowa wykazała, że w innych RPO stosuje się jednak doprecyzowanie sposobu oceny zgodności z dokumentami strategicznymi odnoszącymi się do gospodarki niskoemisyjnej. Przykładowo, w przypadku woj. lubuskiego weryfikacji podlega, „czy realizowany/zaplanowany do realizacji projekt wpisuje się w kierunki działań niskoemisyjnych oraz zakres inwestycji niezbędnych do realizowania na danym obszarze i/lub został zidentyfikowany w planie gospodarki niskoemisyjnej”, a w przypadku woj. mazowieckiego: „czy projekt wpisuje się w kierunki działań niskoemisyjnych i/ lub został zidentyfikowany w planie gospodarki niskoemisyjnej”.</p> <p>Uwzględniając powyższe, należałoby w sposób precyzyjny wskazać jakie warunki winny być spełnione, by uznać projekt za wynikający z zapisów PGN i/lub określić w odniesieniu do jakich aspektów projektu / elementów PGN prowadzona będzie ocena odnosząca się do niniejszego kryterium. Możliwe jest w tym przypadku wykorzystanie opisu kryterium, które w ramach Działania 3.1 zostało sformułowane dla projektów „parasolowych” (gdzie wskazano, iż: „W ramach kryterium oceniane będzie czy projekt stanowi element lub jest spójny z celami lokalnych dokumentów strategicznych w zakresie rozwoju OZE i efektywności energetycznej”).</p>

Źródło: opracowanie własne

Oś Priorytetowa IV

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów, w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów.

Tabela 10. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej IV

Nazwa kryterium	Uwagi
KRYTERIA FORMALNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE	
<p>Zgodność z Planem inwestycyjnym w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w województwie podkarpackim (Działanie 4.2)</p>	<p>W definicji kryterium wskazano, iż „<i>przedsięwzięcia będące przedmiotem projektu z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi muszą być zgodne z zapisami Planu Inwestycyjnego w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w województwie podkarpackim</i>”. Podobnie jak w przypadku wszelkich kryteriów „zgodnościowych” (tj. dotyczących zgodności projektu z określonym dokumentem), także i w tym przypadku celowym byłoby doprecyzowanie zakresu kryterium, w taki sposób, by w sposób jednoznaczny określało ono zakres oceny. W tym konkretnym przypadku doprecyzowanie mogłoby polegać na zawarciu zapisu, iż zgodność przedsięwzięcia z przywołanym dokumentem rozumiana jest jako uwzględnienie tego przedsięwzięcia w wykazie planowanych inwestycji zawartych w Planie inwestycyjnym w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w województwie podkarpackim (na wzór kryterium stosowanego w Działaniu 4.3: „<i>Zgodność projektu z KPOŚK i Master Planem dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych</i>”, gdzie weryfikuje się, „<i>czy planowana inwestycja jest ujęta w KPOŚK oraz Master Planie dla wdrażania Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych</i>”). Takie podejście jest o tyle uzasadnione, że w Planie inwestycyjnym zawarte są także zestawienia tabelaryczne inwentaryzujące istniejącą infrastrukturę w zakresie gospodarki odpadami – zgodnie z obecną treścią kryterium jego spełnienie miałyby miejsce, gdyby wnioskodawca wykazał wyłącznie spójność z częścią diagnostyczną, a nie planistyczną dokumentu, co jednak byłoby niespójne z logiką oceny dotyczącej projektów w Działaniu 4.2</p> <p>Jednocześnie jednak należałoby rozważyć celowość utrzymania niniejszego kryterium w sytuacji, gdy obowiązuje także kryterium zgodności z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, zaś Plan inwestycyjny w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w województwie podkarpackim stanowi załącznik do WPGO.</p>
<p>Zgodność z Wojewódzkim Programem Gospodarki Odpadami (WPGO) (Działanie 4.2)</p>	<p>Po pierwsze, w ramach kryterium zawarto błąd merytoryczny, gdyż odwołuje się ono do Wojewódzkiego Programu Gospodarki Odpadami, podczas gdy w rzeczywistości chodzi o Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami. Po drugie, w przypadku niniejszego kryterium, podobnie jak miało to miejsce powyżej, brakuje doprecyzowania zakresu oceny zgodności projektu ze wskazanym dokumentem. Wydaje się jednak, że w przypadku WPGO konieczność doprecyzowania jest większa, gdyż jest to dokument rozbudowany i zawierający różnorodne elementy składowe (o różnej funkcji i różnym stopniu i charakterze odniesienia do specyfiki Działania 4.2).</p> <p>Uwzględniając powyższe, zaleca się korektę nazwy i treści kryterium (zmiana słowa „Program” na „Plan”), by odwoływało się ono w sposób poprawny do rzeczywistości obowiązującego dokumentu. Dodatkowo, należałoby doprecyzować zakres w jakim prowadzona jest w przypadku niniejszego kryterium weryfikacja zgodności projektu z WPGO. Doprecyzowanie to można osiągnąć poprzez wskazanie w treści kryterium, iż zgodność projektu z WPGO dotyczy spójności z jedną z dwóch części Planu: (1) „<i>Przyjęte cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia, w tym cele dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów i ograniczania ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko odpadów</i>”; (2) „<i>Kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami podejmowane dla osiągnięcia wyznaczonych celów</i>”, przy czym dla zapewnienia pełnej skuteczności niniejszego kryterium postuluje się, by zgodność weryfikowana była w odniesieniu do drugiego z podanych elementów WPGO (jest to jednak podejście bardziej rygorystyczne, w związku z czym podano także możliwość podejścia bardziej liberalnego, w którym weryfikacja mogłaby dotyczyć także zgodności z celami dokumentu.</p>
KRYTERIA MERYTORYCZNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE	
<p>Analiza popytu (Działanie 4.4; Działanie 4.6)</p>	<p>Kryterium zostało zdefiniowane bardzo szeroko. W jego ramach nie jest wyłącznie weryfikowany sam fakt przedłożenia we wniosku o dofinansowanie analizy popytu, ale także szczegółowe elementy tej analizy oraz wynikające z niej uzasadnienie dla realizacji projektu. W rezultacie mamy do czynienia z kilkoma zróżnicowanymi aspektami oceny, które niekoniecznie muszą być w całości ze sobą spójne (np. z prawidłowo przeprowadzonej analizy popytu może wynikać niski poziom zainteresowania).</p> <p>Uwzględniając powyższe, należałoby rozważyć przeniesienie niniejszego kryterium do puli kryteriów jakościowych (z ewentualnym pozostawieniem wśród kryteriów dopuszczających wyłącznie kryterium odnoszącego się do faktu zawarcia we wniosku o dofinansowanie analizy popytu). Analiza benchmarkingowa wykazała, że tego rodzaju rozwiązanie stosowane jest w obszarze kultury w RPO Woj. Wielkopolskiego, gdzie obowiązuje kryterium: „<i>Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu (w tym czy realizacja projektu została poprzedzona odpowiednią analizą popytu – wykazanie zapotrzebowania na dany projekt, w tym szacowana liczba odwiedzających/korzystających)</i>” (o wadze 6 punktów).</p>
KRYTERIA MERYTORYCZNE JAKOŚCIOWE	
<p>Innowacyjne rozwiązania (Działanie 4.1 Typ projektu: 3. Rozbudowa istniejącego regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, w szczególności powodzi)</p>	<p>W ramach niniejszego kryterium promowane są projekty, w których: „<i>(...) zostaną wdrożone innowacyjne (w tym nowoczesne technologie np. komunikacji) rozwiązania mające na celu poprawę działania regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń</i>”. W żaden sposób nie doprecyzowano jednak terminu: „<i>innowacyjność</i>”, wskazują jedynie, że spełnienie kryterium możliwe jest w przypadku wykazania „<i>nowoczesnych technologii, np. komunikacji</i>”. Wydaje się jednak, iż obecnie trudno mówić w przypadku technologii komunikacyjnych opartych o rozwiązania teleinformatyczne, by cechowały się one każdorazowo wysokim poziomem innowacyjności, w wielu przypadkach są to już technologie powszechne i standardowe. Nie oznacza to jednak, że nie mogą one być użyteczne w przypadku projektów realizowanych w omawianym Działaniu. Z tego względu celowym byłoby utrzymanie niniejszego kryterium, ale rezygnacja z aspektu innowacyjności w ocenie na rzecz użyteczności planowanych rozwiązań. Innymi słowy, kryterium odnosiłoby się do: „<i>wdrożenia użytecznych rozwiązań mających na celu poprawę działania regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, bazujących na technologiach teleinformatycznych, rozwiązaniach mobilnych</i>”.</p>

Nazwa kryterium	Uwagi
<p>Działania związane z ograniczeniem powstawania odpadów (Działanie 4.2)</p>	<p><i>itp.</i></p> <p>W ramach niniejszego kryterium „Ocenie podlega uwzględnienie w projekcie działań informacyjno – promocyjnych, których celem będzie ograniczenie powstawania odpadów”. W zależności od typu projektu przyznawana jest określona liczba punktów za spełnienie określonego w kryterium warunku. Wydaje się jednak, że w przypadku kwestii stanowiącej przedmiot kryterium bardziej uzasadnione byłoby zastosowanie podejścia, w którym osoba oceniająca dysponuje określoną liczbą punktów do przyznania danego projektowi, w zależności od tego jakiego rodzaju działania informacyjno-promocyjne zostały zaplanowane, czy są one adekwatne do planowanego przedsięwzięcia i czy gwarantują osiągnięcie celu, jakim jest ograniczenie powstawania odpadów. Przy takim podejściu możliwe byłoby zróżnicowanie projektów między sobą pod względem charakteru i zakresu zaplanowanych działań informacyjno-promocyjnych.</p>
<p>Nowoczesne formy uczestnictwa w kulturze (Działanie 4.4)</p>	<p>W przypadku obu kryteriów mamy do czynienia z takim samym problemem, który wcześniej zidentyfikowano w odniesieniu do kryterium „Działania związane z ograniczeniem powstawania odpadów” obowiązującego w ramach Działania 4.2. W zależności kryterium przyznawana jest określona liczba punktów za spełnienie określonego w kryterium warunku. Wydaje się jednak, że w przypadku kwestii stanowiących przedmiot obu kryteriów bardziej uzasadnione byłoby zastosowanie podejścia, w którym osoba oceniająca dysponuje określoną liczbą punktów do przyznania danemu projektowi, w zależności od tego jakiego rodzaju: nowe formy uczestnictwa w kulturze / działania edukacyjne zostały zaplanowane, czy są one adekwatne do planowanego przedsięwzięcia i czy gwarantują osiągnięcie celu projektu. Przy takim podejściu możliwe byłoby zróżnicowanie projektów między sobą pod względem charakteru i zakresu zaplanowanych działań.</p>
<p>Działania edukacyjne (Działanie 4.4; Działanie 4.5 Typy projektów: 1-3)</p>	<p>Dodatkowo w przypadku kryterium: „Nowoczesne formy uczestnictwa w kulturze” mamy do czynienia z niespójnością dotyczącą nazwy kryterium i jego definicji, w której zawarto kwestie, które nie łączą się w sposób jednoznaczny i bezpośredni z nowoczesnymi formami uczestnictwa w kulturze (np. zakup określonego rodzaju oświetlenia). Celowe byłoby w związku z tym zmodyfikowanie nazwy kryterium, by w sposób trafny odzwierciedlało ono zakres kryterium (np. poprzez zastosowanie nazwy: „Zakup nowoczesnego wyposażenia służącego udostępnianiu i upowszechnianiu zasobów dziedzictwa kulturowego, prowadzeniu działalności kulturalnej i edukacji kulturalnej”).</p>

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo, należy zauważyć, że w ramach kryteriów specyficznych dla Osi Priorytetowej IV, jako kryteria problemowe w aspekcie zrozumiałości wnioskodawcy wskazywali przede wszystkim na następujące kryteria specyficzne:

- Preferencje terytorialne(Działanie 4.3.1),
- Wielkość aglomeracji (Działanie 4.3.1),
- Preferencje terytorialne (Działanie 4.3.1),
- Zgodność typu projektu z listą typów projektów określonych w Regulaminie konkursu (Działanie 4.3.1),
- Kompleksowość projektu (Działanie 4.3.1),
- Liczba partnerów (Działanie 4.3.1),
- Zgodność projektu z prawem (Działanie 4.5),
- Zgodność projektu z prawem (Działanie 4.5),
- Doświadczenie w prowadzeniu działalności w zakresie edukacji ekologicznej (Działanie 4.5),
- Działania in-situ (Działanie 4.5),
- Formy edukacji ekologicznej (Działanie 4.5),
- Posiadana infrastruktura (Działanie 4.5),
- Udział partnerów w projekcie (Działanie 4.5).

W stosunku do tych kryteriów podejmowane winny być dedykowane im działania informacyjne zorientowane na ograniczenie skali występowania problemu związanego z niejasnością tych kryteriów.

Oś Priorytetowa V

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów, w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów.

Tabela 11. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej V

Nazwa kryterium	Uwagi
KRYTERIA FORMALNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE	
Połączenia z siecią TEN-T (Działanie 5.1)	<p>W ramach kryterium weryfikuje się m.in., czy „droga gminna/powiatowa stanowi bezpośrednie połączenie z istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi”. Terminy: „istniejące” lub „nowe” tereny inwestycyjne zostały wprawdzie doprecyzowane w treści SzOOP, ale z treści kryterium nie wynika, że w SzOOP dokonano takiego doprecyzowania. Jest to o tyle istotne, że przyjęte w SzOOP definicje obu pojęć nie mają charakteru oczywistego, co w szczególności dotyczy terminu: „nowe tereny inwestycyjne”. Definicja przyjęta w SzOOP określa, iż są to: „tereny inwestycyjne, które na dzień złożenia wniosku zostały wybrane do dofinansowania w ramach perspektywy 2014-2020”, a więc jeszcze nieistniejące, co wcale nie wynika z samego określenia.</p> <p>Biorąc pod uwagę powyższe kwestie i konieczność jednoznacznego określenia o jakich terenach inwestycyjnych jest mowa w definicji kryterium, zaleca się, by w samej treści kryterium uwzględnić funkcjonujące w SzOOP definicje obu kategorii terenów inwestycyjnych.</p>
Zgodność z regionalnym planem Transportowym (Działanie 5.3)	<p>Podobnie jak w przypadku wszelkich kryteriów „zgodnościowych” (tj. dotyczących zgodności projektu z określonym dokumentem), także i w tym przypadku celowym byłoby doprecyzowanie zakresu kryterium, w taki sposób, by w sposób jednoznaczny określało ono zakres oceny. Należałoby w związku z tym określić w odniesieniu do jakich zapisów Programu Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Podkarpackiego do roku 2023 lub w jakim zakresie prowadzona jest weryfikacja projektów w odniesieniu do niniejszego kryterium (np. poprzez wskazanie w treści kryterium, iż zgodność oceniana będzie w oparciu o zapisy Programu, w jego części: „Cele i kierunki rozwoju regionalnego systemu transportowego”, tj. że zgodność projektu z Regionalnym Planem Transportowym dotyczyć będzie jego zgodności z: celami szczegółowymi i/lub działaniami kierunkowymi i/lub kluczowymi przedsięwzięciami).</p>
KRYTERIA MERYTORYCZNE JAKOŚCIOWE	
Innowacyjność zastosowanych rozwiązań (Działanie 5.2)	<p>W definicji kryterium mowa jest o tym, iż kryterium odnosi się do: „<i>innowacyjnych rozwiązań związanych z obsługą transportu multimodalnego</i>”. W sposobie punktowania kryterium wskazano natomiast w sposób konkretny, iż 20 pkt. otrzymają te przedsięwzięcia, w których przewidziano: „<i>zastosowanie innowacyjnych rozwiązań, takich jak: systemy zarządzania i monitorowania ruchu (teleinformatyczne i telematyczne) związane z obsługą transportu multimodalnego</i>”. W rezultacie nie jest jasne, czy wnioskodawca – by spełnić niniejsze kryterium – może wykażać dowolne innowacyjne rozwiązania związane z obsługą transportu multimodalnego (na co wskazuje definicja kryterium), czy tylko te wskazane w sposobie punktowania kryterium.</p> <p>Uwzględniając powyższe, w celu ujednocznienia kryterium zaleca się wprowadzenie do treści definicji kryterium zamkniętego katalogu rozwiązań (rezygnacja z określenia: „<i>takich jak</i>” i zastąpienie jej określeniem: „<i>następujących</i>”), przy jednoczesnej zmianie nazwy kryterium na: „<i>Zastosowanie określonych rozwiązań związanych z obsługą transportu multimodalnego</i>”.</p>
Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego na ulicach (Działanie 5.4)	<p>Nazwa kryterium sugeruje, że jego istotą jest weryfikacja wprowadzenia nowoczesnych rozwiązań z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego na ulicach. Tymczasem definicja i sposób przyznawania punktów wskazują, że nacisk w procesie oceny położony jest na zapewnienie wpływu projektu na zwiększenie bezpieczeństwa transportu publicznego.</p> <p>Uwzględniając powyższe, zaleca się zmianę nazwy kryterium na: „<i>Wpływ projektu na zwiększenie bezpieczeństwa transportu publicznego</i>”.</p>

Źródło: opracowanie własne

Oś Priorytetowa VI

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów, w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów.

Tabela 12. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej VI

Nazwa kryterium	Uwagi
KRYTERIA FORMALNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE	
Umowy na udzielanie świadczeń (Poddziałanie 6.2.1)	<p>W opisie niniejszego kryterium występuje następujący zapis: „<i>Spełnienie tego warunku będzie elementem kontroli w czasie realizacji projektu oraz po zakończeniu jego realizacji w ramach tzw. kontroli trwałości</i>”. Choć samo uwzględnienie w definicji kryterium kwestii weryfikacji zagadnień odnoszących się do tego kryterium na etapie późniejszej realizacji projektu ocenić należy pozytywnie, to jednak zwrócić należy uwagę, że należałoby wypracować na poziomie całego Programu spójne podejście dotyczące tego aspektu. W chwili obecnej, gdy w sposób selektywny stosowane są ww. zapisy może powstać wrażenie, iż tylko w tych Działaniach / Poddziałaniach, gdzie wskazuje się na późniejszą weryfikację działań projektowych w kontekście kryteriów wyboru projektów, taka weryfikacja jest prowadzona. Tymczasem weryfikacja na etapie realizacji projektu tego, czy faktycznie podejmowane były działania, do których zobowiązał się beneficjent i które były przedmiotem oceny, powinna dotyczyć wszystkich obszarów wsparcia.</p> <p>Uwzględniając powyższe zaleca się niestosowanie tego rodzaju zapisów w treści poszczególnych kryteriów, przy jednoczesnym każdorazowym (tj. dotyczącym wszystkich naborów) wprowadzeniu odpowiednich zapisów wskazujących na weryfikację kwestii będących przedmiotem oceny projektów na etapie realizacji projektu i po jego zakończeniu do: (a) treści regulaminu konkursu, (b) treści umowy o</p>

Nazwa kryterium	Uwagi
	dofinansowanie.
Zgodność projektu z zapisami programu rewitalizacji znajdującego się w Wykazie programów rewitalizacji prowadzonym przez IZ (Działanie 6.3)	<p>Kryterium obejmuje dwie kwestie stanowiące przedmiot oceny. Z jednej strony ocenia się to, czy projekt został ujęty w odpowiednim programie rewitalizacji, z drugiej zaś – „czy tytuł i wartość projektu są zbieżne z zapisami Lokalnego/Gminnego Programu Rewitalizacji”. Analiza benchmarkingowa wykazała, że w RPO, w których stosuje się kryterium o zbliżonym zakresie i funkcji (RPO Woj. Małopolskiego, RPO Woj. Mazowieckiego), nie wskazano w sposób bezpośredni, iż dokonuje się oceny zbieżności tytułu i wartości projektu. I choć w praktyce to właśnie w oparciu o te elementy możliwe jest zidentyfikowanie danego przedsięwzięcia w programie rewitalizacji, to jednak wprowadzenie do treści kryterium takiego zapisu jaki funkcjonuje w RPO Woj. Podkarpackiego może stanowić problem w sytuacji drobnych błędów w nazwie projektu, czy oczywistych omyłek dotyczących wartości projektu. Niezbędne byłoby wtedy uzyskiwanie wyjaśnień od wnioskodawcy, czy korygowanie złożonego wniosku, co z kolei traktować należy jako czynnik wydłużający całą procedurę oceny.</p> <p>By powyższej sytuacji uniknąć, zaleca się by usunąć z definicji kryterium wskazany zapis i pozostawić jedynie zapis o tym, iż weryfikowany jest fakt ujęcia danego projektu w odpowiednim programie rewitalizacji. Należy przy tym zauważyć, że w postulowanym kształcie kryterium to funkcjonuje w ramach Działania 6.5 RPO WP 2014-2020. Wprowadzenie zalecanej zmiany przyczyniłoby się więc także do zapewnienia spójności pomiędzy kryteriami obowiązującymi w ramach Osi Priorytetowej VI.</p>
KRYTERIA MERYTORYCZNE DOPUSZCZAJĄCE SPECYFICZNE	
Wydatki na drogi lokalne (jeśli dotyczy) (Działanie 6.3; Działanie 6.5)	<p>W przypadku obu kryteriów mamy do czynienia z koniecznością wykazania, iż dana kategoria wydatków jest niezbędna lub powiązana bezpośrednio z funkcją, jaką ma pełnić zrealizowana inwestycja. W kryteriach tych nie zawarto jednak określenia maksymalnego pułapu wydatków dotyczących obu wskazanych kategorii, co w praktyce oznacza, że zgodnie z tymi kryteriami wymienione kategorie wydatków mogą mieć charakter dominujący w projekcie.</p> <p>By uniknąć wskazanego problemu zaleca się rozważenie wprowadzenia maksymalnego pułapu wydatków dla każdej z kategorii (np. na wzór Działania 1.3, gdzie określono pułap 50% wydatków na rozwój infrastruktury komunikacyjnej jako elementu uzupełniającego podstawowe działania projektowe).</p>
Zakup sprzętu i wyposażenia (jeśli dotyczy) (Działanie 6.3; Działanie 6.5)	<p>Dodatkowo, w przypadku kryterium dotyczącego zakupu sprzętu i wyposażenia, wydaje się, że podobnie jak w przypadku kryteriów dotyczących wydatków na drogi lokalne, gdzie wskazuje się na niezbędność podejmowanych działań dotyczących tych elementów, także i tutaj uzasadnione byłoby uwzględnienie w definicji kryterium kwestii niezbędności wydatków, a nie tylko ich związku z funkcją pełnioną przez budynek/przestrzeń publiczną. Tego rodzaju rozwiązanie zapewniłoby kwalifikowalność jedynie tych wydatków na zakup sprzętu i wyposażenia, które są niezbędne dla osiągnięcia efektu, jakim jest ograniczenie problemów społecznych na terenach zdegradowanych.</p>
Zgodność z celami RIS i/lub Strategią Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020 (Działanie 6.5)	<p>W ramach niniejszego kryterium ocenia się, czy: „Czy projekt przyczynia się do realizacji celów wynikających z RIS i/lub celów zawartych w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020?”. W przypadku kryteriów dotyczących zgodności z dokumentami strategicznymi ich rzeczywista użyteczność zależy od precyzyjnej operacjonalizacji tego, do czego dokładnie odnosić się będzie ocena zgodności projektu z danym dokumentem strategicznym. Np. czy zgodność ta dotyczyć ma wyłącznie zgodności celów, czy też zgodności efektów (poprzez odzwierciedlenie wskaźników realizacji dokumentu strategicznego w założonych w projekcie efektach). To drugie podejście w sposób bardziej ścisły ujmuje kwestię zgodności projektu z dokumentem strategicznym.</p> <p>Uwzględniając powyższe, zaleca się wzmocnienie skuteczności niniejszego kryterium poprzez odwołanie się w jego treści do przyczyniania się projektu do realizacji wskaźników RIS i/lub Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020.</p>
Komplementarność do projektów z EFS wykazanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji/Gminnym Programie Rewitalizacji (Działanie 6.3; Działanie 6.5)	<p>Nazwa niniejszego kryterium sugeruje, iż w jego ramach weryfikowany jest fakt komplementarności planowanego przedsięwzięcia do projektów z EFS wykazanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji/Gminnym Programie Rewitalizacji. Nie potwierdza tego jednak definicja kryterium, gdzie wskazuje się, iż weryfikowane jest to, „Czy w treści LPR/GPR przedstawiono projekty z EFRR i EFS i wykazano ich komplementarność?”. Taka treść kryterium oznacza, że jego spełnienie występuje w sytuacji, gdy w LPR/GPR przedstawiono jakiegokolwiek projekty z EFRR i EFS mające charakter komplementarny, niekonieczne zaś te, których dotyczy oceniany wniosek o dofinansowanie. Zaistniała sytuacja może być zarówno wynikiem nieprecyzyjnego sformułowania definicji kryterium, jak i błędem merytorycznym w przyjętym sposobie pomiaru (czyli dopuszczenia sytuacji, w której ocena nie dotyczy danego projektu). Bez względu na to, które wyjaśnienie jest właściwe, niezbędne jest przeformułowanie definicji kryterium, tak by weryfikowane było to, „Czy w treści LPR/GPR przedstawiono projekty z EFS komplementarne z projektem, którego dotyczy składany wniosek o dofinansowanie”.</p> <p>W przypadku niniejszego kryterium występuje dodatkowo problem niewystarczająco precyzyjnego zdefiniowania pojęcia komplementarności. Jest to jednak problem wykraczający poza Działanie 6.5 i jako taki wymaga podjęcia działań na poziomie całego Programu, które doprowadzą do wprowadzenia jednolitego sposobu definiowania i weryfikowania komplementarności między- i wewnątrzfunduszowej (co zostało określone w części raportu dotyczącej zapewnienia komplementarności).</p>

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo, należy zauważyć, że w ramach kryteriów specyficznych dla Osi Priorytetowej VI, jako kryteria problemowe w aspekcie zrozumiałości wnioskodawcy wskazywali przede wszystkim na następujące kryteria specyficzne:

- Zgodność z odpowiednią mapą potrzeb zdrowotnych (Działanie 6.2.1),

- Zgodność wyrobu medycznego z rzeczywistym zapotrzebowaniem na dany produkt (Działanie 6.2.1),
- Urodzenia żywe na 1 000 ludności (Działanie 6.2.1),
- Wzrost dostępności miejsc w żłobkach/klubach dziecięcych przyzakładowych (Działanie 6.2.1).

W stosunku do tych kryteriów podejmowane winny być dedykowane im działania informacyjne zorientowane na ograniczenie skali występowania problemu związanego z niejasnością tych kryteriów.

Oś Priorytetowa VII

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów, w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów. Jednocześnie należy w tym miejscu podkreślić specyficzną sytuację, która dotyczy kryteriów specyficznych w ramach Osi Priorytetowej VII. W ramach analizowanych naborów poszczególne katalogi kryteriów wyboru projektów okazały się bardzo zbliżone w swej strukturze wynikającej przede wszystkim z kryteriów dotyczących zapewnienia odpowiedniej skali udziału przedstawicieli określonych grup docelowych oraz efektów projektu mierzonych wskaźnikiem efektywności zatrudnieniowej. Z tego względu mamy tutaj do czynienia w praktyce z ograniczoną ilością uwag do kryteriów, ew. z uwagami zgeneralizowanymi (tj. dotyczącymi określonego typu kryteriów stosowanych w ramach kryteriów specyficznych dla poszczególnych Działań).

Tabela 13. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej VII

Nazwa kryterium	Uwagi
KRYTERIA MERYTORYCZNE SPECYFICZNE PREMIUJĄCE	
Projekt zakłada, iż co najmniej 20% grupy docelowej stanowią bezrobotni i bierni zawodowo rodzice / opiekunowie prawni posiadający, co najmniej 3 dzieci w wieku do 18 roku życia (Działanie 7.1; Działanie 7.3)	<p>W definicji niniejszego kryterium zwraca się uwagę, iż: „RPO WP 2014-2020 wskazuje iż priorytetowymi grupami docelowymi będą bezrobotni i bierni zawodowo rodzice/opiekunowie prawni posiadający, co najmniej 3 dzieci w wieku do 18 roku życia. Uczestnictwo rodziców w projekcie zwiększy ich szanse na pierwsze lub ponowne wejście na rynek pracy”. Niniejsze kryterium odnosi się więc w sposób bezpośredni do zapisów RPO WP 2014-2020. Rodzi się jednak pytanie, czy fakt, iż mamy w tym przypadku do czynienia z kryterium premiującym (a więc nieobligatoryjnym) stanowi wystarczające narzędzie nadania priorytetowego charakteru wskazanej grupie docelowej (choć jednocześnie zastosowanie w tym przypadku kryterium premiującego jest również odzwierciedleniem zapisów RPO, gdzie wskazuje się właśnie takie rozwiązanie). Z drugiej strony, sztywne określenie wymaganego pułapu uczestnictwa wskazanej kategorii odbiorców wsparcia na poziomie 20% może zamykać części wnioskodawców możliwość uzyskania premii punktowej przy założeniu określonego poziomu uczestnictwa rodziców / opiekunów prawnych posiadających, co najmniej 3 dzieci w wieku do 18 roku życia, w sytuacji gdy poziom ten wyniósłby np. 15%.</p> <p>Uwzględniając powyższe, należałoby rozważyć modyfikację niniejszego kryterium poprzez podjęcie dwojakiego rodzaju działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie kryterium specyficznego dostępu zobowiązującego wnioskodawców do założenia uczestnictwa bezrobotnych i biernych zawodowo rodziców/opiekunów prawnych posiadających, co najmniej 3 dzieci w wieku do 18 roku życia, na poziomie co najmniej 10%. Tym samym, zapewniony zostałby we wszystkich projektach udział wskazanej kategorii odbiorców wsparcia, co potwierdzałoby priorytetowy charakter tej grupy, a jednocześnie obniżenie dotychczasowego pułapu pozwoliłoby na wyeliminowanie ryzyka sformułowania nadmiernie rygorystycznych wymogów dla wnioskodawców, co mogłoby niekorzystnie wpłynąć na gotowość do aplikowania o wsparcie ze strony wnioskodawców. • Wprowadzenie kryterium specyficznego premiującego, w ramach którego premiowane byłyby projekty, w których zadeklarowano uczestnictwo omawianej grupy docelowej na poziomie powyżej wymaganych 10%. By jednak kryterium to w sposób faktyczny mogło różnicować wnioskodawców i nie sprowadzało się np. do deklarowania przez wszystkich projektodawców poziomu uczestnictwa omawianej grupy docelowej na poziomie nieznacznie wyższym niż 10% należałoby wprowadzić ocenę porównawczą, w ramach której liczba punktów byłaby uzależniona nie od bezwzględnego poziomu uczestnictwa zadeklarowanego dla omawianej grupy docelowej, lecz od pozycji danego projektu w rankingu wszystkich projektów, który to ranking odnosiłby się do zadeklarowanego poziomu uczestnictwa bezrobotnych i biernych zawodowo rodziców/opiekunów prawnych posiadających, co najmniej 3 dzieci w wieku do 18 roku życia.
Projekt zakłada, iż co najmniej 20% grupy docelowej stanowią rolnicy i członkowie ich rodzin, prowadzący indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha, zamierzający odejść z rolnictwa zgodnie z grupą docelową określoną w SzOOP RPO WP 2014-2020 (Działanie 7.1; Działanie 7.3)	<p>Zgodnie ze wskazaniem zawartym w nazwie kryterium, ma ono zapewnić uwzględnienie w realizowanej interwencji uczestnictwa przedstawicieli jednej z grup docelowych wskazanych w SzOOP RPO WP 2014-2020. Należy w tym miejscu podkreślić, że znaczenie uczestnictwa tej grupy docelowej jest tym większe, że ma ono swoje odzwierciedlenie tak w jednym z celów szczegółowych Działania 7.1 (<i>Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa</i>), jak i wskaźniku produktu dla Działania 7.1 (<i>Liczba osób odchodzących z rolnictwa objętych wsparciem w programie [os]</i>). W tym kontekście stosowanie kryterium premiującego (mającego charakter fakultatywny, a nie obligatoryjny) ocenić należy – przynajmniej w przypadku Działania 7.1 – za działanie niewystarczające. Z tego względu rekomenduje się dokonanie modyfikacji niniejszego kryterium (przynajmniej dla Działania 7.1, gdzie kwestia uczestnictwa przedstawicieli omawianej grupy docelowej ma szczególnie duże znaczenie dla realizacji celów wsparcia)</p>

Nazwa kryterium	Uwagi
	<p>w sposób zbliżony do zalecenia dotyczącego wcześniej omawianego kryterium:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Wprowadzenie kryterium specyficznego dostępu zobowiązującego wnioskodawców do założenia uczestnictwa rolników i członków ich rodzin, prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha, zamierzających odejść z rolnictwa, na poziomie co najmniej 10%. Tym samym, zapewniony zostałoby we wszystkich projektach udział wskazanej kategorii odbiorców wsparcia, co potwierdzałoby priorytetowy charakter tej grupy, a jednocześnie obniżenie dotychczasowego pułapu pozwoliłoby na wyeliminowanie ryzyka sformułowania nadmiernie rygorystycznych wymogów dla wnioskodawców, co mogłoby niekorzystnie wpłynąć na gotowość do aplikowania o wsparcie ze strony wnioskodawców. (2) Wprowadzenie kryterium specyficznego premiującego, w ramach którego premiowane byłyby projekty, w których zadeklarowano uczestnictwo omawianej grupy docelowej na poziomie powyżej wymaganych 10%. By jednak kryterium to w sposób faktyczny mogło różnicować wnioskodawców i nie sprowadzało się np. do deklarowania przez wszystkich projektodawców poziomu uczestnictwa omawianej grupy docelowej na poziomie nieznacznie wyższym niż 10% należałoby wprowadzić ocenę porównawczą, w ramach której liczba punktów byłaby uzależniona nie od bezwzględnego poziomu uczestnictwa zadeklarowanego dla omawianej grupy docelowej, lecz od pozycji danego projektu w rankingu wszystkich projektów, który to ranking odnosiłby się do zadeklarowanego poziomu uczestnictwa rolników i członków ich rodzin, prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha, zamierzających odejść z rolnictwa. <p>Inaczej niż w przypadku kryterium dotyczącego bezrobotnych i biernych zawodowo rodziców/opiekunów prawnych posiadających, co najmniej 3 dzieci w wieku do 18 roku życia, niniejsze kryterium mogłoby mieć charakter fakultatywny, tj. nie byłoby stosowane w sytuacji, gdy projekt miałby zasięg mniejszy niż powiatowy i w ramach obszaru objętego wsparciem ograniczałby się jedynie do obszaru gmin miejskich lub gdyby był realizowany na obszarze miast na prawach powiatu.</p>
<p>Kryteria dotyczące określonego odsetka udziału osób reprezentujących daną kategorię lub określonego poziomu zadeklarowanej efektywności zatrudnieniowej (Oś Priorytetowa VII)</p>	<p>Poza wskazanymi powyżej szczegółowymi przypadkami kryteriów premiujących mamy w przypadku Osi Priorytetowej VII do czynienia z różnymi wariantami stosowania kryteriów o zbliżonej logice, a mianowicie premiujących projekty z zadeklarowanym odsetkiem udziału osób reprezentujących daną kategorię lub określonym poziomem zadeklarowanej efektywności zatrudnieniowej. Każdorazowo kryteria te określają poziom osiągnięcia danego parametru, który jest wystarczający do spełnienia danego kryterium i otrzymania stałej liczby punktów. Nie jest natomiast stosowany mechanizm większego premiowania tych projektów, w których deklarowane wartości zrealizowania określonych wskaźników (udziału w projekcie lub efektywności zatrudnieniowej) są wyższe od wymaganego minimum, co bez wątpienia zwiększyłoby skuteczność kryteriów w premiowaniu projektów generujących ponadstandardowe efekty w obszarze oddziaływania na sytuację na rynku pracy.</p> <p>Choć stosowane w ramach Osi Priorytetowej VII RPO WP na lata 2014-2020 podejście występuje także w innych RPO, to jednak w niektórych województwach zdecydowano się na stosowanie bardziej aktywnego sposobu oddziaływania na rezultaty projektów. Ma to miejsce np. w Działaniu 2.1 RPO Woj. Podlaskiego, gdzie liczba przyznanych punktów w kryterium dotyczącym efektywności zatrudnieniowej zależy od tego o ile jej zadeklarowany poziom przekracza wymagane minimum – <i>„Oceniając przyznaje 1 pkt za zwiększenie każdego ze wskaźników efektywności zatrudnieniowej o jeden punkt procentowy powyżej wartości wskazanej w kryterium dopuszczającym szczegółowym, jednak nie więcej niż 10 pkt łącznie”</i>.</p> <p>Celowe byłoby w związku z powyższym rozważenie wprowadzenia postulowanego sposobu progresywnego premiowania projektów, w których zadeklarowany poziom udziału osób reprezentujących daną kategorię lub zadeklarowany stopień osiągnięcia efektywności zatrudnieniowej jest wyższy od wymaganego minimum.</p>
<p>Wnioskodawca posiada siedzibę na terenie województwa podkarpackiego (Działanie 7.1; Działanie 7.3)</p>	<p>W definicji niniejszego kryterium wskazano, iż <i>„Realizacja projektu przez Wnioskodawców posiadających siedzibę na terenie województwa podkarpackiego jest uzasadniona lokalnym charakterem wsparcia”</i>. Należy jednak podkreślić, że ograniczenie się w ocenie tylko do weryfikacji faktu posiadania siedziby na terenie woj. podkarpackiego nie pozwala na pełne uwzględnienie lokalnego charakteru wsparcia, gdyż kryterium dotyczy poziomu regionalnego, nie zaś lokalnego. Z drugiej strony – biorąc także pod uwagę praktykę stosowaną w innych RPO – byłoby rozwiązaniem trudnym do wdrożenia, by faktycznie tak skonstruować to kryterium, by trafnie odzwierciedlało ono lokalny charakter wsparcia. Należałoby bowiem w takiej sytuacji wymagać posiadania przez wnioskodawcę siedziby na obszarze objętym wsparciem (czyli np. w danym powiecie), co mogłoby znacząco ograniczyć ilość podmiotów mogących aplikować o dofinansowanie w wybranych powiatach.</p> <p>W związku z powyższym rekomenduje się pozostawienie niniejszego kryterium, z jednoczesną modyfikacją jego definicji poprzez zastąpienie sformułowania <i>„lokalny charakter wsparcia”</i>, określeniem: <i>„regionalny charakter wsparcia”</i>, co trafniej odzwierciedla oddziaływanie omawianego kryterium, które odnosi się właśnie do poziomu regionalnego, nie zaś lokalnego.</p>

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo, należy zauważyć, że w ramach kryteriów specyficznych dla Osi Priorytetowej VII, jako kryteria problemowe w aspekcie zrozumiałości wnioskodawcy wskazywali przede wszystkim na następujące kryteria specyficzne:

- Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru wybranego subregionu województwa podkarpackiego - mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (i ich pracowników), które mają siedzibę lub oddział albo miejsce wykonywania działalności gospodarczej na terenie

województwa podkarpackiego na dzień podpisania umowy promesy. Oddział/siedziba/miejsce wykonywania działalności gospodarczej mają być wpisane we właściwym rejestrze lub ewidencji na moment złożenia wniosku (Działanie 7.5),

- Beneficjent (operator) i/lub Partner na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie posiada, co najmniej dwuletnie doświadczenie w prowadzeniu działalności w obszarze merytorycznym, którego dotyczy projekt (jako instytucja otoczenia biznesu) (Działanie 7.5),
- Projekt jest realizowany wyłącznie na terenie jednego z wymienionych poniżej subregionu, obejmującego wszystkie wymienione powiaty: subregion SR - rzeszowski grodzki, rzeszowski ziemski, dębicki, leżajski, łańcucki, ropczycko-sędziszowski. subregion SK - krośnieński grodzki, krośnieński ziemski, jasielski, brzozowski, sanocki, leski, bieszczadzki, strzyżowski. subregion SP - przemyski grodzki, przemyski ziemski, jarosławski, lubaczowski, przeworski. subregion ST - tarnobrzegi grodzki, tarnobrzegi ziemski, stalowowolski, mielecki, nizański, kolbuszowski (Działanie 7.5),
- Projekt przewiduje wyższe o 10% dofinansowanie usług rozwojowych; kończących się nabyciem lub potwierdzeniem kwalifikacji, dla osób o niskich kwalifikacjach, dla osób w wieku powyżej 50 r. ż. (Działanie 7.5),
- Projekt zakłada realizację wsparcia w oparciu o funkcjonujący Rejestr Usług Rozwojowych (Działanie 7.5),
- W ramach grupy docelowej projektu, wsparcie obejmuje minimum; 62% samozatrudnionych i mikroprzedsiębiorstw, oraz 28% małych przedsiębiorstw, tj.; subregion SR: - samozatrudnieni i mikroprzedsiębiorstwa; 232 przedsiębiorstwa, - małe przedsiębiorstwa; 105 przedsiębiorstw. subregion SK: - samozatrudnieni i mikroprzedsiębiorstwa; 154 przedsiębiorstw, - małe przedsiębiorstwa; 70 przedsiębiorstw. subregion SP: - samozatrudnieni i mikroprzedsiębiorstwa; 101 przedsiębiorstw, - małe przedsiębiorstwa; 46 przedsiębiorstw. subregion ST: - samozatrudnieni i mikroprzedsiębiorstwa; 134 przedsiębiorstwa, - małe przedsiębiorstwa; 61 przedsiębiorstw (Działanie 7.5),
- Wśród osób objętych wsparciem w ramach projektu minimum 12% uczestników stanowią pracownicy MŚP w wieku powyżej 50 r.ż., tj.; subregion SR; 118 osób, subregion SK; 79 osób, subregion SP; 51 osób, subregion ST; 68 osób (Działanie 7.5),
- Wśród osób objętych wsparciem w ramach projektu minimum 42% uczestników stanowią pracownicy MŚP o niskich kwalifikacjach, tj.; subregion SR; 441 osób, subregion SK; 292 osób, subregion SP; 191 osób, subregion ST; 254 osób (Działanie 7.5),
- Realizacja projektu odbywa się w partnerstwie z co najmniej jedną placówką POZ, gdy Wnioskodawcą nie jest placówka POZ (dotyczy podmiotów ubiegających się o dofinansowanie działań w zakresie profilaktyki wykrywania raka piersi i/lub raka szyjki macicy) (Działanie 7.6).

W stosunku do tych kryteriów podejmowane winny być dedykowane im działania informacyjne zorientowane na ograniczenie skali występowania problemu związanego z niejasnością tych kryteriów.

Oś Priorytetowa VIII

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów, w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów. Jednocześnie należy w tym miejscu podkreślić specyficzną (a przy tym zbliżoną do Osi Priorytetowej VII) sytuację, która dotyczy kryteriów specyficznych w ramach Osi Priorytetowej VIII. W ramach analizowanych naborów poszczególne katalogi kryteriów wyboru projektów okazały się bardzo zbliżone w swej strukturze wynikającej przede wszystkim z kryteriów dotyczących zapewnienia odpowiedniej skali udziału przedstawicieli określonych grup docelowych oraz efektów projektu mierzonych wskaźnikiem efektywności społecznej lub zatrudnieniowej. Z tego względu mamy tutaj do czynienia w praktyce z ograniczoną ilością uwag do kryteriów, ew. z uwagami zgeneralizowanymi (tj. dotyczącymi określonego typu kryteriów stosowanych w ramach kryteriów specyficznych dla poszczególnych Działań).

Tabela 14. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej VIII

Nazwa kryterium	Uwagi
KRYTERIA FORMALNE SPECYFICZNE DOSTĘPU	
Efektywność społeczno-zatrudnieniowa (Działanie 8.1)	<p>Mamy w tym przypadku do czynienia z dwoma kryteriami wyboru projektów dotyczącymi odpowiednio: efektywności zatrudnieniowej i społecznej. Jednocześnie, w ramach każdego wariantu efektywności wyróżniono dwa aspekty jej weryfikacji: (a) w odniesieniu do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, (b) w odniesieniu do: osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Zróznicowane są przy tym minimalne wymagania dotyczące poziomu efektywności społecznej i zatrudnieniowej w każdej z grup. Należy także podkreślić, że owe minimalne wymagania nie były określane w sposób w pełni autonomiczny w ramach RPO WP 2014-2020, lecz zostały ustalone przez Ministerstwo Rozwoju. W związku z powyższym istnieje ograniczona możliwość modyfikacji zakresu niniejszego kryterium lub parametrów jego weryfikacji.</p> <p>Jednocześnie jednak, możliwe jest wprowadzenie dodatkowego narzędzia zorientowanego na zwiększenie stopnia realizacji celów interwencji. Chodziłoby w tym przypadku o rozważenie możliwości wprowadzenia w puli specyficznych kryteriów premiujących, kryteriów odnoszących się do efektywności zatrudnieniowej i społecznej, w ramach których premiowane byłyby projekty, w których zadeklarowany poziom efektywności społecznej i/lub zatrudnieniowej kształtowałby się na poziomie powyżej minimum określonego w kryteriach dostępu. By jednak kryterium to w sposób faktyczny mogło różnicować wnioskodawców i nie sprowadzało się np. do deklarowania przez wszystkich projektodawców poziomu efektywności społecznej i/lub zatrudnieniowej na poziomie nieznacznie niższym od wymaganego minimum należałoby wprowadzić ocenę porównawczą, w ramach której liczba punktów byłaby uzależniona nie od bezwzględnego poziomu efektywności społecznej i/lub zatrudnieniowej, lecz od pozycji danego projektu w rankingu wszystkich projektów, który to ranking odnosiłby się do zadeklarowanego poziomu efektywności społecznej i/lub zatrudnieniowej. Należy podkreślić, że taki sposób pomiaru kryterium ograniczyłby ryzyko występowania sytuacji zniechęcenia potencjalnych wnioskodawców faktem obowiązywania kryteriów premiujących ze sztywno określonym pułapem efektywności zatrudnieniowej i/lub społecznej, który byłby wymagany dla uzyskania premii punktowej.</p>
Ośrodek pomocy społecznej / powiatowe centrum pomocy rodzinie nie wdrażają samodzielnie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Wdrożenie tych usług w ramach projektów ww. jednostek jest możliwe wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej (Działanie 8.2)	<p>Stosowanie niniejszego kryterium ocenić należy pozytywnie, gdyż zapewnia ono odpowiednią jakość podejmowanych działań w zakresie aktywizacji zawodowej. Jednocześnie jednak, choć definicja kryterium określa w sposób precyzyjny, jakie typy podmiotów mogą realizować usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym w ramach projektów OPS lub PCPR, to jednak brak jest chociażby określenia minimalnych warunków brzegowych dotyczących doświadczenia i/lub potencjału podmiotów realizujących w projekcie wspomniane zadania. Tym samym, funkcja kryterium (zapewnienie odpowiedniej jakości, a tym samym skuteczności, działań aktywizacyjnych) może nie być realizowana w sposób pełny.</p> <p>Kwestia ta ma mniejsze znaczenie w przypadku PUP i innych instytucji rynku pracy, o których mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz CIS i KIS w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym, gdzie ewentualne ryzyko niewystarczającego i nieadekwatnego potencjału oraz doświadczenia jest niewielkie. Natomiast w odniesieniu do dwóch pozostałych wymienionych kategorii, tj.: przedsiębiorstw społecznych oraz organizacji pozarządowych, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, określenie minimalnych wymogów dotyczących doświadczenia i potencjału w zakresie aktywnej integracji o charakterze zawodowym byłoby uzasadnione.</p>
W przypadku realizacji szkoleń z zakresu opieki i rehabilitacji osób sprawujących opiekę nad osobami niesamodzielnymi, zależnymi Beneficjent lub Partner w projekcie (o ile dotyczy) posiada co najmniej roczne doświadczenie w realizacji wsparcia w zakresie opieki i rehabilitacji osób niesamodzielnymi. Jednocześnie działania edukacyjne prowadzone będą wyłącznie przez absolwentów kierunków medycznych oraz absolwentów kierunku zdrowie publiczne. (Działanie 8.3)	<p>W obecnym brzmieniu kryterium sugeruje, iż działania edukacyjne muszą być prowadzone łącznie przez absolwentów obu wskazanych kierunków studiów. Tymczasem należy domniemywać, iż chodzi w tym przypadku o dopuszczenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych absolwentów jednego ze wskazanych kierunków.</p> <p>Uwzględniając powyższe, zaleca się modyfikację wskazanego fragmentu nazwy / treści kryterium na następującą: <i>Jednocześnie działania edukacyjne prowadzone będą wyłącznie przez absolwentów kierunków medycznych lub absolwentów kierunku zdrowie publiczne.</i></p>

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo, należy zauważyć, że w ramach kryteriów specyficznych dla Osi Priorytetowej VIII, jako kryteria problemowe w aspekcie zrozumiałości wnioskodawcy wskazywali przede wszystkim na następujące kryteria specyficzne:

- Projekt obejmuje wsparciem co najmniej 50% uczestników korzystających z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ), a zakres wsparcia w ramach projektu jest komplementarny i uzupełnia działania współfinansowane z PO PŻ w ramach działań towarzyszących (Działanie 8.1),

- W przypadku gdy projekt zakłada wspieranie pieczy zastępczej koniecznym jest zastosowanie pracy z rodziną poprzez poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci w niej umieszczonych lub terapię rodziców naturalnych (Działanie 8.4),
- W przypadku gdy projekt zakłada wspieranie pieczy zastępczej, realizowane wsparcie będzie dostosowane do indywidualnych potrzeb rodziny (Działanie 8.4).

W stosunku do tych kryteriów podejmowane winny być dedykowane im działania informacyjne zorientowane na ograniczenie skali występowania problemu związanego z niejasnością tych kryteriów.

Oś Priorytetowa IX

W poniższej tabeli przedstawiono uwagi szczegółowe do kryteriów wyboru projektów, w stosunku do których zidentyfikowano występowanie określonych problemów.

Tabela 15. Ocena specyficznych kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej IX

Nazwa kryterium	Uwagi
KRYTERIA FORMALNE SPECYFICZNE DOSTĘPU	
W przypadku realizacji w danej szkole typu wsparcia nr 1 (zgodnie z SZOOP) projekt obowiązkowo zakłada doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych minimum 50% nauczycieli wszystkich przedmiotów, zatrudnionych w szkole. Zakres wsparcia obejmuje metody oraz formy organizacyjne sprzyjające kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej) (Działanie 9.2 Typ 2)	W nazwie kryterium mowa jest o objęciu wsparciem minimum 50% nauczycieli wszystkich przedmiotów. Z kolei w samej definicji wskazano jedynie, iż chodzi o 50% wszystkich nauczycieli zatrudnionych w szkole. W rezultacie niejasnym pozostaje, jaką rolę w procesie doboru uczestników winien pełnić przedmiot, którego naucza dana osoba. Z treści nazwy kryterium wynika bowiem, iż w projekcie powinni wziąć udział nauczyciele uczący wszystkich przedmiotów w szkole, czy wręcz że w odniesieniu do każdego przedmiotu winien być zachowany wymagany pułap uczestnictwa 50% nauczycieli. Można domniemywać, że odwołanie się do „wszystkich przedmiotów” dotyczy określenia łącznej liczby nauczycieli w stosunku do której następnie określane jest wspomniane 50% (szczególnie w kontekście kolejnego kryterium o podobnej strukturze, gdzie jednak wskazano, iż wymagany odsetek dotyczy wyłącznie nauczycieli przedmiotów przyrodniczych), niemniej jednak treść kryterium dopuszcza także odmienną interpretację. Uwzględniając powyższe, należy usunąć z nazwy i treści kryterium określenie „wszystkie przedmioty” uznając za wystarczające stwierdzenie, iż wymagany pułap uczestnictwa 50% nauczycieli odnosi się do wszystkich nauczycieli zatrudnionych w danej szkole.
Wnioskodawca jest podmiot posiadający najlepsze rozeznanie w problemach i potrzebach szkół (Działanie 9.2)	W ramach niniejszego kryterium wskazano uprawnione typy podmiotów, które mogą uzyskać wsparcie w ramach Działania 9.2. Biorąc pod uwagę podane uzasadnienie dla wskazanych typów uznać należy niniejsze kryterium za użyteczne i funkcjonalne, także w kontekście zapewnienia realizacji celów interwencji. Jednocześnie jednak, za nieadekwatną uznać należy nazwę kryterium, która sugeruje, iż w ramach kryterium dokonywana jest ocena tego, który z typów podmiotów w przypadku danego projektu rzeczywiście ma najlepsze rozeznanie dotyczące problemów i potrzeb szkoły, co nie jest prawdą. Z tego względu należałoby zmodyfikować nazwę kryterium, tak by wskazywała ona raczej na szczególny rodzaj kwalifikowalności podmiotowej specyficznej dla Działania 9.2. Ewentualnie należałoby zmodyfikować nazwę kryterium w sposób, który występuje w Działaniu 9.4, gdzie mowa jest o podmiocie posiadającym „ <u>odpowiednie</u> rozeznanie w problemach i potrzebach szkół i placówek kształcenia praktycznego”.
(1) Projekt zakłada otwarcie kształcenia w nowym zawodzie / nowych zawodach i/lub weryfikację treści kształcenia w zawodzie już nauczanym / zawodach już nauczanym w danej szkole. Wymagane jest, aby kształcenie w ww. zawodzie/zawodach objęte było patronatem przedsiębiorcy.	Oba kryteria dotyczą współpracy z przedsiębiorstwami. Pierwsze kryterium dotyczy patronatu przedsiębiorcy dotyczącego nowego obszaru kształcenia. Z kolei kryterium drugie dotyczy zawiązania formalnego partnerstwa, które ma przyczynić się do ścisłej współpracy pomiędzy szkołą a przedsiębiorcą / przedsiębiorcami. Należy jednak zwrócić uwagę, że formą takiej współpracy jest także, wspomniany wcześniej, patronat. Uwzględniając powyższe, należałoby doprecyzować, czy kwestia spełnienia pierwszego i drugiego z przywołanych kryteriów ma dotyczyć tego samego podmiotu, czy też nie ma takiego wymogu (ale jest to dopuszczalne), tzn. czy przedsiębiorca obejmujący rzeczony patronat musi być jednocześnie formalnym partnerem w projekcie, czy też nie ma takiej konieczności.
(2) Projekt realizowany jest w ścisłej współpracy z potencjalnym pracodawcą/pracodawcami w postaci formalnie zawiązanego partnerstwa na etapie składania wniosku aplikacyjnego (Działanie 9.4)	

Źródło: opracowanie własne

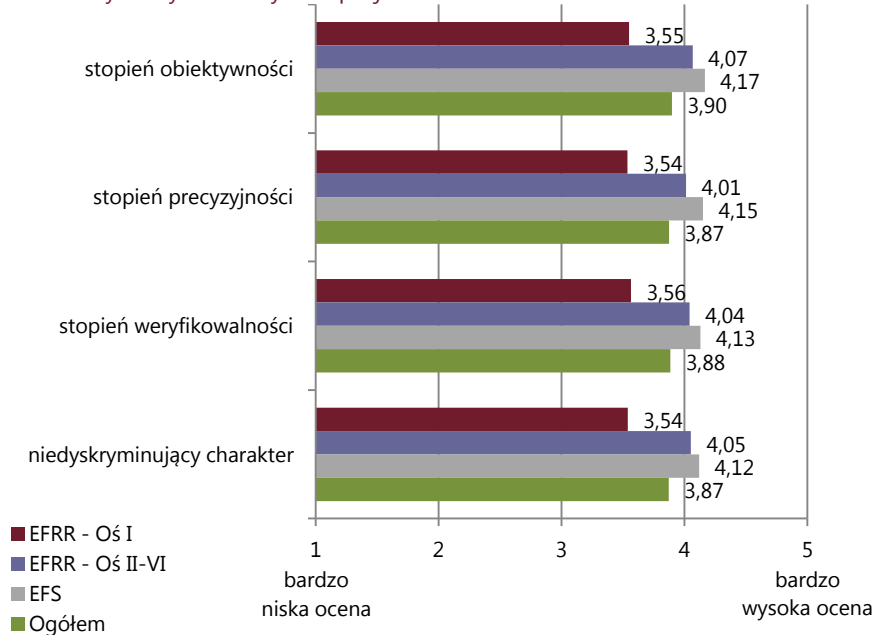
Dodatkowo, należy zauważyć, że w ramach kryteriów specyficznych dla Osi Priorytetowej IX, jako kryteria problemowe w aspekcie zrozumiałości wnioskodawcy wskazywali przede wszystkim na jedno kryterium specyficzne: Kryterium komplementarności wsparcia (Działanie 9.5). W stosunku do tego kryterium

podejmowane winny być dedykowane mu działania informacyjne zorientowane na ograniczenie skali występowania problemu związanego z niejasnością tego kryterium.

Perspektywa wnioskodawców w ocenie kryteriów formalnych

Uzupełnienie powyższych analiz stanowią dane przedstawione na poniższym wykresie, które dotyczą oceny formalnych kryteriów wyboru projektów (zarówno standardowych / ogólnych, jak i specyficznych)⁴.

Wykres 20. Ocena formalnych kryteriów wyboru projektów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI z wnioskodawcami; stopień obiektywności: EFRR - Oś I n=527, EFRR - Oś II-VI - n=251, EFS - n=524, Ogółem - n=1301, stopień precyzyjności: EFRR - Oś I n=534, EFRR - Oś II-VI - n=253, EFS - n=527, Ogółem - n=1313, stopień weryfikowalności: EFRR - Oś I n=533, EFRR - Oś II-VI - n=249, EFS - n=534, Ogółem - n=1315, niedyskryminujący charakter: EFRR - Oś I n=517, EFRR - Oś II-VI - n=245, EFS - n=521, Ogółem - n=1282; pytanie zadawane osobom, które zadeklarowały zapoznanie się z kryteriami formalnymi; z analiz wyłączono odpowiedź „trudno powiedzieć”

Ocena kryteriów formalnych w ramach poszczególnych wymiarów okazała się być raczej pozytywna, przy czym najbardziej krytyczni okazali się wnioskodawcy z Osi Priorytetowej I, zaś najbardziej pozytywna ocena cechuje wnioskodawców EFS. Jednocześnie należy zauważyć, że generalnie wyniki dotyczące poszczególnych wymiarów oceny są bardzo zbliżone – oznaczałoby to, że respondenci nie różnicują w swojej ocenie poszczególnych wymiarów, oceniając raczej całościowo dane kryterium.

W przypadku problemów z obiektywnością kryteriów formalnych wskazywano przede wszystkim na kryteria dotyczące kompletności złożonej dokumentacji oraz kwalifikowalności. Jeśli chodzi o problemy z precyzyjnością, weryfikowalnością i niedyskryminującym charakterem kryteriów formalnych, to dominowały wskazania odnoszące się do kryterium kwalifikowalności. Należy przy tym zauważyć, że często wskazując na kryteria problemowe w zakresie kryteriów formalnych wnioskodawcy odnosili się do kryteriów merytorycznych, co świadczyłoby o tym, że nie do końca jednoznaczna i zrozumiała jest dla nich klasyfikacja i systematyka kryteriów wyboru projektów.

Zdolność kryteriów wyboru projektów do identyfikacji i selekcji projektów o określonym charakterze

W niniejszej części przedstawiono wyniki analiz dotyczących zdolności kryteriów wyboru projektów do identyfikacji i selekcji projektów o określonym charakterze tj.: zapewniających realizację celów Programu i

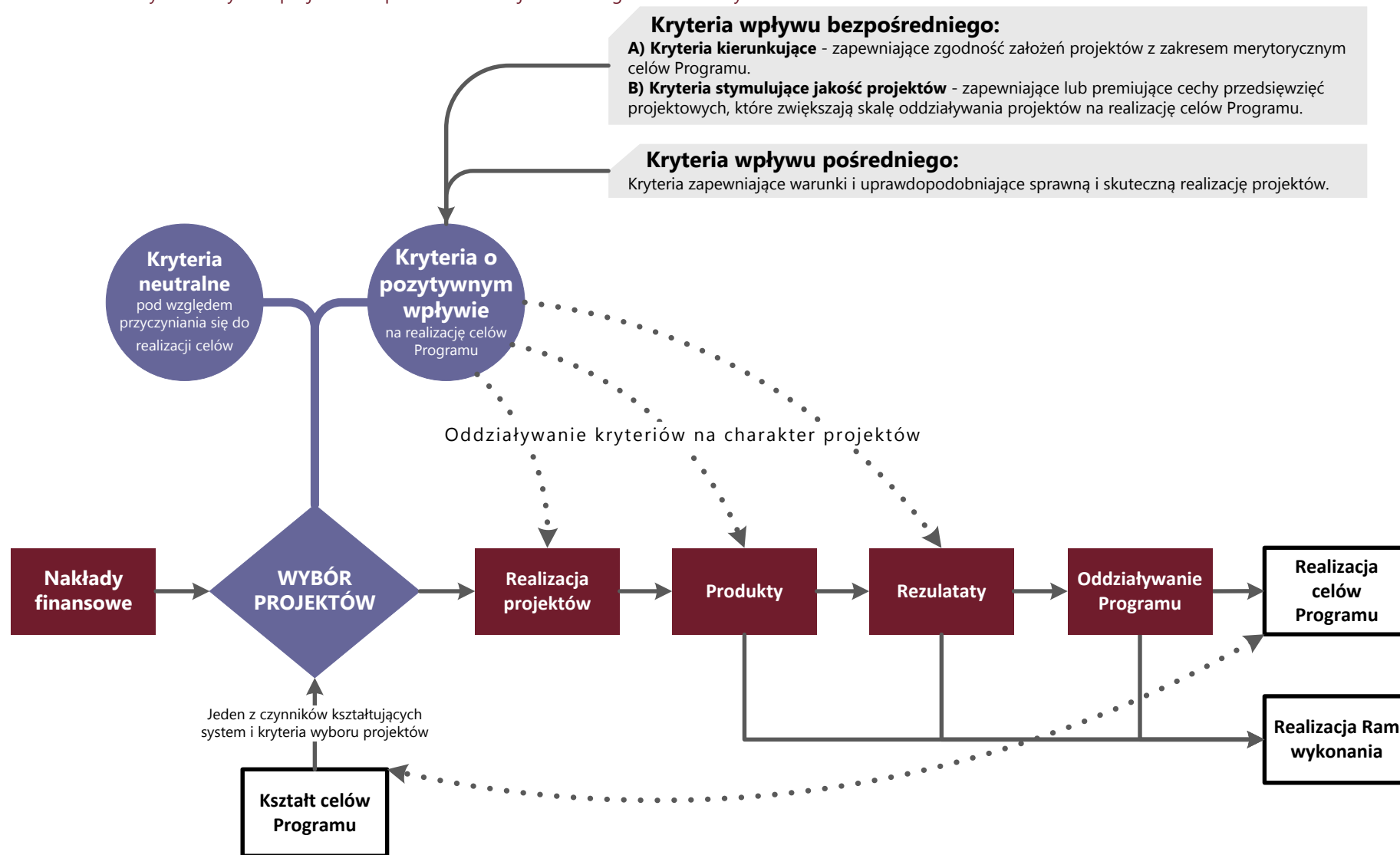
⁴ Wyniki badania wnioskodawców dotyczące kryteriów merytorycznych uwzględniono we wcześniejszej części raportu prezentując zestawienia kryteriów o najniższych ocenach w zakresie zrozumiałości kryteriów przez wnioskodawców.

założeń na potrzeby Ram wykonania; spójnych z zasadami realizacji polityk horyzontalnych; zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami; innowacyjnych.

Projekty zapewniające realizację celów Programu i założeń na potrzeby systemu Ram wykonania

Jedną z podstawowych funkcji, jakie powinny pełnić kryteria wyboru projektów jest kierunkowanie interwencji w taki sposób, aby możliwa była realizacja celów Programu. Dla zweryfikowania realizacji tej funkcji w ramach RPO WP dokonana została ocena ekspercka kryteriów wyboru projektów. W jej toku analizowano występowanie logicznych powiązań pomiędzy otrzymaniem oceny pozytywnej w poszczególnych kryteriach (spełnieniem kryterium o charakterze 0/1, bądź otrzymaniem wysokiej liczby punktów w kryterium punktowym), a przyczynianiem się projektu do realizacji celów Programu oraz Ram wykonania. Wzięto pod uwagę zarówno aspekt oddziaływania kierunkującego kryteriów tj. zwiększania prawdopodobieństwa, iż dany projekt będzie przyczyniał się do realizacji celu, jak i aspekt budowania jakości przedsięwzięć projektowych w takich aspektach, które przyczynią się do zwiększenia skali realizacji celów. Analiza ta pozwoliła na zidentyfikowanie, iż poszczególne kryteria pełnią zróżnicowane role w ciągu powiązań przyczynowo-skutkowych pomiędzy nakładami na realizację projektów, a osiągnięciem efektów. Kryteria sklasyfikowane zostały w grupy zróżnicowane pod względem charakteru oddziaływania na realizację celów i Ram wykonania. Rolę kryteriów zaprezentowano na poniższym schemacie.

Schemat 3. Rola kryteriów wyboru projektów w procesie realizacji celów Programu i Ram wykonania

Źródło: opracowanie własne na podstawie Załącznika nr 3a i 3b do SzOOP RPO WP, wersja z dn. 01.08.2017 r.

Na powyższym diagramie w sposób uproszczony zaprezentowano proces wdrażania interwencji, rozpoczynający się od nakładów finansowych, dzięki którym realizowane są projekty. Ich realizacja przyczynia się do osiągnięcia produktów, a następnie rezultatów, dzięki którym dochodzi do oddziaływania Programu i w konsekwencji realizacji celów oraz Ram wykonania Programu. Mimo, iż jak zaprezentowano na diagramie, wybór projektów ma miejsce w początkowej fazie tego procesu – w momencie rozdysponowywania nakładów finansowych na realizację, to selekcja projektów do dofinansowania ma znamienne skutki dla wszystkich etapów wdrażania interwencji. Jest to jedyny moment, kiedy możliwy jest realny wpływ na kształt dofinansowywanych przedsięwzięć. To właśnie kryteria wyboru projektów posiadają funkcję kierunkowania interwencji – zapewniania realizacji projektów o pożądanym zakresie merytorycznym – oraz motywowania wnioskodawców do podejmowania działań w określony sposób.

W ramach RPO WP w sposób jednoznaczny przedstawiono, jakie są cele wdrażania Programu oraz jakie efekty przede wszystkim powinna przynieść realizacja, co określają Ramy wykonania Programu. Osiągnięcie tych założeń jest możliwe tylko w przypadku, gdy zostaną one odzwierciedlone w ramach kryteriów wyboru projektów, ponieważ tylko za ich pomocą możliwe jest realne wpływanie na kształt przedsięwzięć projektowych oraz kształt osiąganych w ich zakresie produktów i rezultatów. Dążenie do realizacji celów Programu oraz Ram wykonania nie jest jednak jedyną funkcją kryteriów wyboru projektów. Część kryteriów została przyjęta do wykorzystania w ocenie projektów jako odzwierciedlenie wymagań postawionych w dokumentach o charakterze nadrzędnym np. *Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* czy wytycznych Ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. Z tego względu nie wszystkie kryteria wykorzystywane w ocenie projektów są logicznie powiązane z celami Programu oraz realizacją Ram wykonania i oprócz kryteriów posiadających pozytywny wpływ na realizację celów występują również kryteria neutralne, które nie oddziałują na realizację celów programu ani pozytywnie, ani negatywnie. W toku oceny eksperckiej stosowanych w ramach RPO WP 2014-2020 nie zidentyfikowano kryteriów, które posiadałyby negatywny wpływ na realizację celów Programu.

Wśród kryteriów oddziałujących pozytywnie wyróżnić można kilka kategorii kryteriów, które zostały scharakteryzowane poniżej:

- **Kryteria posiadające bezpośredni pozytywny wpływ** – to kryteria, których spełnienie jest przesłanką, iż projekt posiada cechę świadczącą o zbieżności zakresu merytorycznego z celem Programu lub specyfiką miernika przyjętego w Ramach wykonania lub cechę, która potencjalnie przyczyni się do osiągnięcia wyższego stopnia wpływu projektu na realizację celów Programu / Ram wykonania. Wśród tego rodzaju kryteriów możemy wyróżnić:
 1. **Kryteria kierunkujące** – kryteria stanowiące narzędzie do eliminowania przedsięwzięć niespójnych z celami Programu / realizacją Ram wykonania, ich niespełnienie jest przesłanką o braku lub istotnych ograniczeniach w spójności projektu z celami projektu. Stanowią one kluczowe narzędzie przyczyniania się procesu wyboru projektów do realizacji celów Programu / Ram wykonania. Są to przede wszystkim kryteria sprawdzające zgodność założeń projektu z dokumentami konstytuującymi pożądaną z perspektywy celów Programu charakter przedsięwzięć w danym obszarze interwencji. Do tego rodzaju kryteriów zaliczyć należy np. te weryfikujące kwalifikowalność zakresu rzeczowego projektu, zgodność projektu z właściwym celem szczegółowym, SzOOP czy regulaminem konkursu.
 2. **Kryteria stymulujące jakość** – kryteria stanowiące narzędzie motywacji beneficjentów do podejmowania w projektach działań, które w założeniu mają przyczynić się do zwiększenia skali realizacji celów Programu / Ram wykonania. Kryteria tego rodzaju nie stanowią czynnika decydującego o tym, czy dany projekt w ogóle przyczyni się do realizacji celu czy też nie, lecz mają za zadanie stymulować jakość działań podejmowanych w projektach, w taki sposób, aby zwiększać skalę wpływu projektów na realizację celów Programu / Ram wykonania. Uzyskanie niskiej oceny w tego rodzaju kryteriach nie oznacza, iż projekt jest niezgodny z celami, lecz projekty z wysoką oceną w lepszy sposób przyczynią się do realizacji celów. W tej grupie kryteriów mamy do czynienia z dużą różnorodnością, ponieważ są one często powiązane bezpośrednio ze specyfiką danego Działania / Poddziałania. Jako przykładowe możemy

wymienić np. kryteria oceniające trafność doboru instrumentów realizacji projektu czy zasadność realizacji projektu w kontekście problemów grupy docelowej. Do tego rodzaju kryteriów zaliczyć należy także kryteria stymulujące efektywność ekonomiczną przedsięwzięć, ponieważ stanowią one narzędzie uzyskiwania wyższych efektów z ponoszonych nakładów, co przy założeniu, iż projekt jest właściwie ukierunkowany na realizację celów Programu skutkuje osiągnięciem wyższego stopnia wpływu na realizację celów Programu przy wykorzystaniu tych samych nakładów finansowych.

- **Kryteria posiadające pośredni pozytywny wpływ** – są to kryteria zapewniające odpowiednie warunki dla sprawnej i skutecznej realizacji projektu, które nie są merytorycznie powiązane z Celami Programu czy charakterem mierników przyjętych w Ramach wykonania. Ich funkcją jest zapewnienie, aby realizacja projektu przebiegła sprawnie oraz uprawdopodobnienie skuteczności w osiągnięciu założonych w projekcie efektów. Do tego rodzaju kryteriów należy zaliczyć wszelkie kryteria oceniające potencjał wnioskodawcy, w tym jego doświadczenie, lecz także kryteria dotyczące sposobu organizacji projektu.

Stosowane w ramach RPO WP 2014-2020 kryteria wyboru projektów poddano analizie pod względem wpływu na realizację celów Programu. Analiza pozwoliła na zidentyfikowanie w każdym Działaniu / Poddziałaniu kryteriów posiadających pozytywny wpływ na realizację celów. Biorąc pod uwagę, iż typy projektów ustalone dla każdego Działania / Poddziałania są spójne z celami Działań za główne narzędzie zapewnienia realizacji celów uznać należy kryteria oceniające zgodność założeń projektu z dokumentami ustalającymi możliwości do dofinansowania zakres operacji. Są to przede wszystkim zaliczane do grupy kryteriów kierunkujących kryteria weryfikujące zgodność z zapisami RPO WP, SzOOP, regulaminem konkursu, a także badające kwalifikowalność zakresu rzeczowego. Spełnienie tego typu kryteriów jest warunkiem koniecznym dla zapewnienia zbieżności założeń projektu z celami interwencji. Wobec tego należy uznać je za potencjalnie najważniejsze narzędzie eliminowania projektów, których stopień zgodności z celami interwencji jest niewystarczający. Tego rodzaju kryteria występują w każdym analizowanym Działaniu / Poddziałaniu, ponieważ znajdują się one wśród kryteriów ogólnych stosowanych tak, w EFS jak i EFRR.

Dodatkowo każdorazowo mamy do czynienia z występowaniem kryteriów stymulujących jakość przedsięwzięć projektowych, pojawiają się one wśród kryteriów ogólnych, lecz bardzo często również wśród kryteriów szczegółowych w postaci kryteriów weryfikujących lub premiujących obecność w projekcie cech, które potencjalnie mogą przyczynić się do zwiększenia oddziaływania na realizację celów Programu. Są to przede wszystkim kryteria ściśle powiązane z zakresem merytorycznym danego konkursu, dotyczące np. spełniania różnorodnych norm, kierowania wsparcia na grupy docelowe / obszary, na których oddziaływanie projektów będzie wysokie, czy też kryteria związane z kompleksowością lub komplementarnością projektów, która w założeniu ma doprowadzić do uzyskania efektu synergii w realizacji postawionych celów.

We wszystkich analizowanych Działaniach / Poddziałaniach mamy do czynienia również z kryteriami pośrednio wpływającymi na realizację Celów tematycznych. Kryteria te nie są bezpośrednio merytorycznie powiązane z realizacją celów, lecz ich spełnienie ma w założeniu zwiększyć sprawność i skuteczność realizacji projektów, co jest warunkiem osiągnięcia w projektach założonych efektów, które poprzez wskazane wcześniej kryteria kierunkujące, wykazują spójność z celami Programu. Do kryteriów wpływu pośredniego zaliczyć można kryteria weryfikujące potencjał wnioskodawcy, sposób organizacji projektu, czy też poprawność planowania finansowego.

Powszechne jest również występowanie w konkursach kryteriów neutralnych względem realizacji celów. Takiego stanu rzeczy nie należy oceniać negatywnie, ponieważ przyczynianie się do realizacji celów nie jest jedyną funkcją, jaką powinny pełnić kryteria wyboru projektów. Ich zadaniem jest również weryfikacja, czy przedsięwzięcia projektowe spełniają wymagania wynikające z dokumentów nadrzędnych względem zapisów RPO WP, takich jak prawodawstwo krajowe i unijne. Obecność kryteriów neutralnych względem realizacji celów jest więc w pełni uzasadniona i nie należy traktować jej jako słabości kryteriów wyboru projektów stosowanych w ramach RPO WP.

Inaczej wygląda sytuacja pod względem wpływu kryteriów na realizację Ram wykonania Programu, które ustalone zostały dla każdej Osi priorytetowej w postaci założonej do wydatkowania kwoty

certyfikowanych wydatków kwalifikowanych oraz założonej do realizacji wartości docelowej wskaźnika lub wskaźników. Bezpośredni pozytywny wpływ na osiągnięcie założonej wartości wydatków kwalifikowanych, ma powszechnie stosowane w ramach ogólnych kryteriach wyboru projektów, kryterium oceniające kwalifikowalność wydatków. Stanowi ono narzędzie weryfikacji czy zaplanowane w projektach wydatki można zaliczyć do kategorii wydatków kwalifikowalnych, brak występowania tego typu kryterium mógłby skutkować występowaniem sytuacji ograniczenia skali wydatków kwalifikowalnych w projektach, co skutkowałoby utrudnioną możliwością realizacji kwot wydatków zadeklarowanych w Ramach wykonania.

Innym narzędziem realizacji Ram wykonania w wymiarze finansowym są założenia dotyczące maksymalnej i minimalnej wartości projektów wyrażane w regulaminach konkursów, których spełnienie jest weryfikowane na etapie oceny projektów poprzez kryteria dotyczące zgodności projektu z założeniami konkursu. Określenie kwoty minimalnej zapobiega zbytniemu rozdrobnieniu projektów i może być narzędziem zapewnienia odpowiednio wysokiej łącznej kwoty wydatków kwalifikowalnych, lecz tego rodzaju pozytywny wpływ na realizację Ram wykonania w wymiarze finansowym będzie miał miejsce tylko w przypadku, gdy minimalna wartość projektu będzie ustalona na poziomie optymalnym z perspektywy potrzeb i możliwości wnioskodawców. Ustalenie zbyt wysokiej wartości minimalnej może mieć odwrotne skutki, ponieważ część wnioskodawców może nie dysponować odpowiednim potencjałem do realizacji projektu o większej wartości projektów np. ze względu na brak możliwości zapewnienia wkładu własnego. W konsekwencji zaplanowana kwota wydatków kwalifikowalnych może nie zostać osiągnięta, ze względu na brak zainteresowania udziałem w naborach. Podobne negatywne skutki może mieć zbyt niska maksymalna wartość projektu, która może ograniczać wnioskodawcom możliwość realizacji zaplanowanych przedsięwzięć i w konsekwencji zniechęcać do udziału w naborze, poprzez konieczność przeprowadzenia „cięć” w budżecie czy zmian technologicznych w projekcie. W związku z powyższym ustalenie i weryfikacja maksymalnych i minimalnych kwot dofinansowania stanowi narzędzie realizacji założonych do osiągnięcia w Ramach wykonania kwot wydatków kwalifikowalnych tylko w przypadku, gdy ustalone zostały w sposób optymalny.

Nie we wszystkich Działaniach / Poddziałaniach RPO WP mamy do czynienia z kolei z występowaniem, kryteriów przyczyniających się do realizacji Ram wykonania w wymiarze rzeczowym, a więc posiadających wpływ na realizację wskaźników ustalonych w Ramach wykonania. Powodem takiego stanu rzeczy jest charakter przyjętych wskaźników – są one na tyle szczegółowe, iż nie we wszystkich Działaniach / Poddziałaniach Osi priorytetowej, dla której został ustalony wskaźnik / wskaźniki Ram wykonania możliwe do osiągnięcia są produkty / rezultaty zbieżne z ustalonym wskaźnikiem. Jeżeli w danym Działaniu / Poddziałaniu nie jest możliwe osiągnięcie efektów mierzonych przez wskaźnik Ram wykonania, to żadne kryterium służące do wyboru projektów nie może zostać uznane za sprzyjające realizacji ustalonego wskaźnika. W takiej sytuacji nawet otrzymanie maksymalnej liczby punktów ze wszystkich kryteriów nie może mieć wpływu na realizację wskaźnika, gdy dla danego Działania / Poddziałania specyficzne są efekty innego rodzaju niż mierzone przez wskaźnik Ram wykonania.

Wskazanej wyżej sytuacji nie należy jednak traktować jako słabości kryteriów wyboru projektów, ponieważ jest ona konsekwencją zakresu ustalonych w Ramach wykonania wskaźników. Wskaźniki Ram wykonania nie odzwierciedlają bowiem wszystkich rodzajów efektów specyficznych dla poszczególnych obszarów interwencji. Ustalając wskaźniki skupiono się raczej na wyróżnieniu wskaźników najważniejszych. Brak odzwierciedlenia w Ramach wykonania efektów niektórych Działań / Poddziałań skutkuje tym, iż realizacja projektów w tych obszarach interwencji nie przyczynia się do realizacji Ram wykonania. Kryteria funkcjonujące w tych Działaniach / Poddziałaniach, nie różnią się od innych obszarów interwencji pod względem funkcji pełnionych względem realizacji celów interwencji – tj. mamy w przypadku tych kryteriów do czynienia z pozytywnym oddziaływaniem - w sposób bezpośredni i pośredni - na realizację celów interwencji, lecz są one neutralne pod względem przyczyniania się do realizacji Ram wykonania w wymiarze rzeczowym.

W przypadku tych Działań / Poddziałań, w których zaplanowane zostało osiąganie efektów mierzonych przez wskaźniki Ram wykonania w toku analizy zidentyfikowano kryteria posiadające pozytywny wpływ na ich realizację w wymiarze rzeczowym. Są to przede wszystkim kierunkujące kryteria wpływu bezpośredniego, które weryfikują zgodność założeń projektu z zaplanowanym kształtem interwencji, który konstytuowany jest przez zapisy RPO WP 2014-2020, SzOOP oraz regulamin konkursu. Tego rodzaju

kryteria są narzędziem zapewnienia, iż projekt poprzez odpowiedni zakres merytoryczny przyczyni się do realizacji pożądaných w danych Działaniu / Poddziałaniu efektów. Stanie się tak ze względu na zbieżność tych efektów z ustalonymi w Ramach wykonania, jak również tego, iż projekt przyczyni się do realizacji Ram wykonania.

Podsumowując powyższą analizę należy stwierdzić, że różnorodność typów kryteriów, które w sposób bezpośredni lub pośredni odwołują się do celów RPO WP 2014-2020 sprawia, iż możemy mówić o ich komplementarności w zakresie zapewniania wyboru projektów wpisujących się w cele Programu. W ramach przeprowadzonej analizy wykazano jednocześnie, że ze względu na swoją różnorodność przywołane kategorie kryteriów odnoszą się do całości elementów logiki interwencji w poszczególnych obszarach wsparcia, a więc: celów interwencji, zaplanowanych działań / nakładów, pożądaných efektów (także w formie skwantyfikowanej).

Projekty spójne z zasadami realizacji polityk horyzontalnych

Do skutecznej identyfikacji projektów spójnych z zasadami polityk horyzontalnych UE służą odpowiednie kryteria wyboru projektów. W przypadku EFS mamy do czynienia z kategorią kryteriów horyzontalnych, w ramach której występuje kryterium: „Projekt jest zgodny z właściwymi politykami i zasadami unijnymi (w tym: polityką równości szans kobiet i mężczyzn, polityką równości szans i niedyskryminacji i koncepcją zrównoważonego rozwoju) oraz prawodawstwem unijnym”. W ramach niniejszego kryterium mamy do czynienia z uwzględnieniem wszystkich trzech zasad realizacji polityk horyzontalnych: zasady równości szans kobiet i mężczyzn; zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami; zasady zrównoważonego rozwoju. Wszystkie trzy zasady weryfikowane są w oparciu o ocenę zero-jedynkową – każdy projekt, by uzyskać dofinansowanie musi cechować zgodność z każdą z zasad. Kryterium powyższe uznać należy za wystarczające dla zapewnienia wyboru projektów spójnych z zasadami realizacji polityk horyzontalnych, przy czym należy podkreślić (jak już wcześniej stwierdzono w analizie szczegółowej kryteriów dla EFS) celowe byłoby usunięcie z nazwy kryterium aspektu weryfikacji zgodności z prawodawstwem unijnym i skoncentrowanie się wyłącznie na weryfikacji zgodności z politykami horyzontalnymi.

Z kolei w ramach EFRR kwestia zgodności z politykami horyzontalnymi ujęta jest w puli kryteriów merytorycznych dopuszczających standardowych, gdzie wyodrębniono trzy następujące kryteria podlegające ocenie zerojedynkowej:

- Zasada zapobiegania dyskryminacji,
- Równość szans kobiet i mężczyzn,
- Zasada zrównoważonego rozwoju.

Uwzględniając powyższe, stwierdzić należy, że w ramach RPO WP na lata 2014-2020 co do zasady mamy do czynienia z zastosowaniem w obszarze kryteriów wyboru projektów wystarczających rozwiązań i mechanizmów służących zapewnieniu spójności z zasadami realizacji polityk horyzontalnych, zarówno w ramach EFS, jak i EFRR.

Dodatkowo, w kontekście realizacji polityk horyzontalnych, należy zwrócić uwagę na fakt, iż jest to zagadnienie pośrednio uwzględniane w przypadku kryteriów, których celem jest wskazanie lub premiowanie projektów, w których przewidziano pozytywne oddziaływanie na realizację określonych polityk horyzontalnych, np. poprzez aktywne działania na rzecz niwelowania nierówności i poprawy sytuacji osób zagrożonych marginalizacją.

W badaniu jakościowym nie wskazano na występowanie problemów w zakresie zapewniania za pomocą kryteriów wyboru projektów spójności z zasadami realizacji polityk horyzontalnych. Podkreślono także adekwatność stosowanych rozwiązań w kontekście specyfiki wsparcia w ramach obu funduszy. Zwracano jedynie niekiedy uwagę na fakt, iż nie do wszystkich Działań / Poddziałań / typów projektów ocena zgodności z politykami horyzontalnymi jest celowa, przyznając jednocześnie, że konieczność każdorazowego odnoszenia się do kwestii realizacji polityk horyzontalnych wynika z regulacji wspólnotowych i byłaby trudna do wyeliminowania.

Projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami

Kolejny aspekt analizy w zakresie skuteczności kryteriów wyboru projektów w identyfikacji i selekcji przedsięwzięć o określonym charakterze dotyczy zgodności projektów z inteligentnymi specjalizacjami. Kwestia ta w sposób bezpośredni odnosi się do gospodarki regionalnej, nie powinno więc dziwić, że kryteria wyboru powiązane z zagadnieniem inteligentnych specjalizacji występują przede wszystkim w Osi Priorytetowej I. Mamy tam do czynienia z występowaniem kryterium: „Zgodność z regionalną inteligentną specjalizacją” w Działaniu 1.1, 1.2, 1.3, 1.4. Za wyjątkiem Działania 1.3 Typ projektu: Strefy aktywności gospodarczej oraz Typ projektu: Inkubatory przedsiębiorczości oraz Poddziałania 1.4.1 Typ projektu: Rozwój MŚP (gdzie kryterium dotyczące zgodności z inteligentnymi specjalizacjami ma charakter punktowy w ramach puli kryteriów merytorycznych jakościowych specyficznych) w pozostałych przypadkach ocena zgodności z inteligentnymi specjalizacjami prowadzona jest w formule zerojedynkowej.

Dodatkowo, odwołanie się do kwestii zgodności z inteligentnymi specjalizacjami występuje także w:

- Poddziałaniu 6.4.2. Kształcenie zawodowe i ustawiczne (typ 1) oraz PWSZ (typ 2 – tryb pozakonkursowy), gdzie wśród kryteriów jakościowych występuje także kryterium: „Zgodność projektu z potrzebami regionalnego rynku pracy i RIS WP”, w ramach którego premiowane są m.in. te projekty, w których „jednostka prowadzi kształcenie w obszarze związanym z inteligentnymi specjalizacjami województwa podkarpackiego”.
- Poddziałaniu 6.4.4 Typ projektu: Roboty budowlane i/lub wyposażenie regionalnych instytucji popularyzujących naukę i innowacje, gdzie wśród kryteriów jakościowych występuje także kryterium: „Zakres planowanej działalności w zakresie popularyzacji nauki”, gdzie m.in. premiuje się projekty w ramach których działalność edukacyjna uwzględniać będzie: „dziedziny nauki i wiedzy związanej z inteligentnymi specjalizacjami województwa podkarpackiego (RSI WP 2014-2020): lotnictwo i kosmonautyka, jakość życia oraz informacja i telekomunikacja”.

Generalnie jednak, stosowanie kryterium dostępowego dotyczącego zgodności z inteligentnymi specjalizacjami uznać należy za wystarczające narzędzie zapewniania tej zgodności tam, gdzie jest to uzasadnione. W tym kontekście nie powinno także niepokoić, że omawiane zagadnienie w największym stopniu występuje w Osi Priorytetowej I – weryfikowanie go ma właśnie w tym obszarze największe uzasadnienie, zaś w wielu obszarach interwencji przewidzianych w ramach RPO WP 2014-2020 (np. infrastruktura transportowa, infrastruktury kultury, ochrona środowiska) uwzględnianie aspektu inteligentnych specjalizacji nie jest celowe.

W kontekście ewentualnych problemów dotyczących stosowania kryteriów odnoszących się zgodności z inteligentnymi specjalizacjami wskazać można na dwie ujawnione w badaniu kwestie. Pierwsza dotyczy sposobu sformułowania kryterium: „Zgodność z regionalną inteligentną specjalizacją”. Jak wskazano już wcześniej w ramach analizy szczegółowej kryteriów wyboru projektów w niektórych przypadkach kryterium to nie precyzuje dokładnie źródła informacji, w którym wnioskodawca może znaleźć wykaz regionalnych inteligentnych specjalizacji, co wymaga ewentualnego uzupełnienia w treści kryterium.

Na drugi problem wskazywano w badaniu jakościowym, jednocześnie zastrzegając, iż w chwili obecnej został on już rozwiązany. Chodziło nie tyle o problem z kryteriami wyboru projektów, ale z samym zakresem regionalnych inteligentnych specjalizacji. Wątpliwości budził obszar „Jakość życia” i to jakiego zakresu on dotyczy. Jak stwierdzono w badaniu jakościowym, w chwili obecnej jednakże niniejszy problem został już rozwiązany i kwestia interpretacji zakresu obszaru „Jakość życia” nie powinna już budzić wątpliwości.

Projekty innowacyjne

Ostatnia omawiana grupa projektów to przedsięwzięcia innowacyjne. W tym przypadku mamy do czynienia z sytuacją zbliżoną do tej, która dotyczyła projektów zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami – jest to element oceny szczególnie istotny dla interwencji w ramach Osi Priorytetowej I, która zorientowana jest na rozwój konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki. Występują w ramach tej Osi Priorytetowej następujące kryteria dotyczące innowacyjności:

- Innowacyjność badań (Działanie 1.2 Typ projektu: Prace B+R). Oceniający przyznaje punkty w zależności od tego czy prace B+R są ukierunkowane na wprowadzenie w przedsiębiorstwie

wnioskodawcy innowacji co najmniej w skali kraju: 1. produktowej, 2. procesowej – Kryterium punktowe.

- Stopień innowacyjności produktu/ usługi (Poddziałanie 1.4.1 Typ projektu: Rozwój MŚP). W ramach kryterium premiowane są projekty, w wyniku których zostanie wprowadzona innowacja produktowa o poziomie innowacyjności wykraczającym poza skalę regionu (województwo podkarpackie), tj. projekty innowacyjne w skali kraju, świata oraz rozwiązania nieznane i niestosowane dotychczas – Kryterium punktowe.
- Rodzaj innowacyjności efektu wprowadzonego modelu TIK (Poddziałanie 1.4.1 Typ projektu: TIK). W ramach kryterium premiowane są projekty, w wyniku których zostanie wprowadzona innowacja produktowa / procesowa, nietechnologiczna (organizacyjna, marketingowa). – Kryterium punktowe.
- Stopień innowacyjności (Poddziałanie 1.4.1 Typ projektu: TIK). W ramach kryterium premiowane będą projekty, w ramach których zostaną zastosowane nowatorskie rozwiązania informatyczne wykazujące innowacyjność min. na poziomie regionu (województwa podkarpackiego) – Kryterium punktowe.

Dodatkowo, poza Osią I kryteria dotyczące innowacyjności występują jeszcze w następujących Działaniach:

- Działanie 4.1 Typ projektu: 3. Rozbudowa istniejącego regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, w szczególności powodzi. Kryterium: „*Innowacyjne rozwiązania*” – Kryterium promuje projekty, w ramach których zostaną wdrożone innowacyjne (w tym nowoczesne technologie np. komunikacji) rozwiązania mające na celu poprawę działania regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń – Kryterium punktowe.
- Działanie 5.2 Infrastruktura terminali przeładunkowych Typ projektu: Projekty dotyczące infrastruktury terminali przeładunkowych nie należących do sieci TEN-T, w tym: a) budowa, przebudowa lub modernizacja terminali przeładunkowych wraz z niezbędną do realizacji projektu infrastrukturą towarzyszącą, b) budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury technicznej lub operacyjnej, w tym placów składowych i przeładunkowych, magazynów, parkingów, dróg wewnętrznych, c) zakup lub modernizacja urządzeń wykorzystywanych wyłącznie przy świadczeniu usług przewozowych/przeładunkowych, d) zakup lub modernizacja systemów teleinformatycznych wykorzystywanych przy świadczeniu usług przewozowych/przeładunkowych. Kryterium: „*Innowacyjność zastosowanych rozwiązań*” – Kryterium premiuje projekty, w których przewidziano zastosowanie innowacyjnych rozwiązań związanych z obsługą transportu multimodalnego – Kryterium punktowe.

Z przedstawionego powyżej zestawienia wynika, że w ramach Osi Priorytetowej I występują kryteria wyboru projektów, które ze względu na swój charakter gwarantują skuteczne oddziaływanie na kwestię premiowania projektów innowacyjnych (szczególnie wtedy, gdy wymogi dotyczące innowacyjności są określone restrykcyjnie – w odniesieniu do poziomu co najmniej krajowego). W badaniu jakościowym zwracano jednak uwagę, że w przypadku kryteriów dotyczących innowacyjności każdorazowo występuje problem zarówno z precyzyjnym zdefiniowaniem terminu: „innowacyjność”, jak i faktyczną weryfikacją faktu występowania realnej innowacji. Są to jednak trudności niedotyczące wyłącznie RPO WP 2014-2020 i należy jednak traktować jako niezbywalną trudność w przypadku oceny przedsięwzięć innowacyjnych.

Co się natomiast tyczy kryteriów spoza Osi Priorytetowej I, które dotyczą innowacyjności, to w ich przypadku aspekt innowacyjności ma charakter czysto deklaracyjny i sama innowacyjność nie jest przedmiotem oceny w przypadku przywołanych kryteriów. Z tego też względu, w części szczegółowej raportu, sformułowano zalecenia dotyczące wyeliminowania z tych kryteriów terminu: „innowacyjność”.

W przypadku EFS nie zidentyfikowano kryteriów zapewniających wybór projektów innowacyjnych. Taka sytuacja wynika z faktu, iż w bieżącej perspektywie finansowej projekty innowacyjne finansowane z EFS wspierane są na poziomie centralnym, stąd brak możliwości bezpośredniego uwzględnienia aspektu innowacyjności w projektach „miękkich” w ramach RPO.

Biorąc pod uwagę, że kwestia innowacyjności nie ma charakteru horyzontalnego i z tego względu nie ma konieczności jej premiowania we wszystkich obszarach wsparcia, a jednocześnie, że w ramach Osi Priorytetowej I (a więc tam, gdzie jej znaczenie jest duże) jest ujmowana – w miarę możliwości – w sposób

precyzyjny, nie ma uzasadnienia dla wprowadzania do katalogu kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WP 2014-2020 modyfikacji w zakresie identyfikacji i selekcji przedsięwzięć innowacyjnych.

Podsumowanie. Uwagi i zalecenia horyzontalne dotyczące kryteriów wyborów projektów

Przeprowadzona analiza uprawnia do sformułowania wniosku, że w przypadku katalogu kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WP mamy do czynienia z występowaniem kompletnego, spójnego i racjonalnego katalogu kryteriów. Rekomendowane w dotychczasowej części raportu zmiany mają raczej charakter punktowy i szczegółowy, nie zaś systemowy i w taki też sposób formułowano zalecenia dotyczące poszczególnych grup kryteriów. Pamiętać przy tym należy, iż kryteria wyboru projektów muszą m.in. uwzględniać dwie kwestie: kierunkowania wsparcia w sposób określony przez założenia i cele Programu oraz wymogów, które wynikają z nadrzędnych regulacji prawnych. Ta druga kwestia w bardzo wyraźny sposób jest zauważalna przede wszystkim w ramach EFS, gdzie bardzo duża pula kryteriów jest niejako „wymuszona” przez kontekst instytucjonalno-prawny. Potwierdziły to zresztą analizy benchmarkingowe uwzględniające inne RPO, które wykazują dużą spójność w zakresie części kryteriów w ramach EFS. W takiej sytuacji pole do ewentualnych i znaczących modyfikacji katalogu kryteriów jest mocno ograniczone.

Problemy dotyczące precyzyjności i zrozumiałości ujawniły się także w wynikach badania CAWI przeprowadzonego wśród wnioskodawców oraz rezultatach badania jakościowego, nie mając jednak znaczenia krytycznego. W pierwszym przypadku, wśród generalnie pozytywnych ocen kryteriów wyboru projektów zidentyfikowane zostały te, które mogą wymagać szczególnej uwagi w ramach prowadzonych działań informacyjno-szkoleniowych adresowanych do wnioskodawców. Z kolei w drugim przypadku zasygnalizowano ujawnianie się w trakcie oceny wniosków o dofinansowanie pewnych problemów w stosowaniu kryteriów, które to problemy mają swoje źródło w niewystarczająco precyzyjnym i jednoznacznym zdefiniowaniu kryteriów. W obu przypadkach bardziej racjonalnym rozwiązaniem niż podejmowanie na dużą skalę działań zorientowanych na modyfikację katalogu kryteriów wyboru projektów byłoby zintensyfikowanie działań informacyjnych wśród „klienta” zewnętrznego (wnioskodawcy) i wewnętrznego (osoby oceniające) przez komórki organizacyjne odpowiedzialne za opracowywanie kryteriów wyboru projektów. I tego rodzaju zalecenie zostało zawarte w tabeli wniosków i rekomendacji.

Przeprowadzona analiza skuteczności kryteriów wykazała, iż generalnie założenia i cele Programu mają swoje odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów, różny jest natomiast sposób i stopień ich odzwierciedlenia. W jednym wariantcie jest to realizowane przez kryteria dostępne, które gwarantują, że dofinansowanie zostanie skierowane tylko i wyłącznie na realizację tych przedsięwzięć, które są zgodne z celami interwencji. W innym – cele interwencji mają odzwierciedlenie w kryteriach o charakterze punktowym, a ich funkcją jest w tym przypadku identyfikacja i selekcja projektów, w których zaplanowana skala efektów w szczególności dużym stopniu wpłynie na stopień realizacji celów i założeń Programu.

Poza ogólną oceną skuteczności kryteriów, poddano analizie także szczegółowe aspekty rzeczowej skuteczności, tj. zdolność kryteriów wyboru do identyfikacji i selekcji projektów o określonym charakterze. Analiza potwierdziła skuteczność kryteriów w zakresie identyfikowania i selekcji projektów innowacyjnych, przy czym podkreślić trzeba poprawność podejścia zastosowanego w RPO WP, gdzie innowacyjność nie jest traktowana w sposób horyzontalny, ale jako istotny wymiar oceny tylko pewnej kategorii projektów. Nie stwierdzono natomiast żadnych problemów w zakresie spójności kryteriów z zasadami realizacji polityk horyzontalnych – kryteria trafnie odzwierciedlają rzeczowe zasady. Nie można także mówić o problemach w zakresie kryteriów dotyczących zgodności z inteligentnymi specjalizacjami – odpowiednie kryteria w wybranych obszarach wsparcia zapewniają wspieranie projektów wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu.

Co się natomiast tyczy niedyskryminacyjnego charakteru kryteriów, to należy tutaj podkreślić, iż kwestia ta trudna jest do jednoznacznej oceny ze względu na fakt, iż każde kryterium ma charakter ograniczający (niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem projektu lub brakiem możliwości uzyskania preferencji punktowej). Tak więc z punktu widzenia wnioskodawców niespełniających określonych kryteriów mogą one być postrzegane jako dyskryminujące. Kwestia ta nie stanowi jednak problemu do momentu, w

którym wynikające z kryterium ograniczenia mają uzasadnienie w specyfice interwencji. W toku przeprowadzonych analiz nie zidentyfikowano takich kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WP, które należałoby przy powyższym ujęciu uznać za dyskryminujące – każdorazowo możliwe jest bowiem wykazanie, iż określone ograniczenie / wyłączenie typów wnioskodawców / projektów (lub odwrotnie – premiowanie określonych przedsięwzięć i ich realizatorów) ma swoje uzasadnienie w specyfice obszaru interwencji lub konieczności zapewnienia prawidłowej realizacji projektu. W badaniu jakościowym zwracano wprawdzie uwagę, że wcześniej pojawiały się ze strony wnioskodawców, czy ze strony Komitetu Monitorującego uwagi dotyczące stosowanych w określonych naborach wykluczeń / preferencji, trudno jednak stwierdzić, na ile faktycznie mieliśmy tu do czynienia z działaniami dyskryminacyjnymi, a na ile było to prostu kierunkowanie wsparcia zgodnie z przyjętymi założeniami strategicznymi i rozwojowymi dotyczącymi regionu.

W kontekście analizy kryteriów wyboru projektów należy także podkreślić istotne zmiany, jakie niesie za sobą nowelizacja *Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020*. Oddziaływanie rzeczony nowelizacji będzie większe w przypadku zmian systemu wyboru projektów, jeśli natomiast chodzi o kryteria wyboru projektów, to kluczową zmianą jest faktyczna likwidacja oceny formalnej jako etapu oceny, z jednoczesnym przeniesieniem wybranych kryteriów formalnych do etapu weryfikacji warunków formalnych oraz przeniesieniem pozostałych kryteriów wyboru projektów na etap oceny merytorycznej (jako kryteria zerojedynkowe). W ramach analizy szczegółowej kryteriów wyboru projektów formułowano określone zalecenia także dotyczące kryteriów formalnych, ich ewentualne wdrożenie będzie więc już w praktyce dotyczyć tych kryteriów jako stanowiących narzędzie oceny merytorycznej, natomiast same zalecenia ewentualnych zmian pozostają aktualne.

Choć – jak wspomniano wcześniej – sformułowane do tej pory rekomendacje dotyczące kryteriów mają w większości charakter szczegółowy, to, uwzględniając całość zebranego materiału empirycznego, sformułować można także generalne zalecenia dotyczące różnych aspektów formułowania, stosowania i oceny kryteriów wyboru projektów⁵:

- Uproszczenie systematyzacji kryteriów wyboru projektów poprzez zmniejszenie liczby stosowanych etykiet kryteriów w odniesieniu do tych etykiet, które nie wskazują na wyraźny odrębny charakter danej grupy kryteriów, np. poprzez pozostawienie wyłącznie etykiet: merytoryczne / formalne, ogólne / specyficzne.
- Modyfikacja sposobu sformułowania kryteriów „zgodnościowych”, tj. dotyczących zgodności projektu z określonymi dokumentami strategicznymi szczebla regionalnego, krajowego lub wspólnotowego. Rzeczywista i pełna ocena projektu jest w przypadku tego rodzaju kryteriów niemożliwa, a przynajmniej bardzo utrudniona i czasochłonna. Z tego względu postuluje się rozważenie zmiany sposobu sformułowania tego rodzaju kryteriów, tak by nie weryfikowano zgodności, lecz identyfikowano ewentualne niezgodności z danym dokumentem / prawodawstwem.
- Przyjęcie zasady, że w przypadku kryteriów dopuszczających unika się kryteriów wielowymiarowych, tj. takich, gdzie w ramach jednego kryterium ocenianych jest kilka wymiarów / aspektów i niespełnienie któregokolwiek z nich skutkuje niespełnieniem danego kryterium. Takie rozwiązanie nie tylko uprościłoby proces oceny, ale najprawdopodobniej także ograniczyłoby skalę odrzucania projektów z powodu niespełniania kryteriów dopuszczających o złożonym charakterze.
- Podejmowanie działań doprecyzowujących i operacjonalizujących sposób stosowania danego kryterium w konkretnym naborze (dotyczy kryteriów standardowych – EFRR, oraz kryteriów ogólnych – EFS). Może się to odbywać np. poprzez wskazanie – specyficznych dla danego typu wsparcia – przykładów potwierdzających spełnienie danego kryterium wraz z przykładami działań, których podjęcie w ramach określonego typu projektu nie stanowi wystarczającego udokumentowania faktu spełniania danego kryterium.

⁵ Zalecenia te bazują bądź na odrębnie sformułowanych wnioskach, bądź na zagregowaniu zbliżonych konkluzji dotyczących kryteriów o podobnym charakterze w jedną, ogólną, rekomendację.

- Zintensyfikowanie działań informacyjnych i szkoleniowych dla „klienta” wewnętrznego (osoby oceniające) i „klienta” zewnętrznego (wnioskodawcy). W przypadku osób oceniających chodzi przede wszystkim o zwiększenie ilości praktycznych warsztatów, w ramach których możliwe byłoby nie tylko zapoznanie się z dokumentacją konkursową, ale także przeprowadzanie symulacji oceny wniosków. W przypadku wnioskodawców decyzja dotycząca organizacji szkoleń powinna być każdorazowo uwarunkowana takimi czynnikami jak to, czy mamy do czynienia z powtarzalnością naborów o zbliżonym charakterze, dla których wcześniej prowadzono szkolenia oraz to, czy występuje duża złożoność i/lub nowość obowiązujących kryteriów.
- Przyjęcie założenia odnoszącego się do opracowywania SOPZ dotyczących przetargów na usługi badań ewaluacyjnych poświęconych RPO, że każdorazowo do problematyki badania wprowadzona jest kwestia kryteriów wyboru projektów. Tego rodzaju badania mają najczęściej charakter sektorowy, co pozwoli na szczegółową i realizowaną na większych próbach badawczych analizę dotyczącą określonych kryteriów wyboru projektów. I – co najważniejsze – tego rodzaju podejście umożliwiłoby zestawienie wyników ewaluacji skuteczności wsparcia z analizą kryteriów i wyników oceny, co stanowiłoby najbardziej rzetelną weryfikację skuteczności kryteriów wyboru projektów. Wyniki badań mogłyby zostać wykorzystane także na potrzeby przyszłego okresu finansowania.
- Wykorzystywanie wyników badań ewaluacyjnych w powyżej rekomendowanym zakresie do analizy i weryfikacji katalogów kryteriów pod kątem zmniejszania liczby obowiązujących kryteriów.

SYNTETYCZNE ODPOWIEDZI NA PYTANIA BADAWCZE

W poniższej tabeli przedstawiono syntetyczne odpowiedzi na postawione w niniejszym badaniu pytania badawcze. W tabeli zawarto również odniesienia do części raportu stanowiących rozwinięcie problematyki poruszanej w poszczególnych pytaniach badawczych.

Tabela 16. Syntetyczne odpowiedzi na pytania badawcze

Pytanie badawcze	Źródło	Odpowiedź na pytanie badawcze
<p>1. Czy rozplanowanie konkursów jest prawidłowe (rozplanowanie w czasie oraz podział środków), w kontekście:</p> <ul style="list-style-type: none"> • celów działań RPO WP 2014-2020, w tym wskaźników realizacji oraz kluczowych etapów wdrażania uwzględnionych w ramach wykonania, • potrzeb i możliwości potencjalnych wnioskodawców, • cech projektów, • potencjału instytucjonalnego instytucji dokonujących oceny i wyboru. 	<p>Rozdział: System wyboru i oceny projektów</p> <p>Podrozdział: Prawidłowość rozplanowania naborów</p>	<p>Ważną cechą rozplanowania konkursów jest intensyfikacja naborów w pierwszych kwartałach trwania RPO – umożliwia to lepszą realizację Ram wykonania. W późniejszych okresach, zdarzają się już pewne wątpliwości, takie jak nierównomierne rozplanowanie naborów. Na proces planowania naborów, wpływają czasami problemy wynikające z opóźnień negocjacji, przekazywania wytycznych, etc. Pełna realizacja celów pośrednich Ram Wykonania na 2018 r. jest zagrożona i prawdopodobnie nie będzie możliwa. W wymiarze finansowym mamy do czynienia zagrożeniem nieosiągnięciem założonego poziomu certyfikacji w Osiach priorytetowych II, III i VIII. W wymiarze rzeczowym zagrożone jest natomiast osiągnięcie celów pośrednich w 4 z 24 mierników postępu. W kontekście działalności IOK, wiele czynników mogących sprawiać problemy z realizacją celów pośrednich Ram wykonania w wymiarze finansowym, nie jest zależnych od tych instytucji. Działanie, które szczególnie wymaga docenienia to informowanie wnioskodawców, którzy już w roku poprzedzającym rok ogłoszenia danego naboru uzyskują informację dotyczącą tego, w którym momencie dany nabór zostanie przeprowadzony. Poza tym na pozytywną ocenę zasługuje dążenie do tego, by w momencie opracowania harmonogramu przekazać potencjalnym wnioskodawcom możliwe jak najwięcej informacji użytecznych w kontekście ewentualnego aplikowania.</p>
<p>2. Czy sposób organizacji i sprawność realizacji procesu wyboru projektów jest poprawny w kontekście celów działań Programu?</p> <ul style="list-style-type: none"> • ogłoszenie naboru: dostępności informacji, czytelności i poprawności merytorycznej dokumentacji konkursowej, trafności zakresu i treści regulaminów konkursowych w kontekście celów działań i Programu, zakres wymaganych dokumentów, • nabór wniosków: czas na składanie wniosków, potencjał administracyjny instytucji dokonujących naboru, • ocena i wybór projektów: potencjał administracyjny i ekspercki, czas oceny, metody oceny, rekrutacja i system wynagrodzeniowy ekspertów dokonujących oceny, proces zatwierdzania wyników. 	<p>Rozdział: System wyboru i oceny projektów</p> <p>Podrozdział: Ogłoszenie naboru</p>	<p>Ocenie zostało poddane ogłoszenie o konkursie oraz treść regulaminu konkursu. Zarówno ogłoszenia jak i regulaminy konkursów posiadają wystarczającą ilość informacji niezbędnych w procesie aplikowania, i są przy tym pozbawione informacji które dla wnioskodawców są zbędne. Treści ogłoszeń oraz regulaminów konkursów są adekwatne do specyfiki poszczególnych naborów. Na stronie internetowej RPO nie zidentyfikowano błędów braku dostępności informacji o naborach / dokumentacji projektowej. Ogłoszenia zawarte na stronie internetowej, regulaminów konkursów i załączników do regulaminów są czytelne. Wśród badanych panuje przekonanie o trafności terminów przeprowadzenia naborów. Mniejszy odsetek badanych stwierdził, że naborów powinien się odbyć w terminie późniejszym lub wcześniejszym. Odnosząc się do wielkości alokacji i minimalnej wymaganej wartości projektów: ponad połowa wnioskodawców opowiedziała się za stwierdzeniem, iż na dofinansowanie projektów w konkursie powinna zostać przeznaczona większa pula środków finansowych. Większość wnioskodawców ocenia czas przeznaczony na złożenie wniosku o dofinansowanie jako optymalny. W OFiP IZ RPO, IW poszczególnych IOK oraz Regulaminach pracy KOP poprawnie określono sposób organizacji oceny i wyboru projektów. W ramach analizy procedur związanych z rekrutacją ekspertów zawartych w IW IZ RPO nie zidentyfikowano rozwiązań zaburzających jej sprawność. Na pozytywną ocenę zasługuje wykorzystanie narzędzi weryfikacji kompetencji wykraczających poza analizę przedstawionych przez osoby aplikujące dokumentów, w procesie rekrutacji kandydatów na ekspertów. W procedurze rozstrzygnięcia wyników nie zauważono zapisów zaburzających sprawność rozstrzygnięcia naborów. Uwagę należy zwrócić na opóźnienia w rozstrzygnięciu konkursów: W przypadku niemal połowy - 30 na 66 analizowanych naborów mamy do czynienia z opóźnieniami. Czas trwania naboru wniosków został przez ponad połowę badanych oceniony jako „długi”.</p>
<p>3. Czy system oceny i wyboru projektów jest bezstronny i przejrzysty zarówno dla osób zaangażowanych we wdrażanie RPO WP 2014-2020 jak i dla potencjalnych beneficjentów w ramach poszczególnych</p>	<p>Rozdział: System wyboru i oceny projektów</p> <p>Podrozdział: Przejrzystość i bezstronność systemu</p>	<p>Przyjęte w ramach systemu wyboru projektów procedury zapewnienia przejrzystości i bezstronności spełniają swoją funkcję. Uzasadnione byłoby jednak wprowadzenie niewielkich modyfikacji lub uzupełnień. Regulacje wspólnotowe i krajowe znajdują swoje odzwierciedlenie w dokumentach programowych, następnie dokumentach regulujących funkcjonowanie poszczególnych instytucji zaangażowanych w proces wdrażania RPO WP, a na końcu w dokumentach regulujących sposób przeprowadzenia danego naboru. To podejście zapewnia spójność</p>

Pytanie badawcze	Źródło	Odpowiedź na pytanie badawcze
działań?	wyboru i oceny projektów	szczegółowych regulacji zasady przejrzystości z obowiązującym stanem prawnym. Dla zapewnienia bezstronności przewidziano składanie przez członków KOP oświadczeń o bezstronności, poza tym ważne było odpowiednie skonstruowanie kryteriów wyboru projektów (uniemożliwiających zastosowanie indywidualnych preferencji o charakterze podmiotowym).
4. Czy system oceny i wyboru projektów zapewnia wybór projektów wzajemnie komplementarnych?	Rozdział: System wyboru i oceny projektów Podrozdział: Zdolność systemu do identyfikacji i selekcji projektów komplementarnych	Analizując system oceny i wyboru projektów, można stwierdzić, że nie zostały wprowadzone rozwiązania dedykowane zapewnieniu komplementarności. Można przy tym zauważyć potencjał dla zastosowania projektów zintegrowanych, szczególnie w dziedzinie edukacji. Możliwą modyfikacją, zapewniającą komplementarność jest rozplanowanie naborów tak, aby te dotyczące działań uzupełniających miały miejsce po rozstrzygnięciu naborów dotyczących działań inwestycyjnych. Oddziaływanie systemu wyboru projektów na identyfikację i wybór projektów komplementarnych jest niewielkie. Komplementarność w Programie jest zapewniana poprzez wykorzystanie odpowiednich kryteriów wyboru projektów.
5. Czy system informatyczny wykorzystywany w procesie naboru i oceny projektów funkcjonuje poprawnie? Co ewentualnie należy w nim dodać lub zmienić?	Rozdział: System wyboru i oceny projektów Podrozdział: Funkcjonalność systemów informatycznych wspierających proces wyboru projektów	Analiza systemów informatycznych nie wykazała problemów, które w krytyczny sposób wpływają negatywnie na ich działanie. Oba systemy należy ocenić pozytywnie pod względem estetyki, przejrzystości, dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz łatwości korzystania. Największym problemem występującym przy użytkowaniu systemu z perspektywy wnioskodawców (wskazanym przez 1/4 respondentów) była zbyt ograniczona liczba znaków w formularzach. Poza tym wnioskodawcy zgodzili się, że najgorszy element funkcjonowania systemów informatycznych, to poprawność i stabilność funkcjonowania.
6. Czy system wyboru i oceny projektów wymaga wprowadzenia usprawnień? Czy istnieją elementy, które są lub mogą być problemem we wdrażaniu RPO WP 2014-2020 (np. mające wpływ na brak zainteresowania konkursami)? Jeżeli tak, to które z tych elementów wymagają natychmiastowej interwencji, a które powinny być stale monitorowane pod kątem możliwości wystąpienia barier w kolejnych etapach wdrażania RPO WP 2014-2020?	Rozdział: System wyboru i oceny projektów	System wyboru projektów wymaga wprowadzenia usprawnień, choć posiadają one charakter szczegółowy, nie zaś systemowy. Zaleca się między innymi dążenie do równomiernego rozplanowania naborów, upowszechnienie Ramowych Planów Działań w ramach EFS, upowszechnienie informacji o realizacji zasad przejrzystości, jawności i bezstronności, uwzględnienie w regulaminach konkursów informacje wynikające z nowelizacji Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, zwiększenie spójności i użyteczności sposobu informowania o zmianach wprowadzanych w dokumentacji konkursowej, dążenie do jak najszerszej decentralizacji procesu decyzyjnego czy uproszczenie wybranych procedur.
7. Jak ocenić należy poprawność konstrukcji oraz użyteczność dwóch głównych narzędzi stosowanych na etapie procesu oceny i wyboru projektów, tj.: wniosku o dofinansowanie oraz kart oceny?	Rozdział: System wyboru i oceny projektów Podrozdział: Użyteczność głównych narzędzi stosowanych na etapie oceny	Użyteczność formularzy wniosku o dofinansowanie: analiza nie wykryła sekcji czy pól, które byłyby zbędne w procesie oceny. Element taki jak specyfikacja dotycząca kryteriów oceny merytorycznej jakościowej projektu, wymaga na szczególne uznanie, z uwagi na swoją użyteczność. Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie: jak wynika z analizy danych, większość wnioskodawców nie miała problemów z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie. Spośród problemów dotyczących wypełniania największe znaczenie okazała się mieć nieprecyzyjność wymagań co do zawartości pól we wniosku. Użyteczność kart oceny wniosku o dofinansowanie: karty oceny nie ujawniły problemów związanych z konstrukcją - zawierają one wszystkie elementy niezbędne do kompletnej oceny. Analizowane karty posiadają przejrzystą, tabelaryczną formę. Dla samych oceniających, karta jest przejrzysta i nie zgłaszali oni uwag do struktury i zawartości merytorycznej tego dokumentu.
8. Czy kryteria i ich definicje zostały poprawnie	Rozdział: Kryteria wyboru	Problemy dotyczące precyzyjności i zrozumiałości ujawnione w wynikach badania CAWI oraz rezultatach badań

Pytanie badawcze	Źródło	Odpowiedź na pytanie badawcze
<p>sformułowane? Czy są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obiektywne, • mierzalne (weryfikowalne), • jednoznaczne i precyzyjne, • poprawne merytorycznie, • spójne wewnętrznie w ramach poszczególnych konkursów. 	projektów	jakościowych, nie mają znaczenia krytycznego dla osiągnięcia celów RPO/Osi/Działań. Można jednak wprowadzić pewne działania usprawniające, takie jak np. zintensyfikowanie działania informacyjnego wśród „klienta” zewnętrznego i wewnętrznego przez komórki odpowiedzialne za opracowywanie kryteriów wyboru projektów. W aspekcie jednoznaczności i precyzyjności, zidentyfikowano kryteria wyboru projektów, w przypadku których występują problemy ze zrozumiałością. W toku czynności badawczych nie zidentyfikowano znaczących problemów z obiektywnością kryteriów.
<p>9. Czy i w jakim stopniu kryteria wyboru projektów w ramach poszczególnych działań sprzyjają wyborowi projektów, które w sposób optymalny i najbardziej efektywny przyczyniają się do osiągnięcia celów RPO WP 2014-2020 oraz pozwolą na wypełnienie zobowiązań wynikających z przyjętych ram wykonania?</p>	Rozdział: Kryteria wyboru projektów	Przeprowadzona analiza sugeruje, że katalog kryteriów jest kompletny, spójny i racjonalny. Rekomendowane zmiany odnoszą się raczej do pomniejszych elementów, a nie do krytycznych przemian systemowych. Analiza skuteczności kryteriów pokazuje, że założenia i cele Programu mają swoje odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów, co należy ocenić pozytywnie. Przeprowadzona analiza potwierdziła skuteczność kryteriów w zakresie identyfikowania i selekcji projektów innowacyjnych, nie stwierdzono przy tym żadnych problemów w zakresie spójności kryteriów z zasadami realizacji polityk oraz w zakresie kryteriów dotyczących zgodności z inteligentnymi specjalizacjami. W przypadku niedyskryminacyjnego charakteru kryteriów, należy podkreślić, że każde kryterium ma charakter ograniczający, zatem z punktu widzenia wnioskodawców niespełniających określonych kryteriów każde z nich może być postrzegane jako dyskryminujące. W toku przeprowadzonych analiz nie zidentyfikowano jednak kryteriów, które można uznać za dyskryminujące.
<p>10. Jakiego rodzaju rozwiązania dotyczące weryfikacji kryteriów merytorycznych stosowane w ramach innych RPO stanowią dobrą praktykę i należałoby je wykorzystać w konstruowaniu katalogu tej grupy kryteriów w RPO WP 2014-2020?</p>	Rozdział: Kryteria wyboru projektów	W przypadku wykrycia kryteriów problemowych dokonywano przeglądu analogicznych kryteriów stosowanych w innych RPO. W jego efekcie sformułowane zostały zalecenia, których funkcją jest zaadaptowanie na gruncie RPO WP 2014-2020 użytecznych rozwiązań w zakresie weryfikacji kryteriów merytorycznych, stosowanych w innych RPO. Rozwiązania, które należałoby wykorzystać dotyczą różnorodnych kwestii związanych z poszczególnymi kryteriami szczegółowymi, takich jak doprecyzowanie zawartości planów B+R, sposoby weryfikacji zgodności z planami gospodarki niskoemisyjnej czy doprecyzowanie kwestii zapewnienia bezpieczeństwa w systemach informatycznych.

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i rekomendacje

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wniosków i rekomendacji przygotowanych na podstawie analiz przeprowadzonych na potrzeby opracowania raportu końcowego. Trzeba w tym miejscu wskazać na dwa istotne uwarunkowania dotyczące formułowania rekomendacji pobadawczych. Po pierwsze, podkreślić należy, iż jednym z głównych problemów zidentyfikowanych w przeprowadzonych badaniach okazała się niewystarczająca dynamika procesu wdrażania wynikająca w dużej mierze z braku możliwości do sprawnego przeprowadzenia i rozstrzygnięcia konkursów w pierwotnie planowanych ramach czasowych. Jednocześnie, w okresie najbliższych dwóch lat niemożliwa będzie do uniknięcia sytuacja kumulowania się naborów w danym czasie. Taki stan rzeczy utrudnia wprowadzanie zasadniczych zmian do systemu wyboru projektów, gdyż każda wdrażana zmiana mająca duży zakres i znacząco modyfikująca obowiązujące obecnie regulacje i procedury wymagałaby odpowiedniego okresu adaptacyjnego. Mogłoby się więc okazać, że nawet te rozwiązania, które w dłuższej perspektywie przyniosłyby usprawnienie określonych procesów, w krótkim czasie zwiększyłyby natężenie już występujących problemów i barier. Z tego względu, na etapie formułowania rekomendacji przyjęto podejście uwzględniające jednocześnie: nakłady konieczne do wprowadzenia danej zmiany i potencjalne korzyści, które ewentualna zmiana za sobą niesie, dzięki czemu skupiono się na niezbędnych obszarach zmian lub tych, które nie będą się wiązały z generowaniem znaczących dodatkowych obciążeń dla wskazanych adresatów rekomendacji.

Po drugie, trzeba przy tym zwrócić uwagę na istotne uwarunkowanie procesu formułowania rekomendacji pobadawczych w obszarze badawczym dotyczącym kryteriów wyboru projektów. Analiza dotycząca kryteriów wyboru projektów przeprowadzona została w zasadniczej części raportu, przy czym szczegółowe zalecenia dotyczące ewentualnej modyfikacji kryteriów wyboru projektów nie zostały dodatkowo zawarte w tabeli wniosków i rekomendacji (gdzie zawarto jedynie ogólną rekomendację dotyczącą modyfikacji kryteriów na podstawie wyników przeprowadzonej analizy). Takie podejście podyktowane jest tym, że w momencie realizacji badania nie było możliwe stwierdzenie, w przypadku których Działań / Poddziałań będą jeszcze organizowane kolejne nabory, co z kolei uzasadniałoby wprowadzenie zalecanych zmian. Przygotowanie propozycji zmian kryteriów nie w formie rekomendacji, lecz zaleceń zawartych w raporcie, sprawia, że poszczególne instytucje będące adresatami rekomendacji będą dysponować większą elastycznością w procesie wdrażania rekomendacji, w przypadku gdy dana rekomendacja byłaby już nieuzasadniona (brak naborów) lub nieaktualna (zmiana sytuacji prawnej lub innych uwarunkowań procesu formułowania kryteriów wyboru projektów).

Tabela 17. Wnioski i rekomendacje

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia
1.	W toku analizy harmonogramów na kolejne lata zidentyfikowano problem kumulacji naborów. W poprzednich latach kumulacja dotyczyła drugiej połowy roku. W roku 2017 występuje ona w II kwartale (s. 23).	W świetle opóźnień wynikających z koncentracji naborów w jednym okresie czasu / kwartale należy dążyć do bardziej równomiernego rozplanowania naborów wniosków na przestrzeni roku, z jednoczesnym założeniem, iż w roku obecnym i przyszłym zalecenie to może ulec zawieszeniu w kontekście priorytetowego znaczenia zapewnienia dużej intensywności w uruchamianiu konkursów w możliwie najwcześniejszym okresie.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dopuszczenie możliwości dużej skali występowania zjawiska kumulacji naborów w 2018 roku, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego zaplecza organizacyjno-kadrowego (np. poprzez przesunięcia kadr wewnątrz IOK i/lub zwiększenie skali zaangażowania ekspertów). ▪ Dążenie – w miarę możliwości i przy uwzględnieniu wszystkich czynników wpływających na planowanie harmonogramu naborów – do równomiernego rozplanowania naborów w późniejszym okresie wdrażania Programu. 	31 grudnia 2017
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
2.	W przypadku EFS informacje zawarte w harmonogramach naborów są uzupełniane przez bardziej szczegółowy dokument, jakim są Ramowe Plany Działań. Nie są one jednak dostępne w tak przystępny i łatwy sposób jak harmonogramy naborów, którym poświęcona jest określona sekcja na witrynie internetowej Programu (s. 27).	Należy podjąć działania upowszechniające Ramowe Plany Działań w ramach EFS.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Większa popularyzacja Planów Działań dotyczących EFS (np. poprzez ich zamieszczanie w sekcji witryny internetowej dotyczącej RPO WP 2014-2020, która poświęcona jest harmonogramom naborów). 	31 grudnia 2017
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
3.	W ramach oceny systemu wyboru RPO WP potwierdzono obowiązywanie procedur i regulacji zapewniających przejrzystość, jawność i bezstronność tegoż systemu. Jednocześnie jednak	Należy położyć większy nacisk na upowszechnianie informacji o tym, w jaki sposób realizowane są w ramach naborów powyższe zasady.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mając na uwadze brak publicznie dostępnego dokumentu kompleksowo charakteryzującego system wyboru projektów, zaleca się upublicznienie na stronie internetowej RPO Regulaminów pracy KOP oraz informowanie o ich dostępności w treści regulaminów konkursu. 	30 czerwca 2018

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia
	zidentyfikowano także określone problemy o charakterze szczegółowym, w tym: relatywnie niski poziom wiedzy wnioskodawców w zakresie zapewnienia rzeczonych zasad oceny i wyboru projektów (s. 31).				
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
4.	Witryna internetowa RPO WP 2014-2020 zapewnia dostępność całości dokumentacji konkursowej, wymaga jednak usprawnień w zakresie wyszukiwania określonych informacji (s. 35).	Należy wprowadzić określone modyfikacje dotyczące witryny internetowej RPO WP 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zaleca się wprowadzenie na liście naborów możliwości filtrowania ze względu na obszar interwencji oraz status naborów, a także wskazywanie każdorazowo w nazwach naborów na liście również numeru naboru. ▪ Należy dokonać uporządkowania i zwiększenia dostępności odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania poprzez utworzenie jednego miejsca, w którym publikowane byłyby wszystkie pytania i odpowiedzi (w podziale na poszczególne nabory / Działania / Osie Priorytetowe) oraz wprowadzenie w tym miejscu wyszukiwarki tekstowej dotyczącej treści pytań i odpowiedzi. 	30 czerwca 2018
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
5.	Struktura i zawartość dokumentacji konkursowej odzwierciedla obowiązujące aktualnie wymogi prawne i nie generuje znaczących problemów zapoznawaniu się z dokumentacją konkursową i korzystaniu z niej w procesie aplikacyjnym, jednak możliwe są określone usprawnienia w tym zakresie lub modyfikacje wynikające ze zmiany stanu prawnego dotyczącego zakresu regulaminów konkursów (s. 33-34).	Należy wprowadzić standard opracowywania regulaminów konkursów w ramach RPO WP 2014-2020, który uwzględniać będzie regulacje wynikające z nowelizacji Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 oraz wprowadzić inne użyteczne modyfikacje dotyczące kształtu regulaminów konkursów.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mimo, iż część nowowprowadzonych w Ustawie kategorii informacji już teraz obecna jest regulaminach konkursów, to zaleca się zmianę wzoru regulaminu konkursu stanowiącego załącznik do IW oraz gruntowną weryfikację ogłoszeń i regulaminów konkursów ogłaszanych po 01.09.2017, w taki sposób, aby zapewnić ich pełną zgodność ze znowelizowanym brzmieniem art. 40 i 41 Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020. Znowelizowana Ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, która wchodzi w życie 02.09.2017 nakłada na IOK dodatkowe wymogi i tak w ogłoszeniach o konkursie konieczne będzie zawieranie informacji, czy konkurs jest podzielony na rundy. Dodatkowymi obligatoryjnymi elementami regulaminów będą z kolei: <ul style="list-style-type: none"> - czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu, oraz wymagane dokumenty i terminy ich przedłożenia właściwej instytucji, - zakres, w jakim jest możliwe uzupełnianie lub poprawianie projektu w części dotyczącej spełniania przez projekt kryteriów wyboru projektów w trakcie jego oceny, 	31 grudnia 2017

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia
				<ul style="list-style-type: none"> - forma i sposób komunikacji między wnioskodawcą a właściwą instytucją, w tym wzywania wnioskodawcy do uzupełniania lub poprawiania projektu w trakcie jego oceny w części dotyczącej spełniania przez projekt kryteriów wyboru projektów, a także informację o skutkach niezachowania wskazanej formy komunikacji, - forma złożenia przez wnioskodawcę oświadczenia dotyczącego świadomości skutków niezachowania wskazanej formy komunikacji, - informacja w zakresie możliwości skrócenia terminu składania wniosków o dofinansowanie projektu. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zaleca się wprowadzanie w każdym regulaminie konkursu wyraźnie oznaczonego podrozdziału prezentującego zakres wymaganych załączników do wniosku o dofinansowanie, prezentujący jednocześnie warunki, w których poszczególne załączniki są obligatoryjne (dotyczy EFS). 	
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
6.	Istotną kwestią dotyczącą udostępniania dokumentacji konkursowej są ewentualne zmiany wprowadzane do niej. W chwili obecnej nie występuje jednolity sposób postępowania w tego rodzaju sytuacjach (s. 35-36).	Należy zwiększyć spójność i użyteczność sposobu informowania o zmianach wprowadzanych do dokumentacji konkursowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Postuluje się, w przypadku każdej zmiany dokumentacji konkursowej, o zamieszczenie dokumentu stanowiącego wykaz zmian wprowadzonych w poszczególnych dokumentach, zawierającego szczegółowe wskazanie miejsc (podrozdział / strona dokumentu) i charakteru wskazywanych zmian (ew. publikowania zmienianych regulaminów w trybie „śledzenia zmian”, z podaniem w formie komentarzy uzasadnienia wprowadzonych zmian). 	31 grudnia 2017
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
7.	Elementem, który może niekorzystnie oddziaływać na sprawność procesu oceny jest wydłużony cykl decyzyjny w instytucjach zaangażowanych w proces wdrażania Programu (s. 43-44).	Należy dążyć do możliwie jak najszerzej decentralizacji procesów decyzyjnych dotyczących funkcjonowania systemu wyboru i oceny projektów.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ W celu uniknięcia występowania tzw. wąskich gardeł w procesie oceny (etapów mogących stanowić potencjalną przyczynę opóźnień) należy dążyć do decentralizacji procesu decyzyjnego. W tym kontekście zaleca się powierzenie Zarządowi Województwa i Marszałkowi, a w przypadku WUP – Dyrektorowi WUP podejmowania decyzji o najważniejszym znaczeniu, a pozostałe, o ile jest to możliwe, powinny zostać powierzone w przypadku IZ dyrektorom odpowiednich departamentów, a w przypadku IP WUP kierownikom odpowiednich wydziałów. Postuluje się o rozważenie takiej zmiany organizacyjnej w przypadku akceptacji regulaminów konkursów, wyznaczania składu KOP czy akceptacji ogłoszenia naboru kandydatów na ekspertów. 	30 czerwca 2018
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia
8.	Analiza ekspercka oraz przeprowadzone badania pierwotne (w szczególności badanie jakościowe z poszczególnymi kategoriami interesariuszy) wskazują na rozbudowany charakter procedur dotyczących procesu oceny i wyboru projektów (s. 43-44).	Należy, w miarę możliwości i bez obniżenia rzetelności procesu oceny, dążyć do upraszczania wybranych procedur systemu wyboru projektów RPO WP 2014-2020.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rezygnacja w procedurze oceny projektów w EFRR z raportów z prac KOP, dokument ten nie jest wymagany przepisami nadrzędnymi i w opinii ewaluatora nie wnosi istotnej wartości dodanej. Analogiczne informacje odnaleźć można w liście rankingowej projektów i protokole z prac KOP. ▪ Wprowadzenie w ramach EFS rozwiązania polegającego na równoległym prowadzeniu negocjacji ze wszystkimi wnioskodawcami w danym naborze tj. równoległym informowaniu wnioskodawców o warunkach negocjacji, w przypadku gdy suma punktów nie gwarantuje otrzymania dofinansowania, że należy informować również, iż otrzymanie dofinansowania jest uwarunkowane wynikami negocjacji w innych projektach. Obecnie negocjacje toczą się po kolei, co może stanowić czynnik wydłużający czas ich prowadzenia. 	30 czerwca 2018
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
9.	Rozwiązania zawarte w znowelizowanej „Ustawie o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020” umożliwiają podejmowanie określonych działań upraszczających, a w rezultacie – usprawniających, funkcjonowanie systemu wyboru projektów (s. 43-44).	W ramach dostosowywania systemu wyboru projektów do nowego stanu prawnego należy wykorzystać nowe narzędzia usprawniające proces oceny, które wprowadza nowelizacja Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ W związku z art. 43. 2. - poprawa, tam gdzie jest to możliwe, oczywistych omyłek stwierdzonych we wniosku o dofinansowanie przez IOK z urzędu. ▪ W świetle art. 45. 4. dopuszczającego zastosowanie przepisów działu I rozdziału 8 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego - zapewnienie możliwości wprowadzenia komunikacji elektronicznej poprzez umieszczenie we wniosku o dofinansowanie oświadczenia o wyrażeniu zgody na doręczanie pism w formie dokumentu elektronicznego oraz wprowadzenie komunikacji elektronicznej z wnioskodawcami na każdym etapie naboru i oceny projektu (przede wszystkim wezwania do uzupełniania braków formalnych, wezwania do uzupełnienia / poprawy projektu, informowanie o wynikach oceny) ▪ W świetle art. 14a wprowadzającego stanowisko Rzecznika Funduszy Europejskich - cykliczna analiza przez IZ raportów składanych przez Rzecznika w celu identyfikacji potrzeb oraz kierunków zmian mających na celu usprawnienie procesu wyboru projektów ▪ W związku z art. 39. 3. - rezygnacja z naborów ogłaszanych cyklicznie (np. Działanie 7.2 skierowane do Powiatowych Urzędów Pracy), na rzecz organizowania naborów podzielonych na rundy 	31 grudnia 2017
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
10.	W chwili obecnej stosowane są w ramach RPO WP 2014-2020 zróżnicowane metody oceny, które cechuje różny stopień użyteczności i sprawności ich przebiegu (s.	Należy dokonać możliwej optymalizacji stosowanych obecnie metod oceny.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozważenie zawieszania obowiązywania zasady „dwóch par oczu” w przypadku kryteriów formalnych i/lub naborów prowadzonych w trybie pozakonkursowym. Rozwiązanie takie umożliwi nowelizacja „Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020” ▪ Poszerzenie zakresu stosowania metody oceny porównawczej (metodologii z 	30 czerwca 2018

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia
	44-45).			zastosowaniem przedziałów), która aktualnie dotyczy przede wszystkim Osi Priorytetowych: III, IV, V), szczególnie w odniesieniu do kryteriów dotyczących efektów projektów (w tym tych, które dotyczą realizacji Ram Wykonania).	
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
11.	W badaniu jakościowym zwracano uwagę na fakt, iż dotychczasowa relatywnie niewielka skala bazowania na ekspertach zewnętrznych w ramach EFS miała swoje częściowe źródło w negatywnych doświadczeniach z poprzedniego okresu finansowania dotyczących jakości pracy ekspertów. Z kolei w przypadku EFRR zwracano uwagę na dużą rozpiętość jakościową wśród ekspertów jeśli chodzi o ich pracę i jej efekty (s. 46).	Należy podjąć dodatkowe (i możliwe do wdrożenia bez znaczącego wzrostu nakładów finansowych) działania zorientowane na weryfikację jakości pracy ekspertów oraz usprawnienie współpracy z nimi (także przy wykorzystaniu nowych instrumentów przewidzianych w nowelizacji „Ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020”.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacja szkoleń dla ekspertów w formule sesji warsztatowych, w ramach których prowadzone byłyby symulacje oceny wniosków. Szkolenia powinny być dostępne dla wszystkich chętnych ekspertów w odniesieniu do danego naboru, jednocześnie jednak – ze względu na angażowanie ekspertów także spoza regionu – nie powinny mieć charakteru obligatoryjnego. Jednocześnie jednak wszyscy eksperci powinni otrzymać materiały z takiego szkolenia, główne wnioski, odpowiedzi na najistotniejsze pytanie itp. ▪ Wprowadzenie dodatkowego elementu oceny ex-post pracy ekspertów, jakim byłaby analiza odsetka ocenionych przez nich wniosków w stosunku do których wniesione zostały skuteczne protesty. ▪ Uwzględnienie w procesie oceny jakości pracy ekspertów poziomu merytorycznego i językowego uzasadnień formułowanych w kartach oceny. ▪ Określenie ram czasowych współpracy z ekspertem w taki sposób, by zakończeniem współpracy był moment rozstrzygnięcia danego konkursu, przy jednoczesnym angażowaniu ekspertów w przypadku ewentualnych postępowań sądowych stanowiących efekt odrzucenia protestu składanego przez wnioskodawcę). 	30 czerwca 2018
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
12.	Nie zidentyfikowano poważnych problemów dotyczących samej konstrukcji wniosku o dofinansowanie, natomiast część wnioskodawców ma problem z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie, a dodatkowo występują problemy z jakością informacji zawartych we wnioskach o dofinansowanie (s. 51-54).	Należy podejmować działania informacyjne dotyczące doprecyzowania oczekiwań IZ/IP w zakresie informacji, jakie wnioskodawcy powinni zamieszczać w poszczególnych polach wniosku o dofinansowanie.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poszerzenie zapisów instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie o przykładowe zapisy z poszczególnych pól wniosku o dofinansowanie mających charakter opisowy, które stanowią przykład dobrych i złych praktyk w odniesieniu do sposobu wypełnienia danego pola. ▪ Położenie nacisku w ramach działań informacyjnych / szkoleniowych na komunikowanie dobrych i złych praktyk w odniesieniu do sposobu wypełnienia poszczególnych pól opisowych wniosku o dofinansowanie. ▪ Jednoznaczne wskazywanie zakresu informacji wymaganego w poszczególnych sekcjach wniosku, ze szczególnym uwzględnieniem tych sekcji, w których istnieje podwyższone ryzyko powielania informacji ze względu na relacje pomiędzy poszczególnymi sekcjami. 	30 czerwca 2018
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
13.	W toku analizy stwierdzono, że w ramach poszczególnych naborów, w których stosowane jest kryterium komplementarności, sposób jego rozumienia jest zróżnicowany i wymaga uspoźnienia (s. 56-57).	W celu uspoźnienia definicji i sposobu pomiaru komplementarności we wszystkich naborach, w których jest stosowane to kryterium w celu zapewnienia skutecznej identyfikacji i selekcji projektów komplementarnych należy przyjąć jedną definicję komplementarności.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przyjęcie i zamieszczenie w dokumentach programowych (SzOOP) ogólnoprogramowej definicji komplementarności: <i>Komplementarność oznacza wzajemne uzupełnianie się/dopełnianie projektów, które pozwala na osiągnięcie wspólnego lub takiego samego celu, który nie zostałby osiągnięty lub osiągnięty byłby w mniejszym stopniu w przypadku niewystępowania komplementarności.</i> ▪ Dopuszczanie na poziomie weryfikacji komplementarności jej następujących wariantów: rodzaj: przestrzenna/geograficzna, rzeczowa/przedmiotowa, funkcjonalna; zasięg programowo-funduszowy: międzyprogramowa / międzyfunduszowa – wewnątrzprogramowa / wewnątrzfunduszowa; zasięg czasowy: międzyokresowa, jednookresowa. ▪ Przyjęcie, że za projekty komplementarne mogą zostać uznane za projekty realizowane w dowolnym okresie czasu, w przypadku ich rzeczywistego powiązania. ▪ Zobowiązanie wnioskodawców do jednoznacznego i szczegółowego wykazania deklarowanych powiązań oraz ew. wzajemnej niezbędności realizowanych działań, a także założenie, iż wobec niespełnienia tego warunku osoba oceniająca mogłaby nie uwzględnić deklaracji wnioskodawcy o występowaniu w przypadku jego projektu zjawiska komplementarności. 	30 września 2018
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
14.	System informatyczny LSI RPO WP nie zawiera krytycznych błędów lub braków uniemożliwiających efektywne korzystanie z niego na etapie aplikowania o wsparcie. Zawiera on jednak drobne błędy (s. 58-59)	Należy wyeliminować drobne błędy techniczne dotyczące funkcjonowania LSI RPO WP.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Należy – w miarę możliwości dostępnych w ramach funkcjonującego systemu – wprowadzić korekty i/lub uzupełnienia dotyczące jego działania. 	30 września 2018
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
15.	System informatyczny LSI WUP nie zawiera krytycznych błędów lub braków uniemożliwiających efektywne korzystanie z niego na etapie aplikowania o wsparcie. Zawiera on jednak drobne	Należy wyeliminować drobne błędy techniczne dotyczące funkcjonowania LSI WUP.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Należy – w miarę możliwości dostępnych w ramach funkcjonującego systemu – wprowadzić korekty i/lub uzupełnienia dotyczące jego działania. 	30 września 2018

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia
	błędy (s. 58-59).				
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
16.	W ramach analizy szczegółowej kryteriów wyboru projektów dotyczącej poszczególnych naborów zidentyfikowano określone problemy odnoszące się do wybranych kryteriów wyboru projektów (kryteria te wskazano w zasadniczej części raportu) (s. 62-83).	Należy – w miarę możliwości – dokonać wdrożenia zmian zorientowanych na korektę lub usunięcie kryteriów wobec których wystąpienie określonych problemów.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doprecyzowanie kryteriów wyboru projektów cechujących się relatywnie wysokim stopniem niejednoznaczności i/lub niezrozumiałości ▪ Modyfikacja lub usunięcie kryteriów cechujących się relatywnie wysokim stopniem generowania problemów dla wnioskodawców. ▪ Wprowadzanie powyższych zmian jedynie w przypadku planowania kolejnych naborów, w których zidentyfikowano określone problemy dotyczące stosowania kryteriów wyboru projektów. 	31 marca 2019
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
17.	W ramach analizy szczegółowej kryteriów wyboru projektów zidentyfikowano kryteria, których w największym stopniu dotyczy problem ich niezrozumiałości wśród wnioskodawców (s. 64-83).	Należy podjąć określone działania naprawcze dotyczące kryteriów wskazywanych relatywnie najczęściej przez wnioskodawców jako kryteria niezrozumiałe.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ W przypadku problemów w zrozumiałości kryteriów należy podejmować dodatkowe działania informacyjne i wyjaśniające niż modyfikować same kryteria. ▪ Największa intensywność działań informacyjnych i wyjaśniających powinna dotyczyć kryteriów, które w ramach badania wnioskodawców zostały zidentyfikowane jako cechujące się największym udziałem opinii krytycznych na temat ich zrozumiałości (kryteria te wskazano w zasadniczej części raportu). 	31 marca 2019
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020
18.	W toku analizy stwierdzono występowanie określonych problemów, które nie dotyczą konkretnych kryteriów, lecz całego systemu kryteriów i jego funkcjonowania (s. 94-95).	Należy podjąć określone działania dotyczące usprawnienia systemu kryteriów i jego funkcjonowania.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IZ RPO WP 2014-2020 ▪ IP RPO WP 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uproszczenie systematyzacji kryteriów wyboru projektów poprzez zmniejszenie liczby stosowanych etykiet kryteriów w odniesieniu do tych etykiet, które nie wskazują na wyraźnie odrębny charakter danej grupy kryteriów, np. poprzez pozostawienie wyłącznie etykiet: merytoryczne / formalne, ogólne / specyficzne. ▪ Modyfikacja sposobu sformułowania kryteriów „zgodnościowych”, tj. dotyczących zgodności projektu z określonymi dokumentami strategicznymi szczebla regionalnego, krajowego lub wspólnotowego. Rzeczywista i pełna ocena projektu jest w przypadku tego rodzaju kryteriów niemożliwa, a przynajmniej bardzo utrudniona i czasochłonna. Z tego względu postuluje się rozważenie zmiany sposobu sformułowania tego rodzaju kryteriów, tak by nie weryfikowano zgodności, lecz identyfikowano ewentualne niezgodności z danym dokumentem / prawodawstwem. 	31 grudnia 2018

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przyjęcie zasady, że w przypadku kryteriów dopuszczających unika się kryteriów wielowymiarowych, tj. takich, gdzie w ramach jednego kryterium ocenianych jest kilka wymiarów / aspektów i niespełnienie któregośkolwiek z nich skutkuje niespełnieniem danego kryterium. Takie rozwiązanie nie tylko uprościłoby proces oceny, ale najprawdopodobniej także ograniczyło skalę odrzucania projektów z powodu niespełniania kryteriów dopuszczających o złożonym charakterze. ▪ Podejmowanie działań doprecyzowujących i operacjonalizujących sposób stosowania danego kryterium w konkretnym naborze (dotyczy kryteriów standardowych – EFRR, oraz kryteriów ogólnych – EFS). Może się to odbywać np. poprzez wskazanie – specyficznych dla danego typu wsparcia – przykładów potwierdzających spełnienie danego kryterium wraz z przykładami działań, których podjęcie w ramach określonego typu projektu nie stanowi wystarczającego udokumentowania faktu spełniania danego kryterium. ▪ Zintensyfikowanie działań informacyjnych i szkoleniowych dla „klienta” wewnętrznego (osoby oceniające) i „klienta” zewnętrznego (wnioskodawcy). W przypadku osób oceniających chodzi przede wszystkim o zwiększenie ilości praktycznych warsztatów, w ramach których możliwe byłoby nie tylko zapoznanie się z dokumentacją konkursową, ale także przeprowadzanie symulacji oceny wniosków. W przypadku wnioskodawców decyzja dotycząca organizacji szkoleń powinna być każdorazowo uwarunkowana takimi czynnikami jak to, czy mamy do czynienia z powtarzalnością naborów o zbliżonym charakterze, dla których wcześniej prowadzono szkolenia oraz to, czy występuje duża złożoność i/lub nowość obowiązujących kryteriów. ▪ Przyjęcie założenia odnoszącego się do opracowywania SOPZ dotyczących przetargów na usługi badań ewaluacyjnych poświęconych RPO, że każdorazowo do problematyki badania wprowadzona jest kwestia kryteriów wyboru projektów. Tego rodzaju badania mają najczęściej charakter sektorowy, co pozwoli na szczegółową i realizowaną na większych próbach badawczych analizę dotyczącą określonych kryteriów wyboru projektów. I – co najważniejsze – tego rodzaju podejście umożliwiłoby zestawienie wyników ewaluacji skuteczności wsparcia z analizą kryteriów i wyników oceny, co stanowiłoby najbardziej rzetelną weryfikację skuteczności kryteriów wyboru projektów. Wyniki badań mogłyby zostać wykorzystane także na potrzeby przyszłego okresu finansowania. ▪ Wykorzystywanie wyników badań ewaluacyjnych w powyżej rekomendowanym zakresie do analizy i weryfikacji katalogów kryteriów pod kątem zmniejszania liczby obowiązujących kryteriów. 	
	Klasa rekomendacji	Programowa		Podklasa rekomendacji	Operacyjna
	Obszar tematyczny	System realizacji polityki spójności		Program Operacyjny	RPO WP 2014-2020

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18. Conclusions and recommendations

No.	Conclusion	Recommendation	Recommendation's addressee	How to implement the recommendation	Implementation term
1.	During the analysis of schedules for the subsequent years, the problem of calls accumulation was identified. In the previous years, the accumulation related to the second part of the year. In 2017, it occurs in the second quarter of the year (p. 23).	In the light of delays, arising from the concentration of calls in a single period of time/quarter, it is necessary to strive at an even planning of calls for applications during the year, at the same time assuming that in the current and future years, this recommendation may be suspended in the context of priority assurance of large intensity in starting competitions as early as possible.	<ul style="list-style-type: none"> ROP PV 2014-2020 MA 	<ul style="list-style-type: none"> Admission of the large scale occurrence of calls accumulation phenomena in 2018, with a simultaneous assurance of a relevant organisational and staff background (for instance, through shifting the staff inside COC and/or an increase of expert involvement). Striving at – if possible, and with all factors which have an impact on calls planning schedule taken into account – an even calls planning in the later period of programme implementation. 	December 31, 2017
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
2.	In the case of ESF, the information contained in the calls schedules is supplemented by a more detailed document which is the Framework Action Plan. It is not available in such an easy and accessible manner as the calls schedules, to which the specific section on the Programme's website is dedicated (p. 27).	Actions to disseminate the Framework Actions Plans within ESF shall be undertaken.	<ul style="list-style-type: none"> ROP PV 2014-2020 MA 	<ul style="list-style-type: none"> A larger dissemination of the action plans related to ESF (for instance, by placing them in the ROP PV 2014-2020 website's section dedicated to calls schedules). 	December 31, 2017
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
3.	Within the ROP PV selection system evaluation, the procedures and regulations which ensure transparency, openness and impartiality of this system have been validated. However, at the same time, specific	A stronger emphasis shall be put on the dissemination of information on the manner of implementation of the above principles within the calls.	<ul style="list-style-type: none"> ROP PV 2014-2020 MA ROP PV 2014-2020 MA 	<ul style="list-style-type: none"> Taking into account the failure to have a publicly available document which would characterise the project's selection system in a complex manner, it is recommended to disseminate the bye-laws of the Project Evaluation Commission operation on the ROP website and to inform on their availability in the content of the competition bye-laws. 	June 30, 2018

No.	Conclusion	Recommendation	Recommendation's addressee	How to implement the recommendation	Implementation term
	problems of a detailed nature have been identified. They include: a relatively low level of applicants' knowledge on the assurance of the said principles related to the project's evaluation and selection (p. 31).				
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
4.	The ROP PV 2014-2020 website ensures the availability of the whole competition documentation. However, it requires improvement in the field of searching for specific information (p. 35).	Set out modifications with reference to the ROP PV 2014-2020 website shall be introduced	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ It is recommended to introduce to the calls list a possibility to filter them as to the intervention area and the status of calls and to indicate each time in the calls names on the list also the calls number. ▪ Replies to the most frequently asked questions shall be organised and their availability shall be increased by creating one place in which all questions and replies are to be published (divided into individual calls / Measures / Priority axes) and introducing a text search engine in that place, with reference to the questions and replies. 	June 30, 2018
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
5.	Structure and content of the competition documentation reflect the legal requirements currently in force and do not generate significant problems when becoming familiar with the documentation of the competition and using in the process of application, however, some improvements or modifications, arising from the change in the legal status with reference to the scope of competition	A standard for developing the competition bye-laws within ROP PV 2014-2020 shall be introduced. It shall take into account the regulations, arising from the amendment to the Act on Principles of Programmes Implementation Financed within the Financial Cohesion Policy in the 2014-2020 Financial Prospects and introduce other useful modifications to the shape of the competition bye-laws.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Although some of the information categories, newly-introduced in the act, have been currently present in the competition bye-laws, it is recommended to change the template of the competition bye-laws which makes up a schedule to IW and to make a thorough verification of announcements and competition bye-laws published after 1st September 2017, in such a manner as to ensure their full compliance with the amended wording of art. 40 and 41 of the "Act on Principles of Programmes Implementation Financed within the Financial Cohesion Policy in the 2014-2020 Financial Prospects". The amended Act on Principles of Programmes Implementation Financed within the Financial Cohesion Policy in the 2014-2020 Financial Prospects, which enters into force on 2nd September 2017 imposes additional requirements on COC and thus, in the announcement of competition it shall be necessary to include the information on whether the competition shall be divided into rounds. Additional obligatory elements of the bye-laws shall be, in turn: <ul style="list-style-type: none"> - operations which shall be carried out before the contract for project's funding is concluded or before a decision of its funding is taken, as well as the documents 	December 31, 2017

No.	Conclusion	Recommendation	Recommendation's addressee	How to implement the recommendation	Implementation term
	bye-laws are possible (p. 33-34).			<p>required and the deadlines to submit them to the relevant institutions,</p> <ul style="list-style-type: none"> - the scope in which it is possible to supplement or correct the project in the part related to the fulfilment by the project of the selection criteria while evaluating it, - the form and manner of communication between the applicant and the relevant institution, summoning the applicant to supplement or correct the project while it is being evaluated in the part related to the project's fulfilment of the criteria for project selection, and also the information on the effects of the failure to keep the indicated form of communication, - the form of the applicant's submission of their declaration on being aware of the consequence of failure to comply with the indicated form of communication, - the information on the right to shorten the deadline for the submission of application for the project's funding . <ul style="list-style-type: none"> ▪ In each competition bye-laws, it is recommended to introduce a distinctly denominated sub-chapter, presenting the scope of required schedules to the application for funding, at the same time, presenting the conditions in which the individual schedules are obligatory (it refers to ESF). 	
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
6.	A crucial issue related to making available the documentation of the competition are the changes, if any, introduced thereto. Currently, there is no uniform manner of proceeding in this type of situations (p. 35-36).	The cohesion and usability of the manners of informing on the changes introduced to the competition documentation shall be increased.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In case of any change in the competition documentation, it is recommended to introduce a document which makes up a list of changes in the individual documents, containing a detailed indication of the places the set out changes were made (sub-chapter/document page) and their nature (or to publish the amended rules in the "change tracking" mode, including comments indicating reasons for changes). 	December 31, 2017
	Recommendation class	Programowa		Recommendation sub-class	Operacyjna
	Subject area	System realizacji polityki spójności		Operational programme	RPO WP 2014-2020
7.	An element which could have an adverse impact on the efficiency of the evaluation process is the extended cycle of decision in the institutions involved in the process of the	It is necessary to strive at the widest possible decentralisation of the decision-making processes related to the functioning of the system of project selection and evaluation.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ To avoid occurrence of the so-called bottlenecks in the evaluation process (stages which could be potential reasons for delay), it is necessary to strive at the widest possible decentralisation of the decision-making process. In this context, it is recommended to entrust taking the most important decisions with the Provincial Board and the Marshal, and in the case of the Provincial Labour Office – with its director, and the remaining decisions, if any, shall be entrusted, in the case of the Managing Authority, with the directors of the relevant departments, and in the case 	June 30, 2018

No.	Conclusion	Recommendation	Recommendation's addressee	How to implement the recommendation	Implementation term
	programme implementation (p. 43-44).			of the Intermediate Body of the Provincial Labour Office – with the heads of the relevant departments. It is recommended to consider such an organizational change in the case of accepting competition bye-laws, appointing the composition of the Project Evaluation Commission or accepting the announcement of calls for candidates for experts.	
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
8.	Expert analysis and the primary research conducted (in particular, quality research with individual categories of those interested), point to a well-developed nature of procedures related to the process of projects evaluation and selection (p. 43-44).	If possible, without reducing the reliability of the evaluation process, it is necessary to try to simplify the selected procedures of the ROP PV 2014-2020 projects selection system.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Giving up the reports on the Project Evaluation Commission's works in the procedure of project evaluation in ERDF, the document is not required by the supreme provisions and in the opinion of the evaluator it brings no material added value. Analogous information can be found in the ranking list of projects and in the reports from Project Evaluation Commission's works. ▪ Introducing into the ESF the solution which consists in a parallel conduct of negotiations with all applicants in given calls i.e. parallel informing the applicants on the terms of negotiations in the case when the sum of points does not guarantee the funding, that it is necessary to inform also that getting the funding depends on the results of negotiations in other projects. Currently, the negotiations are being held one after the other, which may be a factor lengthening their conduct. 	June 30, 2018
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
9.	The solutions contained in the "Act on Principles of Programmes Implementation Financed within the Financial Cohesion Policy in the 2014-2020 Financial Prospects" facilitate taking up specific simplifying actions and as a result improving the functioning of the project selection system (p. 43-44).	Within the project selection system being adjusted to the new legal status, new tools to improve the evaluation process shall be used which is introduced by the amendment of the <i>Act on Principles of Programmes Implementation Financed within the Financial Cohesion Policy in the 2014-2020 Financial Prospects</i> .	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In connection with art. 43. 2. – correcting, where possible, the obvious errors found out in the application for funding by COC <i>ex officio</i>. ▪ In the light of art. 45. 4. which admits the application of the provisions of division I chapter 8 of the 14th June 1960 Code of Administrative Proceedings – ensuring the introduction of electronic communication by placing in the application for funding a declaration on the consent to be served letters in the form of an electronic document and introduction of electronic communication with applicants at each stage of calls and project evaluation (first of all, summoning to complete formal shortages, summoning to supplement/correct the project, informing on the results of evaluation) ▪ In the light of art. 14a introducing the position of the European Funds Ombudsman - a cyclic analysis of reports submitted by the Ombudsman by the Managing Authority to identify the needs and direction of changes for the purpose of improving the project selection process. ▪ In connection with art. 39. 3. – giving up the calls announced cyclically (for instance, Measure 7.2, directed to the District Labour Offices), for organising calls divided 	December 31, 2017

No.	Conclusion	Recommendation	Recommendation's addressee	How to implement the recommendation	Implementation term
				into rounds.	
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
10.	Currently, within ROP PV 2014-2020 differentiated methods of evaluation are applied, featuring different degree of usability and efficiency in their course (p. 44-45).	Any possible optimising of evaluation methods currently applied shall be carried out.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consideration of suspension of the principle of „four eyes“ in the case of formal criteria and/or calls conducted off competition mode. Such a solution is possible, according to the amendment to the <i>Act on Principles of Programmes Implementation within the Financial Cohesion Policy in the 2014–2020 Financial Prospects</i>“ ▪ Widening the scope of application of the comparative evaluation method (methodology with the application of intervals) which currently refers primarily to Priority Axes III, IV, V), in particular with reference to the criteria which refer to the Project effects (those which relate to implementation of the Framework Execution included). 	June 30, 2018
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
11.	In the quality evaluation, attention was drawn to the fact that the earlier relatively insignificant scale of basing on external experts within ESF had its partial source in the negative experience from the previous funding period related to the quality of experts' work. In turn, in the case of ERDF, attention was drawn to the large quality spread amongst experts when speaking about their work and its effects (p. 46).	Additional (and possible to be introduced without a significant increase in the financial outlays) action shall be oriented at the verification of the quality of experts' work and the improvement of the cooperation therewith) also with the use of new instruments foreseen in the amendment to the <i>“Act on Principles of Programmes Implementation within the Financial Cohesion Policy in the 2014–2020 Financial Prospects”</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organisation of training for experts in the form of workshop sessions within which simulations of applications evaluation would be conducted. The training shall be available for all willing experts with reference to given calls, however, at the same time because of the involvement of experts' also from outside the region - they shall not have an obligatory nature. At the same time, however, all experts shall be given materials for such training, mainly applications, replies to the most important questions etc. ▪ The introduction of an additional element of ex-post evaluation of the expert's work which would be the analysis of the per cent of applications evaluated thereby, in relation to which efficient protests were submitted. ▪ Taking into account of the process of experts work quality evaluation, the substantial level and language justifications formulated in the evaluation records. ▪ Setting out the time framework for the cooperation with the expert in such a manner to end the cooperation at the moment when a given competition is resolved at the same time involving the experts in the case of potential court proceedings which make up the effect of the protest submitted by the applicant being rejected). 	June 30, 2018
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020

No.	Conclusion	Recommendation	Recommendation's addressee	How to implement the recommendation	Implementation term
12.	No serious problems related to the application for funding structure itself were identified, however, some applicants have a problem with filling in the application for funding and additionally there are problems with the quality of information contained in the application for funding (p. 51-54).	Information action shall be undertaken to make more precise the expectations of Managing Authority/Intermediate Body in the field of information which the applicants shall place in individual fields of the application for funding.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Extension of the entries in the instruction how to fill the application for funding by exemplary entries for individual fields of the application for funding which have a descriptive nature and which make up an example of good and bad practices with reference to the manner of a given field filling in. ▪ Within the informative/training actions, emphasize the communication of good and bad practices with reference to the manner of filling in the individual descriptive fields of the application for funding. ▪ Unambiguous indication of the scope of information required in the individual sections of the application with a particular taking into account of the sections in which there is a high risk of copying information because of the relations between individual sections. 	June 30, 2018
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
13.	During the analysis, it was ascertained that within the individual calls in which the criterion of complementarity is applied, the manner of it understanding is differentiated and requires being more cohesive (p. 56-57).	To make more cohesive the definition and manner of complementarity measurement in all calls in which this criterion is applied to ensure efficient identification and selection of complementary projects one definition of complementarity shall be adopted.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ The adoption and placing in the programme documents (DDPA) of the general programme complementarity definition. Complementarity means <i>mutual supplementing, filling in projects which allow to achieve mutual or the same target which would not have been achieved or would have been achieved to a lesser degree if there was no complementarity.</i> ▪ Admitting at the level of complementarity verification, its following variants: type: spacial/geographical, material/objective, functional; programme-fund scope; interprogramme/ interfund - intra programme/ intra fund; temporal scope: inter periodical, single period. ▪ Assumption that the projects implemented at any period of time in the case of their actual connection can be deemed complementary projects ▪ Imposing on the applicants the obligation to show unambiguously and in details the declared connections and if any, mutual necessity to implement the actions and also the assumption that in case of failure to meet this condition the evaluator could fail to take into account the applicant's declaration on the phenomenon of complementarity occurring in the case of their project. 	September 30, 2018
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
14.	The IT system LITS ROP PV does not contain critical errors or errors which would make impossible its effective use at the stage of applying for the	The minor technical errors shall be eliminated with reference to the functioning of LITS ROP PV.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Corrections and/or supplements with reference to its operation shall be introduced - if possible and available within the functioning system. 	September 30, 2018

No.	Conclusion	Recommendation	Recommendation's addressee	How to implement the recommendation	Implementation term
	support. However, it contains minor errors (p. 58-59).				
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
15.	The LITS of Voivodeship Labour Office does not contain critical errors or failures which would make impossible its effective use at the stage of applying for support. However, it contains minor errors (p. 58-59).	The minor technical errors shall be eliminated with reference to the functioning of LITS VLO.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Corrections and/or supplements with reference to its operation shall be introduced - if possible and available within the functioning system. 	September 30, 2018
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
16.	Within the detailed analysis of criteria for project selection related to individual calls, set out problems were identified with reference to chosen project selection criteria (these criteria were indicated in the basic part of the report) (p. 62-83).	Changes, attempting to correct or remove the criteria in which set out problems were identified shall be introduced, if possible.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Making more precise the project selection criteria, featuring relatively high degree of unambiguousness and/or misunderstood. ▪ Modification or removal of criteria which generate a relatively high degree of problems for the applicants. ▪ Introduction of the above changes only in the case the subsequent calls are planned in which set out problems were identified with reference to the application of projects selection criteria. 	March 31, 2019
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020
17.	Within the detailed analysis of projects selection criteria, those to which the problem of misunderstanding was identified amongst the applicants (p. 64-83).	Set out remedial actions shall be adopted with reference to the criteria indicated relatively most frequently by the applicants as misunderstood.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In the case of problems with the understanding of criteria, additional informative and explanatory actions shall be undertaken instead of modifying the criteria themselves. ▪ The greatest intensity of informative and explanatory actions shall refer to the criteria which within the interviews with applicants were identified as featuring the greatest share of critical opinions as to their understanding (these criteria were indicated in the basic part of the report). 	March 31, 2019
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020

No.	Conclusion	Recommendation	Recommendation's addressee	How to implement the recommendation	Implementation term
18.	During the analysis, it was found out that set out problems occurred which did not relate to detailed criteria, but to the whole system of criteria and its functioning (p. 94-95).	Set out remedial actions with reference to improving the criteria system and its functioning.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP PV 2014-2020 MA ▪ ROP PV 2014-2020 IB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Simplifying the projects selection criteria systems by reducing the number of applied criteria labels with reference to these labels which do not indicate a distinctly different nature of a given group of criteria, for instance by leaving exclusively substantial/ informal/ general/ specific labels. ▪ The modification of the manner of compliance criteria formulating i.e. related to the compliance of the project with the set out strategical documents of the regional, national or community level. The actual and full project evaluation is in the case of this type of criteria impossible or at least very difficult or time consuming. For this reason, it is recommended to consider the change and manner of this type of criteria formulating so as not to verify the compliance, but to identify the possible incompliances with a given documents/legislation. ▪ Adopting the principle that in the case of admitting criteria, the multi-dimensional criteria are avoided i.e such where within one criterion few dimensions/aspects are evaluated and the failure to fulfil any of them brings us a result of non-fulfilment of a given criterion. Such a solution would not only simplify the process of evaluation, but most probably would also limit the scale of rejected projects because of failure to fulfil the admitting criteria of a complex nature. ▪ The adoption of action to make more precise and operational the manner of applying the given criterion in a given call for proposals (refers to standard criteria ERDF and general criteria - ESF). This can be done for instance by the indication of examples, specific for a given type of support, confirming that a given criterion has been fulfilled together with the examples of actions whose taking up within a given type of project does not make up a sufficient documenting of the fulfilment of a given criterion. ▪ Intensifying of informative and training actions for the internal „client“ (evaluators) and external „client“ (applicant). In the case of evaluators, this refers primarily to an increased number of practical workshops within which it would be possible not only to become familiar with the competition documentation, but also to conduct the simulation of the applications evaluation. In the case of applicants, the decision related to the organization of training shall be each time dependent on such conditions as whether we deal with a repeatability of calls for proposals of a similar nature to which training was conducted earlier and whether there is a great complexity and/or novelty in the criteria in force. ▪ The adoption of an assumption related to the Terms of Reference of public tenders for services of evaluation dedicated to ROP that each time the issue of project selection criteria is introduced to the problems of research. This type of research has most frequently a sectoral nature which allows for detailed analysis implemented on larger research trials with reference to set out criteria of project selection and - which is most important - this type of approach would make it 	December 31, 2018

No.	Conclusion	Recommendation	Recommendation's addressee	How to implement the recommendation	Implementation term
				<p>possible to make a list of the evaluation of support efficiency with the analysis of criteria and evaluation results which would make the most reliable verification of project selection criteria efficiency. The results of the research could be used also for the needs of the future period of funding.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ The use of evaluation research results in the above recommended scope for the analysis and verification of the criteria catalogue at an angle of reducing the number of those criteria which are in force. 	
	Recommendation class	Programme class		Recommendation sub-class	Operational
	Subject area	System of cohesion policy implementation		Operational programme	ROP PV 2014-2020

Source: own elaboration